

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2017

Financial economy of local government units 2017

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2017

Financial economy of local government units 2017

Opracowanie merytoryczne

Preparation of the publication

Główny Urząd Statystyczny, Departament Studiów Makroekonomicznych i Finansów
Statistics Poland, Macroeconomic Studies and Finance Department

Zespół autorski

Editorial team

Agnieszka Chełchowska, Sławomir Dziejowski, Krystyna Kobiałka, Joanna Kulczycka, Jacek Radziwonka,
Grzegorz Żaworonek

Kierujący

Supervisor

Mirosław Błażej

Aneks statystyczny

Statistical appendix

Krystyna Kobiałka, Irena Łączyńska (US Radom)

Współpraca

Cooperation

Katarzyna Golik, dr Emilia Gosińska, dr Magdalena Ulrichs

Redakcja techniczna

Technical editing

Grzegorz Żaworonek

Opracowanie graficzne

Graphics

Paweł Luty

Opracowanie redakcyjne

Editorial works

Andrzej Paluchowski

ISSN 2084-0489

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

stat.gov.pl

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. 45/2019/nakł. 160

Przedmowa

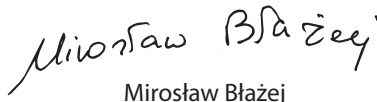
Główny Urząd Statystyczny przekazuje Państwu publikację pt. „Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2017”. Jej celem jest przedstawienie Czytelnikowi informacji o wykonaniu budżetów i sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego różnych szczebli. Informacje wykorzystane w publikacji pochodzą ze sprawozdawczości Ministerstwa Finansów oraz statystyk opracowywanych przez Główny Urząd Statystyczny.

W opracowaniu omówiono ogólne zasady gospodarki budżetowej samorządów lokalnych, akcentując zmiany systemowe i legislacyjne wprowadzone w analizowanym okresie. W dalszej części publikacji podano informacje na temat wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem oraz gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województw. Dane budżetowe za 2017 r. zostały zaprezentowane na tle wyników osiągniętych w poprzednich latach. Aneks statystyczny, dostępny wyłącznie w wersji elektronicznej, na stronie www.stat.gov.pl, zawiera szeregi czasowe dochodów, wydatków, wyników, przychodów i rozchodów oraz zobowiązań samorządów lokalnych od 2003 r.

W obecnej edycji wyodrębnione zostało zagadnienie długu budżetów samorządów terytorialnych i rozwinięta jego analiza, w tym przedstawiono także kształtowanie się zadłużenia szerszej kategorii finansów publicznych jakim jest dług podsektora samorządowego.

Przekazując Państwu niniejszą publikację zwracam się z uprzejmą prośbą o uwagi, wnioski i sugestie, które będą stanowiły cenną wskazówkę w pracach nad kształtem następnej edycji publikacji.

Dyrektor
Departamentu Studiów Makroekonomicznych
i Finansów

Mirosław Błażej

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Warszawa, grudzień 2018

Preface

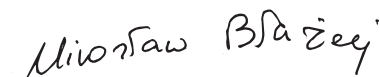
The Statistics Poland presents publication "Financial Economy of Local Government Units 2017" on local governments budget execution and financial position of different administrative levels. Data used in this publication were acquired from reports of the Ministry of Finance or come from the Statistics Poland data.

This publication presents general budgetary rules for local governments and underlines systemic and legal changes that have been introduced during the analyzed period. In following parts there is also quoted important factual and numeric information on the execution of the local government budgets of different administrative levels, i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships. These data for 2017 are presented in the context of previous years. The statistical annex, which is available only in digital version, on the web page www.stat.gov.pl, comprises time series since 2003 of: revenue, expenditure, financial result, proceeds, outlays, incomes and also liabilities of local governments.

In this current edition, the issue of debt of local governments budgets was extracted, and there was developed its analysis including formation of the debt of a wider category of public finances such as the debt of the local government sub-sector

Any comments and suggestions are very welcomed and will constitute a valuable input for subsequent releases of this publication.

Director of
Macroeconomic Studies and Finance
Department

Mirosław Błażej

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Warsaw, December 2018

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
<i>Preface .....</i>	<i>4</i>
Spis tablic	8
<i>List of tables .....</i>	<i>8</i>
Spis wykresów	11
<i>List of charts .....</i>	<i>11</i>
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	15
<i>Symbols and main abbreviations .....</i>	<i>15</i>
Uwagi ogólne	17
<i>General remarks .....</i>	<i>17</i>
Rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego	19
<i>Chapter I. Legal basis and conditions of local government units' financial economy .....</i>	<i>19</i>
1.1. Ludność	20
<i>1.1. Population .....</i>	<i>20</i>
1.2. Podstawowe zasady gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego	21
<i>1.2. Basic regulations of local government units' financial economy .....</i>	<i>21</i>
1.3. Struktura budżetów Jednostek samorządu terytorialnego	23
<i>1.3. Structure of local government units budgets .....</i>	<i>23</i>
1.4. Dochody własne	24
<i>1.4. Own revenue .....</i>	<i>24</i>
1.5. Dotacje ogółem i subwencja ogólna	27
<i>1.5 Grants and subvention .....</i>	<i>27</i>
1.5.1. Dotacje ogółem	27
<i>1.5.1. Grants total .....</i>	<i>27</i>
1.5.2. Subwencja ogólna	28
<i>1.5.2. General subvention .....</i>	<i>28</i>
Rozdział II. Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego	31
<i>Chapter II. Financial management of local government units .....</i>	<i>31</i>
II.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	33
<i>II.1. Revenue of local government units .....</i>	<i>33</i>
II.1.1. Dochody własne	36
<i>II.1.1. Own revenue .....</i>	<i>36</i>
II.1.2. Dotacje ogółem	42
<i>II.1.2. Grants total .....</i>	<i>42</i>
II.1.3. Subwencja ogólna	47
<i>II.1.3. General subvention .....</i>	<i>47</i>
II.1.4. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	48
<i>II.1.4. Funds for financing and co-financing EU programs and projects .....</i>	<i>48</i>
II.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	52
<i>II.2. Expenditure of local government units .....</i>	<i>52</i>
II.2.1. Wydatki ogółem	52
<i>II.2.1. Total expenditure .....</i>	<i>52</i>

II.2.2. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	57
<i>II.2.2. Expenditure of local government units to finance and co-finance EU programs and projects ...</i>	<i>57</i>
II.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	61
<i>II.3. Result of budgets of local government units .....</i>	<i>61</i>
II.4. Finansowanie	68
<i>II.4. Financing .....</i>	<i>68</i>
Rozdział III. Gospodarka finansowa gmin	71
<i>Chapter III. Financial management of gminas .....</i>	<i>71</i>
III.1. Dochody gmin	72
<i>III.1. Revenue of gminas .....</i>	<i>72</i>
III.1.1. Dochody własne	76
<i>III.1.1. Own revenue .....</i>	<i>76</i>
III.1.2. Dotacje ogółem	79
<i>III.1.2. Grants total .....</i>	<i>79</i>
III.1.3. Subwencja ogólna	83
<i>III.1.3. General subvention .....</i>	<i>83</i>
III.2. Wydatki gmin	84
<i>III.2. Expenditure of gminas .....</i>	<i>84</i>
III.3. Wynik budżetów gmin	91
<i>III.3. Result of gminas budgets .....</i>	<i>91</i>
III.4. Finansowanie	94
<i>III.4. Financing .....</i>	<i>94</i>
Rozdział IV. Gospodarka finansowa miast na prawach powiatu	97
<i>Chapter IV. Financial economy of cities with powiat status .....</i>	<i>97</i>
IV.1. Dochody miast na prawach powiatu	98
<i>IV.1. Revenue of cities with powiat status .....</i>	<i>98</i>
IV.1.1. Dochody własne	100
<i>IV.1.1. Own revenue .....</i>	<i>100</i>
IV.1.2. Dotacje ogółem	104
<i>IV.1.2. Grants total .....</i>	<i>104</i>
IV.1.3. Subwencja ogólna	110
<i>IV.1.3. General subvention .....</i>	<i>110</i>
IV.2. Wydatki miast na prawach powiatu	112
<i>IV.2. Expenditure of cities with powiat status .....</i>	<i>112</i>
IV.3. Wynik budżetów miast na prawach powiatu	116
<i>IV.3. Budgetary result of cities with powiat status .....</i>	<i>116</i>
IV.4. Finansowanie	117
<i>IV.4. Financing .....</i>	<i>117</i>
Rozdział V. Gospodarka finansowa powiatów	119
<i>Chapter V. Financial economy of powiats .....</i>	<i>119</i>
V.1. Dochody powiatów	120
<i>V.1. Revenue of powiats .....</i>	<i>120</i>
V.1.1. Dochody własne	121
<i>V.1.1. Own revenue .....</i>	<i>121</i>
V.1.2. Dotacje ogółem	124
<i>V.1.2. Grants total .....</i>	<i>124</i>

V.1.3. Subwencja ogólna	127
<i>V.1.3. Subvention</i>	127
V.2. Wydatki powiatów	129
<i>V.2. Expenditure of powiats</i>	129
V.3. Wynik budżetów powiatów	132
<i>V.3. Budgetary result of powiats</i>	132
V.4. Finansowanie	133
<i>V.4. Financing</i>	133
Rozdział VI. Gospodarka finansowa województw	135
<i>Chapter VI. Voivodships financial management</i>	135
VI.1. Dochody województw	136
<i>VI.1. Voivodships revenue</i>	136
VI.1.1. Dochody własne	138
<i>VI.1.1. Own revenue</i>	138
VI.1.2. Dotacje ogółem	140
<i>VI.1.2. Grants in total</i>	140
VI.1.3. Subwencja ogólna	144
<i>VI.1.3. General subvention</i>	144
VI.2. Wydatki województw	145
<i>VI.2. Voivodships' expenditure</i>	145
VI.3. Wynik budżetów województw	149
<i>VI.3. Voivodships' result of budgets</i>	149
VI.4. Finansowanie	149
<i>VI.4. Financing</i>	149
Rozdział VII. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego	151
<i>Chapter VII. Debt of local government units</i>	151
VII.1. Zadłużenie podsektora samorządowego oraz jego struktura	157
<i>VII.1. Debt of local government and its structure</i>	157
VII.2. Zadłużenie gmin	158
<i>VII.2. Debt of gminas</i>	158
VII.3. Zadłużenie miast na prawach powiatu	169
<i>VII.3. Debt of cities with powiat status</i>	169
VII.4. Zadłużenie powiatów	172
<i>VII.4. Debt of powiats</i>	172
VII.5. Zadłużenie województw	175
<i>VII.5. Debt of voivodships</i>	175
Podsumowanie	177
<i>Summary</i>	178
Załącznik – akty prawne	179
<i>Annex – legal acts</i>	179
Aneks statystyczny dostępny w wersji elektronicznej w formacie XLS (Spis tablic)	185
<i>Statistical appendix available in the electronic version in XLS format</i>	185

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Liczba jednostek samorządu terytorialnego w latach 2013-2017	19
Table 1.	Number local government units in 2013-2017	19
Tablica 2.	Zapisana w ustawie wysokość udziałów JST we wpływach z podatków dochodowych (w %)	26
Table 2.	Assured in the Legal Act the amount of JST shares in receipts from income tax (in %)	26
Tablica 3.	Ustalony dla danego roku wskaźnik udziałów budżetów JST we wpływach z PIT i CIT (w %)	26
Table 3.	The ratio of JST budgets share in the receipts from PIT and CIT, established in a given year (in %)	26
Tablica 4.	Dochody, wydatki i wynik budżetów JST	31
Table 4.	Revenue, expenditure and result of JST budgets	31
Tablica 5.	Dochody JST	34
Table 5.	Revenue of JST	34
Tablica 6.	Dochody ogółem według szczebli JST	35
Table 6.	Total revenue according to JST levels	35
Tablica 7.	Dochody własne JST	37
Table 7.	Own revenue of JST	37
Tablica 8.	Wpływy z podatków PIT i CIT w dochodach JST	41
Table 8.	Revenue from PIT and CIT taxes in JST revenue	41
Tablica 9.	Dotacje ogółem JST	43
Table 9.	Grants total of JST	43
Tablica 10.	Subwencja ogólna JST	47
Table 10.	General subvention of JST	47
Tablica 11.	Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	49
Table 11.	Funds for financing and co-financing EU programs and projects	49
Tablica 12.	Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych według szczebli JST	51
Table 12.	Funds for financing and co-financing EU programs and projects by JST level	51
Tablica 13.	Wydatki według szczebli JST	52
Table 13.	Expenditure by JST levels	52
Tablica 14.	Wydatki ogółem JST	53
Table 14.	Total expenditure of JST	53
Tablica 15.	Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	57
Table 15.	Expenditure of local government units to finance and co-finance EU programs and projects ..	57
Tablica 16.	Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2017 r.	59
Table 16.	Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects in 2017	59
Tablica 17.	Wynik finansowy JST	61
Table 17.	Financial result of JST	61
Tablica 18.	Liczba JST z nadwyżką i deficytem budżetowym	62
Table 18.	Number of JST with surplus and budget deficit	62

Tablica 19.	Różne miary wyniku budżetów JST i ich relacji do dochodów ogółem	64
Table 19.	<i>Various measures of the JST budgets and their relation to total revenue .....</i>	<i>64</i>
Tablica 20.	Liczba JST wykazujących nadwyżkę/deficyt według różnych miar wyniku	66
Table 20.	<i>Number of JST showing surplus / deficit according to different result measures .....</i>	<i>66</i>
Tablica 21.	Dochody, wydatki i wynik budżetów gmin ogółem	71
Table 21.	<i>Revenue, expenditure and result of gminas budgets – total .....</i>	<i>71</i>
Tablica 22.	Dochody gmin według typów	72
Table 22.	<i>Kinds of revenue of gminas .....</i>	<i>72</i>
Tablica 23.	Dochody własne gmin ogółem	76
Table 23.	<i>Own revenue of gminas .....</i>	<i>76</i>
Tablica 24.	Dotacje ogółem dla gmin	79
Table 24.	<i>Grants total for gminas .....</i>	<i>79</i>
Tablica 25.	Subwencja ogólna gmin	83
Table 25.	<i>General subvention of gminas .....</i>	<i>83</i>
Tablica 26.	Wydatki gmin według typów	84
Table 26.	<i>Kinds of expenditure for gminas .....</i>	<i>84</i>
Tablica 27.	Wydatki gmin	89
Table 27.	<i>Expenditure of gminas .....</i>	<i>89</i>
Tablica 28.	Dochody, wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu	97
Table 28.	<i>Revenue, expenditure and result of cities with powiat status budgets .....</i>	<i>97</i>
Tablica 29.	Dochody miast na prawach powiatu	98
Table 29.	<i>Revenue of cities with powiat status .....</i>	<i>98</i>
Tablica 30.	Wykonanie dochodów własnych miast na prawach powiatu	100
Table 30.	<i>Execution of the own revenue of cities with powiat status .....</i>	<i>100</i>
Tablica 31.	Dotacje miast na prawach powiatu	104
Table 31.	<i>Grants of cities with powiat status .....</i>	<i>104</i>
Tablica 32.	Subwencja ogólna miast na prawach powiatu	110
Table 32.	<i>General subvention of cities with powiat status .....</i>	<i>110</i>
Tablica 33.	Wydatki miast na prawach powiatu	112
Table 33.	<i>Expenditure of cities with powiat status .....</i>	<i>112</i>
Tablica 34.	Dochody, wydatki i wynik budżetów powiatów	119
Table 34.	<i>Revenue, expenditure and result of powiats budgets .....</i>	<i>119</i>
Tablica 35.	Dochody powiatów	120
Table 35.	<i>Revenue of powiats .....</i>	<i>120</i>
Tablica 36.	Dochody własne powiatów	122
Table 36.	<i>Own revenue of powiats .....</i>	<i>122</i>
Tablica 37.	Dotacje powiatów	124
Table 37.	<i>Grants total of powiats .....</i>	<i>124</i>
Tablica 38.	Subwencja ogólna powiatów	128
Table 38.	<i>General subvention of powiats .....</i>	<i>128</i>
Tablica 39.	Wydatki powiatów	129
Table 39.	<i>Expenditure of powiats .....</i>	<i>129</i>
Tablica 40.	Dochody, wydatki i wynik budżetów województw	135
Table 40.	<i>Voivodships' revenue, expenditure and budgets result .....</i>	<i>135</i>

Tablica 41. Dochody województw	136
Table 41. Voivodships' revenue	136
Tablica 42. Dochody własne województw	138
Table 42. Voivodships own revenue	138
Tablica 43. Dotacje ogółem dla województw	140
Table 43. Total grants for voivodships	140
Tablica 44. Subwencja ogólna województw	144
Table 44. General subvention from the state budget for voivodships	144
Tablica 45. Wydatki województw	145
Table 45. Voivodships expenditure	145
Tablica 46. Zobowiązania ogółem poszczególnych szczebli JST	151
Table 46. Total liabilities of individual levels of local government units	151
Tablica 47. Wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów	153
Table 47. Debt to revenue ratio	153
Tablica 48. Zobowiązania poszczególnych szczebli JST z tytułu kredytów i pożyczek związanych z wykorzystaniem środków z UE	155
Table 48. Liabilities of individual levels of local government units due to loans and borrowings related to the use of EU funds	155
Tablica 49. Zadłużenie podsektora samorządowego	157
Table 49. Debt of local government	157
Tablica 50. Zobowiązania SPZOZ przejęte przez JST	157
Table 50. Liabilities of independent public healthcare units taken over by JST	157
Tablica 51. Gminy w województwach według wskaźnika zadłużenia w 2017 r.	158
Table 51. Gminas in voivodships according to the debt ratio in 2017	158

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Ludność Polski według województw w 2017 r.	20
Chart 1.	Number of population by voivodships in 2017	20
Wykres 2.	Budżety JST	32
Chart 2.	Budgets of JST	32
Wykres 3.	Dochody i wydatki JST na 1 mieszkańca	33
Chart 3.	Revenue and expenditure of local government units per capita	33
Wykres 4.	Dochody JST	36
Chart 4.	Revenue of JST	36
Wykres 5.	Struktura dochodów własnych JST	40
Chart 5.	The structure of JST own revenue	40
Wykres 6.	Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)	40
Chart 6.	Changes of selected categories of own revenue (y/y)	40
Wykres 7.	Struktura otrzymanych przez JST dotacji celowych	46
Chart 7.	The structure of targeted grants received by JST	46
Wykres 8.	Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych oraz pozostałe dochody JST	50
Chart 8.	Funds for financing and co-financing EU programs and projects as well as other revenue of JST	50
Wykres 9.	Struktura wydatków JST	56
Chart 9.	Structure of expenditure of JST	56
Wykres 10.	Zmiany wybranych kategorii wydatków JST (r/r)	56
Chart 10.	Changes of selected categories of expenditure of JST (y/y)	56
Wykres 11.	Wydatki na finansowanie programów i projektów unijnych oraz pozostałe wydatki JST	59
Chart 11.	Expenditure for financing EU programs and projects as well as other expenditure of JST	59
Wykres 12.	Liczba JST według relacji wyniku finansowego do wykonanych dochodów	62
Chart 12.	Number of local government units by result/revenue relation	62
Wykres 13.	Wynik operacyjny budżetów JST	63
Chart 13.	Operating result of JST budgets	63
Wykres 14.	Przychody JST	68
Chart 14.	Proceeds of JST	68
Wykres 15.	Rozchody JST	69
Chart 15.	Outlays of JST	69
Wykres 16.	Budżety gmin	72
Chart 16.	Budgets of gminas	72
Wykres 17.	Dochody gmin	75
Chart 17.	Revenue of gminas	75
Wykres 18.	Struktura dochodów własnych gmin	78
Chart 18.	Structure of own revenue of gminas	78
Wykres 19.	Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)	79
Chart 19.	Changes of selected categories of own revenue (y/y)	79

Wykres 20. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez gminy	82
Chart 20. Structure of targeted grants received by gminas	82
Wykres 21. Wydatki według typów gmin	87
Chart 21. Expenditure by types of gminas	87
Wykres 22. Struktura wydatków gmin	88
Chart 22. Structure of gminas expenditure	88
Wykres 23. Zmiany wybranych kategorii wydatków (r/r)	88
Chart 23. Changes of selected categories of expenditure (y/y)	88
Wykres 24. Struktura wydatków gmin według działów	89
Chart 24. Structure of gminas expenditure by sections	89
Wykres 25. Wynik budżetu według typów gmin	91
Chart 25. Result of types of gminas	91
Wykres 26. Gminy według relacji wyniku do dochodów	92
Chart 26. Gminas by result/revenue relation	92
Wykres 27. Przychody gmin	94
Chart 27. Proceeds of gminas	94
Wykres 28. Rozchody gmin	95
Chart 28. Outlays of gminas	95
Wykres 29. Budżety miast na prawach powiatu	98
Chart 29. Budgets of cities with powiat status	98
Wykres 30. Dochody miast na prawach powiatu	99
Chart 30. Revenue of cities with powiat status	99
Wykres 31. Struktura dochodów własnych miast na prawach powiatu	103
Chart 31. Structure of own revenue of cities with powiat status	103
Wykres 32. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)	104
Chart 32. Changes of selected categories of own revenue (y/y)	104
Wykres 33. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez miasta na prawach powiatu	109
Chart 33. Structure of targeted grants received by cities with powiat status	109
Wykres 34. Struktura wydatków miast na prawach powiatu	114
Chart 34. Structure of expenditure of cities with powiat status	114
Wykres 35. Zmiany wybranych kategorii wydatkowych (r/r)	115
Chart 35. Changes of selected categories of expenditure (y/y)	115
Wykres 36. Struktura wydatków miast na prawach powiatu według działów	115
Chart 36. Structure of expenditure of cities with powiat status by sections	115
Wykres 37. Miasta na prawach powiatu według relacji wyniku budżetowego do dochodów	116
Chart 37. Cities with powiat status by result/revenue relation	116
Wykres 38. Przychody miast na prawach powiatu	117
Chart 38. Proceeds of cities with powiat status	117
Wykres 39. Rozchody miast na prawach powiatu	118
Chart 39. Outlays of cities with powiat status	118
Wykres 40. Budżety powiatów	120
Chart 40. Budgets of powiats	120
Wykres 41. Dochody powiatów	121
Chart 41. Revenue of powiats	121

Wykres 42. Struktura dochodów własnych powiatów	123
Chart 42. Structure of own revenue of powiats	123
Wykres 43. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)	123
Chart 43. Changes of selected categories of own revenue (y/y)	123
Wykres 44. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez powiaty	127
Chart 44. Structure of targeted grants received by powiats	127
Wykres 45. Struktura wydatków powiatów według działów	131
Chart 45. Structure of powiats expenditure by sections	131
Wykres 46. Wydatki bieżące i majątkowe powiatów	131
Chart 46. Current and capital expenditure of powiats	131
Wykres 47. Zmiany wybranych kategorii wydatków powiatów (r/r)	132
Chart 47. Changes of selected categories of powiats expenditure (y/y)	132
Wykres 48. Powiaty według relacji wyniku do dochodów	133
Chart 48. Powiats by result/revenue relation	133
Wykres 49. Przychody powiatów	134
Chart 49. Proceeds of powiats	134
Wykres 50. Rozchody powiatów	134
Chart 50. Outlays of powiats	134
Wykres 51. Budżety województw	136
Chart 51. Voivodships' budgets	136
Wykres 52. Dochody województw	137
Chart 52. Voivodships' revenue	137
Wykres 53. Struktura dochodów własnych województw	139
Chart 53. Structure of own revenue of voivodships	139
Wykres 54. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)	140
Chart 54. Changes of selected categories of own revenue (y/y)	140
Wykres 55. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez województwa	143
Chart 55. Structure of targeted grants received by voivodships	143
Wykres 56. Struktura wydatków województw według działów	147
Chart 56. Structure of voivodships expenditure by sections	147
Wykres 57. Struktura wydatków województw	148
Chart 57. Structure of expenditure of voivodships	148
Wykres 58. Zmiany wybranych kategorii wydatków (r/r)	148
Chart 58. Changes of selected categories of expenditure (y/y)	148
Wykres 59. Województwa według relacji wyniku budżetowego do dochodów	149
Chart 59. Voivodships by result/revenue relation	149
Wykres 60. Przychody województw	150
Chart 60. Proceeds of voivodships	150
Wykres 61. Rozchody województw	150
Chart 61. Outlays of voivodships	150
Wykres 62. Zadłużenie JST według miejsca emisji długu	152
Chart 62. Debt of local government units according to the place of issue	152
Wykres 63. Wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów	154
Chart 63. Debt to revenue ratio	154

Wykres 64. Liczba JST według relacji zadłużenia do dochodów w 2017 r.	156
Chart 64. Number of JST by debt to revenue ratio in 2017	156
Wykres 65. Gminy według relacji zadłużenia do dochodów	159
Chart 65. Gminas according to the debt to revenue relation	159
Wykres 66. Relacja zadłużenia do dochodów gmin według województw w 2017 r.	161
Chart 66. Debt to revenue ratio of gminas by voivodships in 2017	161
Wykres 67. Relacja zadłużenia do dochodów według typów gmin i województw w 2017 r.	162
Chart 67. Debt to revenue ratio by gminas types and voivodships in 2017	162
Wykres 68. Poziom wskaźnika zadłużenia i liczby ludności gmin w 2017 r.	165
Chart 68. The level of the debt ratio and the population on gminas in 2017	165
Wykres 69. Poziom wskaźnika zadłużenia i liczby ludności gmin według województw w 2017 r.	166
Chart 69. Level of the debt ratio and the population on gminas by voivodships in 2017	166
Wykres 70. Miasta na prawach powiatu według relacji zadłużenia do dochodów	169
Chart 70. Cities with powiat status according to the debt to revenue ratio	169
Wykres 71. Miasta na prawach powiatu według wskaźnika zadłużenia w 2017 r.	170
Chart 71. Cities with powiat status according to the debt to revenue ratio in 2017	170
Wykres 72. Relacja zadłużenia do dochodów miast na prawach powiatu według województw w 2017 r.	171
Chart 72. Debt to revenue ratio of cities with powiat status by voivodships in 2017	171
Wykres 73. Powiaty według relacji zadłużenia do dochodów	172
Chart 73. Powiats according to the debt to revenue ratio	172
Wykres 74. Powiaty według wskaźnika zadłużenia w 2017 r.	173
Chart 74. Powiats according to the debt to revenue ratio in 2017	173
Wykres 75. Relacja zadłużenia do dochodów powiatów według województw w 2017 r.	174
Chart 75. Debt to revenue ratio of powiats by voivodships in 2017	174
Wykres 76. Województwa według relacji zadłużenia do dochodów	175
Chart 76. Voivodships by debt to revenue ratio	175
Wykres 77. Województwa według wskaźnika zadłużenia w 2017 r.	176
Chart 77. Voivodships by debt to revenue ratio in 2017	176

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
„w tym” „of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>

Skróty

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>
mln	milion <i>million</i>
mld <i>bn</i>	miliard <i>billion</i>
zł <i>zl</i>	złoty <i>zloty</i>
BDL	Bank Danych Lokalnych GUS <i>Local Data Bank of Statistics Poland</i>
CIT	Podatek dochodowy od osób prawnych <i>Corporate income tax</i>
GUS	Główny Urząd Statystyczny <i>Statistics Poland</i>
JST	Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>
PIT	Podatek dochodowy od osób fizycznych <i>Personal income tax</i>
PKB <i>GDP</i>	Produkt krajowy brutto <i>Gross domestic product</i>
SFP	Sektor finansów publicznych <i>Public finance sector</i>
UE <i>EU</i>	Unia Europejska <i>European Union</i>

Uwagi ogólne

General remarks

Dane z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowane w niniejszej publikacji oraz w aneksie statystycznym pochodzą ze sprawozdań budżetowych wprowadzonych rozporządzeniami Ministra Finansów oraz z publikacji Ministerstwa Finansów m.in. ze „Sprawozdania z wykonania budżetu państwa – Informacji o wykonaniu budżetów Jednostek samorządu terytorialnego”.

Dane za 2017 r. zostały zebrane przez Ministerstwo Finansów na aktualnie obowiązujących sprawozdaniach:

- Rb-27S – sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-28S – sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-30S – sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych;
- Rb-34S – sprawozdanie z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych;
- Rb-N – kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych;
- Rb-Z – kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji.

W aneksie statystycznym do niniejszej publikacji prezentowane są również dane pochodzące z niefunkcjonujących już sprawozdań archiwalnych jak:

- Rb-27S – roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-28S – roczne sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-30 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych;
- Rb-30S – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych;
- Rb-31 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych gospodarstw pomocniczych;
- Rb-32 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych środków specjalnych;
- Rb-33 – roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych funduszy celowych nie posiadających osobowości prawnej;
- Rb-34 – kwartalne sprawozdanie z wykonania planów finansowych dochodów własnych jednostek budżetowych i wydatków nimi finansowanych.

Dane za 2017 r. zostały zebrane na sprawozdaniach budżetowych według zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1015 oraz z 2017 r. poz. 699) oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

Zgodnie z ww. przepisami jednostki samorządu terytorialnego sporządzają wymagane prawem sprawozdania, w pełnej szczegółowości, tj. dział, rozdział, paragraf w sprawozdaniach: Rb-27S; Rb-28S; Rb-30S i Rb-34S; natomiast w sprawozdaniu Rb-N wg tytułów należności, a w sprawozdaniu Rb-Z według tytułów dłużnych. Dane z tych sprawozdań przekazywane są do Ministerstwa Finansów.

Prezentowane w niniejszej publikacji dane za 2017 r., ze sprawozdań: Rb-27S; Rb-28S; Rb-30S opracowano w Centrum Informatyki Statystycznej, na podstawie bazy danych Ministerstwa Finansów, według stanu na dzień 28 marca 2018 r. Dane te nie uwzględniają korekt nadesłanych do Ministerstwa Finansów w późniejszym terminie. Dane ze sprawozdań: Rb-34S; Rb-Z oraz Rb-N, pochodzą bezpośrednio z udostępnionych na stronie internetowej Ministerstwa Finansów baz danych oraz „Sprawozdania z wykonania budżetu państwa – Informacja o wykonaniu budżetów Jednostek samorządu terytorialnego”. Dane do podrozdziału VII.1. pochodzą z procesu agregowania danych ze sprawozdań Rb-Z w Głównym Urzędzie Statystycznym i uwzględniają korekty przekazane przez JST zgodnie z §10 ust. 8 rozporządzenia Ministra

Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.

Dane prezentowane w niniejszej publikacji obejmują jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe (działające na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych – tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) oraz rachunki dochodów i wydatków, o których mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych – tablice w załączniku w wersji elektronicznej. Dane w podrozdziale VII.1. obejmują jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, samorządowe instytucje kultury, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez JST oraz pozostałe samorządowe osoby prawne.

Występujące w powyższych sprawozdaniach kategorie budżetowe grupowane są według aktualnej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, a grupowania analityczne nawiązują do grupowań stosowanych przez Ministerstwo Finansów w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. Informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego.” **Dane dla sektora JST prezentowane są w ujęciu nieskonsolidowanym.**

Rozdział I.

Chapter I.

Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego

Legal basis and conditions of local government units' financial economy

Zgodnie z podziałem administracyjnym kraju w 2017 r. funkcjonowało: 16 województw, 314 powiatów oraz 2478 gmin. Wśród gmin było: 302 gminy miejskie, obejmujące miasta, w tym 66 miast na prawach powiatu¹, 621 gmin miejsko-wiejskich, obejmujących miasto wraz z otaczającym je obszarem wiejskim oraz 1 555 gmin wiejskich obejmujących tereny wiejskie.

Tablica 1. Liczba jednostek samorządu terytorialnego w latach 2013-2017

Table 1. Number of local government units in 2013-2017

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
JST ogółem <i>JST total</i>	2 809	2 809	2 808	2 808	2 808
województwa <i>voivodships</i>	16	16	16	16	16
powiaty <i>powiats</i>	314	314	314	314	314
gminy razem <i>gminas total</i>	2 479	2 479	2 478	2 478	2 478
w tym: gminy wiejskie <i>of which: rural gminas</i>	1 571	1 566	1 563	1 559	1 555
gminy miejsko-wiejskie <i>rural-urban gminas</i>	602	608	611	616	621
gminy miejskie <i>urban gminas</i>	306	305	304	303	302
w tym: miasta na prawach powiatu <i>of which: cities with powiats status</i>	66	66	66	66	66

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.
Source: Statistics Poland data.

W porównaniu z 2016 r. liczba gmin ogółem nie zmieniła się. Liczba gmin miejskich zmniejszyła się o 1, liczba gmin miejsko-wiejskich zwiększyła się o 5, a liczba gmin wiejskich zmniejszyła się o 4.

Dnia 1 lipca 2017 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2017 r. w sprawie utworzenia w województwie śląskim związku metropolitalnego pod nazwą „**Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia**” (Dz. U. z 2017 r., poz. 1290). Ten pierwszy związek metropolitalny utworzony z miast na prawach powiatu oraz gmin województwa śląskiego, którego siedzibą zostały Katowice, powstał na mocy ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2017 r., poz.730).

Zgodnie z powyższą ustawą, związek metropolitalny ma osobowość prawną, wykonuje zadania publiczne, określone w ustawie, w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność, a o ustroju stanowi jego statut.

¹ Zgodnie z art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 1998, Nr 91, poz. 578, z późn. zm). Miasto na prawach powiatu jest gminą wykonującą zadania powiatu na zasadach określonych w tej ustawie.

Zgodnie z art. 44 związek metropolitalny samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej.

W świetle art. 51 źródłami dochodów związku metropolitalnego są między innymi: udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze tego związku, składki od gmin wchodzących w skład związku metropolitalnego, dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe związku metropolitalnego oraz wpłaty od zakładów budżetowych związku metropolitalnego, dochody z majątku związku metropolitalnego; dotacje z budżetu państwa i z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, inne dochody należne związkowi metropolitalnemu na podstawie odrębnych przepisów.

Analizowane w niniejszej publikacji zagadnienia gospodarki finansowej JST przedstawiane są w następujących przekrojach: JST ogółem, gminy, miasta na prawach powiatu, powiaty i województwa. Podział taki jest zgodny ze stosowanym przez Ministerstwo Finansów i ma uzasadnienie w sposobie finansowania poszczególnych szczebli JST.

I.1. Ludność

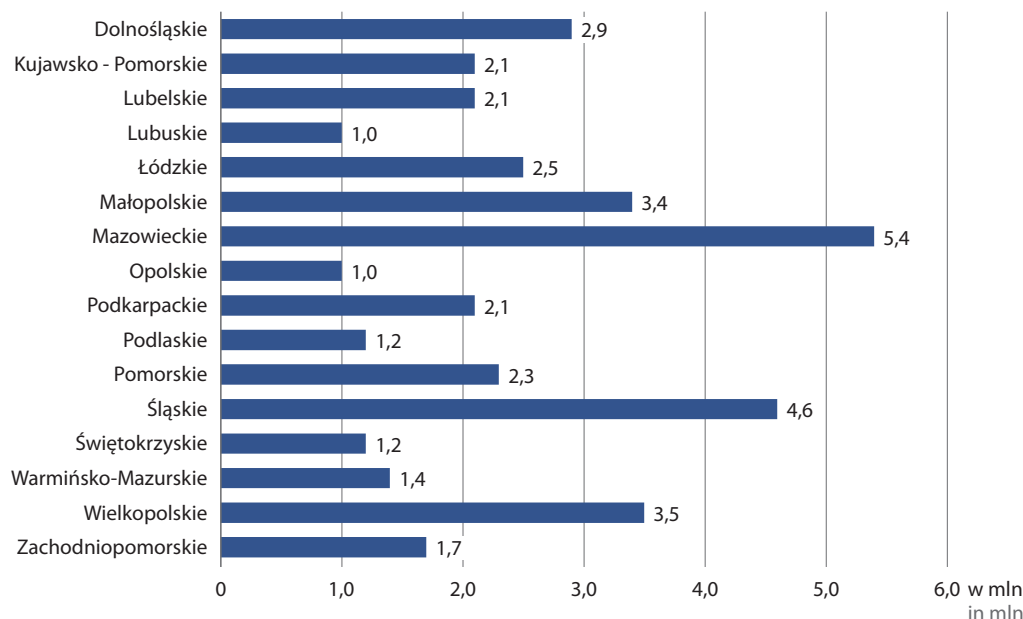
I.1. Population

W dniu 30 czerwca 2017 r. Polskę zamieszkiwało 38 422 tys. osób. W gminach miejskich mieszkało 18 551 tys. osób tj. 48,3% populacji, w tym w miastach na prawach powiatu 12 608 tys. osób tj. 32,8%. W gminach wiejskich mieszkało 10 933 tys. osób, tj. 28,5% populacji, a w gminach miejsko-wiejskich 8 939 tys. osób tj. 23,3% ogółu mieszkańców.

W 2017 r. najwięcej osób mieszkało w województwie mazowieckim (5 373 tys. osób), a najmniej w województwie opolskim (991 tys. osób).

Wykres 1. Ludność Polski według województw w 2017 r.

Chart 1. Number of population by voivodships in 2017

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.
Source: Statistics Poland data.

I.2. Podstawowe zasady gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego

I.2. Basic regulations of local government units' financial economy

Podstawą prawną gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego jest uchwała budżetowa. Budżet JST określa dochody i wydatki, wynik (nadwyżka/deficyt) oraz przychody i rozchody tej jednostki. Budżet uchwalany jest na rok budżetowy zaczynający się z dniem 1 stycznia, a kończący 31 grudnia danego roku. Z punktu widzenia gospodarki finansowej można wyróżnić cztery rodzaje JST: gminę, miasto na prawach powiatu, powiat i województwo.

Miasta na prawach powiatu z uwagi na swoją specyfikę sporządzają jeden budżet, ale w uchwale budżetowej określana jest odrębnie część dotycząca budżetu gminy i część odnosząca się do budżetu powiatu.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym, podejmuje uchwałę w sprawie absolutorium dla zarządu. Uchwała ta, zostaje podjęta po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz sprawozdaniem finansowym, opinią biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego, opinią regionalnej izby obrachunkowej, informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego, a także stanowiskiem komisji rewizyjnej. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może żądać także przedłożenia przez zarząd jednostki dodatkowych wyjaśnień odnoszących się do sprawozdania z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz sprawozdania finansowego.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009, Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.), usystematyzowała przepisy dotyczące uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego, wskazując, że składa się ona z budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz załączników². Ustawa ta wprowadziła również elementy długookresowej perspektywy prowadzenia gospodarki finansowej JST poprzez obowiązek opracowania wieloletniej prognozy finansowej na okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat³. Umożliwia to, opracowanie przez Ministra Finansów strategii zarządzania długiem Skarbu Państwa oraz oddziaływania na państwowy dług publiczny. W wykazie przedsięwzięć wieloletnich, jednostki samorządu terytorialnego ujmują wieloletnie programy, projekty lub zadania, w tym związane z programami finansowanymi z udziałem środków unijnych oraz umowami o partnerstwie publiczno-prywatnym.

W 2017 r., podobnie jak w 2016 roku, obowiązywały poniższe reguły fiskalne regulujące finanse jednostek samorządu terytorialnego:

1. **Indywidualny wskaźnik zadłużenia** podlegający modyfikacjom w zależności od szeregu czynników, m.in. łącznej kwoty spłaty zobowiązań, dochodów i wydatków bieżących, dochodów ze sprzedaży majątku oraz relacji tych wartości na przestrzeni trzech lat;
2. **Zasada zrównoważenia budżetu JST w części bieżącej** polegająca na tym, że planowane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat poprzedzających i tzw. wolne środki.

Ustawa o finansach publicznych reguluje funkcjonowanie podmiotów gospodarki budżetowej JST, jakimi są jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe. **Jednostki budżetowe** samorządu to jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu JST, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek tego budżetu. Jednostka budżetowa działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności. Podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków.

² Zgodnie z art. 214 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w załącznikach do uchwały budżetowej zamieszcza się: zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu JST, plan dochodów rachunku dochodów samorządowych jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 1991 r. Nr 95, poz. 425), plany przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

³ Nie krócej jednak niż na okres na jaki przyjęto limity wydatków, o których mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy o finansach publicznych. Prognozę kwoty długu sporządza się na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania.

Samorządowy zakład budżetowy odpłatnie wykonuje zadania, pokrywając koszty swojej działalności z przychodów własnych, które mogą być powiększone o dotacje otrzymane z budżetu JST. Samorządowy zakład budżetowy może wykonywać zadania własne jednostki samorządu terytorialnego w zakresie: gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi, dróg, ulic, mostów, placów, organizacji ruchu drogowego, wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, lokalnego transportu zbiorowego, targowisk i hal targowych, cmentarzy, zieleni gminnej i zadrzewień, kultury fizycznej i sportu (w tym utrzymywania terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych), pomocy społecznej, reintegracji zawodowej i społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, utrzymywania gatunków egzotycznych i krajowych zwierząt, w tym prowadzenia hodowli zwierząt zagrożonych wyginięciem.

Podstawą gospodarki finansowej samorządowego zakładu budżetowego jest roczny plan finansowy obejmujący przychody (w tym dotacje z budżetu JST), koszty i inne obciążenia, stan środków obrotowych, stan należności i zobowiązań na początek i koniec okresu oraz rozliczenia z budżetem jednostki samorządu terytorialnego. W przypadku realizowania wyższych od planowanych przychodów i kosztów, w planie finansowym samorządowego zakładu budżetowego mogą być dokonywane zmiany w ciągu roku, pod warunkiem, że nie spowoduje to zmniejszenia wpłat do budżetu jednostki samorządu terytorialnego, ani zwiększenia dotacji z budżetu JST.

Samorządowy zakład budżetowy wpłaca do budżetu JST ustaloną na koniec okresu sprawozdawczego nadwyżkę środków obrotowych chyba, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego postanowi inaczej.

Zgodnie z art. 223 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych **samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w ustawie** z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 1991 r., Nr 95, poz. 425), od dnia 1 stycznia 2011 r. mogą gromadzić na wydzielonym rachunku dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego. Wydatki z rachunku mogą być dokonywane do wysokości kwot zgromadzonych dochodów, w ramach planu finansowego. Środki finansowe pozostające na rachunku na dzień 31 grudnia roku budżetowego podlegają odprowadzeniu na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia 5 stycznia następnego roku. Rok 2017 był więc siódmym rokiem, w którym jednostki samorządu terytorialnego mogły realizować zadania przy pomocy tej formy gospodarowania środkami publicznymi.

Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r., Nr 112, poz. 654, z późn. zm.) wprowadziła mechanizmy przekształcania lub likwidacji **samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej**. Począwszy od 2012 r., w przypadku uzyskania przez SP ZOZ ujemnego wyniku finansowego, jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane są pokryć deficyt z własnego budżetu lub przekształcić, bądź zlikwidować SP ZOZ.

Ustawa o finansach publicznych odnosi się także do funkcjonowania takich podmiotów, jak **samorządowe instytucje kultury** oraz **samorządowe osoby prawne**⁴, tworzonych na podstawie odrębnych ustaw. Podstawą gospodarki samorządowych osób prawnych są plany finansowe, wyodrębniające m.in. przychody, dotacje, koszty, środki na wydatki majątkowe oraz środki przyznane innym podmiotom.

Na mocy ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1045) od 1 stycznia 2016 r. obok funkcjonujących już związków międzygminnych oraz związków powiatów mogą powstawać **związki powiatowo-gminne** realizujące zadania obu tych szczebli samorządów.

Od 1 stycznia 2016 r. mogą powstawać również **centra usług wspólnych**. Wspólną obsługę, w szczególności administracyjną, finansową i organizacyjną: może prowadzić: urząd gminy, starostwo powiatowe i urząd marszałkowski lub inna jednostka organizacyjna gminy, powiatu i samorządu województwa, jednostka organizacyjna związku międzygminnego, powiatowo-gminnego. Zakres wspólnej obsługi nie może obejmować kompetencji kierowników jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych do

4 Z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego.

dysponowania środkami publicznymi oraz zaciągania zobowiązań, a także sporządzania i zatwierdzania planu finansowego oraz przeniesień wydatków w tym planie.

Jednostkami, dla których mogą być świadczone powyższe usługi są:

- 1) jednostki organizacyjne: gminy, powiatu i samorządu województwa, zaliczane do sektora finansów publicznych,
- 2) gminne, powiatowe i wojewódzkie instytucje kultury,
- 3) inne zaliczane do sektora finansów publicznych gminne, powiatowe i wojewódzkie osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego.

Wybrane zmiany w systemie dochodów jednostek samorządu terytorialnego wpływające na gospodarkę finansową w 2017 r.

Na mocy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 195, z późn. zm.) wprowadzono świadczenie wychowawcze, skierowane do rodzin wychowujących dzieci do 18 roku życia tzw. „**Rodzina 500 plus**”. Świadczenie to jest finansowane z budżetu państwa, poprzez samorząd gminny, który otrzymuje również środki finansowe na pokrycie kosztów obsługi tego świadczenia. Celem jednolitego ewidencjonowania środków przeznaczonych na wsparcie rodziny, na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 lipca 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1121), utworzono w klasyfikacji budżetowej, nowy dział „**855 – Rodzina**”, który miał zastosowanie po raz pierwszy do projektów uchwał budżetowych na 2017 r. Do tego działu przeniesiono niektóre rozdziały z działów „852 – Pomoc społeczna”, „853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne”.

Od 1 stycznia 2017 r., na mocy ustawy z dnia 5 września 2016 r. o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu, przez jednostki samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 1454, z późn. zm.), wszystkie jednostki JST zobowiązane są do scentralizowania rozliczeń VAT wraz ze swoimi jednostkami organizacyjnymi.

Reforma oświaty z dniem 1 września 2017 r., zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60), wygasła gimnazja, przywróciła ośmioletnie szkoły podstawowe oraz wprowadziła szkoły branżowe. Każda dotychczasowa sześcioletnia szkoła podstawowa, stała się szkołą ośmioletnią.

W 2017 r. budżet państwa udzielił gminom oraz miastom na prawach powiatu dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie wydatków bieżących związanych z realizacją zadań w zakresie wychowania przedszkolnego.

I.3. Struktura budżetów jednostek samorządu terytorialnego

I.3. Structure of local government units' budgets

Dochody i wydatki budżetowe grupowane są zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych według działów i rozdziałów (określających rodzaj działalności) oraz według paragrafów (określających rodzaj dochodu lub wydatku). Sposób grupowania dochodów i wydatków systematyzuje rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1053 z późn. zm.). Dochody grupowane są według rodzaju ich źródeł, a wydatki według szczegółowego ich przeznaczenia. Dochody i wydatki dzieli się na majątkowe i bieżące. **Dochody majątkowe** obejmują: dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku, dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Do **wydatków majątkowych** zaliczane są: wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne, wydatki na zakup i objęcie akcji

oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego. **Dochody bieżące (wydatki bieżące)** obejmują nie wymienione wyżej kategorie dochodów (wydatków).

Zgodnie z art. 236 ustawy o finansach publicznych w planie wydatków bieżących budżetu JST wyodrębniane są m.in.: wynagrodzenia i składki od nich naliczane, wydatki związane z realizacją zadań statutowych jednostek budżetowych, dotacje na zadania bieżące, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez JST, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym, obsługa długu JST oraz wydatki na programy finansowane z udziałem środków z budżetu UE oraz pozostałych środków ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Ustawa z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r., Nr 203, poz. 1966, z późn. zm.) określa źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów, a także zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa. Na dochody JST składają się: dochody własne, dotacje oraz subwencja ogólna. Składowe poszczególnych elementów opisane są w kolejnych rozdziałach.

I.4. Dochody własne

I.4. Own revenue

W rozumieniu ustawy o dochodach JST dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych.

Obok powyższych dochodów własnych JST, w 2017 r. źródłami **dochodów własnych gmin** były:

- wpływy z podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych;
- wpływy z opłat: skarbowej, targowej, miejscowej, uzdrowskiej i od posiadania psów; reklamowej, eksploatacyjnej (w części określonej odrębnymi przepisami); innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych;
- dochody z majątku gminy;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
- dochody z kar pieniężnych i grzywnien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.

Równolegle do odpowiednich udziałów w podatku PIT i CIT, źródłami **dochodów własnych powiatu** były:

- wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- dochody uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe oraz wpłaty od powiatowych zakładów budżetowych;
- dochody z majątku powiatu;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz powiatu;
- dochody z kar pieniężnych i grzywnien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez powiat, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody powiatu;

- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne powiatowi na podstawie odrębnych przepisów.

Równolegle do odpowiednich udziałów w podatku PIT i CIT, źródłami **dochodów własnych województwa** były:

- dochody uzyskiwane przez wojewódzkie jednostki budżetowe oraz wpłaty od wojewódzkich zakładów budżetowych;
- dochody z majątku województwa;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz województwa;
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez województwo, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody województwa;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych województwa, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne województwu na podstawie odrębnych przepisów.

Na poziom dochodów własnych gmin i miast na prawach powiatu mają również wpływ decyzje właściwych organów samorządowych. Ze sprawozdań budżetowych za 2017 r. wynika, że **na skutek obniżenia górnych stawek podatków, udzielenia ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz podjęcia decyzji o umorzeniu, rozłożeniu na raty i odroczeniu terminu płatności**, do budżetów gmin nie wpłynęła kwota 3 351,0 mln zł, co stanowiło 3,0% dochodów ogółem gmin, a w odniesieniu do dochodów własnych gmin 7,0%. Do budżetów miast na prawach powiatu z tego tytułu nie wpłynęła kwota 651,9 mln zł, co stanowiło 0,8% ich dochodu ogółem, a w odniesieniu do dochodów własnych 1,3%. Łącznie do budżetów gmin i miast na prawach powiatu nie wpłynęła kwota 4 002,9 mln zł, co stanowiło 2,1% dochodów ogółem JST, a w odniesieniu do dochodów własnych 4,2%.

W strukturze dochodów własnych JST znaczącą wielkość stanowią udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT)⁵. W 2017 r. była to kwota 44 885,4 mln zł, stanowiąca 39,6% dochodów własnych JST.

Wysokości udziałów jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz od osób prawnych (CIT) określone są w art. 4 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Ich wielkość przedstawia poniższa tabela.

⁵ Jest to część dochodu z podatku, którą ustala się mnożąc ogólną kwotę wpływów z podatku PIT przez wskaźnik równy udziałowi należnego (w roku poprzedzającym rok bazowy) podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze gminy, powiatu, miasta na prawach powiatu, województwa. Podobnie ustala się kwotę udziału jednostki JST we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), z tym że brana jest pod uwagę lokalizacja zakładu danego przedsiębiorstwa.

Tablica 2. Zapisana w ustawie wysokość udziałów JST we wpływach z podatków dochodowych (w %)

Table 2. Assured in the Legal Act the amount of JST shares in receipts from income tax (in %)

Wyszczególnienie Specification	PIT	CIT
Gminy Gminas	39,34	6,71
Powiaty Powiats	10,25	1,40
Województwa Voivodships	1,60	14,75

Źródło: Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.
Source: the Legal Act of November 13, 2003 on revenue of local government units.

Zgodnie z art. 89 ustawy, udział gmin we wpływach z PIT zmniejsza się o liczbę punktów procentowych odpowiadających iloczynowi 3,81 p. proc. i obliczonego dla całego kraju wskaźnika. Wskaźnik ten ustala się dzieląc liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r. do domów pomocy społecznej, według stanu na dzień 30 czerwca roku bazowego, przez liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r., według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. Zgodnie z powyższym wyliczeniem w 2017 r. wielkość udziału gmin we wpływach z PIT ostatecznie wyniosła 37,89%. W porównaniu do 2016 r. wielkość ta była wyższa o 0,1 p. proc. Wskaźnik udziału wszystkich szczebli JST we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w porównaniu z 2016 r. nie zmienił się.

W 2017 r. ostateczna wielkość udziałów budżetów JST wszystkich szczebli we wpływach z podatków dochodowych PIT i CIT wyniosła odpowiednio 49,74% i 22,86%.

Tablica 3. Ustalony dla danego roku wskaźnik udziałów budżetów JST we wpływach z PIT i CIT (w %)

Table 3. The ratio of JST budgets share in the receipts from PIT and CIT, established in a given year (in %)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
PIT					
JST ogółem JST total	49,27	49,38	49,52	49,64	49,74
gminy gminas	37,42	37,53	37,67	37,79	37,89
powiaty powiats	10,25	10,25	10,25	10,25	10,25
województwa voivodships	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60
CIT					
JST ogółem JST total	22,86	22,86	22,86	22,86	22,86
gminy gminas	6,71	6,71	6,71	6,71	6,71
powiaty powiats	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
województwa voivodships	14,75	14,75	14,75	14,75	14,75

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

I.5. Dotacje ogółem i subwencja ogólna

Grants and subvention

I.5.1. Dotacje ogółem

Grants total

Dotacje ogółem obejmują **dotacje celowe**, a także dotacje §§ 200 i 620⁶ oraz **dotacje §§ 205 i 625**. **Dotacje §§ 200 i 620** to dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich⁷, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w §§ 205 i 625.

Dotacje §§ 205 i 625, które wprowadzono od 2015 r., to dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Paragrafy te dotyczą dotacji i płatności otrzymywanych przez JST, które występują w charakterze beneficjenta **tylko w zakresie** programów realizowanych w ramach **Perspektywy Finansowej 2014-2020**⁸.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami JST mogą być, między innymi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej. W świetle ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r., Nr 277, poz. 1658, z późn. zm.), istnieje również możliwość uzyskania przez JST dofinansowania, wymaganego przy realizacji projektów finansowanych z udziałem środków unijnych, ich wkładu własnego ze środków budżetu państwa w postaci dotacji celowych.

W 2017 r. przekazane zostały następujące grupy dotacji celowych:

- z budżetu państwa:
  - na zadania własne (w tym dla gmin uzdrowiskowych, oraz §204 dla gmin i miast na prawach powiatu);
  - na zadania z zakresu administracji rządowej (w tym Program „Rodzina 500+”);
  - na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej;
- na zadania realizowane na podstawie porozumień JST;
- z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań;
- otrzymane z państwowych funduszy celowych.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 i 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego JST mogą otrzymywać dotacje z budżetu państwa w zakresie, o którym mowa w przepisach o rozwoju regionalnym oraz na dofinansowanie zadań własnych:

- z zakresu zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych;
- związanych z inicjatywami wspierania edukacji na obszarach wiejskich, w tym na stypendia i pomoc materialną dla młodzieży wiejskiej;
- związanych z wdrażaniem reformy systemu oświaty, wyrównywaniem szans edukacyjnych oraz zapewnianiem kształcenia praktycznego;
- realizowanych w celu zagospodarowania nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej i przekazanych jednostce samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej (Dz. U. 1994, Nr 79, poz. 363, z późn. zm.):
  - związanych z budową i remontami obiektów sportowych oraz rozwijaniem sportu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, a także sportu osób niepełnosprawnych;
  - w zakresie przebudowy, budowy lub remontów dróg powiatowych i gminnych;
- o których mowa w odrębnych przepisach – na zasadach w nich określonych.

⁶ Paragrafy odnoszą się do klasyfikacji budżetowej.

⁷ W grupie dotacji §§ 200 i 620 dla JST ujęto również dotacje rozwojowe przekazane do dnia 31 grudnia 2010 r. i podlegające rozliczeniu w 2017 r.

⁸ W niniejszej publikacji dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich określać będziemy terminem „dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625”.

1.5.2. Subwencja ogólna

1.5.2. General subvention

Subwencja ogólna jest ustawowo określonym świadczeniem pieniężnym Skarbu Państwa na rzecz poszczególnych JST. Subwencja ogólna składa się z części:

- **oświatowej** – przyznawanej, m.in. na utrzymanie publicznych szkół oraz na dokształcanie i odprawy dla nauczycieli;
  - w przypadku gmin – publicznych szkół podstawowych i gimnazjów;
  - w przypadku powiatów – szkół ponadpodstawowych, szkolnictwa specjalnego oraz placówek całodobowego pobytu uczniów (bursy, internaty);
  - w przypadku województw – szkół ponadpodstawowych i specjalnych o zasięgu regionalnym lub wojewódzkim, ośrodków metodycznych, kolegiów nauczycielskich, placówek dokształcania i doskonalenia nauczycieli, bibliotek publicznych;
- **wyrównawczej** – finansującej świadczenia z pomocy społecznej oraz zmniejszającej dysproporcje poziomu dochodów gmin, powiatów, województw;
- **równoważącej** – przyznawanej:
  - gminom w związku z przekazaniem dodatkowych zadań z zakresu pomocy społecznej (np. dodatki mieszkaniowe);
  - powiatom – na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz w związku ze zróżnicowaniem sieci dróg powiatowych;
- **regionalnej** – przyznawanej na uzupełnienie dochodów województw o niższej wydajności fiskalnej, ze względu na różnice potencjału gospodarczego;
- **rekompensującej** dochody utracone przez gminy. Część rekompensująca subwencji ogólnej zgodnie z ustawą z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz.U. z 2003 r., Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.) wyrównuje ubytki dochodów w związku z wprowadzeniem zwolnień z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na podstawie zmienionego zezwolenia na prowadzenie przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych.

W 2017 r. **część rekompensującą subwencji ogólnej** otrzymały gminy oraz miasta na prawach powiatu uprawnione do otrzymania tej rekompensaty i wymienione w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów.

Największą część subwencji ogólnej stanowi **część oświatowa**, która przeznaczana jest na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 1991 r., nr 95, poz. 425, z późn. zm.), w szczególności na zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek, jak również na dotowanie szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż JST oraz przez osoby fizyczne.

W 2017 r. na mocy ustawy z dnia 1 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 1985), częścią oświatową subwencji ogólnej zostali objęci również sześciolatekni uczniowie uczęszczający do przedszkoli, oddziałów przedszkolnych i innych form wychowania przedszkolnego. Zniesiona została natomiast możliwość pobierania przez organ prowadzący opłat za pobyt sześciolatniego dziecka w publicznej placówce wychowania przedszkolnego.

Zgodnie z art. 27 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich JST ustalana jest corocznie w ustawie budżetowej. Od 2013 r. od kwoty przeznaczonej na część oświatową subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego odlicza się 0,4% na **rezerwę części oświatowej**. Tak wyliczona rezerwa części oświatowej w 2017 r. wynosiła 167,6 mln zł, lecz w trakcie roku budżetowego została zwiększona do kwoty 177,4 mln zł, na skutek zmniejszenia 71 jednostkom samorządu terytorialnego części oświatowej subwencji ogólnej o 9,8 mln zł. Rezerwa ta w całości została rozdysponowana przez Ministra Finansów, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz reprezentacji JST, zgodnie z „Kryteriami podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2017”, przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Część wyrównawczą subwencji ogólnej dla gmin, powiatów i województw stanowi suma kwoty podstawowej oraz kwoty uzupełniającej. W 2017 r. podstawę do ustalenia wysokości kwoty podstawowej stanowiły dane ze sprawozdań z wykonania dochodów podatkowych za 2015 r. (z uwzględnieniem korekt złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych w terminie do dnia 30 czerwca 2016 r.) oraz ustalona przez Główny Urząd Statystyczny liczba mieszkańców według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Kwotę podstawową części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymywały gminy, powiaty oraz województwa, w których dochód podatkowy per capita był niższy od średniego dochodu podatkowego na jednego mieszkańca kraju.

Kwotę uzupełniającą otrzymały JST wg przyjętego kryterium dla danego szczebla JST. W przypadku gmin, była to gęstość zaludnienia, ustalona przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz dochód podatkowy na jednego mieszkańca gminy. Dla powiatów przyjęto wskaźnik bezrobocia w powiecie, (liczony jako iloraz stopy bezrobocia w powiecie i stopy bezrobocia w kraju). Kwotę uzupełniającą otrzymały województwa niedokonujące wpłat do budżetu państwa, w których liczba mieszkańców nie przekraczała 3 milionów.

Podział **części równoważącej subwencji ogólnej** służyć ma łagodzeniu historycznie ukształtowanych różnic w poziomie rozwoju ekonomicznego, potencjału podatkowego oraz sytuacji społecznej.

Podział kwoty **części regionalnej** subwencji ogólnej zgodnie z art. 70 b ust. 3 i 5 ustawy o dochodach samorządu terytorialnego dokonany zostaje między województwa według następujących zasad:

- 52% środków dzielona jest pomiędzy województwa, w których stopa bezrobocia jest wyższa niż 110% średniej stopy bezrobocia w kraju;
- 48% środków dzielona jest pomiędzy województwa, w których dochody podatkowe za rok poprzedzający rok bazowy, powiększone o część wyrównawczą subwencji ogólnej, wyliczoną na rok budżetowy, w sposób określony w art. 24, i kwotę części regionalnej, wyliczoną na rok budżetowy zgodnie z ust. 4, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, są niższe od 125% wskaźnika Ww.⁹

Zgodnie z art. 70c ust. 1 w 2017 r. w budżecie państwa została utworzona, **rezerwa celowa**, w kwocie 225,0 mln zł, przeznaczona na **dotacje dla województw** na dofinansowanie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania, ochrony dróg wojewódzkich i zarządzania tymi drogami. Rezerwą tą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, który rozdziela ją w sposób określony w ust. 4, między województwa, w których powierzchnia dróg wojewódzkich, w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa, jest wyższa od powierzchni dróg wojewódzkich w kraju, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju, i które w roku budżetowym nie są objęte obowiązkiem dokonywania wpłat, o których mowa w art. 70a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Środki z tej rezerwy obliczone wg zapisu w ust. 4 przekazywane są dla województw w formie dotacji celowej, której wysokość nie może stanowić więcej niż 98% kosztów realizacji zadania.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w budżecie państwa tworzy się **rezerwę subwencji ogólnej**, przeznaczoną na dofinansowanie:

- inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu;
- utrzymania rzecznych przepraw promowych (wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu) o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej dwóch tysięcy pojazdów na dobę;
- remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Wysokość rezerwy subwencji ogólnej ustala się, zgodnie z zapisami art. 26 ust. 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w kwocie nie mniejszej niż kwota rezerwy przyjęta w ustawie budżetowej na rok bazowy na dofinansowanie zadań, o których mowa powyżej, skorygowanej w przypadku zmiany zakresu realizowanych zadań.

⁹ Współczynnik udziału (Ww) obliczony dla danego województwa, zgodnie z zapisami w art. 70b ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 203, poz. 1966, z późn. zm.)

Stosownie do art. 26 ust. 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, rezerwą subwencji ogólnej dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji JST.

W 2017 r. rezerwa ta, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw transportu oraz stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego została w całości rozdysponowana przez Ministra Finansów i przekazana w wysokości 336,0 mln zł do 168 jednostek samorządu terytorialnego, tj. 111 powiatów, 43 miast na prawach powiatu oraz 14 województw.

Na mocy art. 36 ust. 4 pkt. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, **nienależnie otrzymane przez JST kwoty części wyrównawczej, równoważącej i regionalnej** subwencji ogólnej **podlegają zwrotowi do budżetu państwa i tworzą rezerwę subwencji przeznaczoną dla JST**. Rezerwą tą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, którą rozdziela wg kryteriów uzgodnionych z reprezentacją JST. W 2017 r. łączna kwota tej rezerwy wynosiła 137,4 mln zł i została przekazana do 579 gmin, 56 miast na prawach powiatu oraz 249 powiatów wg powyższego kryterium, dokonanego stosownie do art. 36a ustawy, przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych po uzgodnieniu z reprezentacją JST.

Rozdział II.

Chapter II.

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego

Financial economy of local government units

W 2017 r. dochody budżetów JST wyniosły 229 878,7 mln zł, a wydatki 230 166,3 mln zł. Ostatni rok budżetowy jednostki samorządu terytorialnego zamknęły deficytem w wysokości 287,6 mln zł. W porównaniu z 2016 r. dochody wzrosły o 7,6%, zaś wydatki o 11,7%.

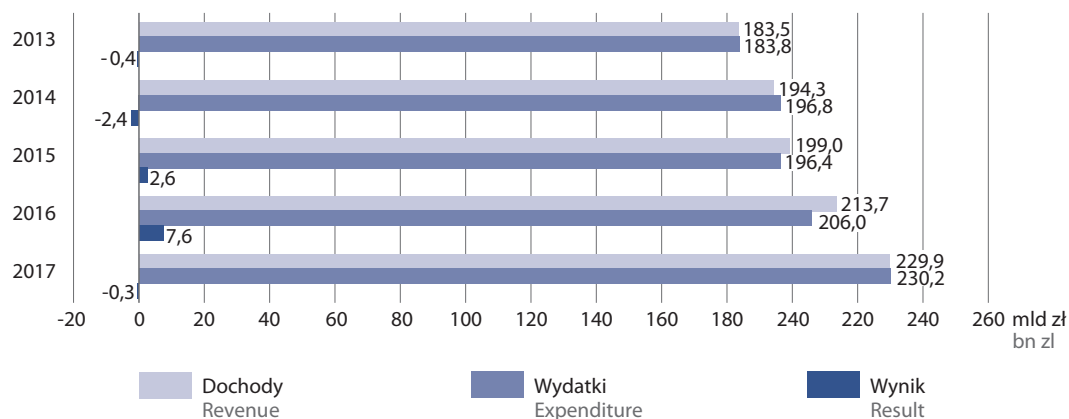
Tablica 4. Dochody, wydatki i wynik budżetów JST
Table 4. Revenue, expenditure and result of JST budgets

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Dochody Revenue	183 458,3	194 337,2	199 018,9	213 668,9	229 878,7
Wydatki Expenditure	183 838,6	196 754,2	196 415,3	206 034,6	230 166,3
Wynik Result	-380,4	-2 417,0	2 603,6	7 634,4	-287,6
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Dochody Revenue	189 335,6	198 809,2	201 214,2	214 460,1	233 058,6
Wydatki Expenditure	198 157,7	211 512,0	208 586,9	219 292,0	246 202,7
Wynik Result	-8 822,1	-12 702,8	-7 372,7	-4 831,9	-13 144,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody Revenue	96,9	97,8	98,9	99,6	98,6
Wydatki Expenditure	92,8	93,0	94,2	94,0	93,5
Wynik Result	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	103,4	105,9	102,4	107,4	107,6
Wydatki Expenditure	101,9	107,0	99,8	104,9	111,7
Wynik Result	x	x	x	293,2	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2013-2016 średni wzrost dochodów budżetów JST wyniósł 4,8%, a wydatków 3,4%. W okresie 2013-2014 jednostki samorządu terytorialnego kończyły rok budżetowy deficytem, natomiast lata 2015-2016 zamknęły się nadwyżką w wysokości odpowiednio 2 603,6 mln zł i 7 634,4 mln zł, natomiast rok 2017 ponownie zakończył się deficytem.

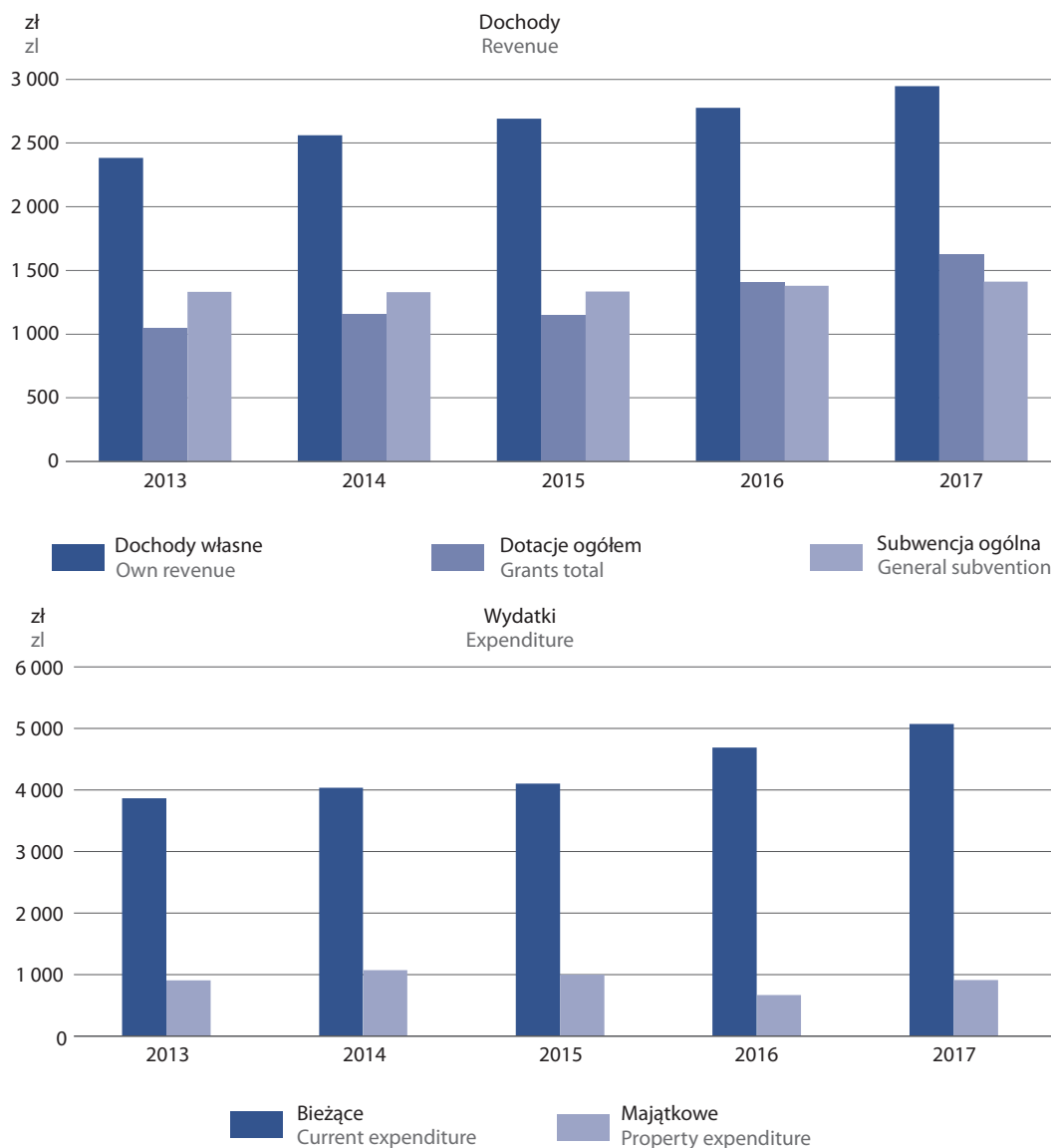
Wykres 2. Budżety JST
Chart 2. Budgets of JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data

W 2017 r. dochody JST na 1 mieszkańca wyniosły 5 983 zł, w tym dochody własne 2 947 zł, wydatki JST na 1 mieszkańca wyniosły 5 990 zł, w tym wydatki bieżące 5 074 zł. Wydatki bieżące na mieszkańca wykazywały ciągłą tendencję wzrostową w analizowanym okresie, natomiast wydatki majątkowe w latach 2013-2015 systematycznie rosły, w 2016 r. zmniejszyły się do poziomu 672 zł, natomiast w roku 2017 wzrosły do poziomu 917 zł na 1 mieszkańca, niższego niż średnia w latach 2013-2015.

Wykres 3. Dochody i wydatki JST na 1 mieszkańca
 Chart 3. Revenue and expenditure of local government units per capita

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów oraz Głównego Urzędu Statystycznego.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance and Statistics Poland data.

II.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

II.1. Revenue of local government units

Dochody ogółem JST w 2017 r. wyniosły 229 878,7 mln zł, tj. o 7,6% więcej niż w 2016 r. i stanowiły 98,6% planu po zmianach. Największą pozycją dochodową były dochody własne, które ukształtowały się na poziomie 113 245,3 mln zł. W porównaniu z 2016 r. wzrosły one o 6,2%. W 2017 r. JST otrzymały dotacje ogółem w kwocie 62 352,7 mln zł, co stanowiło wzrost o 15,6% oraz subwencję ogólną w wysokości 54 280,7 mln zł, tj. o 2,3% więcej niż w 2016 r.

Tablica 5. Dochody JST
Table 5. Revenue of JST

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł <i>EXECUTION in mln zł</i>					
Dochody ogółem <i>Total revenue</i>	183 458,3	194 337,2	199 018,9	213 668,9	229 878,7
dochody własne <i>own revenue</i>	91 800,3	98 592,7	103 441,0	106 683,5	113 245,3
dotacje ogółem <i>grants total</i>	40 400,9	44 540,9	44 234,6	53 949,4	62 352,7
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	51 257,1	51 203,6	51 343,3	53 036,1	54 280,7
PLAN w mln zł <i>PLAN in mln zł</i>					
Dochody ogółem <i>Total revenue</i>	189 335,6	198 809,2	201 214,2	214 460,1	233 058,6
dochody własne <i>own revenue</i>	94 717,3	99 616,0	104 085,8	106 001,0	112 265,6
dotacje ogółem <i>grants total</i>	43 423,2	48 004,6	45 788,3	55 438,2	66 536,0
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	51 195,0	51 188,7	51 340,0	53 020,8	54 257,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION in %</i>					
Dochody ogółem <i>Total revenue</i>	96,9	97,8	98,9	99,6	98,6
dochody własne <i>own revenue</i>	96,9	99,0	99,4	100,6	100,9
dotacje ogółem <i>grants total</i>	93,0	92,8	96,6	97,3	93,7
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Dochody ogółem <i>Total revenue</i>	103,4	105,9	102,4	107,4	107,6
dochody własne <i>own revenue</i>	105,4	107,4	104,9	103,1	106,2
dotacje ogółem <i>grants total</i>	101,9	110,2	99,3	122,0	115,6
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	101,2	99,9	100,3	103,3	102,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2017 r. dochody ogółem gmin wyniosły 111 189,3 mln zł i w porównaniu z 2016 r. wzrosły o 9,2%. Gminy wykonały plan dochodów budżetowych w 98,5%. Dochody ogółem miast na prawach powiatu wyniosły 78 529,5 mln zł, tj. wzrosły o 5,5%. Miasta na prawach powiatu wykonały plan w 99,5%. Dochody ogółem powiatów wyniosły 25 388,5 mln zł i w porównaniu do 2016 r. wzrosły o 6,0%, a plan dochodów został wykonany w 98,3%. Dochody ogółem województw wyniosły 14 771,4 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 9,4% w porównaniu do roku poprzedniego oraz wykonanie planu dochodów w 95,6%.

Tablica 6. Dochody ogółem według szczebli JST

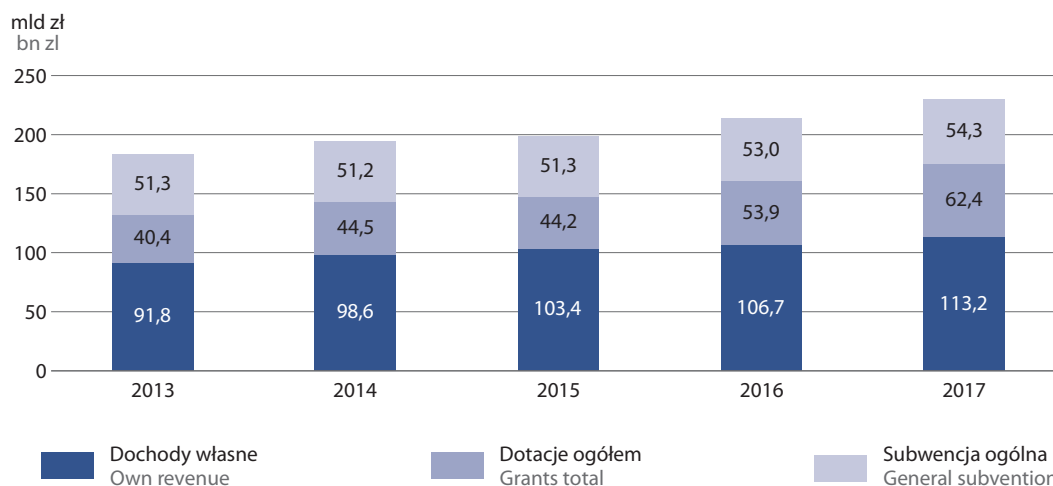
Table 6. Total revenue according to JST levels

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
JST ogółem Total JST	183 458,3	194 337,2	199 018,9	213 668,9	229 878,74
Gminy Gminas	80 043,4	84 549,0	87 667,2	101 794,8	111 189,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	64 216,6	68 259,8	70 560,1	74 420,1	78 529,5
Powiaty Powiats	23 077,6	23 782,8	23 681,5	23 948,3	25 388,5
Województwa Voivodship	16 120,7	17 745,6	17 110,1	13 505,6	14 771,4
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
JST ogółem Total JST	189 335,6	198 809,2	201 214,2	214 460,1	233 058,6
Gminy Gminas	82 657,4	86 763,3	88 852,0	102 128,6	112 868,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	66 251,5	69 157,0	70 922,2	74 500,6	78 925,8
Powiaty Powiats	23 560,3	24 195,9	23 880,8	24 004,2	25 819,4
Województwa Voivodship	16 866,3	18 693,0	17 559,3	13 826,6	15 444,6
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
JST ogółem Total JST	96,9	97,8	98,9	99,6	98,6
Gminy Gminas	96,8	97,4	98,7	99,7	98,5
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	96,9	98,7	99,5	99,9	99,5
Powiaty Powiats	98,0	98,3	99,2	99,8	98,3
Województwa Voivodship	95,6	94,9	97,4	97,7	95,6
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
JST ogółem Total JST	103,4	105,9	102,4	107,4	107,6
Gminy Gminas	102,1	105,6	103,7	116,1	109,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	104,8	106,3	103,4	105,5	105,5
Powiaty Powiats	102,5	103,1	99,6	101,1	106,0
Województwa Voivodship	105,8	110,1	96,4	78,9	109,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2013-2017 w strukturze dochodów JST największą kategorią były dochody własne, które w 2017 r. stanowiły 49,3% dochodów ogółem. W porównaniu do 2016 r. udział dochodów własnych w dochodach ogółem spadł o 0,6 p. proc. W 2017 r. udział dotacji ogółem wzrósł do poziomu 27,1%, co stanowiło wzrost o 1,9 p. proc. Udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem JST w 2017 r. wyniósł 23,6%. Analogicznie jak w 2016 r., najbardziej zależne od dochodów z budżetu państwa, przekazywanych w formie dotacji i subwencji, były powiaty. W 2017 r. udział tych dochodów w dochodach ogółem wyniósł: w powiatach 64,2%, tj. o 0,2 p. proc. mniej niż w 2016 r., w gminach 56,8%, tj. o 1,1 p. proc. więcej niż rok wcześniej, w miastach na prawach powiatu 38,5%, tj. o 0,1 p. proc. więcej wobec 2016 r., a w województwach 47,3%, tj. o 0,7 p. proc. więcej niż w 2016 r.

Wykres 4. Dochody JST
Chart 4. Revenue of JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

W 2017 r. dochody ogółem dla wszystkich szczebli JST wzrosły o 7,6%. Wzrost ten był większy niż średnia wzrostu z lat 2013-2016, która wyniosła 4,8%. Wykonane w 2017 r. dochody własne JST w kwocie 113 245,3 mln zł wzrosły o 6,2% w porównaniu z rokiem poprzednim. Tempo ich wzrostu było większe niż średnia wzrostu z lat 2013-2016 wynosząca 5,2%. W 2017 r. JST otrzymały subwencję ogólną w wysokości 54 280,7 mln zł. Była ona wyższa o 2,3% w porównaniu z rokiem poprzednim, przy średnim wzroście w latach 2013-2016 na poziomie 1,2%.

II.1.1. Dochody własne

II.1.1. Own revenue

W 2017 r. **dochody własne** JST wyniosły 113 245,3 mln zł, co stanowiło wzrost o 6,2% wobec roku poprzedniego oraz wykonanie planu w 100,9%. Dochody z tytułu **podatku dochodowego od osób fizycznych** (PIT) wyniosły 44 885,4 mln zł, tj. wzrosły o 9,2% w porównaniu do 2016 r. Wpływy z **podatku dochodowego od osób prawnych** (CIT) wyniosły 8 381,1 mln zł i były wyższe o 12,6% w odniesieniu do poprzedniego roku. W rezultacie udział podatku od osób fizycznych w strukturze dochodów własnych wzrósł o 1,1 p. proc. i stanowił 39,6%, zaś udział podatku od osób prawnych wzrósł do 7,4%, co oznaczało wzrost udziału w strukturze dochodów własnych o 0,4 p. proc. Dochód JST z **podatku od nieruchomości**¹⁰ wyniósł 21 829,0 mln

¹⁰ Podatek ten wiąże się z posiadaniem gruntu, budynku, bądź budowli. Nie jest on uzależniony od dochodów, ani też korzyści uzyskiwanych z danej nieruchomości. Podatnikami tego podatku są osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne, będące: właścicielami, posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych, czy też będące użytkownikami wieczystymi gruntów. Podatnikami są również posiadacze nieruchomości albo obiektów budowlanych, stanowiących własność Skarbu Państwa lub JST, jeżeli posiadanie wynika z umowy zawartej z właścicielem, Agencją Nieruchomości

zł, co stanowiło wzrost o 5,1% w porównaniu do poprzedniego roku. W 2017 r. podatek ten stanowił 19,3% w strukturze dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Pozostałe dochody JST w wysokości 23 906,5 mln zł wzrosły o 1,0% w odniesieniu do 2016 r., a ich udział w strukturze dochodów własnych wyniósł 21,1%.

Tablica 7. Dochody własne JST

Table 7. Own revenue of JST

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Dochody własne Own revenue	91 800,3	98 592,7	103 441,0	106 683,5	113 245,3
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax (CIT)	6 300,1	6 440,5	7 076,1	7 441,2	8 381,1
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax (PIT)	32 460,8	35 105,4	38 100,1	41 108,1	44 885,4
podatek rolny agricultural tax	1 665,2	1 653,5	1 593,0	1 513,5	1 485,2
podatek od nieruchomości tax on real estate	18 729,4	19 532,0	20 171,3	20 774,5	21 829,0
podatek leśny forest tax	227,8	209,3	229,7	295,9	295,0
podatek od środków transportowych means of transport tax	940,9	974,3	1 015,5	1 055,2	1 092,4
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural person paid by tax card	82,6	78,9	73,0	70,6	68,6
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	255,5	261,6	246,4	279,3	293,5
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	1 628,7	1 797,6	1 749,1	2 171,5	2 550,6
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	488,8	501,4	408,7	430,0	461,3
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	280,7	299,3	298,7	359,6	411,1
wpływy z opłaty targowej income from market fee	187,3	191,0	184,3	162,8	146,4
dochody z majątku revenue from property	7 563,3	7 994,1	7 462,9	7 354,1	7 439,2
pozostałe dochody other revenue	20 989,1	23 553,8	24 832,1	23 667,1	23 906,5
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Dochody własne Own revenue	94 717,3	99 616,0	104 085,8	106 001,0	112 265,6
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax (CIT)	6 444,3	6 330,8	6 911,9	7 140,6	8 181,0
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax (PIT)	33 126,5	34 551,8	37 668,4	40 357,1	43 881,5

Rolnych lub z innego tytułu prawnego, z wyjątkiem posiadania przez osoby fizyczne lokali mieszkalnych niestanowiących odrębnych nieruchomości. Podstawę opodatkowania stanowi: dla gruntów – powierzchnia; dla budynków lub ich części – powierzchnia użytkowa. Stawki podatku zależą od sposobu użytkowania nieruchomości oraz podlegają ograniczeniu przez ustawowe limity stawek podatkowych.

Tablica 7. Dochody własne JST (cd.)

Table 7. Own revenue of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
podatek rolny <i>agricultural tax</i>	1 684,8	1 695,7	1 639,2	1 548,7	1 524,0
podatek od nieruchomości <i>tax on real estate</i>	18 618,8	19 505,6	20 191,1	20 698,4	21 614,3
podatek leśny <i>forest tax</i>	227,6	216,4	229,3	278,5	290,9
podatek od środków transportowych <i>means of transport tax</i>	944,7	972,6	1 005,7	1 038,2	1 085,8
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej <i>tax on business of natural person paid by tax card</i>	81,9	81,9	77,5	75,6	72,4
podatek od spadków i darowizn <i>inheritance and donation tax</i>	274,3	268,1	245,2	263,7	277,6
podatek od czynności cywilnoprawnych <i>tax on civil law transactions</i>	1 536,3	1 614,5	1 673,8	1 944,1	2 022,8
wpływy z opłaty skarbowej <i>stamp duty</i>	492,9	514,9	463,9	429,8	436,9
wpływy z opłaty eksploatacyjnej <i>income from mining fee</i>	295,0	318,0	310,5	365,0	418,9
wpływy z opłaty targowej <i>income from the market fee</i>	199,5	193,2	190,5	167,3	156,9
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	9 011,4	9 222,1	8 389,6	8 168,6	8 149,7
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	21 779,3	24 130,4	25 089,0	23 525,4	24 152,9
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody własne Own revenue	96,9	99,0	99,4	100,6	100,9
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) <i>corporate income tax (CIT)</i>	97,8	101,7	102,4	104,2	102,4
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) <i>personal income tax (PIT)</i>	98,0	101,6	101,1	101,9	102,3
podatek rolny <i>agricultural tax</i>	98,8	97,5	97,2	97,7	97,5
podatek od nieruchomości <i>tax on real estate</i>	100,6	100,1	99,9	100,4	101,0
podatek leśny <i>forest tax</i>	100,1	96,7	100,2	106,2	101,4
podatek od środków transportowych <i>means of transport tax</i>	99,6	100,2	101,0	101,6	100,6
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej <i>tax on business of natural person paid by tax card</i>	100,9	96,3	94,2	93,4	94,8
podatek od spadków i darowizn <i>inheritance and donation tax</i>	93,1	97,6	100,5	105,9	105,7
podatek od czynności cywilnoprawnych <i>tax on civil law transactions</i>	106,0	111,3	104,5	111,7	126,1

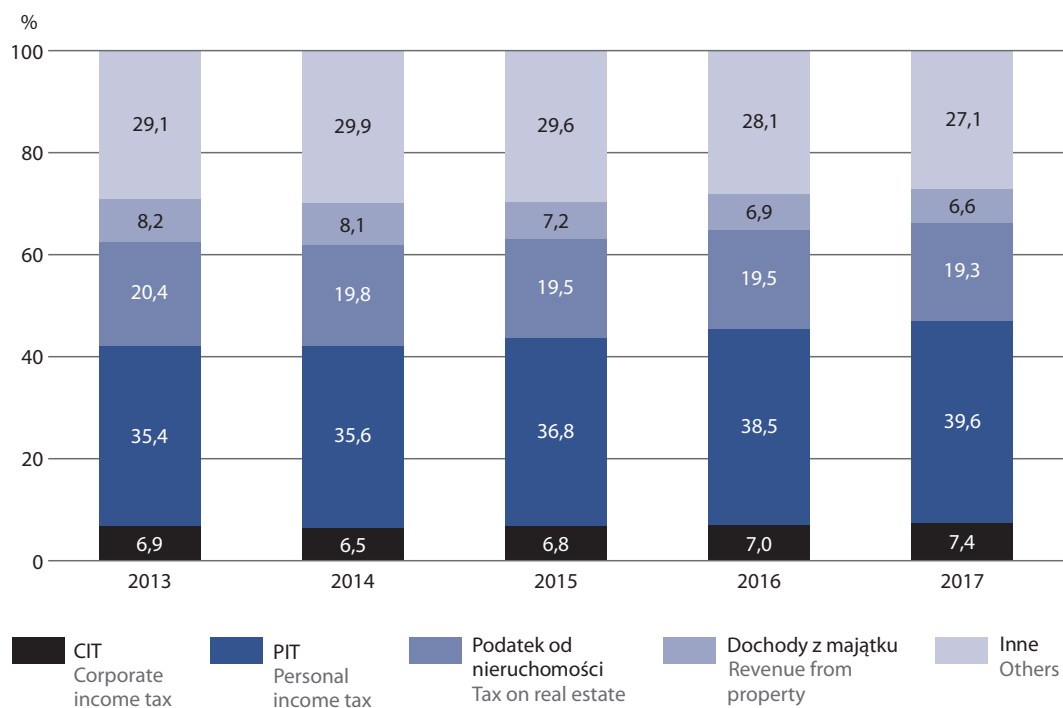
Tablica 7. Dochody własne JST (dok.)

Table 7. Own revenue of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
wpływy z opłaty skarbowej <i>stamp duty</i>	99,2	97,4	88,1	100,1	105,6
wpływy z opłaty eksploatacyjnej <i>income from mining fee</i>	95,2	94,1	96,2	98,5	98,1
wpływy z opłaty targowej <i>income from market fee</i>	93,9	98,9	96,8	97,3	93,3
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	83,9	86,7	89,0	90,0	91,3
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	96,4	97,6	99,0	100,6	99,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne Own revenue	105,4	107,4	104,9	103,1	106,2
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) <i>corporate income tax (CIT)</i>	92,6	102,2	109,9	105,2	112,6
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) <i>personal income tax (PIT)</i>	105,3	108,1	108,5	107,9	109,2
podatek rolny <i>agricultural tax</i>	107,7	99,3	96,3	95,0	98,1
podatek od nieruchomości <i>tax on real estate</i>	106,4	104,3	103,3	103,0	105,1
podatek leśny <i>forest tax</i>	100,5	91,9	109,8	128,8	99,7
podatek od środków transportowych <i>means of transport tax</i>	102,6	103,5	104,2	103,9	103,5
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej <i>tax on business of natural person paid by tax card</i>	98,8	95,5	92,5	96,8	97,1
podatek od spadków i darowizn <i>inheritance and donation tax</i>	89,5	102,4	94,2	113,4	105,1
podatek od czynności cywilnoprawnych <i>tax on civil law transactions</i>	109,1	110,4	97,3	124,1	117,5
wpływy z opłaty skarbowej <i>stamp duty</i>	100,7	102,6	81,5	105,2	107,3
wpływy z opłaty eksploatacyjnej <i>income from mining fee</i>	130,3	106,6	99,8	120,4	114,3
wpływy z opłaty targowej <i>income from market fee</i>	93,4	102,0	96,5	88,3	89,9
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	108,9	105,7	93,4	98,5	101,2
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	107,8	112,2	105,4	95,3	101,0

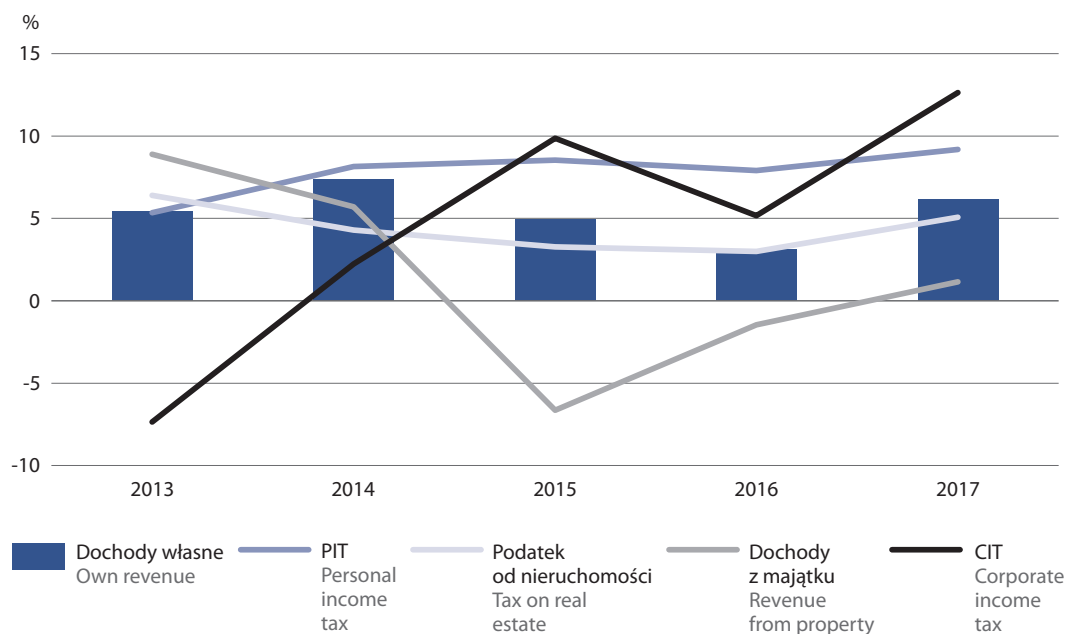
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 5. Struktura dochodów własnych JST
 Chart 5. The structure of JST own revenue

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 6. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)
 Chart 6. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Udział dochodów z PIT w dochodach ogółem JST stanowił 19,5%, największą rolę pełnił w budżetach miast na prawach powiatu, w których stanowił 25,7% ich dochodów ogółem. Udział dochodów z CIT w dochodach ogółem JST wyniósł 3,6%, największą rolę pełnił w budżetach województw, gdzie stanowił 36,6% całości ich dochodów.

Tablica 8. Wpływy z podatków PIT i CIT w dochodach JST

Table 8. Revenue from PIT and CIT taxes in JST revenue

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
DOCHODY WŁASNE w mln zł OWN REVENUE in mln zł					
JST ogółem <i>Total JST</i>	91 800,3	98 592,7	103 441,0	106 683,5	113 245,3
Gminy <i>Gminas</i>	38 546,0	41 710,7	43 573,3	45 134,6	48 076,2
Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	40 058,8	42 894,0	44 773,7	45 869,2	48 312,6
Powiaty <i>Powiats</i>	6 893,8	7 443,5	7 943,2	8 474,3	9 079,0
Województwa <i>Voivodships</i>	6 303,1	6 546,1	7 155,0	7 205,4	7 777,4
WPŁYWY Z CIT w mln zł REVENUE FROM CIT in mln zł					
JST ogółem <i>Total JST</i>	6 300,1	6 440,5	7 076,1	7 441,2	8 381,1
Gminy <i>Gminas</i>	742,7	701,6	752,8	778,3	861,7
Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	1 341,1	1 428,4	1 601,7	1 699,0	1 928,8
Powiaty <i>Powiats</i>	154,3	146,3	157,9	161,8	180,4
Województwa <i>Voivodships</i>	4 062,0	4 164,2	4 563,8	4 802,1	5 410,1
WPŁYWY Z PIT w mln zł REVENUE FROM PIT in mln zł					
JST ogółem <i>Total JST</i>	32 460,8	35 105,4	38 100,1	41 108,1	44 885,4
Gminy <i>Gminas</i>	12 823,8	13 982,7	15 288,7	16 616,2	18 296,7
Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	15 069,6	16 165,6	17 415,2	18 658,8	20 195,6
Powiaty <i>Powiats</i>	3 513,3	3 819,6	4 165,7	4 508,8	4 950,0
Województwa <i>Voivodships</i>	1 054,1	1 137,5	1 230,4	1 324,4	1 443,2
UDZIAŁ DOCHODÓW WŁASNYCH W DOCHODACH OGÓŁEM w % SHARE OF OWN REVENUE IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem <i>Total JST</i>	50,0	50,7	52,0	49,9	49,3
Gminy <i>Gminas</i>	48,2	49,3	49,7	44,3	43,2
Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	62,4	62,8	63,5	61,6	61,5

Tablica 8. Wpływy z podatków PIT i CIT w dochodach JST (dok.)

Table 8. Revenue from PIT and CIT taxes in JST revenue (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
Powiaty Powiats	29,9	31,3	33,5	35,4	35,8
Województwa Voivodships	39,1	36,9	41,8	53,4	52,7
UDZIAŁ WPŁYWÓW Z CIT W DOCHODACH OGÓŁEM w % CIT PARTICIPATION IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem Total JST	3,4	3,3	3,6	3,5	3,6
Gminy Gminas	0,9	0,8	0,9	0,8	0,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	2,1	2,1	2,3	2,3	2,5
Powiaty Powiats	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7
Województwa Voivodships	25,2	23,5	26,7	35,6	36,6
UDZIAŁ WPŁYWÓW Z PIT W DOCHODACH OGÓŁEM w % PIT PARTICIPATION IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem Total JST	17,7	18,1	19,1	19,2	19,5
Gminy Gminas	16,0	16,5	17,4	16,3	16,5
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	23,5	23,7	24,7	25,1	25,7
Powiaty Powiats	15,2	16,1	17,6	18,8	19,5
Województwa Voivodships	6,5	6,4	7,2	9,8	9,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

II.1.2. Dotacje ogółem

II.1.2. Grants total

W 2017 r. **dotacje ogółem** wyniosły 62 352,7 mln zł, co oznaczało wykonanie planu w 93,7% oraz wzrost o 15,6% w porównaniu z 2016 r. W strukturze wykonanych dochodów ogółem dotacje ogółem stanowiły 27,1%, z tego na **dotacje celowe** przypadło 23,6%, a 3,6% na dotacje **§§ 200 i 620 oraz 205 i 625¹¹**.

11 patrz rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST – I.5.1. Dotacje ogółem.

Tablica 9. Dotacje ogółem JST

Table 9. Grants total of JST

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Dotacje ogółem <i>Grants total</i>	40 400,9	44 540,9	44 234,6	53 949,4	62 352,7
dotacje celowe <i>targeted grants</i>	26 442,0	28 893,7	29 412,7	47 291,1	54 147,0
na zadania z zakresu adm. rządowej <i>for government administration tasks</i>	16 861,1	17 951,2	17 834,3	36 896,6	43 832,5
inwestycyjne <i>investment</i>	604,4	873,2	603,9	317,8	297,9
na zadania własne <i>for own tasks</i>	6 954,6	7 815,1	8 241,4	7 715,4	7 357,1
inwestycyjne <i>investment</i>	1 423,9	1 530,9	1 816,5	1 332,3	1 339,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with units government administration</i>	47,3	44,6	71,5	60,3	56,1
inwestycyjne <i>investment</i>	6,3	3,7	22,8	10,8	9,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>for tasks implemented on the basis of agreements between local government units</i>	1 451,1	1 577,0	1 702,1	1 168,7	1 231,3
inwestycyjne <i>investment</i>	535,3	667,2	793,7	225,7	265,1
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>from financial assistance granted between local govern- ment units for co-financing own tasks</i>	607,9	784,8	786,2	896,1	1 149,0
inwestycyjne <i>investment</i>	503,7	671,3	677,8	764,9	970,9
otrzymane z funduszy celowych <i>received from targeted funds</i>	520,0	720,9	777,2	553,9	521,0
inwestycyjne <i>investment</i>	407,3	439,5	476,3	444,3	390,4
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 <i>grants §§ 200 and 620 and 205 and 625</i>	13 958,9	15 647,2	14 821,9	6 658,3	8 205,7
w tym inwestycyjne §§ 620 i 625 <i>of which investment §§ 620 and 625</i>	10 512,2	12 196,0	12 742,1	5 196,6	5 500,6
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Dotacje ogółem <i>Grants total</i>	43 423,2	48 004,6	45 788,3	55 438,2	66 536,0
dotacje celowe <i>targeted grants</i>	27 132,9	29 735,9	30 053,1	47 929,8	55 058,6
na zadania z zakresu adm. rządowej <i>for government administration tasks</i>	17 242,4	18 281,6	18 130,0	37 204,0	44 341,0
inwestycyjne <i>investment</i>	737,9	950,3	678,1	328,5	314,3

Tablica 9. Dotacje ogółem JST (cd.)

Table 9. Grants total of JST (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
na zadania własne <i>for own tasks</i>	7 129,5	7 983,6	8 418,2	7 868,3	7 542,8
inwestycyjne <i>investment</i>	1 512,4	1 598,2	1 898,1	1 390,2	1 407,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with units government administration</i>	46,7	47,4	74,7	64,3	72,6
inwestycyjne <i>investment</i>	4,1	5,1	23,5	12,6	20,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>for tasks implemented on the basis of agreements between local government units</i>	1 512,1	1 800,0	1 784,8	1 239,7	1 308,0
inwestycyjne <i>investment</i>	580,2	860,2	849,5	284,8	319,4
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>from financial assistance granted between local government units for co-financing own tasks</i>	656,0	837,0	840,0	969,3	1 254,9
inwestycyjne <i>investment</i>	547,8	717,1	725,1	832,6	1 068,6
otrzymane z funduszy celowych <i>received from targeted funds</i>	546,0	786,3	805,3	584,4	539,4
inwestycyjne <i>investment</i>	433,0	504,7	504,5	474,6	404,7
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 <i>grants §§ 200 and 620 and 205 and 625</i>	16 290,4	18 268,7	15 735,3	7 508,4	11 477,4
w tym inwestycyjne §§ 620 i 625 <i>of which investment §§ 620 and 625</i>	12 296,6	14 169,7	13 271,4	5 739,7	8 150,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dotacje ogółem <i>Grants total</i>	93,0	92,8	96,6	97,3	93,7
dotacje celowe <i>targeted grants</i>	97,5	97,2	97,9	98,7	98,3
na zadania z zakresu adm. rządowej <i>for government administration tasks</i>	97,8	98,2	98,4	99,2	98,9
inwestycyjne <i>investment</i>	81,9	91,9	89,0	96,7	94,8
na zadania własne <i>for own tasks</i>	97,5	97,9	97,9	98,1	97,5
inwestycyjne <i>investment</i>	94,2	95,8	95,7	95,8	95,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with units government administration</i>	101,4	94,2	95,6	93,8	77,3
inwestycyjne <i>investment</i>	152,1	73,0	96,9	85,9	45,8

Tablica 9. Dotacje ogółem JST (cd.)

Table 9. Grants total of JST (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>for tasks implemented on the basis of agreements between local government units</i>	96,0	87,6	95,4	94,3	94,1
inwestycyjne <i>investment</i>	92,2	77,6	93,4	79,3	83,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>from financial assistance granted between local government units for co-financing own tasks</i>	92,7	93,8	93,6	92,5	91,6
inwestycyjne <i>investment</i>	91,9	93,6	93,5	91,9	90,9
otrzymane z funduszy celowych <i>received from targeted funds</i>	95,2	91,7	96,5	94,8	96,6
inwestycyjne <i>investment</i>	94,1	87,1	94,4	93,6	96,5
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 <i>grants §§ 200 and 620 and 205 and 625</i>	85,7	85,7	94,2	88,7	71,5
w tym inwestycyjne §§ 620 i 625 <i>of which investment §§ 620 and 625</i>	85,5	86,1	96,0	90,5	67,5
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem <i>Grants total</i>	101,9	110,2	99,3	122,0	115,6
dotacje celowe <i>targeted grants</i>	105,2	109,3	101,8	160,8	114,5
na zadania z zakresu adm. rządowej <i>for government administration tasks</i>	100,9	106,5	99,3	206,9	118,8
inwestycyjne <i>investment</i>	102,3	144,5	69,2	52,6	93,7
na zadania własne <i>for own tasks</i>	121,3	112,4	105,5	93,6	95,4
inwestycyjne <i>investment</i>	113,3	107,5	118,7	73,3	100,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with units government administration</i>	110,8	94,3	160,1	84,4	93,0
inwestycyjne <i>investment</i>	108,8	59,2	614,0	47,6	87,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>for tasks implemented on the basis of agreements between local government units</i>	114,4	108,7	107,9	68,7	105,4
inwestycyjne <i>investment</i>	150,8	124,6	119,0	28,4	117,4
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>from financial assistance granted between local government units for co-financing own tasks</i>	90,6	129,1	100,2	114,0	128,2

Tablica 9. Dotacje ogółem JST (dok.)

Table 9. Grants total of JST (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
inwestycyjne investment	92,3	133,3	101,0	112,8	126,9
otrzymane z funduszy celowych received from targeted funds	72,5	138,6	107,8	71,3	94,1
inwestycyjne investment	86,5	107,9	108,4	93,3	87,9
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200 and 620 and 205 and 625	96,1	112,1	94,7	44,9	123,2
w tym inwestycyjne §§ 620 i 625 of which investment §§ 620 and 625	93,6	116,0	104,5	40,8	105,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

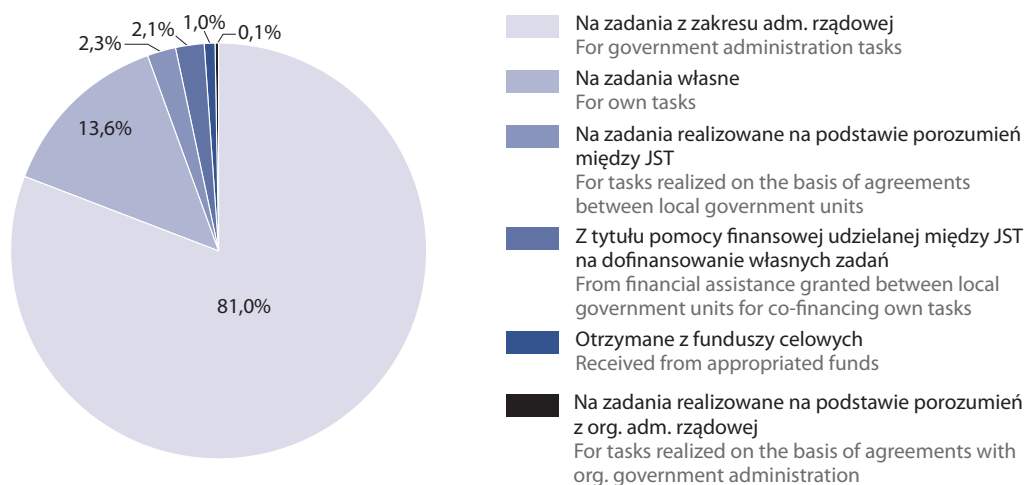
W ramach dotacji celowych najwięcej środków JST otrzymały na **zadania zlecone z zakresu administracji rządowej** (81,0%) i na **zadania własne** (13,6%), pozostałe kategorie stanowiły 5,4% dotacji celowych.

W grupie dotacji celowych dla JST największy udział, wynoszący 94,6%, stanowiły dotacje z budżetu państwa w kwocie 51 245,7 mln zł. W porównaniu z 2016 r. był to wzrost o 14,7%. Z tej kwoty na zadania z zakresu administracji rządowej przeznaczono 43 832,5 mln zł, tj. o 18,8% więcej niż w 2016 r.

Na zadania własne przeznaczono 7 357,1 mln zł, tj. o 4,6% mniej niż w 2016 r., a na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, przypadało pozostałe 56,1 mln zł, tj. o 7,0% mniej niż w 2016 r. Dotacje celowe z budżetu państwa przeznaczone były na dofinansowanie zadań dotyczących m.in.: dróg samorządowych w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II „Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój”, upowszechniania wychowania przedszkolnego, wspierania edukacji na obszarach wiejskich, wyrównywania szans edukacyjnych oraz zapewnienia kształcenia praktycznego, a także zadań z zakresu pomocy społecznej.

Wykres 7. Struktura otrzymanych przez JST dotacji celowych

Chart 7. The structure of targeted grants received by JST

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

II.1.3. Subwencja ogólna

II.1.3. General subvention

W 2017 r. **subwencja ogólna** wyniosła 54 280,7 mln zł i była większa o 2,3% w odniesieniu do 2016 r. Plan został wykonany w 100,0%. Największą składową subwencji ogólnej wynoszącą 77,2% stanowiła **część oświatowa** w kwocie 41 909,5 mln zł, z czego gminy otrzymały 19 912,3 mln zł, powiaty 7 642,6 mln zł, miasta na prawach powiatu 13 750,3 mln zł, a województwa 604,3 mln zł.

Tablica 10. Subwencja ogólna JST
Table 10. General subvention of JST

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Subwencja ogólna General subvention	51 257,1	51 203,6	51 343,3	53 036,1	54 280,7
część wyrównawcza compensatory part	8 974,0	8 804,4	8 668,0	9 171,9	9 857,4
część oświatowa educational part	39 509,2	39 499,6	40 376,9	41 496,9	41 909,5
część rekompensująca compensation part	14,5	14,2	13,7	12,3	8,4
część równoważąca balancing part	1 527,3	1 530,6	1 531,4	1 597,7	1 653,1
część regionalna regional part	735,3	914,7	323,9	317,8	379,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	496,7	440,1	429,3	439,5	473,4
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Subwencja ogólna General subvention	51 195,0	51 188,7	51 340,0	53 020,8	54 257,0
część wyrównawcza compensatory part	8 974,2	8 804,4	8 668,7	9 172,0	9 857,5
część oświatowa educational part	39 507,7	39 499,9	40 378,1	41 493,0	41 903,7
część rekompensująca compensation part	14,4	14,3	14,1	12,6	8,4
część równoważąca balancing part	1 527,3	1 530,6	1 531,4	1 597,7	1 653,1
część regionalna regional part	735,3	914,7	323,9	317,8	379,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	436,2	424,8	423,7	427,8	455,4
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Subwencja ogólna General subvention	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza compensatory part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica 10. Subwencja ogólna JST (dok.)
Table 10. General subvention of JST (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
część rekompensująca <i>compensation part</i>	101,1	99,7	97,0	97,5	100,0
część równoważąca <i>balancing part</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część regionalna <i>regional part</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej <i>supplementing of general subvention</i>	113,9	103,6	101,3	102,7	104,0
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Subwencja ogólna <i>General subvention</i>	101,2	99,9	100,3	103,3	102,3
część wyrównawcza <i>compensatory part</i>	103,2	98,1	98,5	105,8	107,5
część oświatowa <i>educational part</i>	100,9	100,0	102,2	102,8	101,0
część rekompensująca <i>compensation part</i>	98,6	97,7	96,4	89,6	68,2
część równoważąca <i>balancing part</i>	99,5	100,2	100,1	104,3	103,5
część regionalna <i>regional part</i>	107,0	124,4	35,4	98,1	119,2
uzupełnienie subwencji ogólnej <i>supplementing of general subvention</i>	87,6	88,6	97,6	102,4	107,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

II.1.4. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych¹²

II.1.4. Funds for financing and co-financing EU programs and projects

W 2017 r. przekazane JST środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE oraz na finansowanie i współfinansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej oraz na realizację płatności, których źródłem jest budżet środków europejskich, wyniosły 8 753,9 mln zł. Kwota ta była wyższa o 21,3% niż w 2016 r. i stanowiła 71,6% planu. Środki te stanowiły 3,8% dochodów ogółem JST, tj. o 0,4 p. proc. więcej niż w 2016 r. Na powyższą kwotę składały się: środki Unii Europejskiej w wysokości 1 209,0 mln zł, tj. na poziomie 79,4% planowanej kwoty, płatności z budżetu środków europejskich w wysokości 6 778,8 mln zł, tj. 70,0% planu oraz środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów z udziałem środków unijnych w wysokości 766,1 mln zł, co stanowiło 75,3% planu.

¹² Są to dochody JST klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafów 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 (czwarta cyfra paragrafu informuje o źródle finansowania). Dochody te występują głównie w dotacjach.

Tablica 11. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych
 Table 11. Funds for financing and co-financing EU programs and projects

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Ogółem Total	16 012,9	18 168,8	17 201,2	7 217,7	8 753,9
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych <i>EU funds for financing EU programs and projects</i>	1 500,4	1 416,2	1 781,6	1 079,9	1 209,0
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych <i>funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects</i>	1 849,3	1 980,8	1 725,4	693,1	766,1
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) <i>payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)</i>	12 663,1	14 771,8	13 694,2	5 444,7	6 778,8
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Ogółem Total	18 793,3	21 324,9	18 300,8	8 174,4	12 219,3
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych <i>EU funds for financing EU programs and projects</i>	1 710,9	1 657,1	1 981,8	1 268,9	1 523,1
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych <i>funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects</i>	2 112,6	2 347,7	1 878,7	893,5	1 017,9
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) <i>payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)</i>	14 969,7	17 320,1	14 440,3	6 012,0	9 678,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Ogółem Total	85,2	85,2	94,0	88,3	71,6
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych <i>EU funds for financing EU programs and projects</i>	87,7	85,5	89,9	85,1	79,4
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych <i>funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects</i>	87,5	84,4	91,8	77,6	75,3
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) <i>payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)</i>	84,6	85,3	94,8	90,6	70,0

Tablica 11. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych (dok.)

Table 11. Funds for financing and co-financing EU programs and projects (cont.)

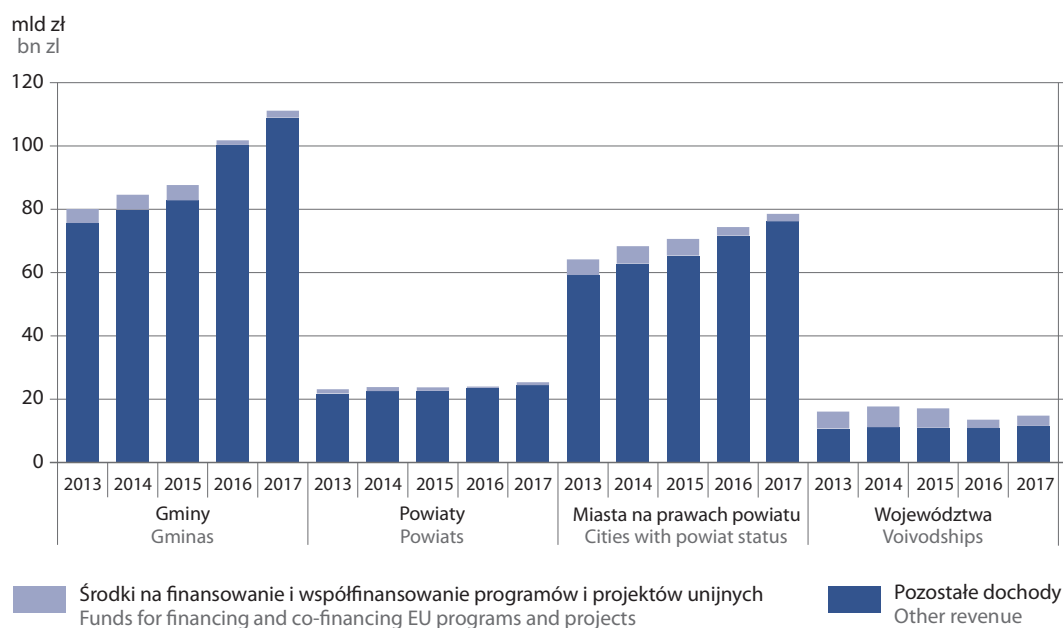
Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Ogółem Total	93,8	113,5	94,7	42,0	121,3
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych EU funds for financing EU programs and projects	88,2	94,4	125,8	60,6	111,9
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych funds from the state budget or other funds for co-financing EU programs and projects	103,5	107,1	87,1	40,2	110,5
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) payments from the EU funds budget (from January 1, 2011)	93,2	116,7	92,7	39,8	124,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Najmniejszy udział środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w łącznych dochodach poszczególnych szczebli JST wystąpił w dochodach gmin, gdzie stanowił 2,0%, a największy, tj. 21,7% w województwach. W porównaniu z rokiem 2016 udziały środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w dochodach ogółem wzrosły dla: gmin o 0,6 p. proc., powiatów o 2,0 p. proc. i dla województw o 2,3 p. proc., natomiast zmniejszyły się dla miast na prawach powiatu o 0,7 p. proc.

Wykres 8. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych oraz pozostałe dochody JST

Chart 8. Funds for financing and co-financing EU programs and projects as well as other revenue of JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Tablica 12. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych według szczebli JST

Table 12. Funds for financing and co-financing EU programs and projects by JST level

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
OTRZYMANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w mln zł RECEIVED FUNDS FOR EU PROJECTS AND PROGRAMS in mln zł					
JST ogółem Total JST	16 012,9	18 168,8	17 201,2	7 217,7	8 753,9
Gminy Gminas	4 359,5	4 695,1	4 853,2	1 431,3	2 260,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5 000,5	5 531,4	5 208,9	2 745,9	2 345,5
Powiaty Powiats	1 257,9	1 341,7	1 065,6	417,9	947,0
Województwa Voivodships	5 395,0	6 600,6	6 073,5	2 622,5	3 201,2
OTRZYMANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w % RECEIVED FUNDS FOR EU PROJECTS AND PROGRAMS in %					
JST ogółem Total JST	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gminy Gminas	27,2	25,8	28,2	19,8	25,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	31,2	30,5	30,3	38,0	26,8
Powiaty Powiats	7,9	7,4	6,2	5,8	10,8
Województwa Voivodships	33,7	36,3	35,3	36,3	36,6
DOCHODY OGÓŁEM w mln zł TOTAL REVENUE in mln zł					
JST ogółem Total JST	183 458,3	194 337,2	199 018,9	213 668,9	229 878,7
Gminy Gminas	80 043,4	84 549,0	87 667,2	101 794,8	111 189,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	64 216,6	68 259,8	70 560,1	74 420,1	78 529,5
Powiaty Powiats	23 077,6	23 782,8	23 681,5	23 948,3	25 388,5
Województwa Voivodships	16 120,7	17 745,6	17 110,1	13 505,6	14 771,4
UDZIAŁ FINANSOWANIA I WSPÓLFINANSOWANIA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UE W DOCHODACH OGÓŁEM w % PARTICIPATION OF FINANCING AND CO-FINANCING OF EU PROGRAMS AND PROJECTS IN TOTAL REVENUE in %					
JST ogółem Total JST	8,7	9,3	8,6	3,4	3,8
Gminy Gminas	5,4	5,6	5,5	1,4	2,0
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	7,8	8,1	7,4	3,7	3,0
Powiaty Powiats	5,5	5,6	4,5	1,7	3,7
Województwa Voivodships	33,5	37,2	35,5	19,4	21,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

II.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

II.2. Expenditure of local government units

II.2.1. Wydatki ogółem

II.2.1. Total expenditure

W 2017 r. **wydatki ogółem** JST wyniosły 230 166,3 mln zł, tj. o 11,7% więcej niż w 2016 r., plan został wykonany w 93,5%. W strukturze wydatków JST w 2017 r. **wydatki bieżące** w kwocie 194 951,7 mln zł stanowiły 84,7%, zaś **wydatki majątkowe** w kwocie 35 214,6 mln zł stanowiły 15,3% wydatków ogółem. W 2017 r. **wydatki bieżące** JST wzrosły o 8,2%, wzrost ten był wyższy od średniego poziomu wzrostu tej kategorii z lat 2013-2016, który wynosił 5,7%. **Wydatki majątkowe**, w porównaniu z poprzednim rokiem, wzrosły o 36,3%. W przedziale lat 2013-2016 wydatki majątkowe zmniejszyły się średnio o 5,8%, (w 2014 r. odnotowano wzrost tych wydatków o 18,1%). W 2017 r. plan wydatków bieżących zrealizowano w 95,8%, a plan wydatków majątkowych w 82,5%.

Tablica 13. Wydatki według szczebli JST

Table 13. Expenditure by JST levels

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
JST ogółem Total JST	183 838,6	196 754,2	196 415,3	206 034,6	230 166,3
Gminy Gminas	79 442,5	85 070,1	85 944,4	98 175,1	111 984,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	64 952,6	69 661,4	69 824,2	71 941,5	78 504,1
Powiaty Powiats	22 916,5	23 784,3	23 444,1	23 300,6	25 360,4
Województwa Voivodships	16 527,0	18 238,3	17 202,7	12 617,4	14 317,4
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
JST ogółem Total JST	198 157,7	211 512,0	208 586,9	219 292,0	246 202,7
Gminy Gminas	85 948,0	91 544,1	91 753,3	104 840,5	120 030,7
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	69 568,7	74 316,8	73 634,1	75 881,7	83 114,8
Powiaty Powiats	24 335,7	25 206,9	24 603,2	24 563,7	27 084,1
Województwa Voivodships	18 305,3	20 444,3	18 596,2	14 006,1	15 973,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
JST ogółem Total JST	92,8	93,0	94,2	94,0	93,5
Gminy Gminas	92,4	92,9	93,7	93,6	93,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	93,4	93,7	94,8	94,8	94,5

Tablica 13. Wydatki według szczebli JST (dok.)

Table 13. Expenditure by JST levels (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
Powiaty Powiats	94,2	94,4	95,3	94,9	93,6
Województwa Voivodships	90,3	89,2	92,5	90,1	89,6
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
JST ogółem Total JST	101,9	107,0	99,8	104,9	111,7
Gminy Gminas	101,2	107,1	101,0	114,2	114,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	101,9	107,2	100,2	103,0	109,1
Powiaty Powiats	102,0	103,8	98,6	99,4	108,8
Województwa Voivodships	104,9	110,4	94,3	73,3	113,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wydatki gmin wyniosły 111 984,4 mln zł, co oznaczało wzrost o 14,1% w porównaniu do roku poprzedniego, a plan wydatków został wykonany w 93,3%. Wydatki miast na prawach powiatu w kwocie 78 504,1 mln zł stanowiły 94,5% planowanej kwoty. W porównaniu z 2016 r. były o 9,1% wyższe. Powiaty wykonały wydatki w kwocie 25 360,4 mln zł, co oznaczało wzrost o 8,8%. Ich plan został wykonany w 93,6%. Wydatki województw wyniosły 14 317,4 mln zł, były wyższe o 13,5% a wskaźnik wykonania planu osiągnął wartość 89,6%.

Tablica 14. Wydatki ogółem JST

Table 14. Total expenditure of JST

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Wydatki ogółem Total expenditure	183 838,6	196 754,2	196 415,3	206 034,6	230 166,3
wydatki bieżące current expenditure	148 831,9	155 403,9	157 839,4	180 203,9	194 951,7
na wynagrodzenia on wages and salaries	56 973,2	58 534,7	60 309,1	62 086,3	65 079,3
osobowe personal	51 440,4	52 917,3	54 662,7	56 423,7	59 181,1
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	10 462,0	10 763,5	11 129,2	11 490,0	11 945,8
dotacje grants	14 867,9	15 842,1	16 458,6	17 525,1	19 372,7
na obsługę długu on debt service	2 833,5	2 439,7	2 037,3	1 927,8	1 858,6
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	53,6	48,4	48,0	29,4	24,4
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	16 782,5	17 141,1	16 948,2	35 576,9	42 085,6

Tablica 14. Wydatki ogółem JST (cd.)
Table 14. Total expenditure of JST (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	46 859,1	50 634,4	50 909,0	51 568,3	54 585,4
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	35 006,7	41 350,2	38 575,9	25 830,6	35 214,6
inwestycyjne <i>investment</i>	33 497,4	39 922,8	37 220,0	24 407,5	33 467,6
PLAN w mln zł <i>PLAN in mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	198 157,7	211 512,0	208 586,9	219 292,0	246 202,7
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	156 884,5	162 943,9	165 186,9	188 243,4	203 531,0
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	57 931,0	59 405,0	61 364,8	63 233,3	66 290,6
osobowe <i>personal</i>	52 203,1	53 599,3	55 551,1	57 377,7	60 174,7
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	10 823,3	11 107,3	11 516,3	11 905,3	12 369,5
dotacje <i>grants</i>	15 285,7	16 251,1	16 804,6	18 037,5	19 958,5
na obsługę długu <i>on debt service</i>	3 364,5	2 767,1	2 457,7	2 210,0	2 099,8
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	294,6	234,2	254,1	196,4	172,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	17 254,7	17 635,4	17 397,4	36 135,2	42 834,4
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	51 930,8	55 544,0	55 392,0	56 525,5	59 806,0
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	41 273,2	48 568,1	43 399,9	31 048,6	42 671,7
inwestycyjne <i>investment</i>	39 670,4	47 074,2	41 939,8	29 591,1	40 863,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION in %</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	92,8	93,0	94,2	94,0	93,5
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	94,9	95,4	95,6	95,7	95,8
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	98,3	98,5	98,3	98,2	98,2
osobowe <i>personal</i>	98,5	98,7	98,4	98,3	98,3
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	96,7	96,9	96,6	96,5	96,6
dotacje <i>grants</i>	97,3	97,5	97,9	97,2	97,1

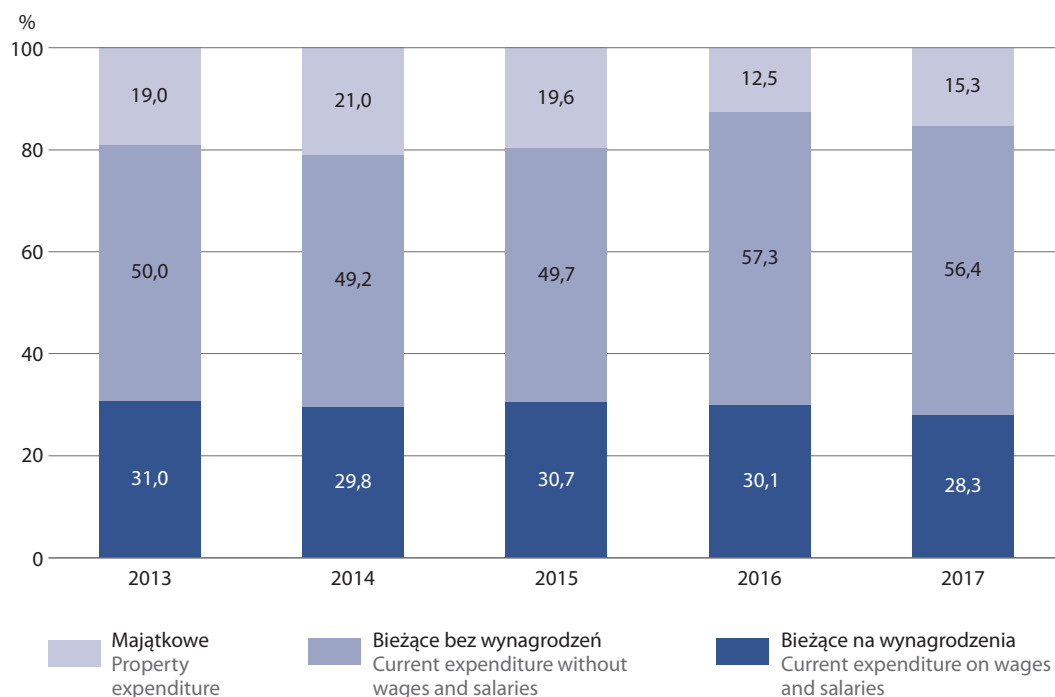
Tablica 14. Wydatki ogółem JST (dok.)
Table 14. Total expenditure of JST (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
na obsługę długu <i>on debt service</i>	84,2	88,2	82,9	87,2	88,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	18,2	20,7	18,9	15,0	14,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	97,3	97,2	97,4	98,5	98,3
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	90,2	91,2	91,9	91,2	91,3
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	84,8	85,1	88,9	83,2	82,5
inwestycyjne <i>investment</i>	84,4	84,8	88,7	82,5	81,9
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	101,9	107,0	99,8	104,9	111,7
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	102,8	104,4	101,6	114,2	108,2
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	101,5	102,7	103,0	102,9	104,8
osobowe <i>personal</i>	101,4	102,9	103,3	103,2	104,9
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	103,9	102,9	103,4	103,2	104,0
dotacje <i>grants</i>	104,4	106,6	103,9	106,5	110,5
na obsługę długu <i>on debt service</i>	81,2	86,1	83,5	94,6	96,4
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	88,5	90,2	99,2	61,3	83,1
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	103,5	102,1	98,9	209,9	118,3
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	105,0	108,1	100,5	101,3	105,9
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	98,3	118,1	93,3	67,0	136,3
inwestycyjne <i>investment</i>	97,4	119,2	93,2	65,6	137,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

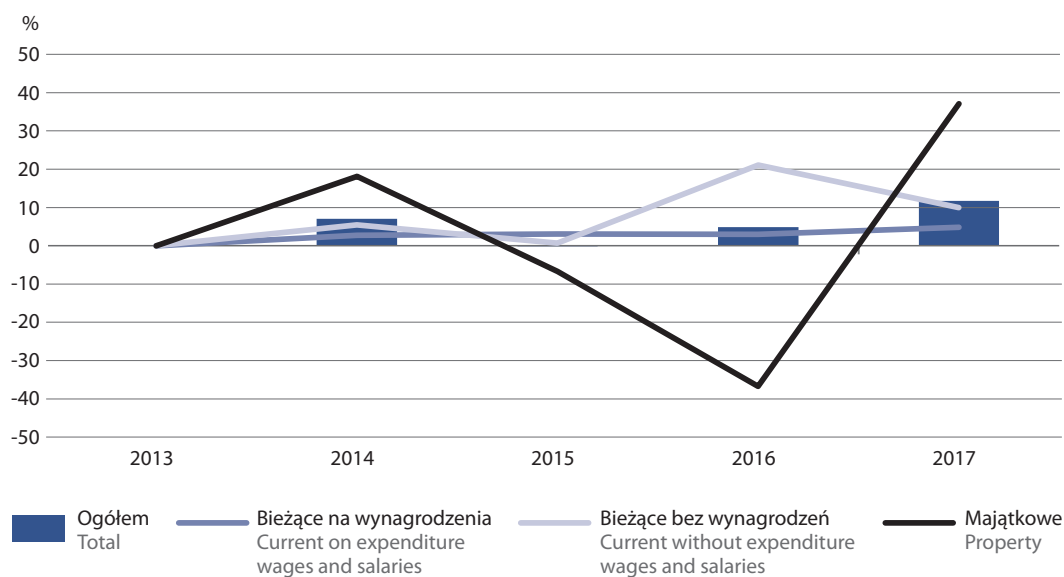
Od 2013 r. wydatki ogółem JST wykazują tendencję wzrostową. Średni wzrost wydatków z lat 2013-2016 wyniósł 3,4%. Wydatki bieżące na wynagrodzenia w 2017 r. wzrosły o 4,8%. Ich wzrost był większy niż średni wzrost w latach 2013-2016, który wynosił 2,5%. W porównaniu do 2016 r. wzrosły wydatki inwestycyjne. W 2017 r. wzrost ten wyniósł 37,1%, przy odnotowanym średnim spadku o 6,2% w latach 2013-2016.

Wykres 9. Struktura wydatków JST
 Chart 9. Structure of expenditure of JST

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 10. Zmiany wybranych kategorii wydatków JST (r/r)
 Chart 10. Changes of selected categories of expenditure of JST (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Najwyższy wzrost wydatków bieżących o 9,6% odnotowano w gminach oraz w miastach na prawach powiatu – o 7,5%.

Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem stanowił 84,7%. W porównaniu do 2016 r. udział ten spadł o 2,8 p. proc. Najwyższy udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem zaobserwowano w miastach na prawach powiatu, gdzie stanowił on 86,7%. Najniższy udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem stanowiący 69,8% odnotowano w województwach. W powiatach udział tej kategorii wydatków stanowił 83,9%, a w gminach 85,4% ogółu wydatków.

Największą część wydatków bieżących JST, tj. 33,4%, przeznaczono na wynagrodzenia wraz z pochodnymi. Kategorią wydatków bieżących o największym wzroście, w porównaniu do 2016 r. były świadczenia na rzecz osób fizycznych. W 2017 r. wynosiły one 42 085,6 mln zł, co stanowiło wzrost o 18,3%.

Wydatki majątkowe JST wyniosły 35 214,6 mln zł, co stanowiło 82,5% zaplanowanej kwoty. W porównaniu z rokiem 2016 wydatki te wzrosły o 36,3%. Największy wzrost o 49,7% miał miejsce w gminach, a niższy o 21,5% w miastach na prawach powiatu. W powiatach wydatki majątkowe wzrosły o 36,2%, a w województwach 30,7%. W strukturze wydatków ogółem według poszczególnych szczebli JST, najwyższy udział wydatków majątkowych o 30,2%, odnotowano w województwach.

II.2.2. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych¹³

II.2.2. Expenditure of local government units to finance and co-finance EU programs and projects¹³

W 2017 r. **wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły** 12 774,8 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 185,0%. Wykonanie stanowiło 74,0% planu rocznego. Na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków unijnych, JST wydatkowały 1 489,2 mln zł, tj. 82,2% kwoty planu. Wydatki, których źródłem był budżet środków europejskich, wyniosły 7 543,1 mln zł (72,8% planu rocznego), zaś wydatki na współfinansowanie programów i projektów unijnych, stanowiące krajowy wkład publiczny, wyniosły 3 742,5 mln zł, co stanowiło 73,4% zaplanowanej kwoty.

Tablica 15. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

Table 15. Expenditure of local government units to finance and co-finance EU programs and projects

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Ogółem Total	20 060,3	23 305,4	18 975,7	4 481,9	12 774,8
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE for financing EU programs and projects from EU funds	1 252,7	1 371,6	1 336,2	936,5	1 489,2
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution	7 097,3	7 858,9	6 118,3	1 678,9	3 742,5
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) for financing expenditure from the european funds budget (from January 1, 2011)	11 710,3	14 074,9	11 521,2	1 866,6	7 543,1

¹³ Są to wydatki JST klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafów 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 (czwarta cyfra paragrafu informuje o źródle finansowania).

Tablica 15. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych (dok.)
 Table 15. Expenditure of local government units to finance and co-finance EU programs and projects (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
PLAN w mln zł <i>PLAN in mln zł</i>					
Ogółem <i>Total</i>	24 119,8	27 852,6	20 838,8	6 511,3	17 271,8
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE <i>for financing EU programs and projects from EU funds</i>	1 483,1	1 631,9	1 566,6	1 182,7	1 811,7
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny <i>for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution</i>	8 457,0	9 557,7	6 912,4	2 328,0	5 098,7
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) <i>for financing expenditure from the european funds budget (from January 1, 2011)</i>	14 179,7	16 663,0	12 359,9	3 000,6	10 361,4
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION in %</i>					
Ogółem <i>Total</i>	83,2	83,7	91,1	68,8	74,0
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE <i>for financing EU programs and projects from EU funds</i>	84,5	84,1	85,3	79,2	82,2
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny <i>for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution</i>	83,9	82,2	88,5	72,1	73,4
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) <i>for financing expenditure from the european funds budget (from January 1, 2011)</i>	82,6	84,5	93,2	62,2	72,8
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Ogółem <i>Total</i>	97,1	116,2	81,4	23,6	285,0
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE <i>for financing EU programs and projects from EU funds</i>	87,8	109,5	97,4	70,1	159,0
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny <i>for co-financing EU programs and projects constituting a national public contribution</i>	94,6	110,7	77,9	27,4	222,9
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.) <i>for financing expenditure from the european funds budget (from January 1, 2011)</i>	99,8	120,2	81,9	16,2	404,1

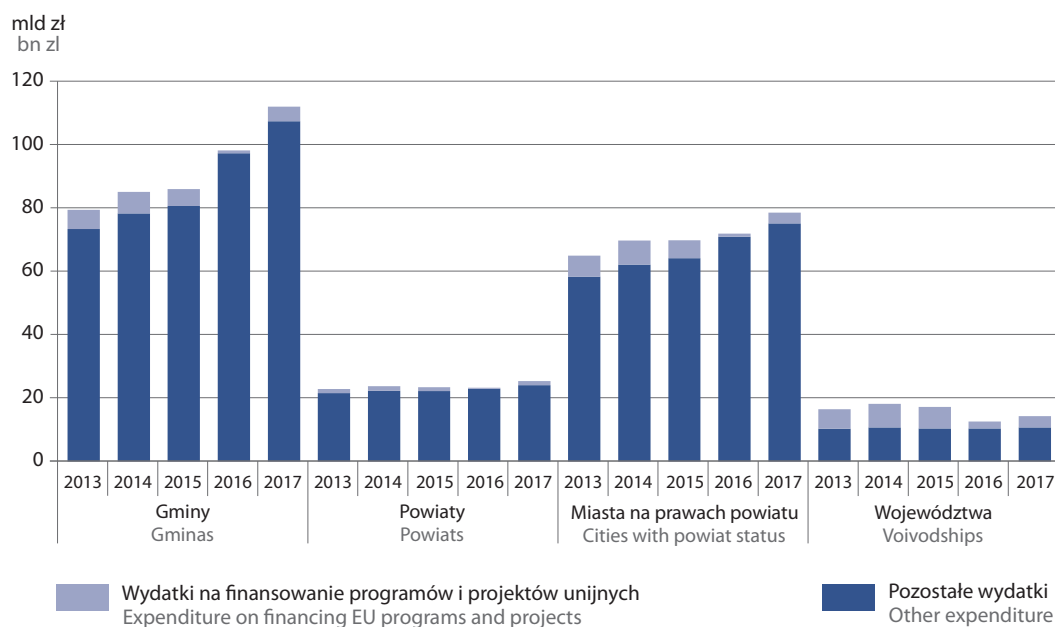
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2017 r. w kategorii wydatków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych, największy udział (36,2%) był w gminach, a najmniejszy (10,1%) w powiatach. Udział w miastach na prawach powiatu wyniósł 26,2%, a udział w województwach 27,6%.

Największy udział wydatków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych zaobserwowano w województwach, stanowił on 24,6% wydatków ogółem. W miastach na prawach powiatu udział tych wydatków stanowił 4,3%. W powiatach udział ten wyniósł 5,1%, w gminach 4,1%.

Wykres 11. Wydatki na finansowanie programów i projektów unijnych oraz pozostałe wydatki JST

Chart 11. Expenditure for financing EU programs and projects as well as other expenditure of JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Tablica 16. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2017 r.

Table 16. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects in 2017

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYDANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w mln zł ISSUED FUNDS FOR EU PROJECTS AND PROGRAMS in mln zł					
JST ogółem Total JST	20 060,3	23 305,4	18 975,7	4 481,9	12 774,8
Gminy Gminas	6 002,6	6 772,9	5 281,4	907,2	4 624,5
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	6 663,0	7 576,6	5 704,3	1 022,7	3 342,9
Powiaty Powiats	1 323,6	1 537,2	1 207,5	355,3	1 284,6
Województwa Voivodships	6 071,1	7 418,7	6 782,5	2 196,7	3 522,8

Tablica 16. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2017 r. (dok.)

Table 16. Expenditure of local government units for financing and co-financing EU programs and projects in 2017 (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYDANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w odsetkach ISSUED FUNDS FOR EU PROJECTS AND PROGRAMS in %					
JST ogółem Total JST	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Gminy Gminas	29,9	29,1	27,8	20,2	36,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	33,2	32,5	30,1	22,8	26,2
Powiaty Powiats	6,6	6,6	6,4	7,9	10,1
Województwa Voivodships	30,3	31,8	35,7	49,0	27,6
WYDATKI OGÓŁEM w mln zł TOTAL EXPENDITURE in mln zł					
JST ogółem Total JST	183 838,6	196 754,2	196 415,3	206 034,6	230 166,3
Gminy Gminas	79 442,5	85 070,1	85 944,4	98 175,1	111 984,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	64 952,6	69 661,4	69 824,2	71 941,5	78 504,1
Powiaty Powiats	22 916,5	23 784,3	23 444,1	23 300,6	25 360,4
Województwa Voivodships	16 527,0	18 238,3	17 202,7	12 617,4	14 317,4
UDZIAŁ FINANSOWANIA I WSPÓLFINANSOWANIA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UE W WYDATKACH OGÓŁEM w % SHARE OF FINANCING AND CO-FINANCING OF EU PROGRAMS AND PROJECTS IN TOTAL EXPENDITURE in %					
JST ogółem Total JST	10,9	11,8	9,7	2,2	5,6
Gminy Gminas	7,6	8,0	6,1	0,9	4,1
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	10,3	10,9	8,2	1,4	4,3
Powiaty Powiats	5,8	6,5	5,2	1,5	5,1
Województwa Voivodships	36,7	40,7	39,4	17,4	24,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Największą pozycję w wydatkach JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej stanowiły środki wydane w dziale „Transport i łączność”

– 44,7%. Drugą pozycją były wydatki w działach: „Oświata i wychowanie” – 16,7%, trzecią „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” – 7,5%.

II.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

II.3. Result of budgets of local government units

JST zamknęły rok budżetowy 2017 deficytem, łącznie w wysokości 287,6 mln zł, przy planowanym deficycie w kwocie 13 144,1 mln zł. W gminach deficyt wyniósł 795,2 mln zł. Nadwyżka wystąpiła w miastach na prawach powiatu w kwocie 25,5 mln zł, w powiatach 28,1 mln zł, w województwach 454,0 mln zł. Relacja deficytu JST do dochodów ogółem wyniosła 0,1%. W gminach relacja ta wyniosła 4,4%, a w miastach na prawach powiatu relacja nadwyżki do dochodów ogółem wyniosła 5,1%, w powiatach 0,6%, a w województwach 3,1%.

Tablica 17. Wynik finansowy JST

Table 17. Financial result of JST

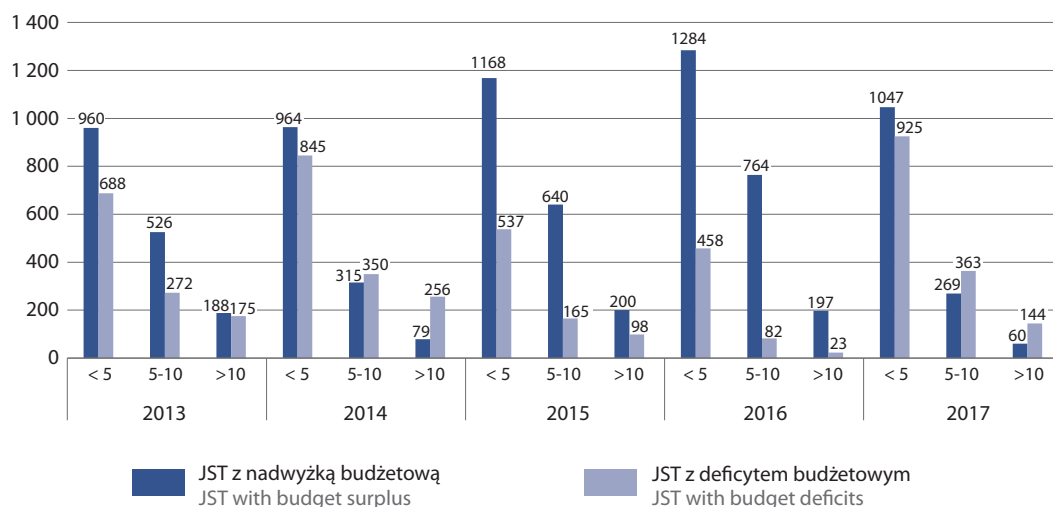
Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
	w mln zł in mln zł				
JST ogółem Total JST	-380,4	-2 417,0	2 603,6	7 634,4	-287,6
Gminy Gminas	600,9	-521,2	1 722,9	3 619,8	-795,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-736,0	-1 401,6	735,9	2 478,6	25,5
Powiaty Powiats	161,0	-1,5	237,4	647,7	28,1
Województwa Voivodships	-406,3	-492,7	-92,5	888,2	454,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Rok 2017 dla 1 432 jednostek samorządu terytorialnego, tj. 51,0% wszystkich JST zamknął się deficytem na kwotę 4 274,3 mln zł. Nadwyżkę w wysokości 3 986,7 mln zł wykazało 1 376 jednostek samorządu terytorialnego, tj. 49,0%. W 144 jednostkach tj. 5,1% deficyt przekraczał 10% dochodów, a w 60 jednostkach, tj. 2,1% wszystkich JST, nadwyżka przekraczała 10% dochodów.

Dla porównania, nadwyżkę budżetową w 2016 r. osiągnięto w 2 245 jednostkach samorządu terytorialnego (80,0%) JST, z czego w 197 jednostkach (7,0%) JST wskaźnik ten był wyższy niż 10%. Deficyt wystąpił w 563 jednostkach, tj. 20,0% wszystkich samorządów. W 23 jednostkach, tj. 0,8% JST deficyt przekraczał 10% dochodów.

Wykres 12. Liczba JST według relacji wyniku finansowego do wykonanych dochodów
 Chart 12. Number of local government units by result/revenue relation

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
 Source: Ministry of Finance data.

Tablica 18. Liczba JST z nadwyżką i deficytem budżetowym
 Table 18. Number of JST with surplus and budget deficit

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba JST z nadwyżką budżetową Number of JST with a budget surplus					
Gminy Gminas	1 436	1 163	1 748	1 924	1 166
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	30	18	29	49	28
Powiaty Powiats	200	169	224	257	171
Województwa Voivodships	8	8	9	15	11
Liczba JST z deficytem budżetowym Number of JST with budget deficit					
Gminy Gminas	977	1 250	664	488	1 246
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	36	48	37	17	38
Powiaty Powiats	114	145	90	57	143
Województwa Voivodships	8	8	7	1	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wynik całkowity, operacyjny i pierwotny budżetów JST

Total result, operating and original of budgets of JST

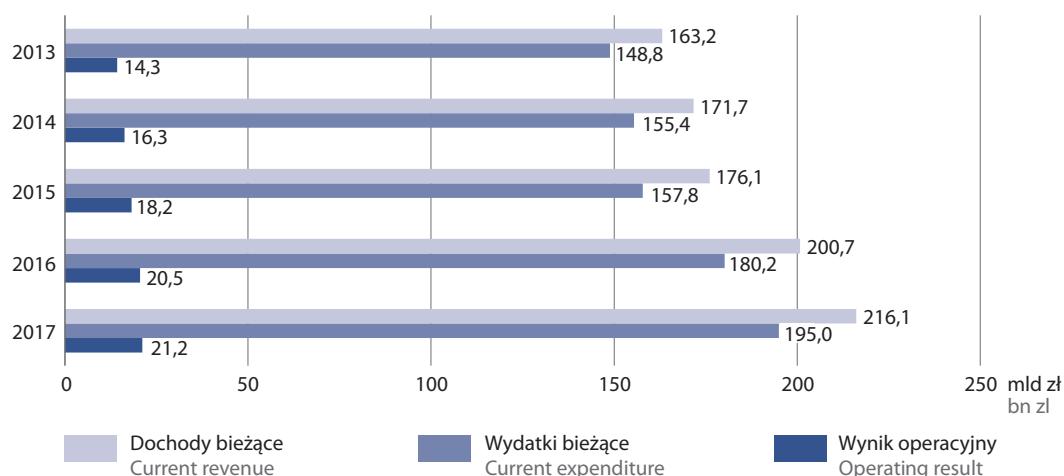
Wynik budżetów samorządów terytorialnych, zgodnie z ustawą o finansach publicznych art. 217, zdefiniowany został, jako różnica między dochodami samorządów terytorialnych, a wydatkami samorządów terytorialnych, ustalona dla okresu rozliczeniowego. Dodatnia różnica stanowi nadwyżkę sektora samorządów terytorialnych, zaś ujemna różnica jest deficytem. W celu pogłębionej analizy wybranych aspektów gospodarki finansowej JST z tego całkowitego wyniku wyodrębniane są dodatkowe miary wyników cząstkowych.

Wynik operacyjny budżetów JST jest różnicą pomiędzy dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi. W sytuacji, gdy dochody bieżące JST są wyższe niż wydatki bieżące, występuje tzw. nadwyżka operacyjna. W przeciwnym wypadku mamy do czynienia z deficytem operacyjnym. Jednostka samorządu terytorialnego, która wypracowuje nadwyżkę operacyjną, może pokryć wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem dochodami bieżącymi, regulować spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań oraz realizować nowe inwestycje. Systematyczne występowanie deficytu operacyjnego wskazuje na to, że wydatki bieżące realizowane są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe JST, co odbywa się m.in. poprzez sprzedaż majątku jednostki lub przez zaciągnięcie nowych zobowiązań¹⁴.

Wynik pierwotny budżetów JST to wynik bez uwzględniania w wydatkach kosztów obsługi zadłużenia. Obliczany jest poprzez odjęcie od dochodów ogółem, wydatków bez wydatków z tytułu kosztów obsługi długu¹⁵. Generalnie mówiąc wysokość wyniku pierwotnego obrazuje efekt bieżącej polityki fiskalnej, nieobciążonej kosztami powstałymi na skutek skumulowanego w przeszłości zadłużenia.

Wykres 13. Wynik operacyjny budżetów JST

Chart 13. Operating result of JST budgets

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

14 Por. Ministerstwo Finansów, Nadwyżka operacyjna w jednostkach samorządu terytorialnego w latach 2011-2013, Warszawa 2014.

15 Tj. paragrafów: 801, 806-809, 811-814, Ministerstwo Finansów, Wskaźniki do oceny sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w latach 2010-2012, Warszawa 2014, s. 5.

Tablica 19. Różne miary wyniku budżetów JST i ich relacji do dochodów ogółem

Table 19. Various measures of the JST budgets and their relation to total revenue

Wynik budżetów Result of budgets	2013	2014	2015	2016	2017
JST OGÓŁEM <i>TOTAL JST</i>					
w mln zł <i>in mln zł</i>					
Całkowity <i>Total</i>	-380,4	-2 417,0	2 603,6	7 634,4	-287,6
Operacyjny <i>Operating</i>	14 336,8	16 317,6	18 227,6	20 527,2	21 205,8
Pierwotny <i>Original</i>	2 506,7	22,8	4 640,9	9 552,3	1 571,0
w % <i>in %</i>					
Całkowity <i>Total</i>	-0,2	-1,2	1,3	3,6	-0,1
Operacyjny <i>Operating</i>	7,8	8,4	9,2	9,6	9,2
Pierwotny <i>Original</i>	1,4	0,0	2,3	4,5	0,7
GMINY <i>GMINAS</i>					
w mln zł <i>in mln zł</i>					
Całkowity <i>Total</i>	600,9	-521,2	1 722,9	3 619,8	-795,2
Operacyjny <i>Operating</i>	7 340,4	8 096,9	8 730,7	10 360,9	10 409,7
Pierwotny <i>Original</i>	1 708,1	404,0	2 494,3	4 312,1	-132,1
w % <i>in %</i>					
Całkowity <i>Total</i>	0,8	-0,6	2,0	3,6	-0,7
Operacyjny <i>Operating</i>	9,2	9,6	10,0	10,2	9,4
Pierwotny <i>Original</i>	2,1	0,5	2,8	4,2	-0,1
MIASTA NA PRAWACH POWIATU <i>CITIES WITH POWIAT STATUS</i>					
w mln zł <i>in mln zł</i>					
Całkowity <i>Total</i>	-736,0	-1 401,6	735,9	2 478,6	25,5
Operacyjny <i>Operating</i>	4 152,1	5 154,5	5 849,4	6 194,8	6 354,3
Pierwotny <i>Original</i>	521,1	-308,6	1 641,5	3 364,5	900,4

Tablica 19. Różne miary wyniku budżetów JST i ich relacji do dochodów ogółem (dok.)

Table 19. Various measures of the JST budgets and their relation to total revenue (cont.)

Wynik budżetów Result of budgets	2013	2014	2015	2016	2017
w % in %					
Całkowity Total	-1,1	-2,1	1,0	3,3	0,0
Operacyjny Operating	6,5	7,6	8,3	8,3	8,1
Pierwotny Original	0,8	-0,5	2,3	4,5	1,1
POWIATY POWIATS					
w mln zł in mln zł					
Całkowity Total	161,0	-1,5	237,4	647,7	28,1
Operacyjny Operating	1 255,9	1 495,7	1 613,2	2 065,5	2 078,7
Pierwotny Original	427,5	209,9	408,9	802,9	178,7
w % in %					
Całkowity Total	0,7	0,0	1,0	2,7	0,1
Operacyjny Operating	5,4	6,3	20,3	8,6	8,2
Pierwotny Original	1,9	0,9	9,8	3,4	0,7
WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS					
w mln zł in mln zł					
Całkowity Total	-406,3	-492,7	-92,5	888,2	454,0
Operacyjny Operating	1 588,4	1 570,6	2 034,3	1 906,0	2 363,0
Pierwotny Original	-150,0	-282,6	96,2	1 072,9	624,0
w % in %					
Całkowity Total	-2,5	-2,8	-0,5	6,6	3,1
Operacyjny Operating	9,9	8,9	11,9	14,1	16,0
Pierwotny Original	-0,9	-1,6	0,6	7,9	4,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Tablica 20. Liczba JST wykazujących nadwyżkę¹⁶/deficyt według różnych miar wyniku
Table 20. Number of JST showing surplus/deficit according to different result measures

Wynik budżetów <i>Result of budgets</i>		2013	2014	2015	2016	2017
		liczba jednostek <i>number of units</i>				
JST OGÓŁEM <i>TOTAL JST</i>						
całkowity: <i>total:</i>	Nadwyżka <i>Surplus</i>	1 674	1 358	2 008	2 245	1 376
	Deficyt <i>Deficit</i>	1 135	1 451	800	563	1 432
operacyjny: <i>operating:</i>	Nadwyżka <i>Surplus</i>	2 770	2 754	2 762	2 792	2 791
	Deficyt <i>Deficit</i>	39	55	46	16	17
pierwotny: <i>original:</i>	Nadwyżka <i>Surplus</i>	1 893	1 541	2 147	2 349	1 500
	Deficyt <i>Deficit</i>	916	1 268	661	459	1 308
GMINY <i>GMINAS</i>						
całkowity: <i>total:</i>	Nadwyżka <i>Surplus</i>	1 436	1 163	1 748	1 924	1 166
	Deficyt <i>Deficit</i>	977	1 250	664	488	1 246
operacyjny: <i>operating:</i>	Nadwyżka <i>Surplus</i>	2 387	2 366	2 368	2 399	2 398
	Deficyt <i>Deficit</i>	26	47	44	13	14
pierwotny: <i>original:</i>	Nadwyżka <i>Surplus</i>	1 612	1 312	1 859	2 010	1 266
	Deficyt <i>Deficit</i>	801	1 101	553	402	1 146
MIASTA NA PRAWACH POWIATU <i>CITIES WITH POWIAT STATUS</i>						
całkowity: <i>total:</i>	Nadwyżka <i>Surplus</i>	30	18	29	49	28
	Deficyt <i>Deficit</i>	36	48	37	17	38
operacyjny: <i>operating:</i>	Nadwyżka <i>Surplus</i>	63	65	66	66	65
	Deficyt <i>Deficit</i>	3	1	-	-	1
pierwotny: <i>original:</i>	Nadwyżka <i>Surplus</i>	40	26	35	59	36
	Deficyt <i>Deficit</i>	26	40	31	7	30

16 W przypadku, gdyby jednostka uzyskała wynik zerowy, sklasyfikowana zostałaby jako jednostka z nadwyżką, jednak w analizowanych latach w żadnej jednostce taka sytuacja nie wystąpiła.

Tablica 20. Liczba JST wykazujących nadwyżkę/deficyt według różnych miar wyniku (dok.)
 Table 20. Number of JST showing surplus/deficit according to different result measure (cont.)

Wynik budżetów Result of budgets		2013	2014	2015	2016	2017
		liczba jednostek number of units				
POWIATY POWIATS						
całkowity: total:	Nadwyżka Surplus	200	169	224	257	171
	Deficyt Deficit	114	145	90	57	143
operacyjny: operating:	Nadwyżka Surplus	304	308	312	311	312
	Deficyt Deficit	10	6	2	3	2
pierwotny: original:	Nadwyżka Surplus	231	193	244	265	186
	Deficyt Deficit	83	121	70	49	128
WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS						
całkowity: total:	Nadwyżka Surplus	8	8	7	15	11
	Deficyt Deficit	8	8	9	1	5
operacyjny: operating:	Nadwyżka Surplus	16	15	16	16	16
	Deficyt Deficit	-	1	-	-	-
pierwotny: original:	Nadwyżka Surplus	10	10	9	15	12
	Deficyt Deficit	6	6	7	1	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

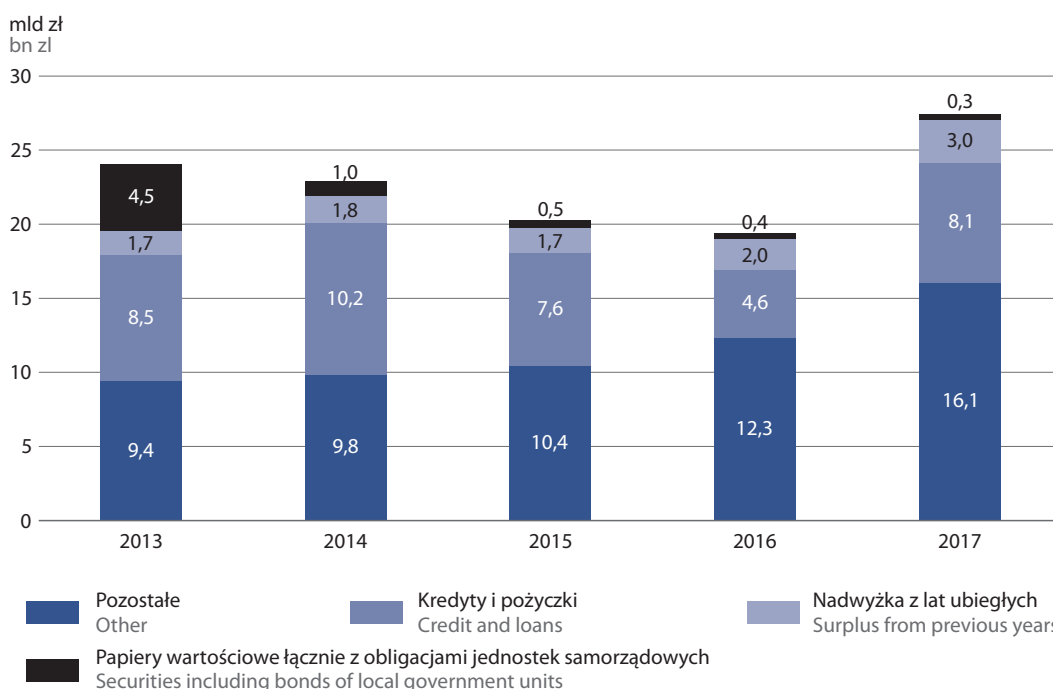
II.4. Finansowanie

II.4. Financing

W 2017 r. **przychody ogółem** JST wyniosły 27 439,5 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 41,6% w porównaniu do roku poprzedniego. Najwyższe przychody wykazały gminy, ich wartość wyniosła 12 824,5 mln zł, oraz miasta na prawach powiatu, gdzie odnotowano przychody w kwocie 10 277,5 mln zł. Przychody województw wyniosły 1 894,4 mln zł, zaś powiatów 2 443,2 mln zł.

Największy udział w przychodach (57,9%) stanowiła kategoria tzw. wolnych środków¹⁷ w wysokości 15 894,3 mln zł, która została wyodrębniona w 2014 r. Przychody JST z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wyniosły 8 073,9 mln zł. Ich udział w przychodach ogółem stanowił 29,4%. Przychody ze sprzedaży papierów wartościowych i obligacji jednostek samorządowych oraz związków komunalnych wyniosły 341,5 mln zł, co stanowiło 1,2% przychodów ogółem. Nadwyżka z lat ubiegłych wyniosła 2 958,8 mln zł i stanowiła 10,8% przychodów ogółem.

Wykres 14. Przychody JST
Chart 14. Proceeds of JST

Uwaga. W związku z brakiem wyodrębnienia kategorii wolnych środków przed 2014 r. dla porównywalności z latami poprzednimi kategoria ta pozostanie w grupie pozostałych przychodów.

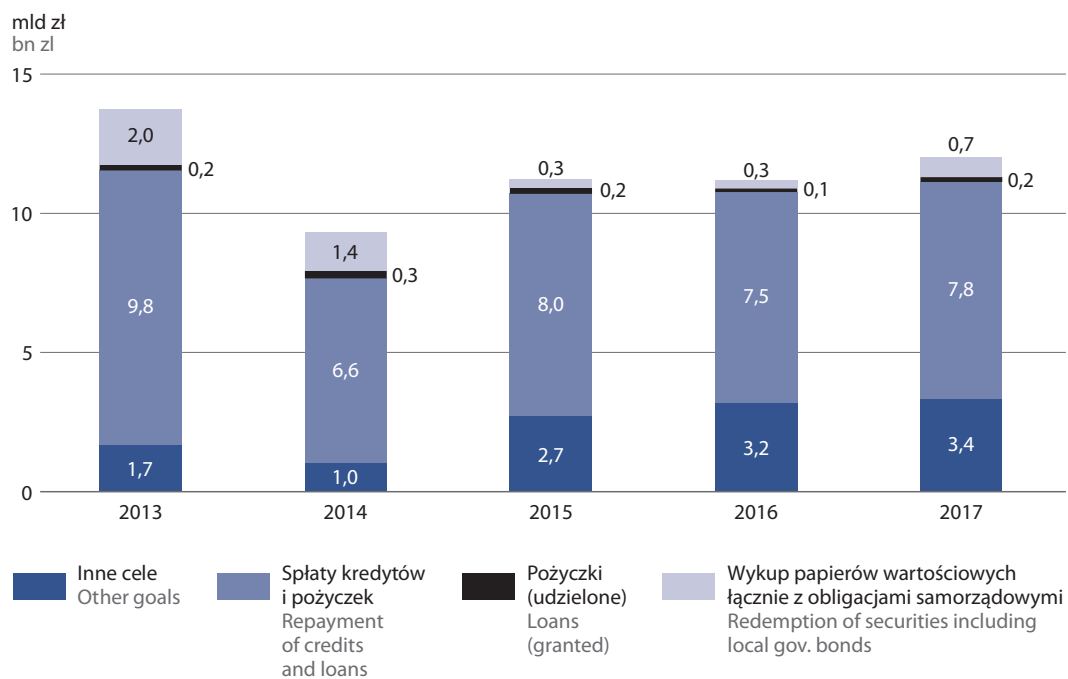
Note. Due to the lack of separation of the category of free funds before 2014 for comparability with previous years, this category is included in the years 2014-2017 in the group of other proceeds.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

W 2017 r. **rozchody ogółem** JST wyniosły 12 015,0 mln zł i były wyższe o 7,4% w odniesieniu do 2016 r. Rozchody gmin wyniosły 4 513,9 mln zł, miast na prawach powiatu 5 691,5 mln zł, województw 1 076,8 mln zł, zaś powiatów 732,8 mln zł. Największy udział 64,6%, w rozchodach JST miały spłaty kredytów i pożyczek w kwocie 7 761,9 mln zł. Rozchody z tytułu wykupu papierów wartościowych i obligacji samorządowych wyniosły 710,9 mln zł, co stanowiło 5,9% rozchodów ogółem.

¹⁷ tj. nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. Powstaje ona w wyniku rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Wykres 15. Rozchody JST
Chart 15. Outlays of JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
 Source: Ministry of Finance data.

Rozdział III.

Chapter III.

Gospodarka finansowa gmin

Financial economy of gminas

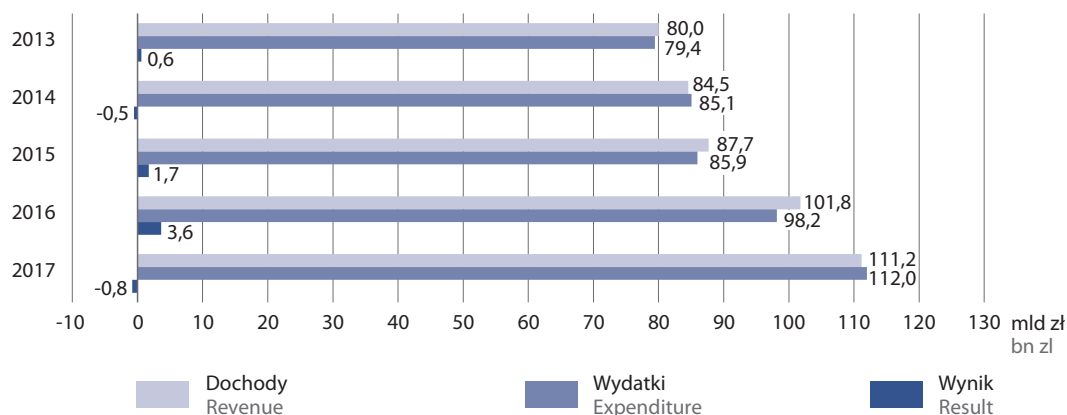
W 2017 r. dochody gmin wyniosły 111 189,3 mln zł, wydatki osiągnęły kwotę 111 984,4 mln zł, wynikiem był deficyt w wysokości 795,2 mln zł. Dochody gmin wzrosły o 9,2% w odniesieniu do poprzedniego roku, a wydatki o 14,1%. Dla porównania, w latach 2013-2016 średni wzrost dochodów ogółem gmin kształtował się na poziomie 6,8%, zaś wydatków 5,9%. Dynamika zarówno dochodów, jak i wydatków w 2017 r. okazała się wyższa niż średnie dla okresu poprzedniego.

Tablica 21. Dochody, wydatki i wynik budżetów gmin ogółem
Table 21. Revenue, expenditure and result of gminas budgets – total

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION mln zł					
Dochody Revenue	80 043,4	84 549,0	87 667,2	101 794,8	111 189,3
Wydatki Expenditure	79 442,5	85 070,1	85 944,4	98 175,1	111 984,4
Wynik Result	600,9	-521,2	1 722,9	3 619,8	-795,2
PLAN w mln zł PLAN mln zł					
Dochody Revenue	82 657,4	86 763,3	88 852,0	102 128,6	112 868,8
Wydatki Expenditure	91 544,1	91 753,3	91 753,3	104 840,5	120 030,7
Wynik Result	-4 780,8	-2 901,4	-2 901,4	-2 711,8	-7 161,9
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody Revenue	96,8	97,4	98,7	99,7	98,5
Wydatki Expenditure	92,4	92,9	93,7	93,6	93,3
Wynik Result	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	102,1	105,6	103,7	116,1	109,2
Wydatki Expenditure	101,2	107,1	101,0	114,2	114,1
Wynik Result	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 16. Budżety gmin
Chart 16. Budgets of gminas

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

III.1. Dochody gmin

III.1. Revenue of gminas

W 2017 r. dochody gmin wyniosły 111 189,3 mln zł (o 9,2% więcej niż w 2016 r.) i stanowiły 98,5% planu. W strukturze dochodów gmin największy był **udział dochodów własnych**, tj. 43,2% (48 076,2 mln zł). **Dotacje ogółem** stanowiły 32,4% (36 041,9 mln zł), a **subwencja ogólna** to 24,3% (27 071,1 mln zł) dochodów ogółem. Wzrost zanotowano we wszystkich kategoriach: dochodów własnych (6,5%), dotacji ogółem (19,0%), subwencji ogólnej (2,7%).

W 2017 r. wzrost dochodów ogółem wyniósł 9,2% i był wyższy niż średni wzrost w latach 2013-2016 odnotowany na poziomie 6,8%.

Tablica 22. Dochody gmin według typów
Table 22. Kinds of revenue of gminas

Gminy ogółem Gminas total	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION mln zł					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	80 043,4	84 549,0	87 667,2	101 794,8	111 189,3
dochody własne <i>own revenue</i>	38 546,0	41 710,7	43 573,3	45 134,6	48 076,2
dotacje ogółem <i>grants total</i>	16 704,3	18 239,4	18 674,5	30 298,9	36 041,9
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	24 793,1	24 598,8	25 419,4	26 361,2	27 071,1
PLAN w mln zł PLAN mln zł					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	82 657,4	86 763,3	88 852,0	102 128,6	112 868,8
dochody własne <i>own revenue</i>	40 066,2	42 539,9	44 112,2	44 973,7	47 916,8
dotacje ogółem <i>grants total</i>	17 839,4	19 636,3	19 322,6	30 801,3	37 899,2
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	24 751,8	24 587,1	25 417,1	26 353,6	27 052,9

Tablica 22. Dochody gmin według typów (cd.)
Table 22. Kinds of revenue of gminas (cont.)

Gminy ogółem <i>Gminas total</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION %</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	96,8	97,4	98,7	99,7	98,5
dochody własne <i>own revenue</i>	96,2	98,1	98,8	100,4	103,1
dotacje ogółem <i>grants total</i>	93,6	92,9	96,6	98,4	95,1
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	100,2	100,0	100,0	100,0	100,1
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	102,1	105,6	103,7	116,1	109,2
dochody własne <i>own revenue</i>	105,5	108,2	104,5	103,6	106,5
dotacje ogółem <i>grants total</i>	96,9	109,2	102,4	162,2	119,0
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	100,6	99,2	103,3	103,7	102,7
Gminy wiejskie <i>Rural gminas</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł <i>EXECUTION mln z</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	35 367,5	37 033,0	38 507,4	44 449,7	48 649,8
dochody własne <i>own revenue</i>	14 267,1	15 534,1	16 452,2	16 785,4	17 879,7
dotacje ogółem <i>grants total</i>	7 838,4	8 548,4	8 797,5	14 012,5	16 824,2
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	13 262,1	12 950,6	13 257,7	13 651,7	13 945,9
PLAN w mln zł <i>PLAN mln zł</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	36 525,7	38 170,4	38 984,0	44 682,4	49 393,9
dochody własne <i>own revenue</i>	14 915,4	15 964,5	16 655,2	16 742,8	17 855,7
dotacje ogółem <i>grants total</i>	8 368,5	9 260,7	9 073,6	14 294,8	17 602,8
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	13 241,8	12 945,1	13 255,1	13 644,9	13 935,4
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION %</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	96,8	97,0	98,8	99,5	98,5
dochody własne <i>own revenue</i>	95,7	97,3	98,8	100,3	100,1
dotacje ogółem <i>grants total</i>	93,7	92,3	97,0	98,0	95,6
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	100,2	100,0	100,0	100,1	100,1
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	102,7	104,7	104,0	115,4	109,4
dochody własne <i>own revenue</i>	107,5	108,9	105,9	102,0	106,5
dotacje ogółem <i>grants total</i>	97,5	109,1	102,9	159,3	120,1
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	100,9	97,7	102,4	103,0	102,2

Tablica 22. Dochody gmin według typów (cd.)
Table 22. Kinds of revenue of gminas (cont.)

Gminy miejsko-wiejskie <i>Rural-urban gminas</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł <i>EXECUTION mln z</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	26 868,3	28 455,0	29 628,9	34 669,0	38 046,3
dochody własne <i>own revenue</i>	13 468,9	14 534,9	15 192,1	15 835,1	16 965,6
dotacje ogółem <i>grants total</i>	5 551,6	6 057,3	6 251,5	10 283,0	12 263,9
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	7 847,7	7 862,8	8 185,3	8 550,9	8 816,7
PLAN w mln zł <i>PLAN mln z</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	27 721,7	29 128,7	29 986,7	34 718,7	38 599,0
dochody własne <i>own revenue</i>	13 976,9	14 799,6	15 334,0	15 770,8	16 901,3
dotacje ogółem <i>grants total</i>	5 912,5	6 470,1	6 466,9	10 398,2	12 887,2
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	7 832,3	7 859,0	8 185,8	8 549,7	8 810,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION %</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	96,9	97,7	98,8	99,9	98,6
dochody własne <i>own revenue</i>	96,4	98,2	99,1	100,4	100,4
dotacje ogółem <i>grants total</i>	93,9	93,6	96,7	98,9	95,2
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	100,2	100,0	100,0	100,0	100,1
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	102,1	105,9	104,1	117,0	109,7
dochody własne <i>own revenue</i>	105,9	107,9	104,5	104,2	107,1
dotacje ogółem <i>grants total</i>	96,0	109,1	103,2	164,5	119,3
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	100,3	100,2	104,1	104,5	103,1
Gminy miejskie <i>Urban gminas</i>					
WYKONANIE w mln zł <i>EXECUTION mln z</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	17 807,6	19 061,0	19 530,9	22 676,1	24 493,2
dochody własne <i>own revenue</i>	10 810,0	11 641,7	11 929,0	12 514,1	13 231,0
dotacje ogółem <i>grants total</i>	3 314,4	3 633,8	3 625,5	6 003,4	6 953,8
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	3 683,3	3 785,4	3 976,4	4 158,6	4 308,5
PLAN w mln zł <i>PLAN mln z</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	18 410,1	19 464,2	19 881,3	22 727,5	24 875,9
dochody własne <i>own revenue</i>	11 173,9	11 775,8	12 122,9	12 460,2	13 159,7
dotacje ogółem <i>grants total</i>	3 558,5	3 905,5	3 782,1	6 108,4	7 409,1
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	3 677,7	3 782,9	3 976,3	4 159,0	4 307,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION %</i>					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	96,7	97,9	98,2	99,8	98,5
dochody własne <i>own revenue</i>	96,7	98,9	98,4	100,4	100,5

Tablica 22. Dochody gmin według typów (dok.)
 Table 22. Kinds of revenue of gminas (cont.)

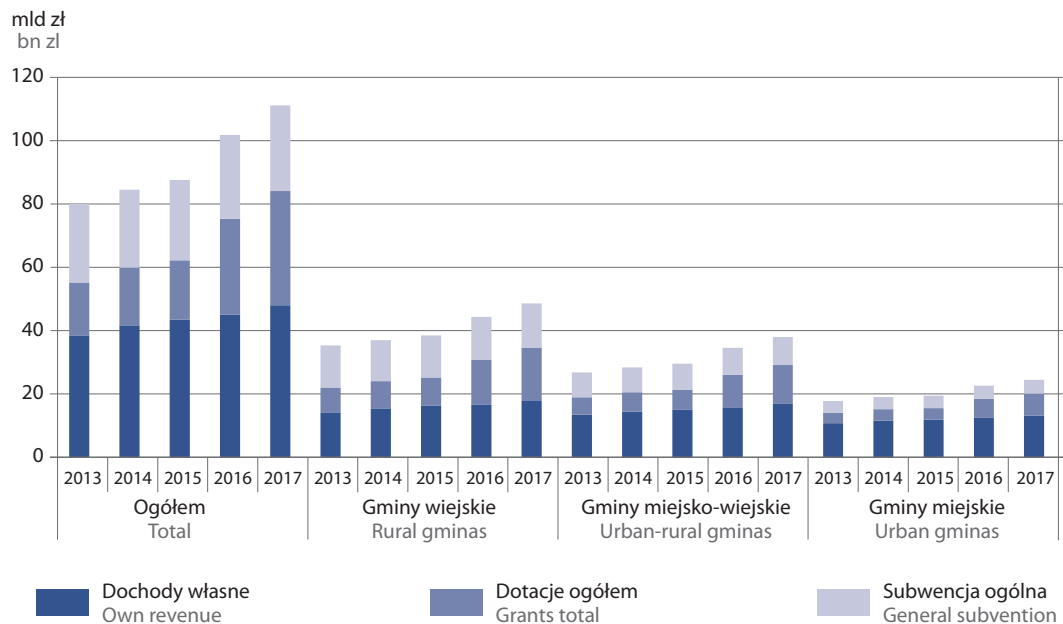
Gminy miejskie Urban gminas	2013	2014	2015	2016	2017
dotacje ogółem <i>grants total</i>	93,1	93,0	95,9	98,3	93,9
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	100,2	100,1	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	101,0	107,0	102,5	116,1	108,0
dochody własne <i>own revenue</i>	102,6	107,7	102,5	104,9	105,7
dotacje ogółem <i>grants total</i>	97,0	109,6	99,8	165,6	115,8
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	100,0	102,8	105,0	104,6	103,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Największy udział (43,8%) w dochodach ogółem wystąpił dla gmin wiejskich. Dochody tych gmin wyniosły 48 649,8 mln zł. Dochody gmin miejsko-wiejskich osiągnęły poziom 38 046,3 mln zł (34,2%), zaś wpływy gmin miejskich, to kwota 24 493,2 mln zł, czyli 22,0% dochodów gmin ogółem.

W 2017 r. w strukturze dochodów gmin ogółem najwyższy był udział (43,2%) dochodów własnych, dotacje ogółem stanowiły 32,4%, natomiast subwencja ogólna 24,3%. W gminach miejsko-wiejskich dochody własne stanowiły nieco mniej niż połowę dochodów ogółem (44,6%), a dotacje ogółem i subwencja ogólna odpowiednio 32,2% i 23,2%. W gminach miejskich udział dochodów własnych stanowił 54,0% dochodów ogółem, dotacji ogółem 28,4%, zaś subwencji ogólnej 17,6%. W gminach wiejskich również największą kategorią były dochody własne (36,8%), jednak udział ten był dużo niższy niż w innych typach gmin. Dotacje ogółem i subwencja ogólna stanowiły odpowiednio 34,6% i 28,7% dochodów ogółem gmin wiejskich.

Wykres 17. Dochody gmin
 Chart 17. Revenue of gminas

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
 Source: Ministry of Finance data.

III.1.1. Dochody własne

III.1.1. Own revenue

W 2017 r. **dochody własne** gmin ogółem wzrosły o 6,5% w porównaniu do roku poprzedniego i wyniosły 48 076,2 mln zł, co stanowiło wykonanie planu w 100,3%. W gminach wiejskich dochody własne zamknęły się kwotą 17 879,7 mln zł (wzrost o 6,6%), co oznaczało realizację planu w 100,1%. Gminy miejsko-wiejskie wykazały dochody własne w wysokości 16 965,6 mln zł (o 7,1% więcej niż w roku poprzednim), a ich plan został zrealizowany w 100,4%. W gminach miejskich dochody własne wyniosły 13 231,0 mln zł (wzrost o 5,7%), co oznaczało wykonanie planu w 100,5%.

Tablica 23. Dochody własne gmin ogółem

Table 23. Own revenue of gminas

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION mln zł					
Dochody własne Own revenue	38 546,0	41 710,7	43 573,3	45 134,6	48 076,2
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	742,7	701,6	752,8	778,3	861,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	12 823,8	13 982,7	15 288,7	16 616,2	18 296,7
podatek rolny agricultural tax	1 634,9	1 626,1	1 569,0	1 491,4	1 463,7
podatek od nieruchomości tax on real estate	11 310,7	11 831,5	12 227,2	12 626,5	13 372,5
podatek leśny forest tax	225,5	207,2	227,2	291,4	290,4
podatek od środków transportowych tax on means of transport	638,6	667,0	696,2	725,0	752,5
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	42,7	41,6	39,0	38,4	37,6
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	111,6	112,6	103,2	114,9	133,6
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	710,0	816,8	768,3	964,6	1 024,3
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	201,2	204,9	154,9	163,0	168,6
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	275,6	293,9	293,5	332,8	362,4
wpływy z opłaty targowej income from market fee	137,2	141,3	138,9	133,5	122,7
dochody z majątku revenue from property	2 766,4	2 795,8	2 656,7	2 856,7	3 128,4
pozostałe dochody other revenue	6 925,0	8 287,8	8 657,9	8 002,0	8 061,1
PLAN w mln zł PLAN mln zł					
Dochody własne Own revenue	40 066,2	42 539,9	44 112,2	44 973,7	47 916,8
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	688,9	705,5	744,3	742,0	830,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	13 144,4	13 766,4	15 099,1	16 277,1	17 868,9
podatek rolny agricultural tax	1 656,1	1 667,5	1 612,3	1 524,0	1 501,6
podatek od nieruchomości tax on real estate	11 297,9	11 870,2	12 265,4	12 558,9	13 191,7
podatek leśny forest tax	225,4	214,3	227,0	275,2	286,7
podatek od środków transportowych tax on means of transport	640,7	667,2	690,8	714,3	745,7
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	42,2	41,5	40,9	39,5	38,8

Tablica 23. Dochody własne gmin ogółem (cd.)
Table 23. Own revenue of gminas (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
podatek od spadków i darowizn <i>inheritance and donation tax</i>	112,0	108,3	106,2	107,9	121,2
podatek od czynności cywilnoprawnych <i>tax on civil law transactions</i>	671,0	720,9	705,9	820,9	906,2
wpływy z opłaty skarbowej <i>stamp duty</i>	216,3	215,6	189,8	171,5	170,7
wpływy z opłaty eksploatacyjnej <i>income from mining fee</i>	289,0	312,5	305,0	339,7	371,5
wpływy z opłaty targowej <i>income from market fee</i>	143,9	142,4	141,3	135,4	131,1
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	3 402,0	3 434,5	3 151,5	3 176,6	3 390,6
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	7 536,2	8 673,3	8 832,7	8 090,6	8 361,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION %</i>					
Dochody własne <i>Own revenue</i>	96,2	98,1	98,8	100,4	100,3
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) <i>corporate income tax</i>	107,8	99,5	101,1	104,9	103,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) <i>personal income tax</i>	97,6	101,6	101,3	102,1	102,4
podatek rolny <i>agricultural tax</i>	98,7	97,5	97,3	97,9	97,5
podatek od nieruchomości <i>tax on real estate</i>	100,1	99,7	99,7	100,5	101,4
podatek leśny <i>forest tax</i>	100,0	96,7	100,1	105,9	101,3
podatek od środków transportowych <i>tax on means of transport</i>	99,7	100,0	100,8	101,5	100,9
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej <i>tax on business of natural persons paid by tax card</i>	100,4	101,1	100,3	97,0	97,0
podatek od spadków i darowizn <i>inheritance and donation tax</i>	99,7	104,0	97,2	106,4	110,2
podatek od czynności cywilnoprawnych <i>tax on civil law transactions</i>	105,8	113,3	108,8	117,5	113,0
wpływy z opłaty skarbowej <i>stamp duty</i>	93,1	95,0	81,6	95,1	98,7
wpływy z opłaty eksploatacyjnej <i>income from mining fee</i>	95,3	94,1	96,2	98,0	97,5
wpływy z opłaty targowej <i>income from market fee</i>	95,3	99,2	98,3	98,6	93,6
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	81,3	81,4	84,3	89,9	92,3
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	91,9	95,6	98,0	98,9	96,4
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Dochody własne <i>Own revenue</i>	105,5	108,2	104,5	103,6	106,5
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) <i>corporate income tax</i>	94,1	94,5	107,3	103,4	110,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) <i>personal income tax</i>	106,2	109,0	109,3	108,7	110,1
podatek rolny <i>agricultural tax</i>	107,8	99,5	96,5	95,1	98,1
podatek od nieruchomości <i>tax on real estate</i>	106,6	104,6	103,3	103,3	105,9
podatek leśny <i>forest tax</i>	100,5	91,9	109,6	128,3	99,7
podatek od środków transportowych <i>tax on means of transport</i>	102,3	104,4	104,4	104,1	103,8

Tablica 23. Dochody własne gmin ogółem (dok.)

Table 23. Own revenue of gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural persons paid by tax card	96,3	98,0	97,4	98,5	97,9
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	88,5	100,9	91,6	111,3	116,3
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	103,2	115,0	94,1	125,5	106,2
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	99,1	101,8	75,6	105,2	103,4
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	130,5	106,6	99,9	113,4	108,9
wpływy z opłaty targowej income from market fee	95,1	103,0	98,3	96,1	91,9
dochody z majątku revenue from property	101,1	101,1	95,0	107,5	109,5
pozostałe dochody other revenue	106,1	119,7	104,5	92,4	100,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

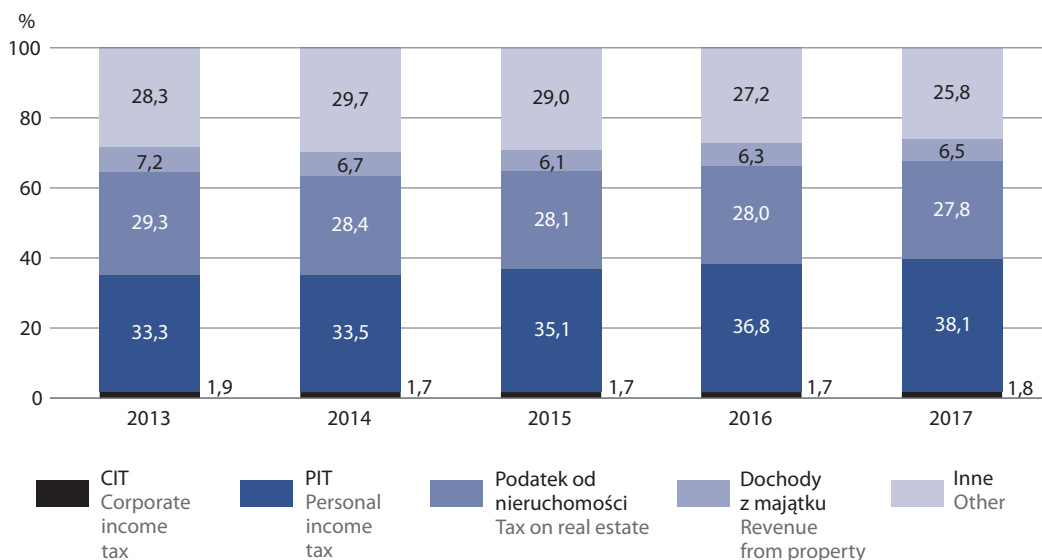
W strukturze dochodów własnych gmin wpływy z **podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT)** były największą pozycją w wysokości 18 296,7 mln zł, co stanowiło 38,1% dochodów własnych. W 2017 r. nastąpił wzrost tej kwoty względem roku poprzedniego o 10,1%, zaś realizacja planu wyniosła 102,4%.

Innym znaczącym źródłem dochodów własnych gmin w 2017 r. był (poza udziałem w podatku dochodowym od osób fizycznych) **podatek od nieruchomości** (27,8%). Dochody z tego tytułu wyniosły 13 372,5 mln zł; w porównaniu z 2016 r. dochody te wzrosły o 5,9%. Wykonanie stanowiło 101,4% planu.

Na rachunki gmin przekazane zostały dochody z tytułu udziału we wpływach z **podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)** w wysokości 861,7 mln zł. W porównaniu z 2016 r. nastąpił wzrost o 10,7%, a wykonanie wyniosło 103,7% planu.

Wykres 18. Struktura dochodów własnych gmin

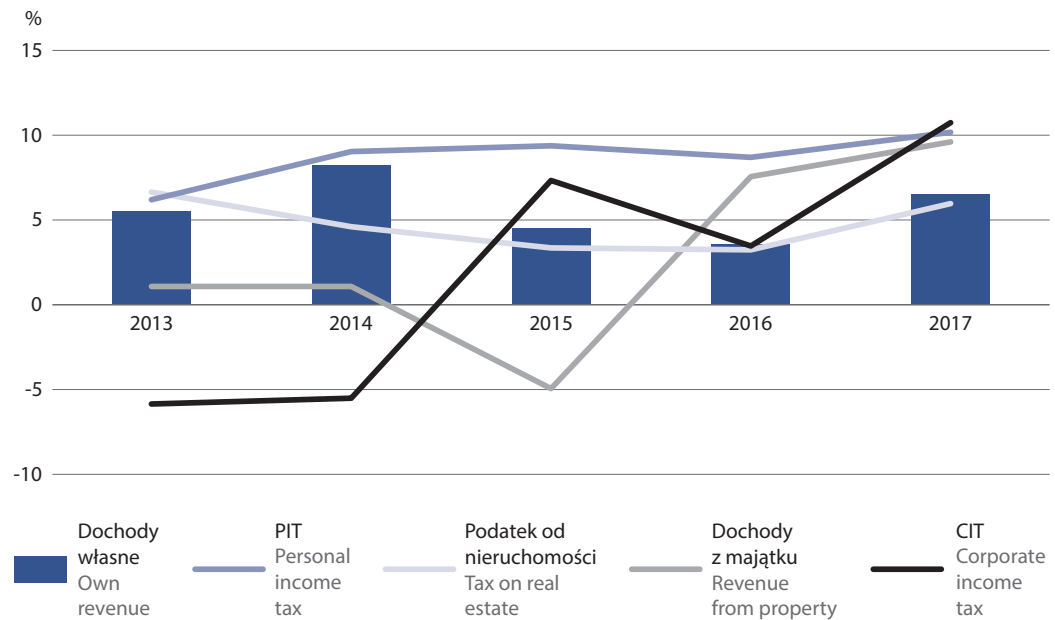
Chart 18. Structure of own revenue of gminas

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 19. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)
 Chart 19. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

III.1.2. Dotacje ogółem

III.1.2. Grants total

W 2017 r. dotacje ogółem wyniosły 36 041,9 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 19,0% wobec 2016 r. i wykonanie planu w 95,1%. Kwota z tytułu **dotacji celowych** dla gmin wyniosła 34 012,3 mln zł i była wyższa o 16,9% niż w 2016 r. Wartość **dotacji §§ 200 i 620 oraz §§ 205 i 625¹⁸** osiągnęła 2 029,6 mln zł. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez gminy **dotacje ogółem** stanowiły łącznie 32,4%, z tego dotacje celowe 30,6%, a **dotacje §§ 200 i 620 oraz §§ 205 i 625** to 1,8%.

Tablica 24. Dotacje ogółem dla gmin
 Table 24. Grants total for gminas

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION mln zł					
Dotacje ogółem Grants total	16 704,3	18 239,4	18 674,5	30 298,9	36 041,9
dotacje celowe targeted grants	13 184,5	14 443,0	14 877,9	29 090,2	34 012,3
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	8 739,1	9 228,8	9 499,6	23 890,3	28 923,5
inwestycyjne investment	16,0	17,8	17,5	18,5	15,5
na zadania własne for own tasks	3 595,4	4 312,7	4 438,9	4 307,6	4 036,7
inwestycyjne investment	586,5	665,3	829,6	697,5	719,7

18 Patrz rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST – I.5.1. Dotacje ogółem.

Tablica 24. Dotacje ogółem dla gmin (cd.)

Table 24. Grants total for gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	20,3	19,4	43,7	31,2	27,0
inwestycyjne investment	1,7	3,0	17,4	5,3	5,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	434,5	465,7	488,2	421,1	465,9
inwestycyjne investment	196,7	226,2	253,6	163,9	200,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	162,9	195,5	203,5	218,1	314,3
inwestycyjne investment	144,8	171,3	180,8	198,3	266,3
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	232,3	220,4	203,9	221,9	244,9
inwestycyjne investment	200,9	192,0	175,5	192,6	215,4
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	3 519,8	3 796,4	3 796,7	1 208,8	2 029,6
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	2 710,8	2 948,6	3 386,8	989,4	1 436,7
PLAN w mln zł PLAN mln zł					
Dotacje ogółem Grants total	17 839,4	19 636,3	19 322,6	30 801,3	37 899,2
dotacje celowe targeted grants	13 498,6	14 789,0	15 141,7	29 410,2	34 523,4
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	8 912,4	9 379,0	9 619,9	24 065,9	29 239,6
inwestycyjne investment	16,4	18,4	18,4	19,1	18,3
na zadania własne for own tasks	3 681,8	4 425,7	4 540,1	4 412,4	4 158,8
inwestycyjne investment	609,4	699,2	859,6	732,2	758,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	21,6	19,7	44,6	33,5	28,5
inwestycyjne investment	2,3	2,8	17,5	6,8	6,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	462,2	513,0	517,4	440,5	505,0
inwestycyjne investment	221,3	262,4	277,3	184,5	234,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	180,1	210,6	213,9	234,5	345,8
inwestycyjne investment	162,1	185,5	189,8	214,1	295,5
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	240,6	241,0	205,8	223,4	245,7
inwestycyjne investment	206,8	208,8	174,4	192,4	214,2

Tablica 24. Dotacje ogółem dla gmin (cd.)
Table 24. Grants total for gminas (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 <i>grants §§ 200, 620 and 205, 625</i>	4 340,8	4 847,4	4 180,9	1 391,1	3 375,7
inwestycyjne § 620 i 625 <i>investment § 620, 625</i>	3 402,6	3 827,2	3 671,9	1 117,7	2 656,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dotacje ogółem <i>Grants total</i>	93,6	92,9	96,6	98,4	95,1
dotacje celowe <i>targeted grants</i>	97,7	97,7	98,3	98,9	98,5
na zadania z zakresu adm. rządowej <i>for tasks of the government administration</i>	98,1	98,4	98,7	99,3	98,9
inwestycyjne <i>investment</i>	97,3	96,8	95,4	96,6	84,8
na zadania własne <i>for own tasks</i>	97,7	97,4	97,8	97,6	97,1
inwestycyjne <i>investment</i>	96,3	95,2	96,5	95,3	94,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with government administration units</i>	93,9	98,6	98,0	93,2	94,6
inwestycyjne <i>investment</i>	75,2	105,6	99,2	78,0	85,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>	94,0	90,8	94,3	95,6	92,3
inwestycyjne <i>investment</i>	88,9	86,2	91,5	88,8	85,5
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>from financial assistance granted between local government units for financing own tasks</i>	90,5	92,8	95,2	93,0	90,9
inwestycyjne <i>investment</i>	89,3	92,4	95,3	92,6	90,1
otrzymane z funduszy celowych <i>received from appropriated funds</i>	96,5	91,5	99,1	99,3	99,7
inwestycyjne <i>investment</i>	97,2	92,0	100,6	100,1	100,6
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 <i>grants §§ 200, 620 and 205, 625</i>	81,1	78,3	90,8	86,9	60,1
inwestycyjne § 620 i 625 <i>investment § 620, 625</i>	79,7	77,0	92,2	88,5	54,1
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem <i>Grants total</i>	96,9	109,2	102,4	162,2	119,0
dotacje celowe <i>targeted grants</i>	103,3	109,5	103,0	195,5	116,9
na zadania z zakresu adm. rządowej <i>for tasks of the government administration</i>	99,1	105,6	102,9	251,5	121,1
inwestycyjne <i>investment</i>	154,3	111,2	98,5	105,7	83,8
na zadania własne <i>for own tasks</i>	118,9	120,0	102,9	97,0	93,7
inwestycyjne <i>investment</i>	87,9	113,4	124,7	84,1	103,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with government administration units</i>	98,6	95,8	225,1	71,4	86,5
inwestycyjne <i>investment</i>	42,3	173,2	584,0	30,5	98,1

Tablica 24. Dotacje ogółem dla gmin (dok.)

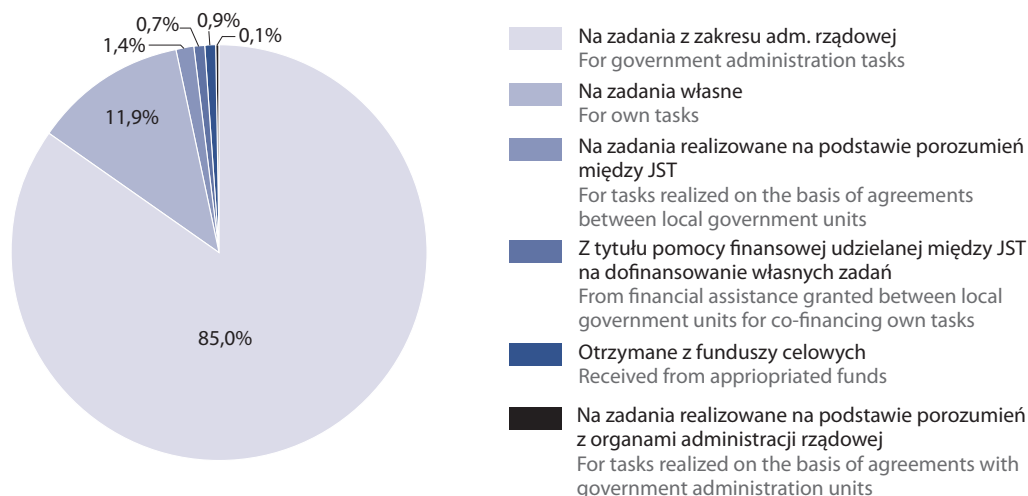
Table 24. Grants total for gminas (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	94,2	107,2	104,8	86,3	110,6
inwestycyjne investment	92,7	115,0	112,1	64,6	122,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	72,7	120,0	104,1	107,2	144,1
inwestycyjne investment	72,5	118,3	105,5	109,7	134,3
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	109,6	94,9	92,5	108,8	110,4
inwestycyjne investment	112,5	95,6	91,4	109,7	111,8
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	78,7	107,9	100,0	31,8	167,9
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	76,9	108,8	114,9	29,2	145,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 20. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez gminy

Chart 20. Structure of targeted grants received by gminas

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach **dotacji celowej** część inwestycyjna wyniosła 1 422,2 mln zł, co stanowiło 3,9% całości dotacji ogółem, a część inwestycyjna dotacji **§§ 620 i 625** wpłynęła w kwocie 1 436,7 mln zł, której udział to 4,0% dotacji.

W 2017 r. gminy otrzymały **dotacje celowe** z budżetu państwa **na zadania z zakresu administracji rządowej** w kwocie 28 923,5 mln zł. W strukturze dochodów gmin dotacje te stanowiły 80,2% dotacji celowych. Dotacje celowe z budżetu państwa **na zadania własne** gmin w 2017 r. wyniosły 4 036,7 mln zł, czyli 11,2% całości dotacji celowych.

III.1.3. Subwencja ogólna

III.1.3. General subvention

W 2017 r. **subwencja ogólna** dla gmin wyniosła 27 071,1 mln zł, co w porównaniu do 2016 r. stanowiło wzrost o 2,7%, a wykonanie planu wyniosło 100,1%.

Tablica 25. Subwencja ogólna gmin
Table 25. General subvention of gminas

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION mln zł					
Subwencja ogólna general subvention	24 793,1	24 598,8	25 419,4	26 361,2	27 071,1
część wyrównawcza equalizing part	6 258,3	5 947,6	6 042,1	6 360,8	6 749,3
część oświatowa educational part	18 114,7	18 264,7	18 992,7	19 603,6	19 912,3
część rekompensująca compensatory part	7,3	7,0	6,5	5,0	3,7
część równoważąca balancing part	331,7	327,4	335,1	336,6	325,5
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	81,0	52,1	43,0	55,1	80,4
PLAN w mln zł PLAN mln zł					
Subwencja ogólna general subvention	24 751,8	24 587,1	25 417,1	26 353,6	27 052,9
część wyrównawcza equalizing part	6 258,4	5 947,6	6 042,8	6 360,9	6 749,4
część oświatowa educational part	18 113,4	18 264,4	18 993,8	19 605,9	19 908,4
część rekompensująca compensatory part	7,3	7,0	6,9	5,4	3,7
część równoważąca balancing part	331,7	327,4	335,1	336,6	325,5
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	40,8	40,7	38,5	44,7	65,9
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Subwencja ogólna general subvention	100,2	100,0	100,0	100,0	100,1
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rekompensująca compensatory part	100,0	99,4	93,9	94,1	100,0
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	198,4	128,1	111,6	123,3	122,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Subwencja ogólna general subvention	100,6	99,2	103,3	103,7	102,7
część wyrównawcza equalizing part	103,0	95,0	101,6	105,3	106,1
część oświatowa educational part	100,1	100,8	104,0	103,2	101,6
część rekompensująca compensatory part	97,5	95,5	92,9	76,9	74,0
część równoważąca balancing part	93,9	98,7	102,4	100,4	96,7
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	74,1	64,3	82,5	128,1	145,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

III.2. Wydatki gmin

III.2. Expenditure of gminas

W 2017 r. **wydatki ogółem** gmin wyniosły 111 984,4 mln zł (o 14,1% więcej niż w 2016 r.). Ich plan został wykonany w 93,3%. W strukturze wydatków gmin w 2017 r. wydatki bieżące stanowiły 85,4% (95 588,5 mln zł), zaś wydatki majątkowe 14,6% (16 395,9 mln zł). Wydatki ogółem w 2017 r. zwiększyły się głównie z powodu wzrostu wydatków majątkowych (o 49,7% w stosunku do 2016 r.), podczas gdy wydatki bieżące wzrosły o 9,6%.

Tablica 26. Wydatki gmin według typów
Table 26. *Kinds of expenditure for gminas*

Gminy ogółem <i>Gminas total</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł <i>EXECUTION mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	79 442,5	85 070,1	85 944,4	98 175,1	111 984,4
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	66 270,3	69 615,4	71 455,1	87 221,5	95 588,5
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	26 035,3	26 845,5	27 674,8	28 456,8	29 843,7
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	13 172,2	15 454,8	14 489,2	10 953,5	16 395,9
inwestycyjne <i>investment</i>	12 859,9	15 143,4	14 209,0	10 648,8	16 063,1
PLAN w mln zł <i>PLAN mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	85 948,0	91 544,1	91 753,3	104 840,5	120 030,7
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	70 138,6	73 365,5	75 336,7	91 506,8	100 093,2
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	26 646,9	27 389,3	28 343,3	29 213,3	30 598,7
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	15 809,4	18 178,6	16 416,6	13 333,7	19 937,5
inwestycyjne <i>investment</i>	15 467,1	17 848,4	16 117,0	13 011,7	19 592,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION %</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	92,4	92,9	93,7	93,6	93,3
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	94,5	94,9	94,8	95,3	95,5
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	97,7	98,0	97,6	97,4	97,5
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	83,3	85,0	88,3	82,1	82,2
inwestycyjne <i>investment</i>	83,1	84,8	88,2	81,8	82,0
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	101,2	107,1	101,0	114,2	114,1
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	103,1	105,0	102,6	122,1	109,6
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	101,6	103,1	103,1	102,8	104,9
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	92,9	117,3	93,8	75,6	149,7
inwestycyjne <i>investment</i>	92,8	117,8	93,8	74,9	150,8
Gminy wiejskie <i>Rural gminas</i>					
	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł <i>EXECUTION mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	35 028,6	37 416,5	37 575,1	42 816,0	48 941,0
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	28 750,9	30 102,8	30 757,5	37 924,1	41 440,9

Tablica 26. Wydatki gmin według typów (cd.)
Table 26. Kinds of expenditure for gminas (cont.)

Gminy wiejskie <i>Rural gminas</i>	2013	2014	2015	2016	2017
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	11 458,0	11 774,6	12 096,7	12 380,0	12 914,9
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	6 277,7	7 313,7	6 817,6	4 891,9	7 500,1
inwestycyjne <i>investment</i>	6 210,0	7 244,9	6 742,1	4 835,2	7 423,5
PLAN w mln zł <i>PLAN mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	35 028,6	37 416,5	37 575,1	46 055,1	52 814,1
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	28 750,9	30 102,8	30 757,5	39 958,8	43 569,1
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	11 458,0	11 774,6	12 096,7	12 770,6	13 303,6
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	6 277,7	7 313,7	6 817,6	6 096,3	9 244,9
inwestycyjne <i>investment</i>	6 210,0	7 244,9	6 742,1	6 035,3	9 166,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION %</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	91,9	92,2	93,1	93,0	92,7
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	94,1	94,4	94,4	94,9	95,1
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	97,3	97,6	97,3	96,9	97,1
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	83,0	84,0	87,5	80,2	81,1
inwestycyjne <i>investment</i>	82,9	83,9	87,4	80,1	81,0
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	102,4	106,8	100,4	113,9	114,3
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	103,3	104,7	102,2	123,3	109,3
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	102,0	102,8	102,7	102,3	104,3
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	98,7	116,5	93,2	71,8	153,3
inwestycyjne <i>investment</i>	98,7	116,7	93,1	71,1	153,5
Gminy miejsko-wiejskie <i>Rural-urban gminas</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł <i>EXECUTION mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	26 774,7	28 644,7	29 117,3	33 470,9	38 345,0
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	22 444,1	23 564,8	24 309,3	29 754,1	32 839,5
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	8 713,0	9 015,9	9 337,0	9 641,6	10 160,2
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	4 330,6	5 079,9	4 807,9	3 716,7	5 505,4
inwestycyjne <i>investment</i>	4 197,8	4 946,4	4 680,3	3 563,3	5 350,6
PLAN w mln zł <i>PLAN mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	28 771,2	30 600,0	30 904,8	35 542,2	40 840,8
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	23 657,4	24 738,2	25 547,4	31 127,8	34 297,2
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	8 894,6	9 179,5	9 540,2	9 871,0	10 393,5
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	5 113,8	5 861,8	5 357,4	4 414,4	6 543,6
inwestycyjne <i>investment</i>	4 972,5	5 720,0	5 219,6	4 251,0	6 379,8

Tablica 26. Wydatki gmin według typów (cd.)
Table 26. Kinds of expenditure for gminas (cont.)

Gminy miejsko-wiejskie <i>Rural-urban gminas</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	93,1	93,6	94,2	94,2	93,9
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	94,9	95,3	95,2	95,6	95,7
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	98,0	98,2	97,9	97,7	97,8
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	84,7	86,7	89,7	84,2	84,1
inwestycyjne <i>investment</i>	84,4	86,5	89,7	83,8	83,9
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	101,2	107,0	101,6	115,0	114,6
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	103,6	105,0	103,2	122,4	110,4
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	101,8	103,5	103,6	103,3	105,4
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	90,6	117,3	94,6	77,3	148,1
inwestycyjne <i>investment</i>	90,2	117,8	94,6	76,1	150,2
Gminy miejskie <i>Urban gminas</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION <i>mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	17 639,2	19 008,9	19 252,0	21 888,2	24 698,5
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	15 075,4	15 947,7	16 388,3	19 543,3	21 308,1
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	5 864,3	6 055,0	6 241,1	6 435,1	6 768,6
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	2 563,9	3 061,2	2 863,7	2 344,8	3 390,4
inwestycyjne <i>investment</i>	2 452,2	2 952,1	2 786,5	2 250,2	3 289,0
PLAN w mln zł PLAN <i>mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	19 040,8	20 353,9	20 482,8	23 243,2	26 375,8
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	15 912,1	16 744,7	17 215,0	20 420,1	22 226,8
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	5 976,9	6 150,0	6 365,7	6 571,8	6 901,6
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	3 128,7	3 609,3	3 267,7	2 823,0	4 148,9
inwestycyjne <i>investment</i>	3 000,7	3 493,4	3 182,9	2 725,3	4 046,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	92,6	93,4	94,0	94,2	93,6
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	94,7	95,2	95,2	95,7	95,9
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	98,1	98,5	98,0	97,9	98,1
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	81,9	84,8	87,6	83,1	81,7
inwestycyjne <i>investment</i>	81,7	84,5	87,5	82,6	81,3
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	98,8	107,8	101,3	113,7	112,8
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	101,8	105,8	102,8	119,3	109,0

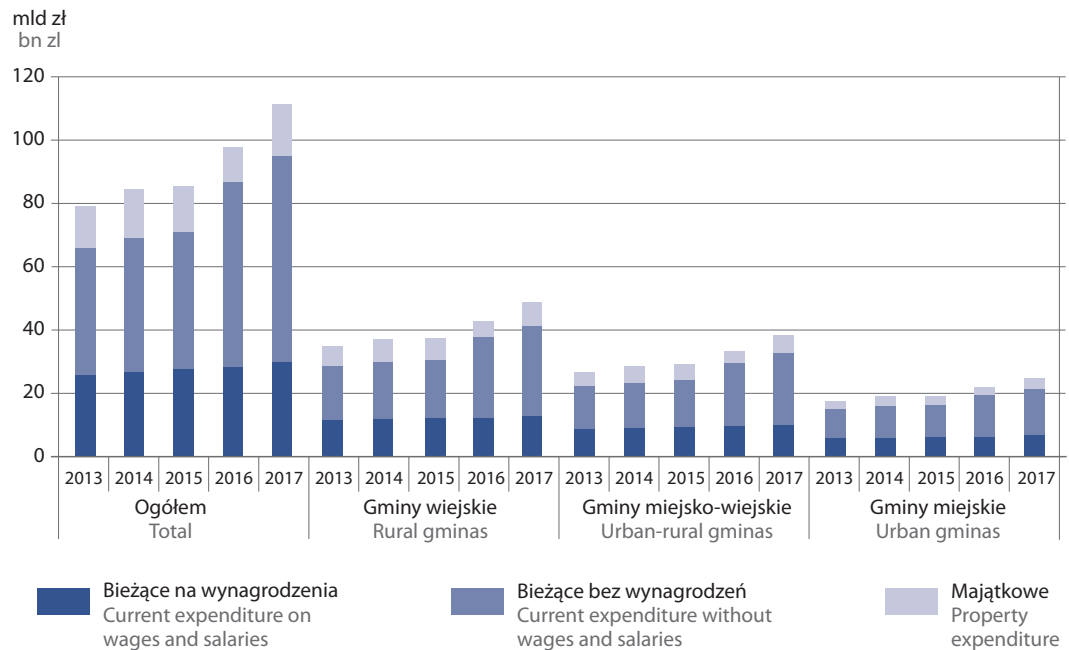
Tablica 26. Wydatki gmin według typów (dok.)
 Table 26. Kinds of expenditure for gminas (cont.)

Gminy miejskie Urban gminas	2013	2014	2015	2016	2017
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	100,6	103,3	103,1	103,1	105,2
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	84,3	119,4	93,5	81,9	144,6
inwestycyjne <i>investment</i>	84,1	120,4	94,4	80,8	146,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

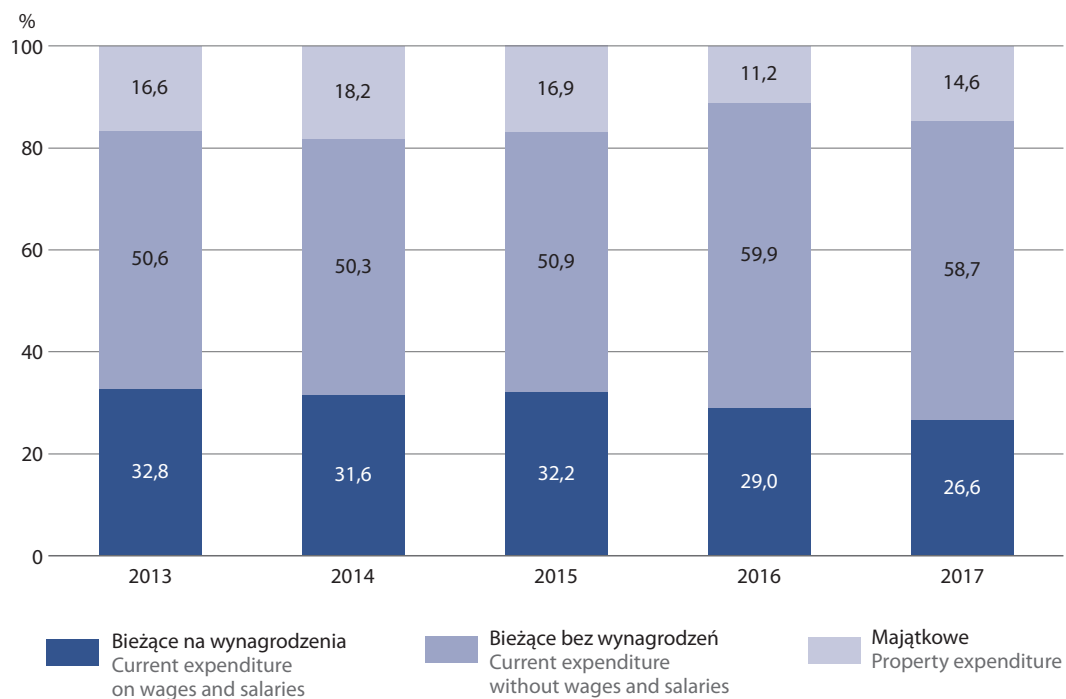
W strukturze wydatków ogółem największy był udział gmin wiejskich (43,7%), ich wydatki wyniosły 48 941 mln zł. Wydatki gmin miejsko-wiejskich osiągnęły poziom 38 345 mln zł (34,2%), zaś gminy miejskie wydały 24 698,5 mln zł (22,1%).

Wykres 21. Wydatki według typów gmin
 Chart 21. Expenditure by types of gminas

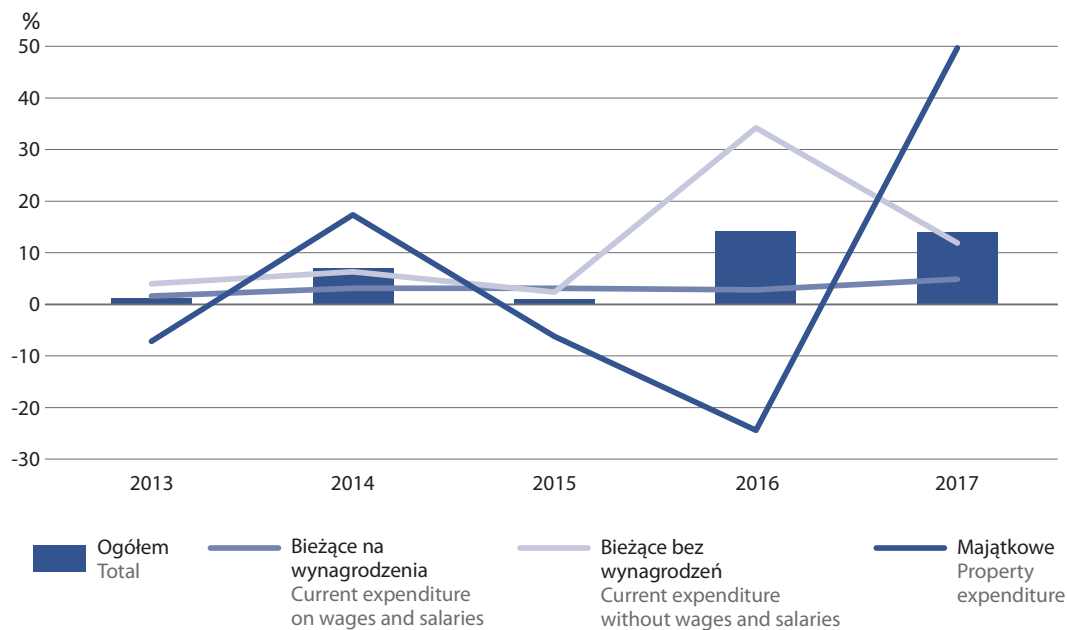
Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
 Source: Ministry of Finance data.

Wykres 22. Struktura wydatków gmin
 Chart 22. Structure of gminas expenditure

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

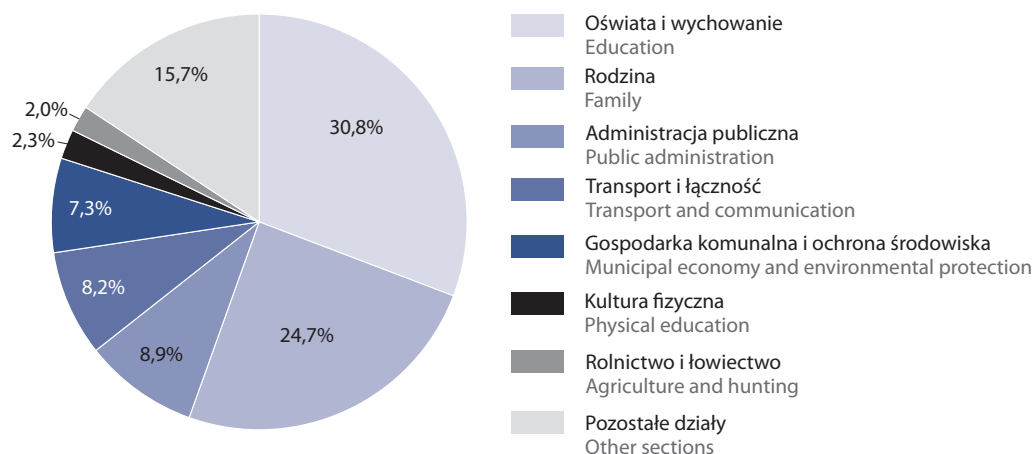
Wykres 23. Zmiany wybranych kategorii wydatków (r/r)
 Chart 23. Changes of selected categories of expenditure (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w 2017 r., największy udział miały wydatki w działach: „Oświata i wychowanie” (30,8%), „Rodzina” (24,7%), „Administracja publiczna” (8,9%), „Transport i łączność” (8,2%), „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” (7,3%), „Pomoc społeczna” (5,5%).

Wykres 24. Struktura wydatków gmin według działów
Chart 24. Structure of gminas expenditure by sections

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W najważniejszych działach zanotowano wzrosty wobec roku poprzedniego. Wydatki wykonane przez gminy w dziale „Oświata i wychowanie” wzrosły o 6,8% w stosunku do 2016 r., osiągając wartość 34 482,7 mln zł. Wartość wydatków w dziale „Rodzina” wyniosła 27 628,2 mln zł, co było związane z wypłatą świadczeń w ramach programu „Rodzina 500 plus”. W dziale „Administracja publiczna” wartość wydatków ukształtowała się na poziomie 9 985,6 mln zł, tj. o 10,4% wyższym niż w 2016 r.

Tablica 27. Wydatki gmin
Table 27. Expenditure of gminas

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION mln zł					
Wydatki ogółem Total expenditure	79 442,5	85 070,1	85 944,4	98 175,1	111 984,4
wydatki bieżące current expenditure	66 270,3	69 615,4	71 455,1	87 221,5	95 588,5
na wynagrodzenia on wages and salaries	26 035,3	26 845,5	27 674,8	28 456,8	29 843,7
osobowe personal	23 463,2	24 212,4	25 012,3	25 799,5	27 087,5
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	5 017,4	5 182,4	5 379,3	5 572,4	5 795,0
dotacje grants	4 562,6	5 004,9	5 416,5	5 927,9	6 519,3
na obsługę długu on debt service	1 100,3	925,2	771,5	701,3	663,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	6,9	7,3	6,9	6,7	6,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	11 508,9	11 768,3	11 667,5	25 545,7	30 229,8
pozostałe wydatki other expenditure	18 038,9	19 881,8	20 538,7	21 010,9	22 530,9
wydatki majątkowe property expenditure	13 172,2	15 454,8	14 489,2	10 953,5	16 395,9
inwestycyjne investment	12 859,9	15 143,4	14 209,0	10 648,8	16 063,1

Tablica 27. Wydatki gmin (cd.)
Table 27. Expenditure of gminas (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
PLAN w mln zł <i>PLAN mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	85 948,0	91 544,1	91 753,3	104 840,5	120 030,7
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	70 138,6	73 365,5	75 336,7	91 506,8	100 093,2
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	26 646,9	27 389,3	28 343,3	29 213,3	30 598,7
osobowe <i>personal</i>	23 960,0	24 644,7	25 572,1	26 432,6	27 707,8
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	5 254,6	5 405,1	5 630,0	5 847,8	6 068,0
dotacje <i>grants</i>	4 700,1	5 134,2	5 566,9	6 091,2	6 693,2
na obsługę długu <i>on debt service</i>	1 269,9	1 056,7	904,0	820,1	768,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	79,8	69,7	63,3	62,2	54,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	11 851,9	12 122,2	12 005,5	25 957,3	30 758,5
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	20 335,5	22 188,3	22 823,6	23 514,8	25 151,8
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	15 809,4	18 178,6	16 416,6	13 333,7	19 937,5
inwestycyjne <i>investment</i>	15 467,1	17 848,4	16 117,0	13 011,7	19 592,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION %</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	92,4	92,9	93,7	93,6	93,3
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	94,5	94,9	94,8	95,3	95,5
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	97,7	98,0	97,6	97,4	97,5
osobowe <i>personal</i>	97,9	98,2	97,8	97,6	97,8
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	95,5	95,9	95,5	95,3	95,5
dotacje <i>grants</i>	97,1	97,5	97,3	97,3	97,4
na obsługę długu <i>on debt service</i>	86,6	87,6	85,3	85,5	86,3
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	8,6	10,5	11,0	10,7	12,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	97,1	97,1	97,2	98,4	98,3
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	88,7	89,6	90,0	89,4	89,6
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	83,3	85,0	88,3	82,1	82,2
inwestycyjne <i>investment</i>	83,1	84,8	88,2	81,8	82,0
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	101,2	107,1	101,0	114,2	114,1
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	103,1	105,0	102,6	122,1	109,6
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	101,6	103,1	103,1	102,8	104,9
osobowe <i>personal</i>	101,6	103,2	103,3	103,1	105,0
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	103,9	103,3	103,8	103,6	104,0
dotacje <i>grants</i>	108,8	109,7	108,2	109,4	110,0
na obsługę długu <i>on debt service</i>	78,6	84,1	83,4	90,9	94,6

Tablica 27. Wydatki gmin (dok.)
Table 27. Expenditure of gminas (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	87,9	107,0	94,7	97,1	98,5
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	101,8	102,3	99,1	218,9	118,3
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	106,5	110,2	103,3	102,3	107,2
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	92,9	117,3	93,8	75,6	149,7
inwestycyjne <i>investment</i>	92,8	117,8	93,8	74,9	150,8

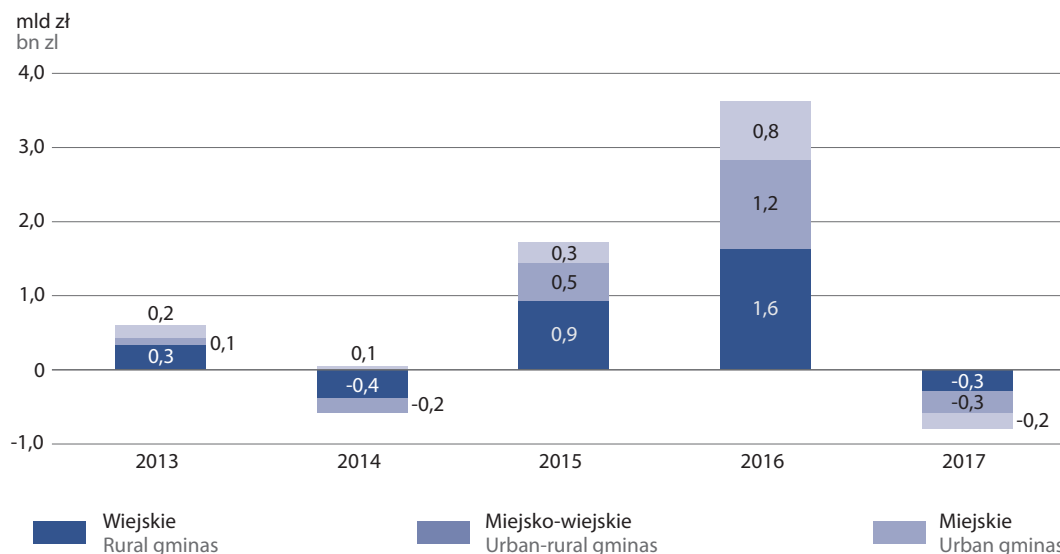
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

III.3. Wynik budżetów gmin

III.3. Result of gminas budgets

W 2017 r., deficyt budżetów gmin ogółem wyniósł 795,2 mln zł., przy planowanym deficycie w wysokości 7 161,9 mln zł. Dla gmin wiejskich zanotowano deficyt w wysokości 291,2 mln zł, a deficyt gmin miejsko-wiejskich i gmin miejskich wyniósł odpowiednio: 298,7 mln zł i 205,3 mln zł.

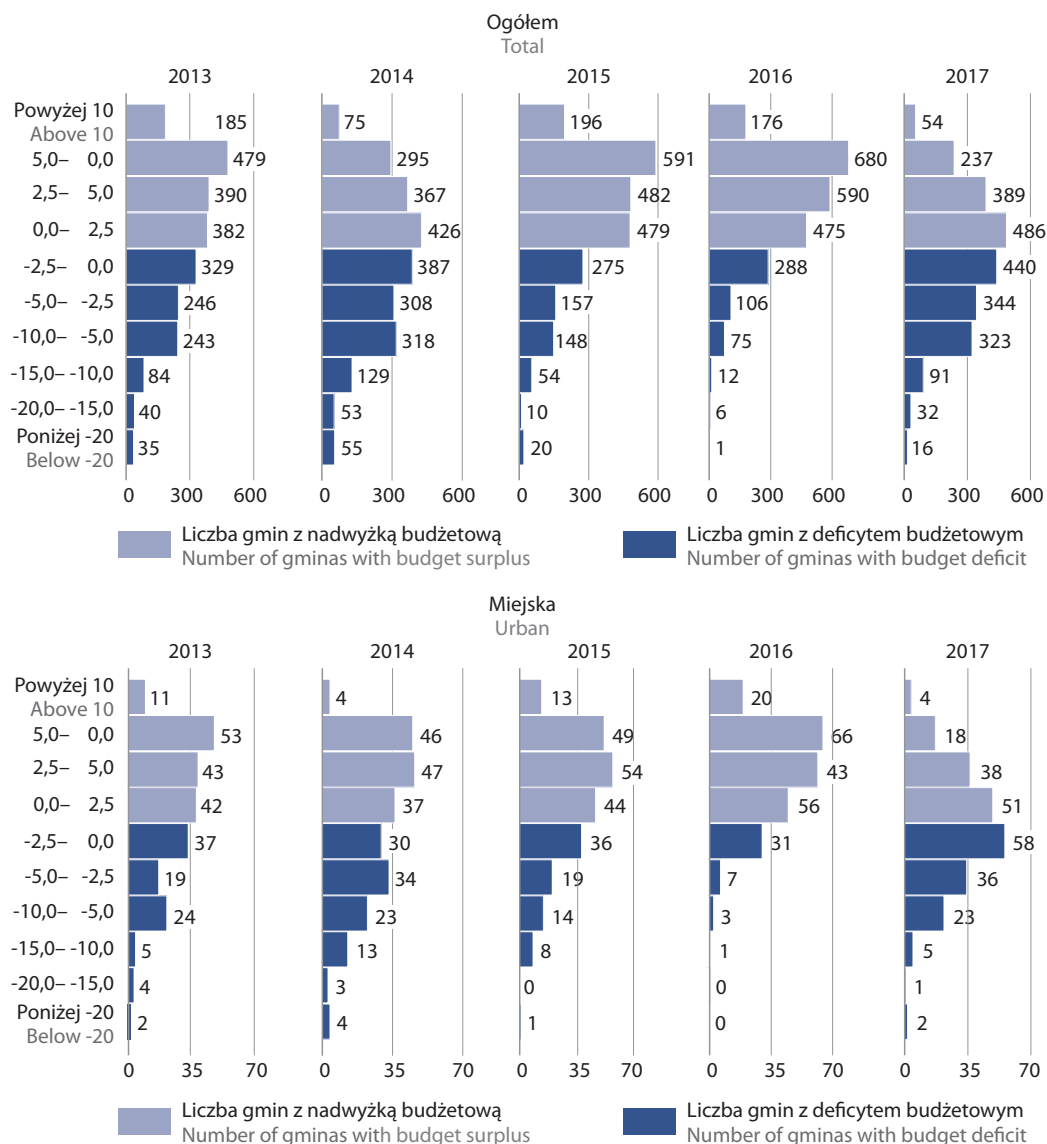
Wykres 25. Wynik budżetu według typów gmin
Chart 25. Result of types of gminas

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

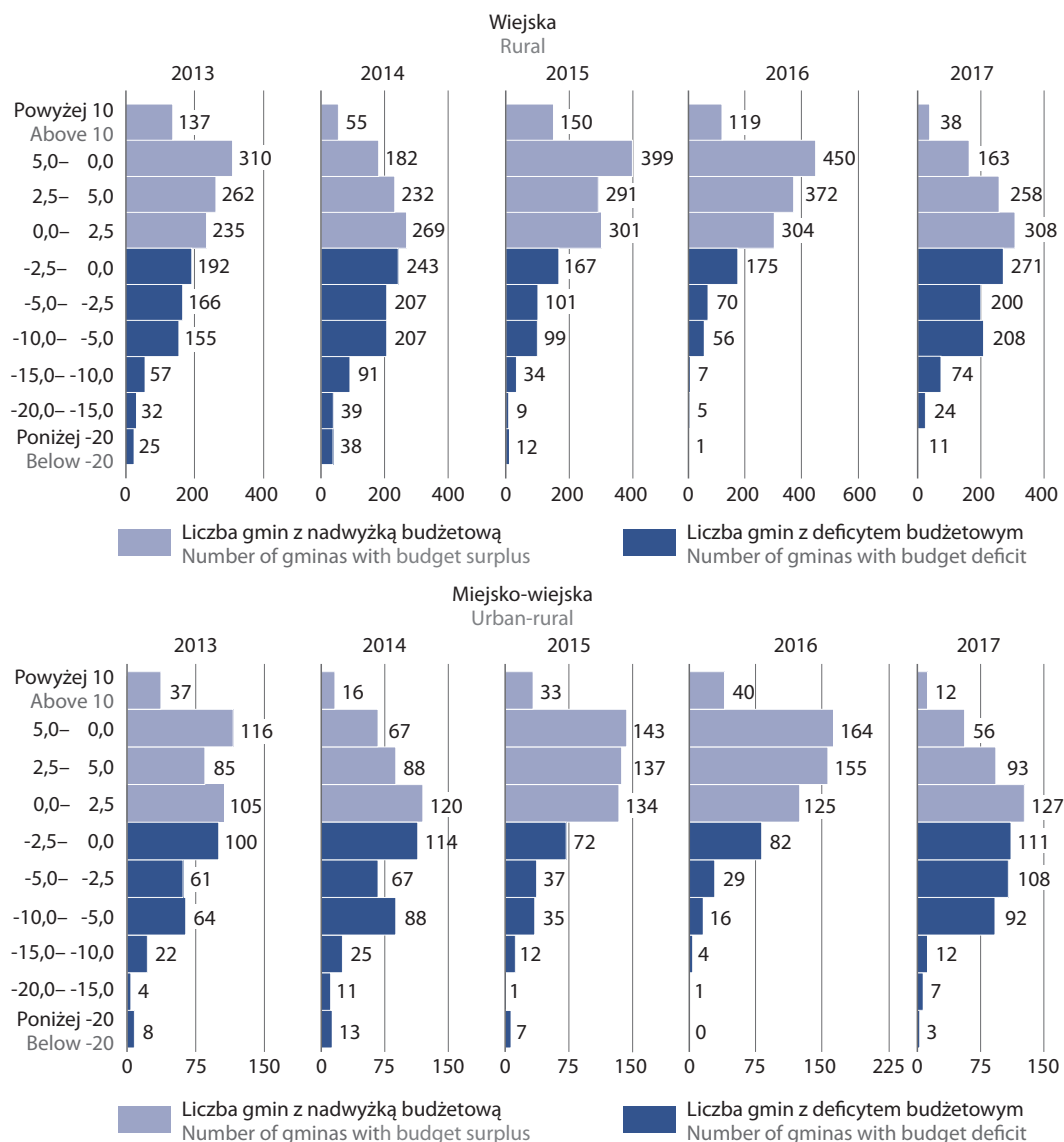
Nadwyżka budżetowa wystąpiła w 2017 r. w 1 166 gminach (48,3% wszystkich gmin). Dodatnią relację wyniku do dochodów przekraczającą 10% osiągnęły 54 gminy. Deficyt wystąpił w 1 246 gminach (51,7% ogólnej liczby gmin). Wśród gmin, które odnotowały deficyt, w 149 gminach relacja deficytu do dochodów przekraczała 10%. Dla porównania w 2016 r. nadwyżkę wypracowano w 1 924 gminach (79,8% ogólnej liczby gmin), zaś deficyt wystąpił w 488 gminach, (20,2% ogólnej liczby gmin).

Wykres 26. Gminy według relacji wyniku do dochodów
 Chart 26. Gminas by result/revenue relation

Wykres 26. Gminy według relacji wyniku do dochodów (dok.)

Chart 26. Gminas by result/revenue relation (cont.)

Uwaga. Przedziały dla wartości wskaźnika domknięte lewostronnie.
 Note. Left-closed intervals for the index values.

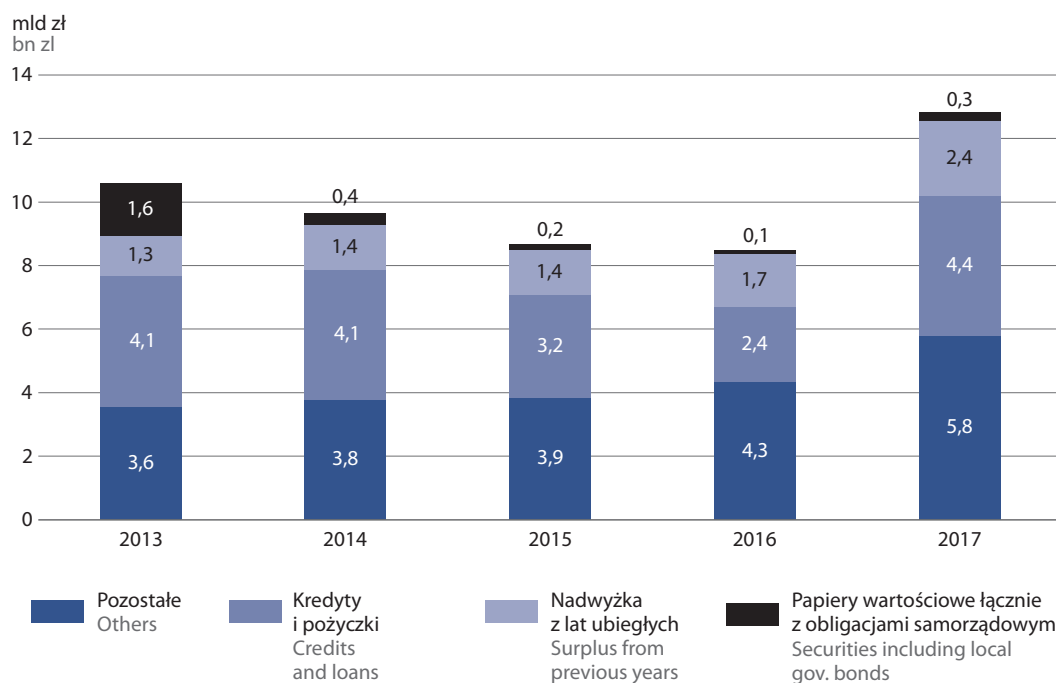
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

III.4. Finansowanie

III.4. Financing

W 2017 r. **przychody** gmin wyniosły 12 824,5 mln zł. Największy udział (44,7%) wystąpił dla kategorii tzw. wolnych środków,¹⁹ która została wyodrębniona w 2014 r. Kredyty i pożyczki (34,3% przychodów) wyniosły 4 395,91 mln zł, a przychody z tytułu nadwyżki z lat ubiegłych 2 353,3 mln zł (18,3% przychodów).

Wykres 27. Przychody gmin
Chart 27. Proceeds of gminas

Uwaga. W związku z brakiem wyodrębnienia kategorii wolnych środków przed 2014 r. dla porównywalności z latami poprzednimi kategoria ta jest ujęta za lata 2014-2017 w grupie pozostałych przychodów.

Note. Due to the lack of separation of the category of free funds before 2014 for comparability with previous years, this category is included in the years 2014-2017 in the group of other proceeds.

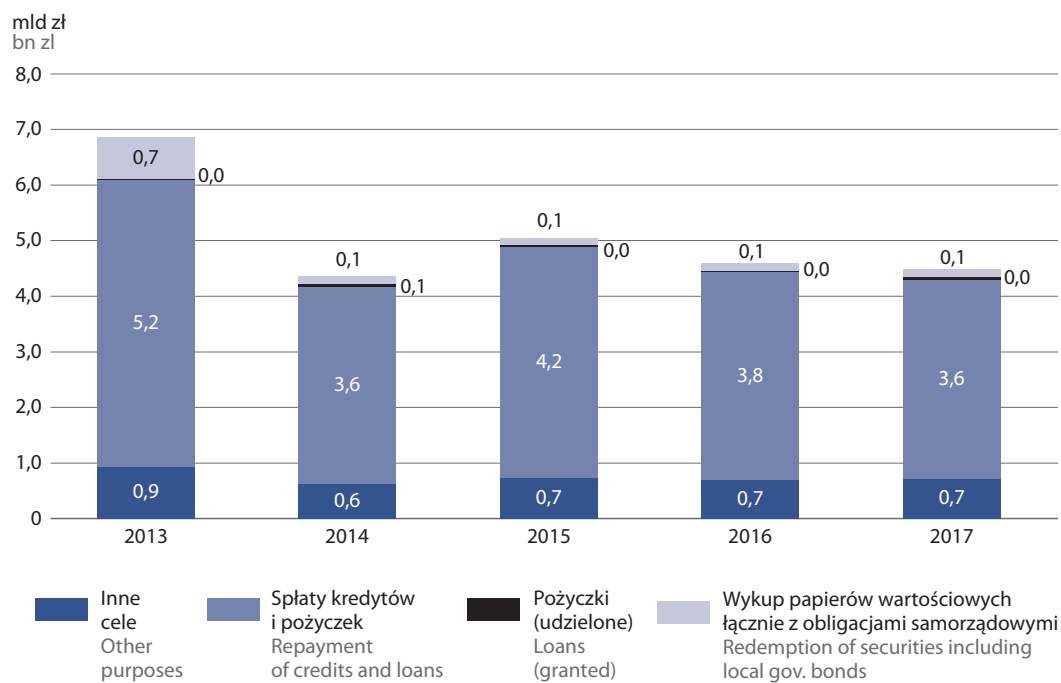
Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

W 2017 r. rozchody gmin wyniosły 4 513,9 mln zł. Największy udział w rozchodach (79,8%) stanowiły spłaty kredytów i pożyczek w kwocie 3 601,1 mln zł. Wykup papierów wartościowych i obligacji samorządowych stanowił 2,9% rozchodów gmin ogółem, tj. 132,0 mln zł.

¹⁹ Por. Rozdział II Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego II.4 Finansowanie.

Wykres 28. Rozchody gmin
 Chart 28. Outlays of gminas

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
 Source: Ministry of Finance data.

Rozdział IV.

Chapter IV.

Gospodarka finansowa miast na prawach powiatu

Financial economy of cities with powiats status

W 2017 r. dochody miast na prawach powiatu²⁰ wyniosły 78 529,5 mln zł, a wydatki 78 504,1 mln zł. Rok budżetowy 2017 miasta na prawach powiatu zamknęły nadwyżką w wysokości 25,5 mln zł. W porównaniu z 2016 r. dochody tych jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 5,5%, a wydatki o 9,1%.

Tablica 28. Dochody, wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu

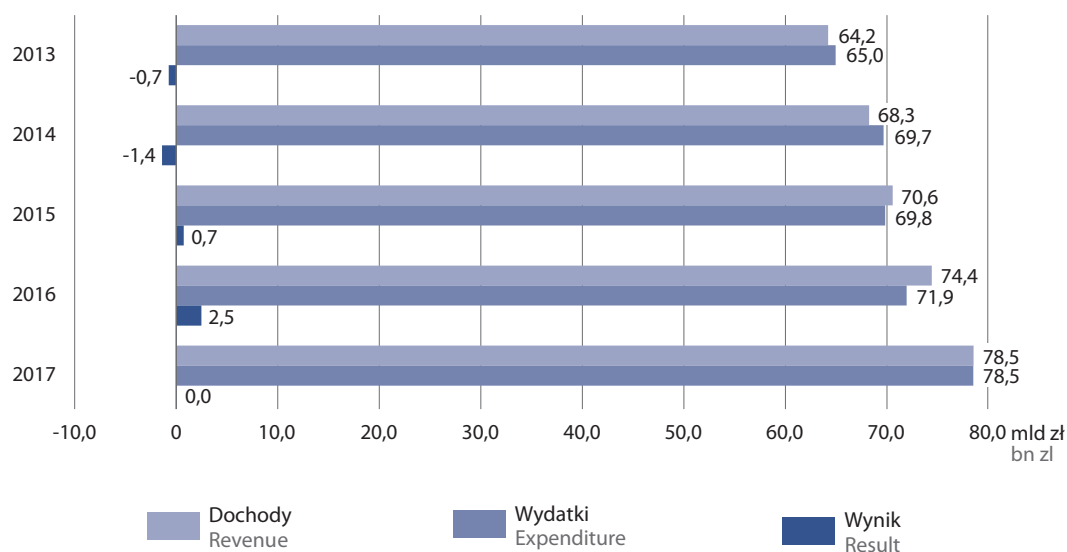
Table 28. Revenue, expenditure and result of cities with powiat status budgets

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Dochody Revenue	64 216,6	68 259,8	70 560,1	74 420,1	78 529,5
Wydatki Expenditure	64 952,6	69 661,4	69 824,2	71 941,5	78 504,1
Wynik Result	-736,0	-1 401,6	735,9	2 478,6	25,5
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Dochody Revenue	66 251,5	69 157,0	70 922,2	74 500,6	78 925,8
Wydatki Expenditure	69 568,7	74 316,8	73 634,1	75 881,7	83 114,8
Wynik Result	-3 317,2	-5 159,8	-2 711,9	-1 381,1	-4 189,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody Revenue	96,9	98,7	99,5	99,9	99,5
Wydatki Expenditure	93,4	93,7	94,8	94,8	94,5
Wynik Result	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	104,8	106,3	103,4	105,5	105,5
Wydatki Expenditure	101,9	107,2	100,2	103,0	109,1
Wynik Result	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2013-2014 miasta na prawach powiatu notowały ujemny wynik finansowy, a w latach 2015-2017 nadwyżkę budżetową. Był to głównie efekt niepełnej realizacji zaplanowanych wydatków. W latach 2015-2017 wykonanie dochodów budżetowych ogółem było zbliżone do wielkości zaplanowanych. W 2017 r. wskaźnik wykonania dochodów budżetowych miast na prawach powiatu osiągnął poziom 99,5% zaplanowanej wartości, a dla wydatków budżetowych 94,5%.

²⁰ Zgodnie z art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz.U. 1998, Nr 91, poz. 578 z późn. zm.) miasto na prawach powiatu jest gminą wykonującą zadania powiatu na zasadach określonych w tej ustawie.

Wykres 29. Budżety miast na prawach powiatu Chart 29. *Budgets of cities with powiat status*

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

IV.1. Dochody miast na prawach powiatu*IV.1. Revenue of cities with powiat status*

W 2017 r. wykonanie dochodów ogółem miast na prawach powiatu wyniosło 78 529,5 mln zł i stanowiło 99,5% realizacji planu. W odniesieniu do 2016 r. dochody ogółem wzrosły o 5,5%. W strukturze dochodów ogółem miast na prawach powiatu największą pozycją były dochody własne w wysokości 48 312,6 mln zł, stanowiące 61,5% całości dochodów. Dotacje ogółem w kwocie 15 396,5 mln zł stanowiły 19,6% ogółu dochodów, a 18,9% subwencja ogólna – 14 820,5 mln zł.

Tablica 29. Dochody miast na prawach powiatu Table 29. *Revenue of cities with powiat status*

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	64 216,6	68 259,8	70 560,1	74 420,1	78 529,5
dochody własne <i>own revenue</i>	40 058,8	42 894,0	44 773,7	45 869,2	48 312,6
dotacje ogółem <i>grants total</i>	10 610,6	11 814,6	11 904,7	14 070,0	15 396,5
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	13 547,2	13 551,2	13 881,6	14 481,0	14 820,5
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	66 251,5	69 157,0	70 922,2	74 500,6	78 925,8
dochody własne <i>own revenue</i>	41 339,4	43 135,7	44 902,8	45 641,5	47 710,8
dotacje ogółem <i>grants total</i>	11 370,7	12 469,1	12 138,3	14 382,2	16 396,0

Tablica 29. Dochody miast na prawach powiatu (cd.)

Table 29. Revenue of cities with powiat status (cont.)

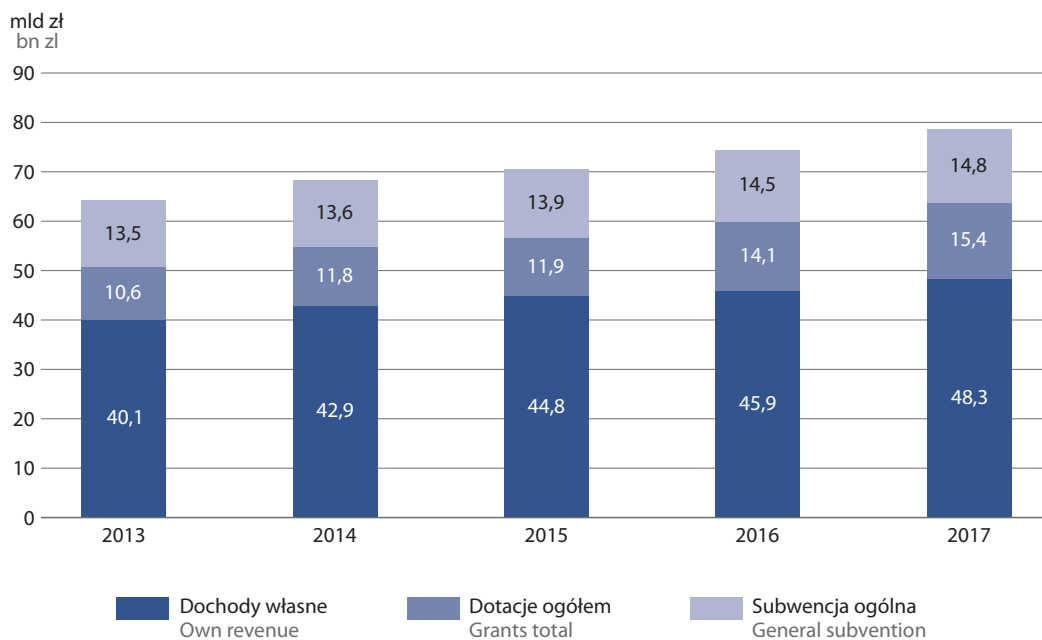
Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
subwencja ogólna general subvention	13 541,4	13 552,1	13 881,1	14 476,9	14 819,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody ogółem Revenue total	96,9	98,7	99,5	99,9	99,5
dochody własne own revenue	96,9	99,4	99,7	100,5	101,3
dotacje ogółem grants total	93,3	94,8	98,1	97,8	93,9
subwencja ogólna general subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	104,8	106,3	103,4	105,5	105,5
dochody własne own revenue	107,1	107,1	104,4	102,4	105,3
dotacje ogółem grants total	100,5	111,3	100,8	118,2	109,4
subwencja ogólna general subvention	102,0	100,0	102,4	104,3	102,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2017 r. w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły wszystkie składniki dochodów ogółem: najbardziej pozycja dotacji ogółem – o 9,4% oraz dochodów własnych – o 5,3%.

Wykres 30. Dochody miast na prawach powiatu

Chart 30. Revenue of cities with powiat status

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

IV.1.1. Dochody własne

IV.1.1. Own revenue

W 2017 r. dochody własne miast na prawach powiatu wyniosły 48 312,6 mln zł i były wyższe o 5,3% niż w 2016 r. Realizacja planu wykonania dochodów własnych wyniosła w tym okresie 101,3%.

W 2017 r. w strukturze dochodów własnych miast na prawach powiatu największy udział (40,7%) stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), zrealizowane w kwocie 20 195,6 mln zł. Podana wielkość obejmowała część gminną i powiatową. Oznaczało to wykonanie w 102,0% planu budżetowego dla tej kategorii dochodów własnych. W 2017 r. odnotowano łączny (dla części gminnej i powiatowej) przyrost o 8,2% dochodów z tytułu wpływu z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), tj. więcej o 1,6 punktu procentowego od średniego wzrostu w tej kategorii za lata 2013-2016.

W 2017 r. łączne wpływy miast na prawach powiatu z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) wyniosły 1 928,8 mln zł. Jest to najwyższa uzyskana kwota w tej kategorii w latach 2013-2017.

Tablica 30. Wykonanie dochodów własnych miast na prawach powiatu

Table 30. Execution of the own revenue of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Dochody własne Own revenue	40 058,8	42 894,0	44 773,7	45 869,2	48 312,6
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna <i>corporate income tax – gminas' part</i>	1 109,4	1 181,6	1 325,2	1 405,7	1 595,8
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa <i>corporate income tax – powiats' part</i>	231,7	246,8	276,4	293,3	333,0
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna <i>personal income tax – gminas' part</i>	11 829,8	12 698,3	13 698,4	14 683,2	15 900,2
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa <i>personal income tax – powiats' part</i>	3 239,7	3 467,4	3 716,8	3 975,6	4 295,4
podatek rolny <i>agricultural tax</i>	30,3	27,5	24,0	22,0	21,5
podatek od nieruchomości <i>tax on real estate</i>	7 418,7	7 700,6	7 944,1	8 147,9	8 456,5
podatek leśny <i>forest tax</i>	2,3	2,1	2,5	4,6	4,6
podatek od środków transportowych <i>tax on means of transport</i>	302,4	307,4	319,3	330,2	339,9
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej <i>tax on business of natural person paid by tax card</i>	39,9	37,3	33,9	32,3	31,0
podatek od spadków i darowizn <i>inheritance and donation tax</i>	143,8	149,0	143,2	164,5	159,9
podatek od czynności cywilnoprawnych <i>tax on civil law transactions</i>	918,7	980,9	980,9	1 206,9	1 526,3
wpływy z opłaty skarbowej <i>stamp duty</i>	287,5	296,6	253,8	267,0	292,7
wpływy z opłaty eksploatacyjnej <i>income from mining fee</i>	5,1	5,3	5,1	7,7	10,3
wpływy z opłaty targowej <i>income from market fee</i>	50,0	49,7	45,4	29,3	23,7
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	4 275,5	4 655,2	4 337,7	4 005,2	3 793,5
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	10 173,9	11 088,7	11 666,8	11 293,8	11 528,3

Tablica 30. Wykonanie dochodów własnych miast na prawach powiatu (cd.)

Table 30. Execution of the own revenue of cities with powiat status(cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Dochody własne Own revenue	41 339,4	43 135,7	44 902,8	45 641,5	47 710,8
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna <i>corporate income tax – gminas' part</i>	1 321,6	1 172,2	1 254,4	1 293,0	1 546,2
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa <i>corporate income tax – powiats' part</i>	281,1	243,3	260,8	271,7	319,8
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna <i>personal income tax – gminas' part</i>	12 081,5	12 525,1	13 576,2	14 458,3	15 582,3
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa <i>personal income tax – powiats' part</i>	3 311,8	3 424,3	3 684,0	3 916,4	4 213,6
podatek rolny <i>agricultural tax</i>	28,7	28,2	26,9	24,7	22,4
podatek od nieruchomości <i>tax on real estate</i>	7 320,9	7 635,4	7 925,7	8 139,5	8 422,6
podatek leśny <i>forest tax</i>	2,2	2,1	2,3	3,3	4,3
podatek od środków transportowych <i>tax on means of transport</i>	304,0	305,3	315,0	323,9	340,1
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej <i>tax on business of natural person paid by tax card</i>	39,6	40,5	36,6	36,1	33,6
podatek od spadków i darowizn <i>inheritance and donation tax</i>	162,2	159,8	139,1	155,8	156,3
podatek od czynności cywilnoprawnych <i>tax on civil law transactions</i>	865,3	893,6	967,8	1 123,3	1 116,6
wpływy z opłaty skarbowej <i>stamp duty</i>	276,6	299,3	274,1	258,3	266,2
wpływy z opłaty eksploatacyjnej <i>income from mining fee</i>	5,9	5,5	5,5	7,6	10,3
wpływy z opłaty targowej <i>income from market fee</i>	55,6	50,8	49,3	31,9	25,8
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	4 893,0	5 076,4	4 639,2	4 404,6	4 099,7
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	10 389,3	11 274,0	11 745,9	11 193,3	11 550,9
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody własne Own revenue	96,9	99,4	99,7	100,5	101,3
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna <i>corporate income tax – gminas' part</i>	83,9	100,8	105,6	108,7	103,2
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa <i>corporate income tax – powiats' part</i>	82,4	101,4	106,0	107,9	104,1
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna <i>personal income tax – gminas' part</i>	97,9	101,4	100,9	101,6	102,0
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa <i>personal income tax – powiats' part</i>	97,8	101,3	100,9	101,5	101,9

Tablica 30. Wykonanie dochodów własnych miast na prawach powiatu (cd.)

Table 30. Execution of the own revenue of cities with powiat status(cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
podatek rolny agricultural tax	105,9	97,5	89,4	89,1	95,7
podatek od nieruchomości tax on real estate	101,3	100,9	100,2	100,1	100,4
podatek leśny forest tax	106,0	99,1	108,7	137,9	107,6
podatek od środków transportowych tax on means of transport	99,5	100,7	101,4	102,0	99,9
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural person paid by tax card	100,7	92,1	92,7	89,5	92,2
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	88,6	93,2	102,9	105,6	102,3
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	106,2	109,8	101,3	107,4	136,7
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	104,0	99,1	92,6	103,4	110,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	85,6	97,0	93,9	101,3	99,8
wpływy z opłaty targowej income from market fee	90,0	97,8	92,2	91,8	91,8
dochody z majątku revenue from property	87,4	91,7	93,5	90,9	92,5
pozostałe dochody other revenue	97,9	98,4	99,3	100,9	99,8
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne Own revenue	107,1	107,1	104,4	102,4	105,3
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna corporate income tax – gminas' part	91,7	106,5	112,2	106,1	113,5
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa corporate income tax – powiats' part	91,7	106,5	112,0	106,1	113,5
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna personal income tax – gminas' part	104,7	107,3	107,9	107,2	108,3
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa personal income tax – powiats' part	104,2	107,0	107,2	107,0	108,0
podatek rolny agricultural tax	104,7	90,6	87,4	91,7	97,6
podatek od nieruchomości tax on real estate	106,1	103,8	103,2	102,6	103,8
podatek leśny forest tax	102,7	90,8	120,4	179,7	100,7
podatek od środków transportowych tax on means of transport	103,4	101,7	103,9	103,4	102,9
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej tax on business of natural person paid by tax card	99,6	93,4	91,1	95,0	96,0
podatek od spadków i darowizn inheritance and donation tax	90,3	103,6	96,1	114,9	97,2

Tablica 30. Wykonanie dochodów własnych miast na prawach powiatu (dok.)

Table 30. Execution of the own revenue of cities with powiat status(cont.)

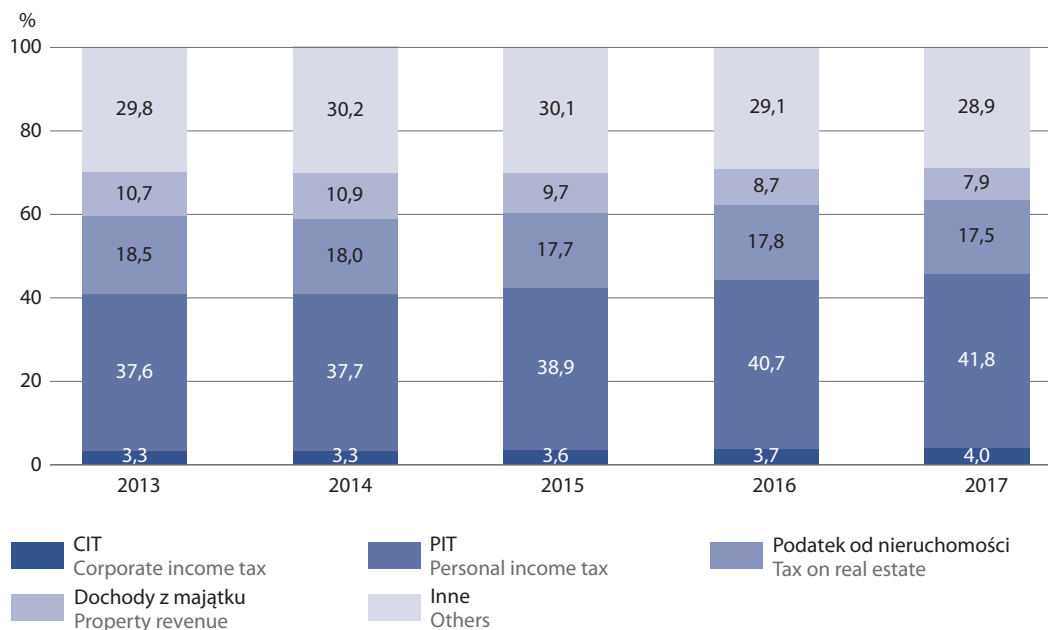
Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
podatek od czynności cywilnoprawnych tax on civil law transactions	114,3	106,8	100,0	123,0	126,5
wpływy z opłaty skarbowej stamp duty	101,8	103,1	85,6	105,2	109,6
wpływy z opłaty eksploatacyjnej income from mining fee	120,3	104,5	96,4	149,2	134,9
wpływy z opłaty targowej income from market fee	89,2	99,3	91,5	64,5	80,8
dochody z majątku revenue from property	115,8	108,9	93,2	92,3	94,7
pozostałe dochody other revenue	110,8	109,0	105,2	96,8	102,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Znaczącym źródłem dochodów własnych miast na prawach powiatu była pozycja pozostałych dochodów. W 2017 r. z tego tytułu uzyskano łącznie 11 550,9 mln zł, o 2,1% więcej niż w 2016 r. Ważnym źródłem dochodów własnych były też dochody z podatku od nieruchomości, obejmujące część gminną i powiatową. W 2017 r. wartość tej pozycji w ciągu roku wzrosła o 3,8% i wyniosła 8 456,5 mln zł. Udział podatku od nieruchomości w strukturze dochodów własnych miast na prawach powiatów w latach 2016-2017 był na zbliżonym poziomie. W 2017 r. stanowił on 17,5% dochodów własnych, wobec 17,8% w 2016 r.

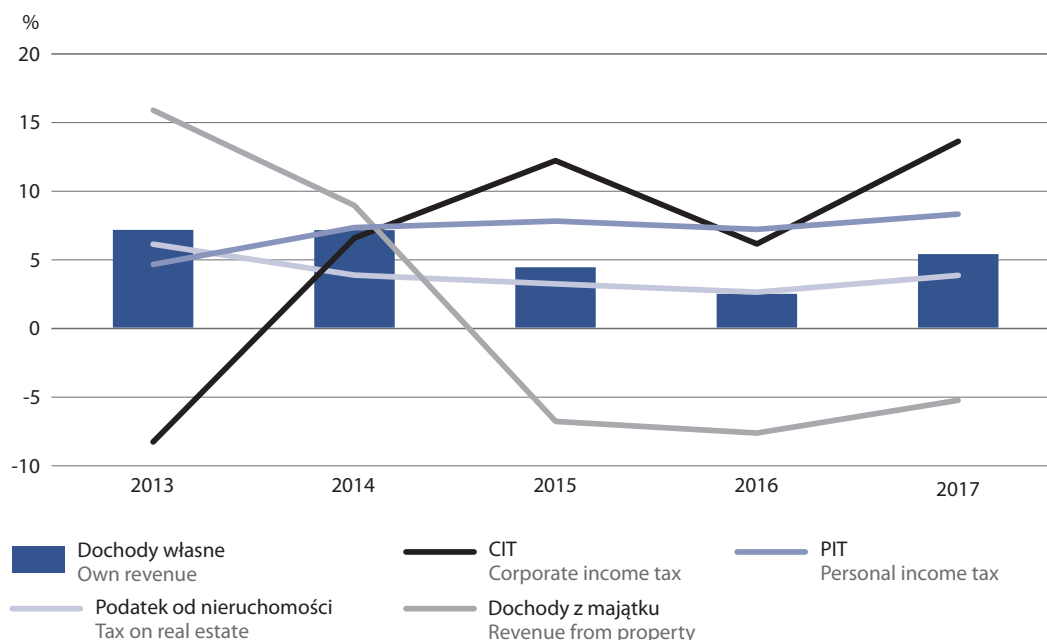
Wykres 31. Struktura dochodów własnych miast na prawach powiatu

Chart 31. Structure of own revenue of cities with powiat status

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 32. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)
 Chart 32. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

IV.1.2. Dotacje ogółem

IV.1.2. Grants total

Miasta na prawach powiatu w 2017 r. zrealizowały dochody z dotacji na łączną kwotę 15 396,5 mln zł. Stanowiło to wzrost o 9,4% w porównaniu ze stanem na koniec 2016 r. Roczny plan w tej kategorii zrealizowano w 93,9%. W strukturze dochodów wykonanych ogółem za 2017 r. udział dotacji stanowił 19,6% dochodów. W relacji poszczególnych składników dotacji do dochodów wykonanych ogółem największy udział stanowiły dotacje celowe – 16,7%, 2,9% – dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625.

Wartość zrealizowanych dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w roku 2017 na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami, w porównaniu do roku 2016 zwiększyła się o 21,1%. Wyższy poziom wykonania dotacji celowych był głównie następstwem realizacji przez miasta na prawach powiatu zadań wynikających z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. 2016 poz. 195), a także świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Realizacja dotacji §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 w 2017 r. w kwocie 2 269,7 mln zł była o 13,8% mniejsza niż w 2016 r.

Tablica 31. Dotacje miast na prawach powiatu
 Table 31. Grants of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Dotacje ogółem Grants total	10 610,6	11 814,6	11 904,7	14 070,0	15 396,5
dotacje celowe targeted grants	5 963,6	6 556,8	6 861,6	11 437,3	13 126,8

Tablica 31. Dotacje miast na prawach powiatu (cd.)
Table 31. Grants of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
część gminna <i>gminas' part</i>	3 688,3	4 170,5	4 410,3	9 153,1	10 833,6
na zadania z zakresu administracji rządowej <i>for tasks of government administration</i>	2 347,8	2 503,6	2 707,6	7 476,5	9 328,4
inwestycyjne <i>investment</i>	4,1	6,7	1,4	6,8	3,5
na zadania własne <i>for own tasks</i>	1 332,2	1 657,9	1 687,9	1 660,8	1 493,4
inwestycyjne <i>investment</i>	30,2	61,6	55,5	50,6	29,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej <i>for realized tasks on the basis of agreement with government administration units</i>	8,3	9,0	14,8	15,7	11,9
inwestycyjne <i>investment</i>	0,7	0,5	2,3	4,3	2,9
część powiatowa <i>powiats' part</i>	1 808,8	1 741,5	1 718,6	1 733,2	1 807,1
na zadania z zakresu administracji rządowej <i>for realized tasks of government administration</i>	1 413,9	1 443,8	1 410,5	1 520,6	1 567,2
inwestycyjne <i>investment</i>	29,7	25,7	28,4	24,4	18,9
na zadania własne <i>for own tasks</i>	389,0	293,6	304,8	206,5	234,0
inwestycyjne <i>investment</i>	196,6	115,8	139,0	34,1	40,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej <i>for realized tasks on the basis of agreements with government administration units</i>	5,9	4,1	3,3	6,1	6,0
inwestycyjne <i>investment</i>	2,9	0,0	0,0	0,4	0,0
Pozostałe <i>Others</i>	466,6	644,8	732,6	551,0	486,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>for realized tasks on the basis of agreements between local government units</i>	326,5	343,0	325,3	334,4	345,4
inwestycyjne <i>investment</i>	11,7	28,3	11,2	7,0	2,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>for financial assistance between local government units – co-financing own tasks</i>	24,4	14,1	30,8	26,8	15,1
inwestycyjne <i>investment</i>	20,2	8,9	26,8	22,3	10,5
otrzymane z funduszy celowych <i>received from appropriated funds</i>	115,7	287,7	376,6	189,8	125,4
inwestycyjne <i>investment</i>	95,9	96,7	160,3	173,9	112,7
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 <i>grants §§ 200 and 620</i>	4 646,9	5 257,8	5 043,1	2 632,7	2 269,7
inwestycyjne § 620 i 625 <i>investment § 620 and 625</i>	4 189,0	4 852,4	4 808,4	2 402,4	1 845,4

Tablica 31. Dotacje miast na prawach powiatu (cd.)

Table 31. Grants of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
	PLAN w mln zł PLAN in mln zł				
Dotacje ogółem Grants total	11 370,7	12 469,1	12 138,3	14 382,2	16 396,0
dotacje celowe targeted grants	6 090,3	6 675,4	7 000,2	11 556,9	13 297,6
część gminna gminas' part	3 780,2	4 231,3	4 471,9	9 216,0	10 963,8
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of government administration	2 381,3	2 533,3	2 729,4	7 511,8	9 416,1
inwestycyjne investment	4,1	7,4	1,5	7,2	3,7
na zadania własne for own tasks	1 390,3	1 688,7	1 726,6	1 687,2	1 525,2
inwestycyjne investment	68,3	72,1	73,4	55,4	33,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for realized tasks on the basis of agreement with government administration units	8,6	9,3	15,9	16,9	22,5
inwestycyjne investment	0,8	0,5	2,4	4,6	13,1
część powiatowa powiats' part	1 820,1	1 753,2	1 748,2	1 748,6	1 821,5
na zadania z zakresu administracji rządowej for realized tasks of government administration	1 418,3	1 450,6	1 418,2	1 532,6	1 577,6
inwestycyjne investment	31,1	25,9	28,6	25,2	19,1
na zadania własne for own tasks	398,0	298,2	326,5	209,5	236,1
inwestycyjne investment	204,9	119,9	160,4	35,7	41,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for realized tasks on the basis of agreements with government administration units	3,8	4,4	3,4	6,5	7,8
inwestycyjne investment	0,4	0,0	0,0	0,4	0,1
Pozostałe Others	490,0	690,8	780,1	592,3	512,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for realized tasks on the basis of agreements between local government units	346,3	355,4	342,7	341,6	354,3
inwestycyjne investment	22,0	25,2	13,7	6,6	2,9
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań for financial assistance between local government units – co-financing own tasks	24,5	16,2	35,2	33,8	21,7
inwestycyjne investment	20,2	10,7	31,1	29,5	17,0
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	119,2	319,2	402,3	217,0	136,3
inwestycyjne investment	100,9	132,5	188,3	201,5	123,2
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200 and 620	5 280,4	5 793,8	5 138,1	2 825,2	3 098,3

Tablica 31. Dotacje miast na prawach powiatu (cd.)

Table 31. Grants of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620 and 625	4 716,6	5 273,9	4 851,3	2 571,5	2 567,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dotacje ogółem Grants total	93,3	94,8	98,1	97,8	93,9
dotacje celowe targeted grants	97,9	98,2	98,0	99,0	98,7
część gminna gminas' part	97,6	98,6	98,6	99,3	98,8
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of government administration	98,6	98,8	99,2	99,5	99,1
inwestycyjne investment	99,8	90,5	93,8	94,8	95,2
na zadania własne for own tasks	95,8	98,2	97,8	98,4	97,9
inwestycyjne investment	44,3	85,5	75,6	91,4	86,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for realized tasks on the basis of agreement with government administration units	96,5	97,0	92,9	92,6	52,6
inwestycyjne investment	92,5	93,1	94,5	95,2	22,3
część powiatowa powiat's part	99,4	99,3	98,3	99,1	99,2
na zadania z zakresu administracji rządowej for realized tasks of government administration	99,7	99,5	99,5	99,2	99,3
inwestycyjne investment	95,6	99,6	99,3	97,0	98,7
na zadania własne for own tasks	97,7	98,4	93,3	98,6	99,1
inwestycyjne investment	95,9	96,6	86,7	95,3	98,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for realized tasks on the basis of agreements with government administration units	155,0	93,9	97,0	95,3	76,4
inwestycyjne investment	776,3	100,0	0,0	85,6	59,7
Pozostałe Others	95,2	93,3	93,9	93,0	94,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for realized tasks on the basis of agreements between local government units	94,3	96,5	94,9	97,9	97,5
inwestycyjne investment	53,1	112,5	81,3	105,4	94,5
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań for financial assistance between local government units – co-financing own tasks	99,8	87,4	87,5	79,3	69,8
inwestycyjne investment	99,8	82,7	86,0	75,5	61,9

Tablica 31. Dotacje miast na prawach powiatu (cd.)

Table 31. Grants of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	97,0	90,1	93,6	87,4	92,0
inwestycyjne investment	95,0	73,0	85,1	86,3	91,5
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200 and 620	88,0	90,7	98,2	93,2	73,3
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620 and 625	88,8	92,0	99,1	93,4	71,9
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem Grants total	100,5	111,3	100,8	118,2	109,4
dotacje celowe targeted grants	110,3	109,9	104,6	166,7	114,8
część gminna gminas' part	112,6	113,1	105,7	207,5	118,4
na zadania z zakresu administracji rządowej for tasks of government administration	103,0	106,6	108,1	276,1	124,8
inwestycyjne investment	390,4	162,9	21,6	469,1	51,9
na zadania własne for own tasks	134,8	124,4	101,8	98,4	89,9
inwestycyjne investment	50,1	203,7	90,1	91,1	57,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for realized tasks on the basis of agreement with government administration units	120,1	108,5	164,5	105,9	75,7
inwestycyjne investment	1 510,3	68,8	455,1	191,0	67,5
część powiatowa powiats' part	107,6	96,3	98,7	100,9	104,3
na zadania z zakresu administracji rządowej for realized tasks of government administration	103,0	102,1	97,7	107,8	103,1
inwestycyjne investment	232,4	86,7	110,5	85,9	77,4
na zadania własne for own tasks	128,1	75,5	103,8	67,8	113,3
inwestycyjne investment	204,8	58,9	120,0	24,5	119,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej for realized tasks on the basis of agreements with government administration units	149,3	69,3	81,1	184,5	96,9
inwestycyjne investment	0,0	0,1	0,0	x	13,3
Pozostałe Others	103,7	138,2	113,6	75,2	88,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for realized tasks on the basis of agreements between local government units	107,4	105,1	94,8	102,8	103,3
inwestycyjne investment	176,1	242,6	39,4	62,5	39,4

Tablica 31. Dotacje miast na prawach powiatu (dok.)

Table 31. Grants of cities with powiat status (cont.)

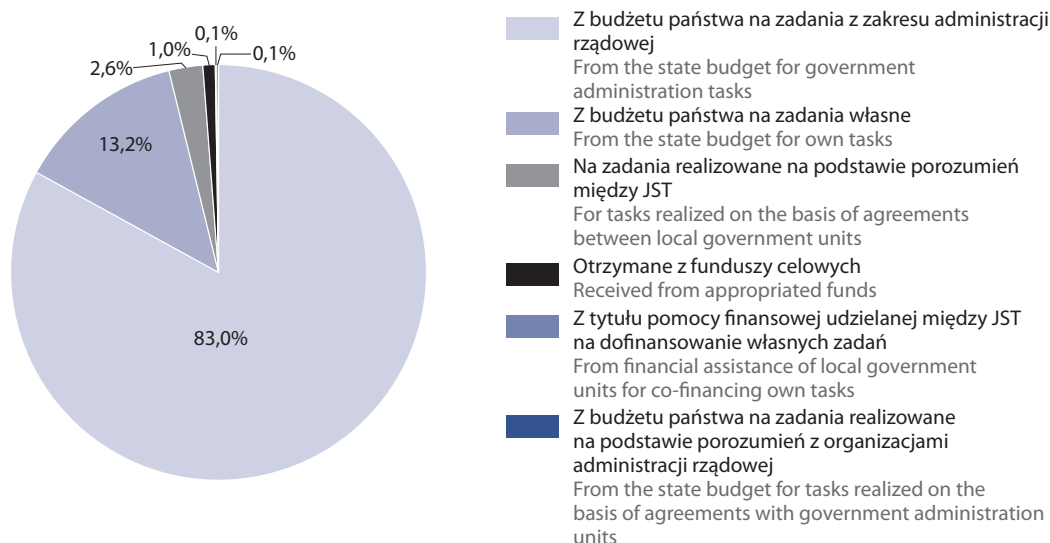
Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań for financial assistance between local government units – co-financing own tasks	101,2	57,8	218,0	87,0	56,6
inwestycyjne investment	100,3	43,9	302,3	83,1	47,2
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	95,2	248,7	130,9	50,4	66,1
inwestycyjne investment	91,2	100,8	165,9	108,5	64,8
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200 and 620	90,2	113,1	95,9	52,2	86,2
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620 and 625	88,9	115,8	99,1	50,0	76,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze dotacji celowych zrealizowanych w 2017 r. przez miasta na prawach powiatu, środki z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej stanowiły 83,0%, środki z budżetu państwa na zadania własne 13,2%, a pozostałe kategorie dotacji – 3,8%.

Wykres 33. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez miasta na prawach powiatu

Chart 33. Structure of targeted grants received by cities with powiat status

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach dotacji celowych z budżetu państwa miasta na prawach powiatu otrzymały środki finansowe na zadania z zakresu administracji rządowej w wysokości 10 895,6 mln zł, z tego 9 328,4 mln zł zrealizowano w zadaniach gminnych, a 1 567,2 mln zł wydano na zadania powiatowe. W podanej kategorii umieszczono zadania zrealizowane zgodnie z treścią ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Miasta na prawach powiatu otrzymały w 2017 r. tytułem dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych kwotę 1 727,4 mln zł, z czego 1 493,4 mln zł przeznaczone było na zadania w części gminnej, a 234,0 mln zł na zadania w części powiatowej. W tej kategorii dotacji celowych na zadania bieżące (bez zadań inwestycyjnych) wydano ogółem kwotę 1 423,4 mln zł.

IV.1.3. Subwencja ogólna

IV.1.3. General subvention

W 2017 r. subwencja ogólna (z uwzględnieniem uzupełnienia subwencji ogólnej w kwocie 191,8 mln zł) wyniosła 14 820,5 mln zł i była o 2,3% większa niż w 2016 r. Wykonanie planu na 2017 r. tej części dochodów miast na prawach powiatu przekroczyło o 1,4 mln zł założony poziom. Na wydatki w części oświatowej przeznaczono 92,8% subwencji ogólnej. W 2017 r. było to 13 750,8 mln zł, więcej o 2,4% niż w poprzednim roku.

Tablica 32. Subwencja ogólna miast na prawach powiatu

Table 32. General subvention of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Subwencja ogólna General subvention	13 547,2	13 551,2	13 881,6	14 481,0	14 820,5
część oświatowa educational part	12 590,5	12 628,2	12 916,8	13 423,8	13 750,3
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	267,5	218,8	236,2	220,3	191,8
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	183,2	216,3	237,0	268,6	235,2
część wyrównawcza equalizing part	57,0	84,5	95,3	123,5	100,8
część rekompensująca compensatory part	7,2	7,2	7,2	7,2	4,7
część równoważąca balancing part	119,0	124,6	134,5	137,8	129,7
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	505,9	487,8	491,6	568,4	643,2
część równoważąca balancing part	469,2	451,9	457,9	525,3	586,8
część wyrównawcza equalizing part	36,8	36,0	33,7	43,0	56,4
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Subwencja ogólna General subvention	13 541,4	13 552,1	13 881,1	14 476,9	14 819,1
część oświatowa educational part	12 590,6	12 627,9	12 916,4	13 419,8	13 748,8
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	261,8	220,1	236,0	220,2	191,9
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	183,1	216,3	237,0	268,6	235,2
część wyrównawcza equalizing part	57,0	84,5	95,3	123,5	100,8
część rekompensująca compensatory part	7,1	7,2	7,2	7,2	4,7
część równoważąca balancing part	119,0	124,6	134,5	137,8	129,7

Tablica 32. Subwencja ogólna miast na prawach powiatu (dok.)

Table 32. General subvention of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	505,9	487,8	491,6	568,4	643,2
część równoważąca balancing part	469,2	451,9	457,9	525,3	586,8
część wyrównawcza equalizing part	36,8	36,0	33,7	43,0	56,4
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Subwencja ogólna General subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	102,2	99,4	100,1	100,0	100,0
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rekompensująca compensatory part	102,3	100,0	100,0	100,0	100,0
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część równoważąca balancing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Subwencja ogólna General subvention	102,0	100,0	102,4	104,3	102,3
część oświatowa educational part	102,4	100,3	102,3	103,9	102,4
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of general subvention	96,5	81,8	107,9	93,3	87,1
subwencja ogólna dla gmin general subvention for gminas	82,2	118,1	109,6	113,3	87,6
część wyrównawcza equalizing part	55,4	148,2	112,7	129,7	81,6
część rekompensująca compensatory part	99,8	100,0	99,8	100,3	65,0
część równoważąca balancing part	105,6	104,8	108,0	102,4	94,1
subwencja ogólna dla powiatów general subvention for powiats	104,4	96,4	100,8	115,6	113,2
część równoważąca balancing part	105,4	96,3	101,3	114,7	111,7
część wyrównawcza equalizing part	92,8	97,9	93,7	127,7	131,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

IV.2. Wydatki miast na prawach powiatu

IV.2. Expenditure of cities with powiat status

W 2017 r. wydatki ogółem miast na prawach powiatu wyniosły 78 504,1 mln zł i były wyższe o 9,1% w porównaniu z 2016 r. Plan wydatków ogółem wykonano w 94,5% (wobec 94,8% w 2016 r.). Wydatki bieżące w 2017 r. zamknęły się kwotą 68 095,7 mln zł, w której największy udział stanowiły pozycje pozostałych wydatków – 35,0% oraz wynagrodzeń – 31,9%. Wydatki majątkowe miast na prawach powiatów wyniosły 10 408,3 mln zł, w porównaniu z 2016 r. ich poziom wzrósł o 21,5%. W 2017 r. nastąpił wzrost o 19,2% wydatków w ramach świadczeń na rzecz osób fizycznych. Obserwowana dynamika wzrostu wydatków w tej pozycji była niższa w porównaniu z 2016 r., kiedy kwota wydatków ogółem dla tej kategorii zwiększyła się w stosunku do 2015 r. ponad dwukrotnie (o 107,7%). Wartość tych wydatków w 2017 r. wyniosła 10 755,0 mln zł (wobec 9 022,8 mln zł w 2016 r. oraz 4 343,5 mln zł w 2015 r.).

Tablica 33. Wydatki miast na prawach powiatu

Table 33. Expenditure of cities with powiat status

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Wydatki ogółem <i>Expenditure total</i>	64 952,6	69 661,4	69 824,2	71 941,5	78 504,1
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	52 534,5	55 105,3	56 927,6	63 372,9	68 095,7
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	18 618,0	19 108,9	19 902,0	20 671,4	21 693,4
osobowe <i>personal</i>	16 934,5	17 419,0	18 175,8	18 907,9	19 856,4
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	3 336,6	3 434,5	3 581,3	3 724,2	3 874,9
dotacje <i>grants</i>	4 991,9	5 371,0	5 860,0	6 396,8	7 090,4
na obsługę długu <i>on debt service</i>	1 232,7	1 093,0	905,5	885,9	874,9
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	24,4	17,0	16,5	9,6	4,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	4 265,9	4 356,8	4 343,5	9 022,8	10 755,0
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	20 065,0	21 724,0	22 318,7	22 662,2	23 802,6
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	12 418,1	14 556,1	12 896,6	8 568,6	10 408,3
inwestycyjne <i>investment</i>	11 455,4	13 625,8	12 211,7	7 713,1	9 410,2
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Wydatki ogółem <i>Expenditure total</i>	69 568,7	74 316,8	73 634,1	75 881,7	83 114,8
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	55 012,6	57 110,0	59 011,8	65 614,8	70 480,6
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	18 784,3	19 250,6	20 075,4	20 861,9	21 922,5
osobowe <i>personal</i>	17 061,8	17 526,3	18 320,2	19 063,8	20 045,9

Tablica 33. Wydatki miast na prawach powiatu (cd.)
 Table 33. Expenditure of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	3 400,4	3 493,3	3 650,5	3 794,6	3 954,8
dotacje grants	5 058,0	5 440,9	5 924,6	6 501,7	7 192,4
na obsługę długu on debt service	1 508,3	1 234,8	1 124,8	998,1	975,6
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	121,7	77,9	108,2	78,2	59,9
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	4 343,7	4 441,1	4 416,3	9 122,1	10 908,8
pozostałe wydatki other expenditure	21 796,3	23 171,4	23 712,1	24 258,2	25 466,6
wydatki majątkowe property expenditure	14 556,1	17 206,8	14 622,3	10 267,0	12 634,3
inwestycyjne investment	13 545,6	16 237,1	13 862,0	9 401,5	11 601,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Wydatki ogółem Expenditure total	93,4	93,7	94,8	94,8	94,5
wydatki bieżące current expenditure	95,5	96,5	96,5	96,6	96,6
na wynagrodzenia on wages and salaries	99,1	99,3	99,1	99,1	99,0
osobowe personal	99,3	99,4	99,2	99,2	99,1
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	98,1	98,3	98,1	98,1	98,0
dotacje grants	98,7	98,7	98,9	98,4	98,6
na obsługę długu on debt service	81,7	88,5	80,5	88,8	89,7
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	20,1	21,8	15,3	12,2	7,7
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	98,2	98,1	98,4	98,9	98,6
pozostałe wydatki other expenditure	92,1	93,8	94,1	93,4	93,5
wydatki majątkowe property expenditure	85,3	84,6	88,2	83,5	82,4
inwestycyjne investment	84,6	83,9	88,1	82,0	81,1
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem Expenditure total	101,9	107,2	100,2	103,0	109,1
wydatki bieżące current expenditure	102,9	104,9	103,3	111,3	107,5
na wynagrodzenia on wages and salaries	101,6	102,6	104,2	103,9	104,9

Tablica 33. Wydatki miast na prawach powiatu (dok.)

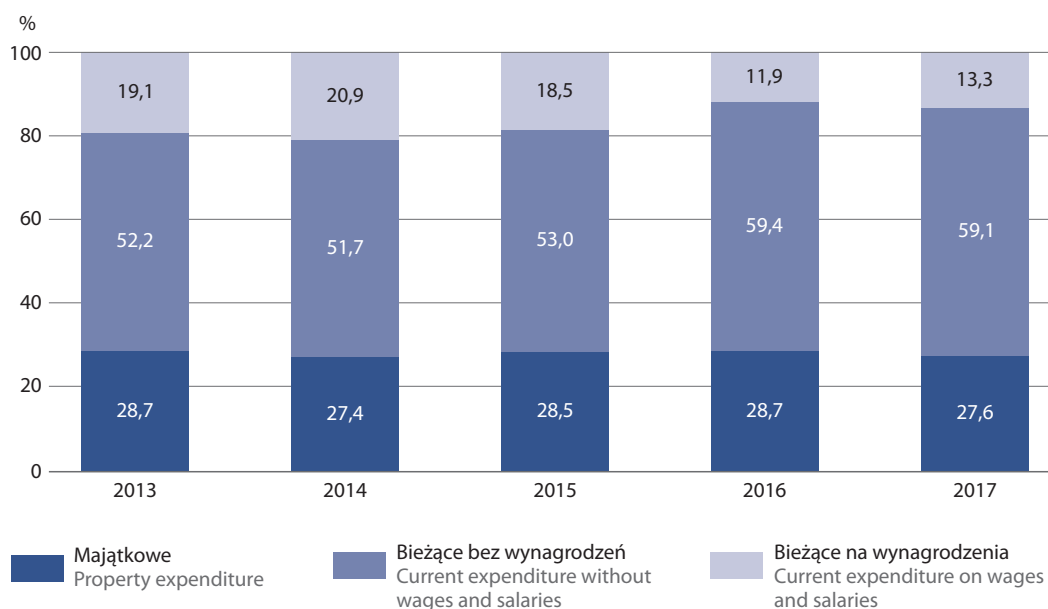
Table 33. Expenditure of cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
osobowe personal	101,5	102,9	104,3	104,0	105,0
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	104,2	102,9	104,3	104,0	104,0
dotacje grants	102,9	107,6	109,1	109,2	110,8
na obsługę długu on debt service	84,1	88,7	82,8	97,8	98,8
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	130,8	69,6	97,4	57,8	48,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	107,2	102,1	99,7	207,7	119,2
pozostałe wydatki other expenditure	104,5	108,3	102,7	101,5	105,0
wydatki majątkowe property expenditure	98,0	117,2	88,6	66,4	121,5
inwestycyjne investment	94,6	118,9	89,6	63,2	122,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

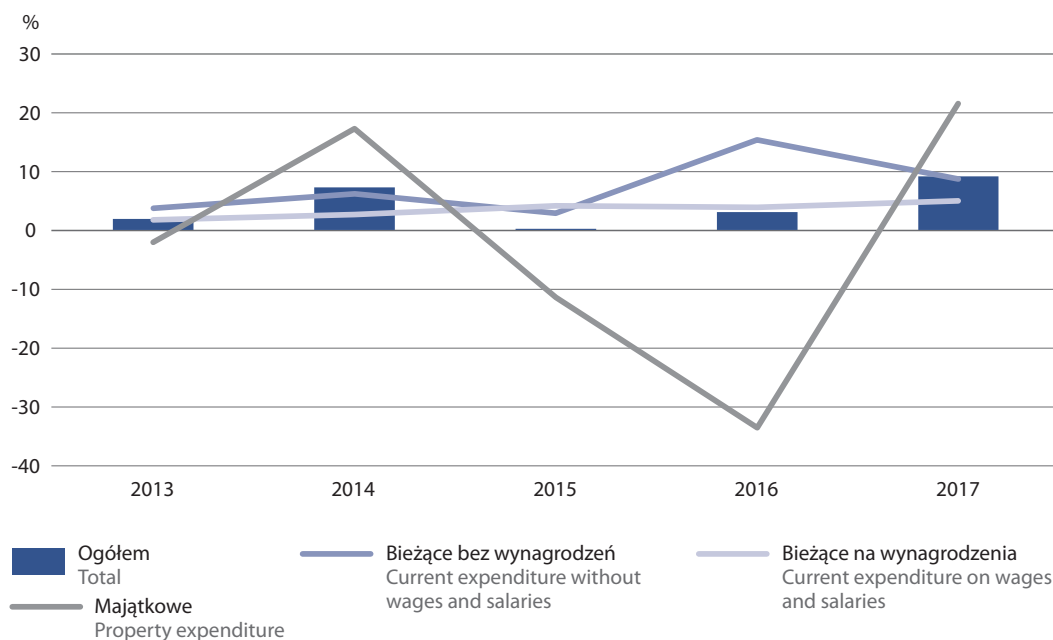
Wykres 34. Struktura wydatków miast na prawach powiatu

Chart 34. Structure of expenditure of cities with powiat status

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

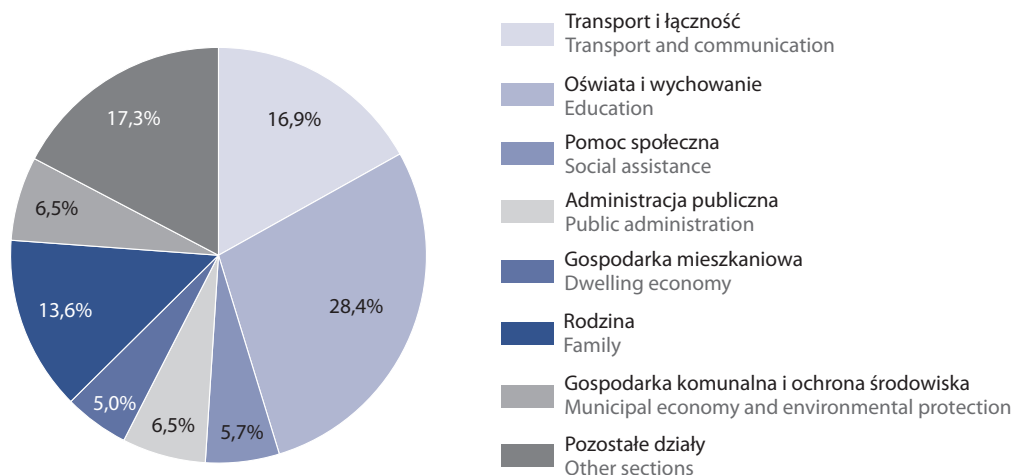
Wykres 35. Zmiany wybranych kategorii wydatkowych (r/r)
 Chart 35. Changes of selected categories of expenditure (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze wydatków według wybranych działów klasyfikacji budżetowej w 2017 r. największy udział stanowiły wydatki w działach: „Oświata i wychowanie” (28,4%), „Transport i łączność” (16,9%), „Rodzina” (13,6%), „Administracja publiczna” (6,5%), „Pomoc społeczna” (5,7%), „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” (6,5%) oraz „Gospodarka mieszkaniowa” (5,0%). Pozostałe działy łącznie stanowiły 17,3% całości wydatków miast na prawach powiatu w 2017 r. Znaczące w porównaniu ze stanem z 2016 r. zmniejszenie udziału wydatków w dziale „Pomoc społeczna” (z 17,3% do 5,7%) było skutkiem przeniesienia części realizowanych zadań do działu „Rodzina”.

Wykres 36. Struktura wydatków miast na prawach powiatu według działów
 Chart 36. Structure of expenditure of cities with powiat status by sections

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wydatki bieżące miast na prawach powiatu w 2017 r. zwiększyły się w ciągu roku o 11,3%, do kwoty 68 095,7 mln zł. W ich strukturze nie zaszły istotne zmiany w stosunku do poprzednich lat. Główną pozycją tej kategorii pozostały wynagrodzenia wraz z pochodnymi, które stanowiły 37,5% wydatków bieżących (wobec 38,5% w 2016 r.). Udział dotacji w wydatkach bieżących wyniósł 10,4%, świadczeń na rzecz osób fizycznych 15,8%, a wydatków na obsługę długu 1,3%. Na pozostałe wydatki przypadało 35,0% wszystkich wydatków bieżących (wobec 35,8% w roku poprzednim).

W 2017 r. miasta na prawach powiatu wydały na wynagrodzenia kwotę 21 693,4 mln zł, tj. o 4,9% więcej niż w 2016 r. Zaplanowaną kwotę wydatków zrealizowano w 99,0%.

Wydatki majątkowe w 2017 r. zwiększyły się w ciągu roku o 21,5% i wyniosły 10 408,3 mln zł, co stanowiło 82,4% planowanej kwoty. Wydatki inwestycyjne wyniosły 9 410,2 mln zł, stanowiąc 90,4% wydatków majątkowych oraz 12,0% wydatków ogółem.

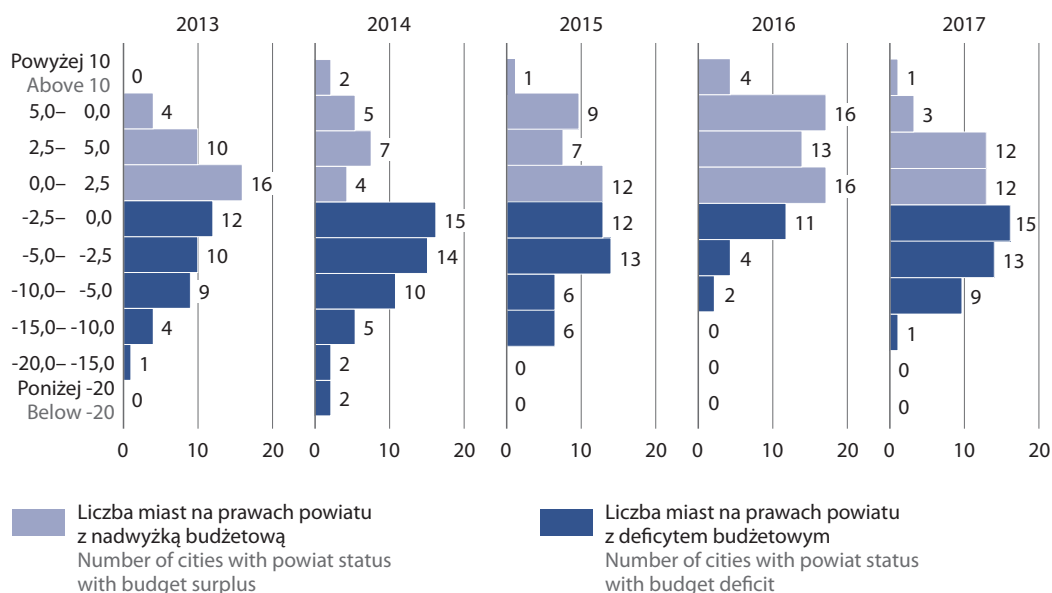
IV.3. Wynik budżetów miast na prawach powiatu

IV.3. Budgetary result of cities with powiat status

W 2017 r. budżety miast na prawach powiatu zamknęły się nadwyżką w wysokości 25,5 mln zł, co znacząco odbiega od wyniku z roku poprzedniego (2 478,6 mln zł) oraz planowanego deficytu w wysokości 4 189,0 mln zł. Nadwyżkę budżetową wypracowało 28 jednostek, a 38 deficyt. W 24 miastach na prawach powiatu poziom relacji wyniku do dochodów ogółem przekraczał 5%, a dla 4 podmiotów był to przedział wielkości 5-20%. Wśród 38 jednostek notujących w 2017 r. deficyt, dla 10 podmiotów jego wielkość kształtowała się w przedziale 5-15%, a dla 28 jednostek – w przedziale 0-5%.

Wykres 37. Miasta na prawach powiatu według relacji wyniku budżetowego do dochodów

Chart 37. Cities with powiat status by result/revenue relation

Uwaga. Przedziały dla wartości wskaźnika domknięte lewostronnie.

Note. The intervals for the index values are left-closed.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

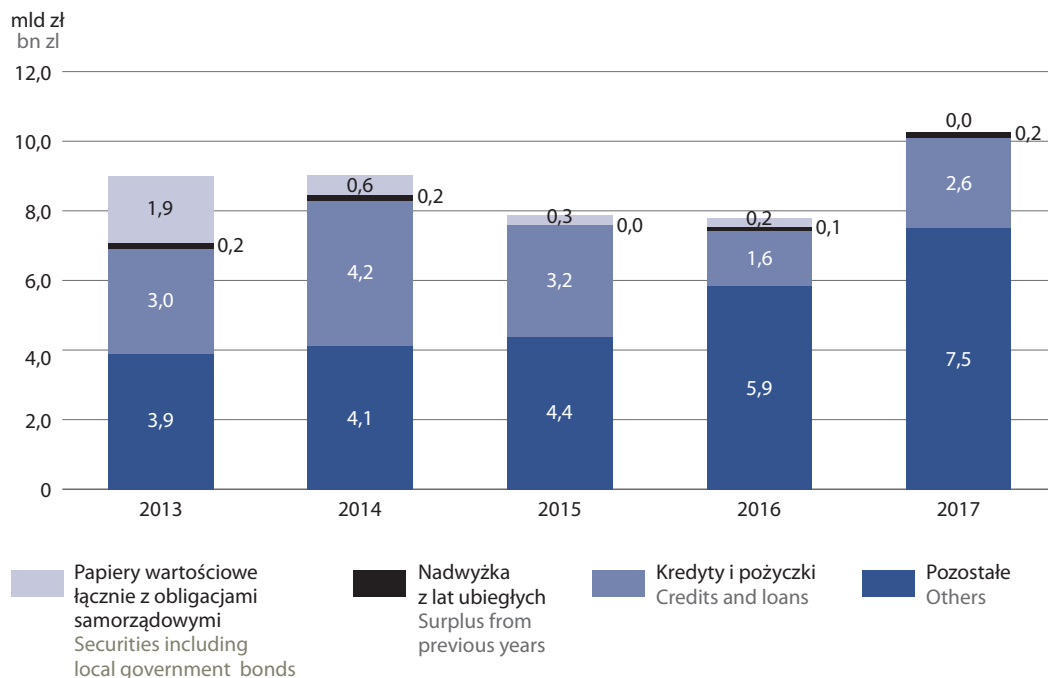
IV.4. Finansowanie

IV.4. Financing

W 2017 r. miasta na prawach powiatu zrealizowały łączne przychody w kwocie 10 277,5 mln zł, wobec 7 824,7 mln zł w 2016 r. W strukturze przychodów 73,3% stanowiły przychody pochodzące z wolnych środków na rachunkach bankowych oraz innych źródeł, łącznie ze spłatą pożyczek udzielonych przez jednostki. Udział kredytów i pożyczek w przychodach za 2017 r. wyniósł 25,2%, a nadwyżka z lat ubiegłych – 1,5%.

Wykres 38. Przychody miast na prawach powiatu

Chart 38. Proceeds of cities with powiat status

Uwaga. W związku z brakiem wyodrębnienia kategorii wolnych środków przed 2014 r. dla porównywalności z latami poprzednimi kategoria ta jest ujęta za lata 2014-2017 w grupie pozostałych przychodów.

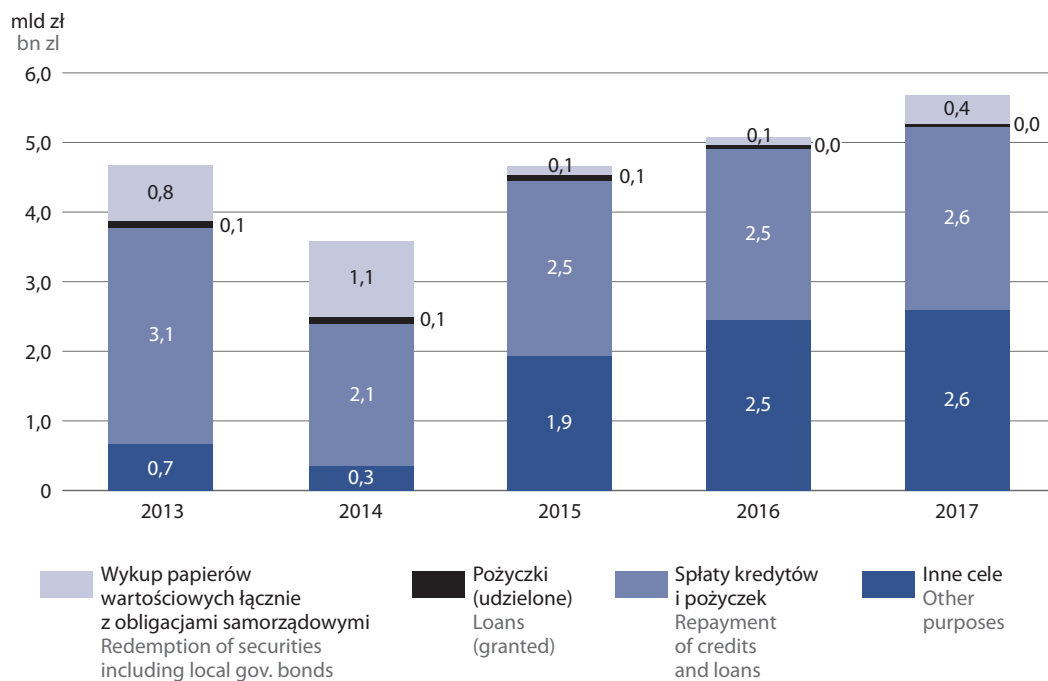
Note. Due to the lack of separation of the category of free funds before 2014 for comparability with previous years, this category is included in the years 2014-2017 in the group of other proceeds.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Source: Ministry of Finance data.

Łączna wartość rozchodów miast na prawach powiatu według stanu na koniec 2017 r. wyniosła 5 691,5 mln zł. Spłaty kredytów i pożyczek stanowiły 46,1% rozchodów (2 626,3 mln zł). W kategorii „Inne cele” ujęto kwotę 2 608,5 mln zł, stanowiącą 45,8% rozchodów. Wykup papierów wartościowych i obligacji samorządowych stanowił 7,2% rozchodów (wobec 2,2% w 2016 r.). Wartość pożyczek udzielonych w 2017 r. przez miasta na prawach powiatu wyniosła 44,5 mln zł, stanowiąc 0,8% udziału w rozchodach.

Wykres 39. Rozchody miast na prawach powiatu
 Chart 39. Outlays of cities with powiat status

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
 Source: Ministry of Finance data.

Rozdział V.

Chapter V.

Gospodarka finansowa powiatów

Financial economy of powiats

W 2017 r. dochody powiatów wyniosły 25 388,5 mln zł, a wydatki 25 360,4 mln zł. Rok budżetowy 2017 powiaty zakończyły nadwyżką w wysokości 28,1 mln zł. W porównaniu z rokiem poprzednim dochody zwiększyły się o 6,0%, a wydatki o 8,8%.

Tablica 34. Dochody, wydatki i wynik budżetów powiatów

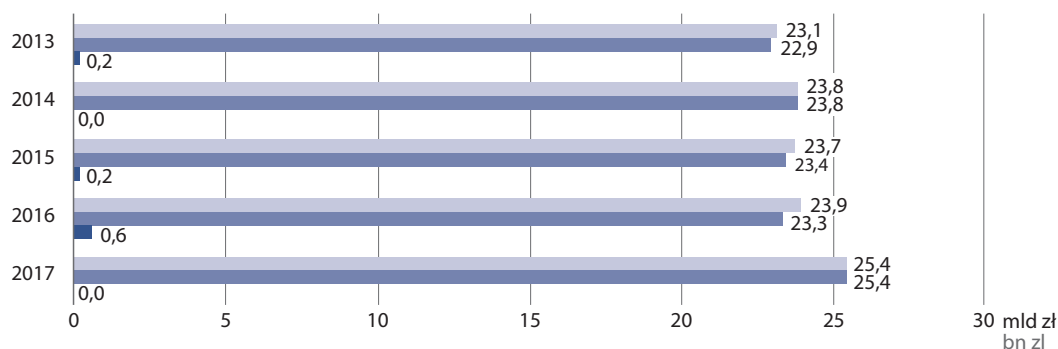
Table 34. Revenue, expenditure and result of powiats budgets

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Dochody Revenue	23 077,6	23 782,8	23 681,5	23 948,3	25 388,5
Wydatki Expenditure	22 916,5	23 784,3	23 444,1	23 300,6	25 360,4
Wynik Result	161,0	-1,5	237,4	647,7	28,1
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Dochody Revenue	23 560,3	24 195,9	23 880,8	24 004,2	25 819,4
Wydatki Expenditure	24 335,7	25 206,9	24 603,2	24 563,7	27 084,1
Wynik Result	-775,4	-1 011,0	-722,4	-559,4	-1 264,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody Revenue	98,0	98,3	99,2	99,8	98,3
Wydatki Expenditure	94,2	94,4	95,3	94,9	93,6
Wynik Result	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody Revenue	102,5	103,1	99,6	101,1	106,0
Wydatki Expenditure	102,0	103,8	98,6	99,4	108,8
Wynik Result	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2013-2016 średni wzrost wykonanych dochodów powiatów wyniósł 1,6%, zaś średni wzrost wykonanych wydatków wyniósł 1,0%. W analizowanym okresie tylko w 2014 r. budżety powiatów zamykały się deficytem, natomiast w pozostałych latach odnotowano nadwyżki budżetowe.

Wykres 40. Budżety powiatów
Chart 40. Budgets of powiats

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

V.1. Dochody powiatów

V.1. Revenue of powiats

W 2017 r. wykonanie **dochodów ogółem** powiatów wyniosło 25 388,5 mln zł co stanowiło 98,3% planu. W strukturze dochodów w 2017 r. największą kategorią była **subwencja ogólna** w kwocie 10 262,3 mln zł, tj. 40,4%. **Dochody własne** w wysokości 9 079,0 mln zł stanowiły 35,8%, a **dotacje ogółem** w kwocie 6 047,2 mln zł (23,8%).

Tablica 35. Dochody powiatów
Table 35. Revenue of powiats

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	23 077,6	23 782,8	23 681,5	23 948,3	25 388,5
dochody własne <i>own revenue</i>	6 893,8	7 443,5	7 943,2	8 474,3	9 079,0
dotacje ogółem <i>grants total</i>	5 906,2	6 155,8	5 689,2	5 245,1	6 047,2
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	10 277,5	10 183,6	10 049,2	10 228,9	10 262,3
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	23 560,3	24 195,9	23 880,8	24 004,2	25 819,4
dochody własne <i>own revenue</i>	7 107,7	7 498,6	7 954,9	8 353,5	8 974,0
dotacje ogółem <i>grants total</i>	6 188,1	6 517,8	5 877,2	5 425,3	6 587,2
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	10 264,6	10 179,5	10 048,7	10 225,5	10 258,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dochody ogółem <i>Revenue total</i>	98,0	98,3	99,2	99,8	98,3
dochody własne <i>own revenue</i>	97,0	99,3	99,9	101,4	101,2
dotacje ogółem <i>grants total</i>	95,4	94,4	96,8	96,7	91,8
subwencja ogólna <i>general subvention</i>	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablica 35. Dochody powiatów (dok.)

Table 35. Revenue of powiats (cont.)

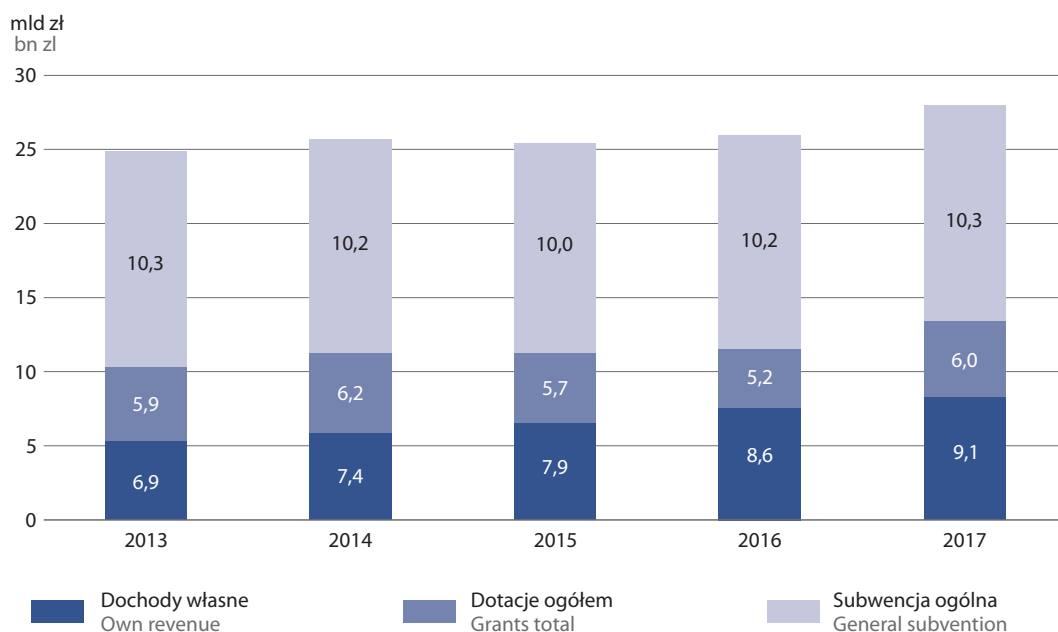
Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	102,5	103,1	99,6	101,1	106,0
dochody własne own revenue	104,3	108,0	106,7	106,7	107,1
dotacje ogółem grants total	103,8	104,2	92,4	92,2	115,3
subwencja ogólna general subvention	100,5	99,1	98,7	101,8	100,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W porównaniu z rokiem poprzednim w 2017 r. dochody ogółem były wyższe o 6,0%. Dochody własne zwiększyły się o 7,1%, a dotacje ogółem, po dwóch latach spadku zwiększyły się o 15,3%. Subwencja ogólna, która była największą kategorią dochodów powiatów wzrosła o 0,3%.

Wykres 41. Dochody powiatów

Chart 41. Revenue of powiats

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

V.1.1. Dochody własne

V.1.1. Own revenue

W 2017 r. **dochody własne** wyniosły 9 079,0 mln zł i wzrosły o 7,1% wobec 2016 r., a wykonanie planu wyniosło 101,2%. W strukturze dochodów własnych powiatów największą pozycją były wpływy z **podatku dochodowego od osób fizycznych** (PIT) w wysokości 4 950,0 mln zł, co stanowiło 54,5% dochodów własnych powiatów. W 2017 r. w relacji do roku poprzedniego wpływy dla powiatów z tego podatku wzrosły o 9,8%.

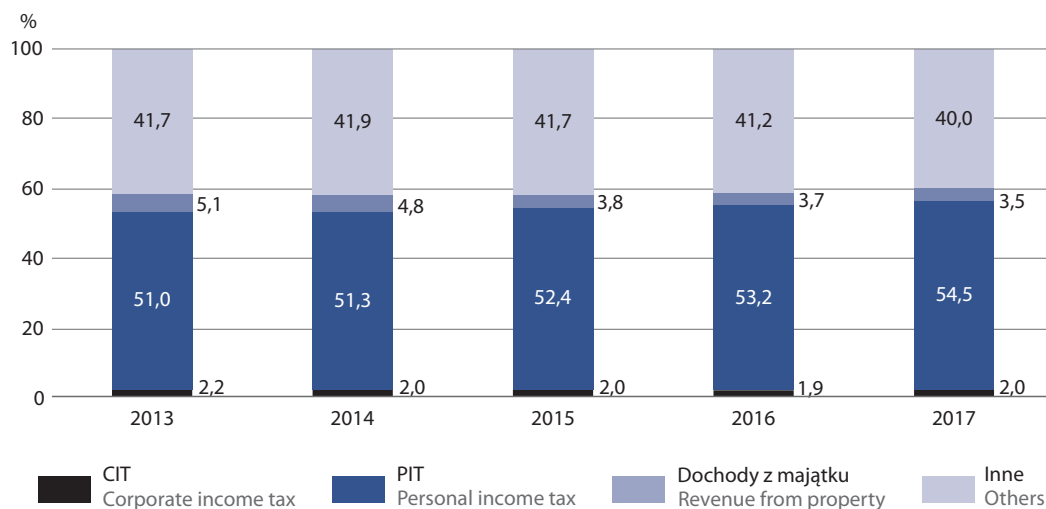
Tablica 36. Dochody własne powiatów Table 36. *Own revenue of powiats*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł <i>EXECUTION in mln zł</i>					
Dochody własne <i>Own revenue</i>	6 893,8	7 443,5	7 943,2	8 474,3	9 079,0
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) <i>corporate income tax</i>	154,3	146,3	157,9	161,8	180,4
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) <i>personal income tax</i>	3 513,3	3 819,6	4 165,7	4 508,8	4 950,0
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	352,6	357,0	305,3	310,0	315,1
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	2 873,6	3 120,5	3 314,2	3 493,7	3 633,6
PLAN w mln zł <i>PLAN in mln zł</i>					
Dochody własne <i>Own revenue</i>	7 107,7	7 498,6	7 954,9	8 353,5	8 974,0
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) <i>corporate income tax</i>	144,2	151,4	150,3	159,9	163,5
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) <i>personal income tax</i>	3 558,0	3 749,3	4 108,3	4 413,9	4 824,3
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	524,8	505,4	419,0	374,2	385,8
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	2 880,6	3 092,5	3 277,2	3 405,5	3 600,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION in %</i>					
Dochody własne <i>Own revenue</i>	97,0	99,3	99,9	101,4	101,2
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) <i>corporate income tax</i>	107,0	96,7	105,1	101,2	110,4
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) <i>personal income tax</i>	98,7	101,9	101,4	102,1	102,6
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	67,2	70,6	72,9	82,9	81,7
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	99,8	100,9	101,1	102,6	100,9
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Dochody własne <i>Own revenue</i>	104,3	108,0	106,7	106,7	107,1
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) <i>corporate income tax</i>	94,3	94,8	107,9	102,4	111,5
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) <i>personal income tax</i>	105,7	108,7	109,1	108,2	109,8
dochody z majątku <i>revenue from property</i>	112,0	101,2	85,5	101,5	101,6
pozostałe dochody <i>other revenue</i>	102,2	108,6	106,2	105,4	104,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 42. Struktura dochodów własnych powiatów

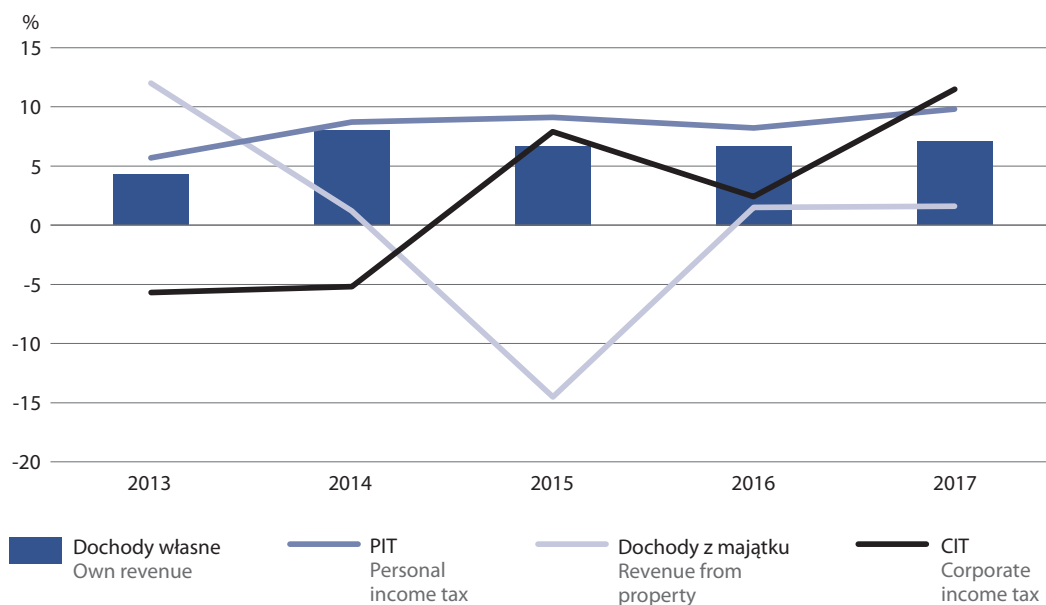
Chart 42. Structure of own revenue of powiats

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 43. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)

Chart 43. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

V.1.2. Dotacje ogółem

V.1.2. Grants total

W 2017 r. **dotacje ogółem** wyniosły 6 047,5 mln zł, tj. o 15,3% więcej w porównaniu do 2016 r., a wskaźnik wykonania planu wyniósł 91,8%. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez powiaty **dotacje ogółem** stanowiły 23,8%, z tego **dotacje celowe** w kwocie 5 199,8 mln zł 20,5%, a **dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625**²¹ w kwocie 847,5 mln zł stanowiły 3,3 % dochodów ogółem.

Tablica 37. Dotacje powiatów
Table 37. Grants total for powiats

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Dotacje ogółem Grants total	5 906,2	6 155,8	5 689,2	5 245,1	6 047,2
dotacje celowe targeted grants	4 828,8	5 039,4	4 885,2	4 907,7	5 199,8
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	2 725,4	2 843,0	2 657,7	2 691,3	2 742,5
inwestycyjne investment	56,4	108,2	137,2	41,8	42,3
na zadania własne for own tasks	1 298,2	1 294,3	1 291,6	1 252,2	1 313,8
inwestycyjne investment	433,8	486,8	534,8	473,3	498,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	11,1	11,3	8,6	6,5	10,8
inwestycyjne investment	1,0	0,2	3,1	0,8	1,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST for tasks realized on the basis of agreements between local government units	378,3	359,1	376,9	350,0	363,7
inwestycyjne investment	47,2	43,7	62,7	44,2	54,2
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	332,9	463,8	471,6	556,0	709,0
inwestycyjne investment	283,0	415,6	421,0	485,8	621,7
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	82,8	67,9	78,9	51,7	59,9
inwestycyjne investment	67,1	51,3	65,1	40,3	48,1
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	1 077,4	1 116,3	804,0	337,4	847,5
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	499,9	510,7	515,4	147,5	357,5
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Dotacje ogółem Grants total	6 188,1	6 517,8	5 877,2	5 425,3	6 587,2
dotacje celowe targeted grants	4 916,7	5 152,6	4 986,2	4 992,7	5 327,3
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	2 761,1	2 889,3	2 699,0	2 716,7	2 771,6
inwestycyjne investment	72,0	120,9	140,3	43,1	44,3

21 Patrz: rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST – 1.5.1. Dotacje ogółem.

Tablica 37. Dotacje powiatów (cd.)
Table 37. Grants total for powiats (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
na zadania własne <i>for own tasks</i>	1 308,6	1 308,0	1 303,1	1 264,0	1 335,1
inwestycyjne <i>investment</i>	442,2	499,7	544,1	483,5	514,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with government administration units</i>	10,9	11,7	9,5	6,7	13,2
inwestycyjne <i>investment</i>	0,7	0,3	3,6	0,8	1,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>	387,7	367,8	383,9	355,6	376,2
inwestycyjne <i>investment</i>	54,3	51,0	67,4	46,0	62,1
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>from financial assistance granted between local government units for financing own tasks</i>	355,3	491,7	502,0	595,0	767,2
inwestycyjne <i>investment</i>	301,9	438,5	446,7	520,5	674,1
otrzymane z funduszy celowych <i>received from appropriated funds</i>	93,1	84,3	88,6	54,8	64,1
inwestycyjne <i>investment</i>	77,6	67,4	73,5	43,3	51,9
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 <i>grants §§ 200, 620 and 205, 625</i>	1 271,4	1 365,2	891,1	432,6	1 260,0
inwestycyjne § 620 i 625 <i>investment § 620, 625</i>	604,9	658,4	547,1	209,0	669,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Dotacje ogółem <i>Grants total</i>	95,4	94,4	96,8	96,7	91,8
dotacje celowe <i>targeted grants</i>	98,2	97,8	98,0	98,3	97,6
na zadania z zakresu adm. rządowej <i>for tasks of the government administration</i>	98,7	98,4	98,5	99,1	99,0
inwestycyjne <i>investment</i>	78,2	89,5	97,8	96,8	95,5
na zadania własne <i>for own tasks</i>	99,2	99,0	99,1	99,1	98,4
inwestycyjne <i>investment</i>	98,1	97,4	98,3	97,9	97,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with government administration units</i>	102,3	96,6	90,1	97,9	81,8
inwestycyjne <i>investment</i>	139,6	82,0	88,2	100,0	93,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>	97,6	97,6	98,2	98,4	96,7
inwestycyjne <i>investment</i>	87,0	85,7	93,0	95,9	87,3
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>from financial assistance granted between local government units for financing own tasks</i>	93,7	94,3	93,9	93,4	92,4
inwestycyjne <i>investment</i>	93,8	94,8	94,2	93,3	92,2

Tablica 37. Dotacje powiatów (dok.)
Table 37. Grants total for powiats (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
otrzymane z funduszy celowych <i>received from appropriated funds</i>	89,0	80,6	89,1	94,5	93,5
inwestycyjne <i>investment</i>	86,4	76,1	88,7	93,2	92,6
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 <i>grants §§ 200, 620 and 205, 625</i>	84,7	81,8	90,2	78,0	67,3
inwestycyjne § 620 i 625 <i>investment § 620, 625</i>	82,6	77,6	94,2	70,6	53,4
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Dotacje ogółem <i>Grants total</i>	103,8	104,2	92,4	92,2	115,3
dotacje celowe <i>targeted grants</i>	105,3	104,4	96,9	100,5	106,0
na zadania z zakresu adm. rządowej <i>for tasks of the government administration</i>	105,2	104,3	93,5	101,3	101,9
inwestycyjne <i>investment</i>	89,9	192,0	126,7	30,4	101,2
na zadania własne <i>for own tasks</i>	109,5	99,7	99,8	96,9	104,9
inwestycyjne <i>investment</i>	168,1	112,2	109,8	88,5	105,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with government administration units</i>	106,3	101,4	76,1	76,1	166,2
inwestycyjne <i>investment</i>	57,9	24,3	1346,4	25,8	150,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>	99,8	94,9	104,9	92,9	103,9
inwestycyjne <i>investment</i>	109,0	92,5	143,4	70,4	122,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>from financial assistance granted between local government units for financing own tasks</i>	104,9	139,3	101,7	117,9	127,5
inwestycyjne <i>investment</i>	108,5	146,9	101,3	115,4	128,0
otrzymane z funduszy celowych <i>received from appropriated funds</i>	79,5	82,1	116,2	65,6	115,9
inwestycyjne <i>investment</i>	84,1	76,5	127,0	61,9	119,4
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 <i>grants §§ 200, 620 and 205, 625</i>	97,8	103,6	72,0	42,0	251,2
inwestycyjne § 620 i 625 <i>investment § 620, 625</i>	78,7	102,2	100,9	28,6	242,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach zrealizowanych dochodów z **tytułu dotacji ogółem**, dotacje na zadania bieżące wyniosły 4 423,5 mln zł, tj. 73,1% ogółu dotacji, zaś dotacje na zadania inwestycyjne 1 623,7 mln zł, tj. 26,9%. W 2017 r. powiaty otrzymały tytułem **dotacji §§ 200 i 620 oraz 205 i 625** kwotę 847,5 mln zł tj. o 151,2% więcej niż w roku poprzednim. Na zadania bieżące (§§ 200 i 205) przeznaczono kwotę 490,0 mln zł, tj. 57,8%, a na zadania inwestycyjne (§§ 620 i 625) kwotę 357,5 mln zł, tj. 42,2%. **Dotacje celowe** wyniosły 5 199,8 mln zł,

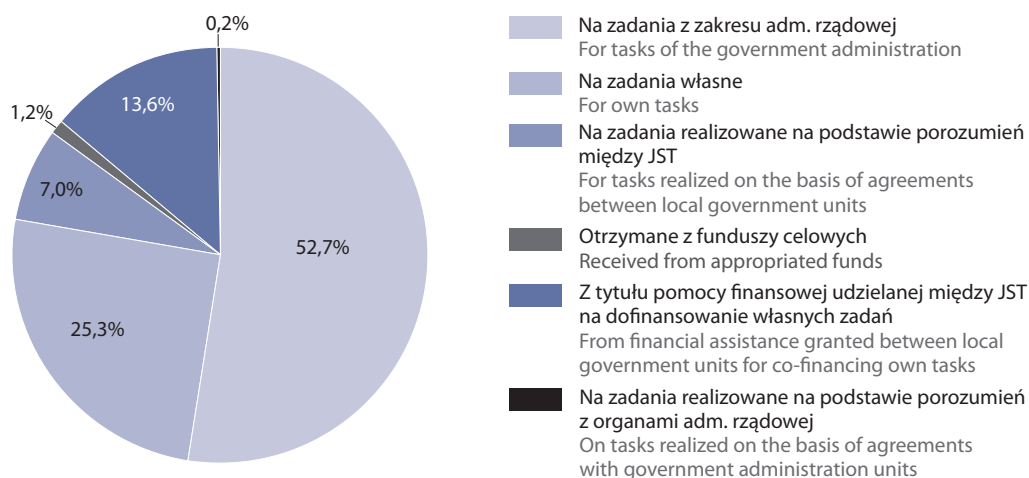

co oznaczało wzrost o 6,0% w porównaniu do 2016 r. Środki na zadania bieżące w ramach tej dotacji wyniosły 3 933,6 mln zł (75,6%), zaś pozostałe 1 266,2 mln zł, tj. (24,4%) przeznaczono na zadania inwestycyjne.

Najwięcej środków z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa powiaty otrzymały **na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej** – ich wartość wyniosła 2 742,5 mln zł. Kwota ta stanowiła 52,7% ogółu dotacji celowych. Na **zadania własne** powiaty otrzymały z budżetu państwa kwotę 1 313,8 mln zł, tj. 25,3%, a **pozostałe dotacje** w kwocie 1 143,5 mln zł stanowiły 22,0% wszystkich dotacji celowych.

Z kwoty 2 742,5 mln zł, jaką otrzymały powiaty tytułem dotacji celowych z budżetu państwa **na zadania z zakresu administracji rządowej**, na zadania bieżące przeznaczono 2 700,2 mln zł, tj. 98,5% tych dotacji, a na zadania inwestycyjne 42,3 mln zł, tj. 1,5%. Dotacje celowe z budżetu państwa **na zadania własne** powiatu zrealizowano w kwocie 1 313,8 mln zł, z czego na zadania bieżące przekazano 815,0 mln zł, czyli 62,0%, a na zadania inwestycyjne 498,8 mln zł, co stanowiło 38,0% tych dotacji.

Wykres 44. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez powiaty
Chart 44. Structure of targeted grants received by powiats

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

V.1.3. Subwencja ogólna

V.1.3. Subvention

W 2017 r. **subwencja ogólna** wyniosła 10 262,3 mln zł, co oznaczało jej wzrost o 0,3% w porównaniu do poprzedniego roku i wykonanie planu w 100,0%.

Tablica 38. Subwencja ogólna powiatów
Table 38. General subvention of powiats

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł <i>EXECUTION in mln zł</i>					
Subwencja ogólna <i>General subvention</i>	10 277,5	10 183,6	10 049,2	10 228,9	10 262,3
część oświatowa <i>educational part</i>	8 024,3	7 888,4	7 793,5	7 822,8	7 642,6
część równoważąca <i>balancing part</i>	607,4	626,7	603,9	597,9	611,1
część wyrównawcza <i>equalizing part</i>	1 530,4	1 518,1	1 548,0	1 671,4	1 838,0
uzupełnienie subwencji ogólnej <i>supplementing of the general subvention</i>	115,4	150,4	103,8	136,8	170,5
PLAN w mln zł <i>PLAN in mln zł</i>					
Subwencja ogólna <i>General subvention</i>	10 264,6	10 179,5	10 048,7	10 225,5	10 258,2
część oświatowa <i>educational part</i>	8 024,3	7 889,4	7 794,0	7 820,6	7 642,2
część równoważąca <i>balancing part</i>	607,4	626,7	603,9	597,9	611,1
część wyrównawcza <i>equalizing part</i>	1 530,4	1 518,1	1 548,0	1 671,4	1 838,0
uzupełnienie subwencji ogólnej <i>supplementing of the general subvention</i>	102,5	145,3	102,8	135,5	166,9
WSKAŹNIK WYKONANIA w % <i>RATE OF EXECUTION in %</i>					
Subwencja ogólna <i>General subvention</i>	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa <i>educational part</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część równoważąca <i>balancing part</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza <i>equalizing part</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej <i>supplementing of the general subvention</i>	112,7	103,5	100,9	101,0	102,2
ROK POPRZEDNI = 100 <i>PREVIOUS YEAR = 100</i>					
Subwencja ogólna <i>General subvention</i>	100,5	99,1	98,7	101,8	100,3
część oświatowa <i>educational part</i>	100,4	98,3	98,8	100,4	97,7
część równoważąca <i>balancing part</i>	97,4	103,2	96,4	99,0	102,2
część wyrównawcza <i>equalizing part</i>	104,3	99,2	102,0	108,0	110,0
uzupełnienie subwencji ogólnej <i>supplementing of the general subvention</i>	83,6	130,3	69,0	131,9	124,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Największa część subwencji ogólnej przeznaczona była na finansowanie zadań oświatowych prowadzonych przez powiaty. W ramach **części oświatowej** subwencji ogólnej w 2017 r. przekazano powiatom kwotę 7 642,6 mln zł, czyli 74,5% subwencji ogólnej.

V.2. Wydatki powiatów

V.2. Expenditure of powiats

W 2017 r. **wydatki ogółem** powiatów wyniosły 25 360,4 mln zł, tj. o 8,8% więcej niż w 2016 r. Planowane wydatki zostały wykonane w 93,6%. W strukturze wydatków powiatów w 2017 r. **wydatki bieżące** w kwocie 21 277,0 mln zł stanowiły 83,9%, zaś **wydatki majątkowe** w wysokości 4 083,4 mln zł 16,1% wykonanych przez powiaty wydatków.

Tablica 39. Wydatki powiatów
Table 39. Expenditure for powiats

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION in mln zł					
Wydatki ogółem Total expenditure	22 916,5	23 784,3	23 444,1	23 300,6	25 360,4
wydatki bieżące current expenditure	20 062,4	20 291,7	20 017,0	20 302,4	21 277,0
na wynagrodzenia on wages and salaries	10 180,9	10 394,2	10 530,6	10 727,8	11 183,0
osobowe personal	9 120,8	9 317,4	9 465,8	9 664,4	10 069,1
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	1 725,4	1 756,0	1 771,3	1 789,8	1 851,6
dotacje grants	1 334,7	1 389,7	1 394,3	1 498,0	1 621,5
na obsługę długu on debt service	257,3	211,4	171,5	156,0	150,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	9,3	5,0	7,2	6,2	5,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	895,4	887,2	845,9	948,4	1 025,5
pozostałe wydatki other expenditure	5 659,4	5 648,2	5 296,2	5 176,2	5 439,0
wydatki majątkowe property expenditure	2 854,1	3 492,6	3 427,1	2 998,2	4 083,4
inwestycyjne investment	2 827,6	3 446,1	3 383,9	2 962,6	4 021,2
PLAN w mln zł PLAN in mln zł					
Wydatki ogółem Total expenditure	24 335,7	25 206,9	24 603,2	24 563,7	27 084,1
wydatki bieżące current expenditure	20 962,8	21 203,4	20 794,2	21 143,1	22 245,6
na wynagrodzenia on wages and salaries	10 289,6	10 503,1	10 639,3	10 844,5	11 322,7
osobowe personal	9 201,5	9 395,7	9 556,2	9 759,5	10 180,1
pochodne od wynagrodzeń wages and salaries related expenditure	1 765,0	1 795,1	1 809,7	1 832,4	1 895,8
dotacje grants	1 387,5	1 446,0	1 454,1	1 577,0	1 704,0
na obsługę długu on debt service	298,0	239,0	202,1	180,3	171,7
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji due to issued guarantees	37,9	28,6	28,4	25,3	29,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych benefits for natural persons	938,4	929,3	879,0	990,7	1 080,4
pozostałe wydatki other expenditure	6 246,5	6 262,3	5 781,6	5 692,9	6 041,5
wydatki majątkowe property expenditure	3 372,9	4 003,5	3 809,0	3 420,6	4 838,4
inwestycyjne investment	3 331,1	3 955,5	3 764,6	3 384,0	4 766,8

Tablica 39. Wydatki powiatów (dok.)
Table 39. Expenditure for powiats (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION in %					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	94,2	94,4	95,3	94,9	93,6
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	95,7	95,7	96,3	96,0	95,6
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	98,9	99,0	99,0	98,9	98,8
osobowe <i>personal</i>	99,1	99,2	99,1	99,0	98,9
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	97,8	97,8	97,9	97,7	97,7
dotacje <i>grants</i>	96,2	96,1	95,9	95,0	95,2
na obsługę długu <i>on debt service</i>	86,3	88,5	84,9	86,5	87,7
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	24,4	17,6	25,2	24,4	19,7
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	95,4	95,5	96,2	95,7	94,9
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	90,6	90,2	91,6	90,9	90,0
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	84,6	87,2	90,0	87,7	84,4
inwestycyjne <i>investment</i>	84,9	87,1	89,9	87,5	84,4
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	102,0	103,8	98,6	99,4	108,8
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	102,0	101,1	98,6	101,4	104,8
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	101,1	102,1	101,3	101,9	104,2
osobowe <i>personal</i>	101,0	102,2	101,6	102,1	104,2
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	103,6	101,8	100,9	101,0	103,5
dotacje <i>grants</i>	100,3	104,1	100,3	107,4	108,2
na obsługę długu <i>on debt service</i>	75,4	82,2	81,1	91,0	96,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	64,5	54,2	142,6	86,0	94,7
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	109,3	99,1	95,4	112,1	108,1
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	104,1	99,8	93,8	97,7	105,1
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	101,9	122,4	98,1	87,5	136,2
inwestycyjne <i>investment</i>	101,9	121,9	98,2	87,6	135,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

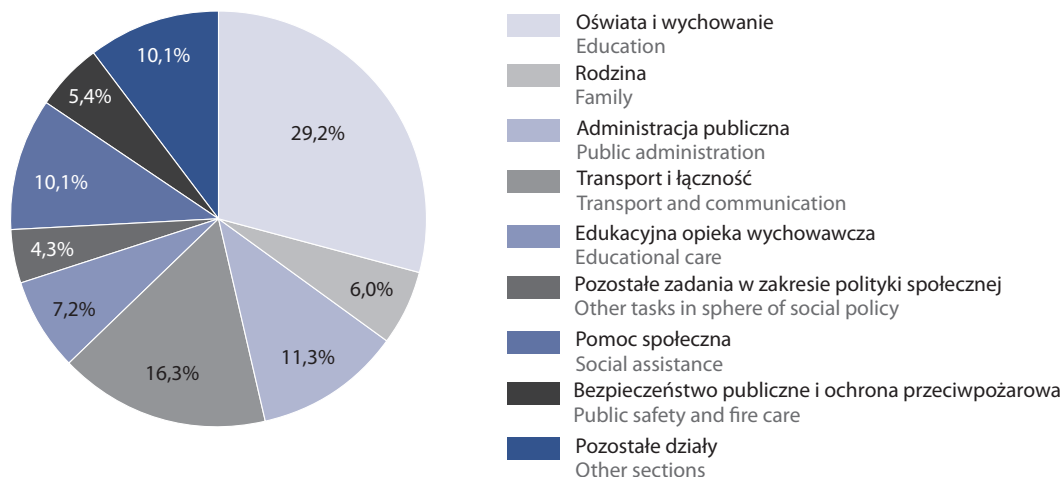
Największy udział w zrealizowanych przez powiaty w 2017 r. w wydatkach ogółem stanowiły wydatki w następujących działach: „Oświata i wychowanie” – 29,2%, „Transport i łączność” – 16,3%, „Administracja publiczna” – 11,3%, „Pomoc społeczna” – 10,1%, „Edukacyjna opieka wychowawcza” – 7,2%, „Rodzina” – 6,0%.

Wydatki ogółem były wyższe niż w roku poprzednim o 8,8%. Największy wzrost wydatków powiatów odnotowano w działach: „Transport i łączność” o 24,8%, „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” o 12,6%, „Różne rozliczenia” o 10,9%, „Administracja publiczna” o 7,9%, „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa” o 7,7%, „Oświata i wychowanie” o 5,6% oraz „Edukacyjna opieka wychowawcza” o 5,1%. Największy spadek wydatków, odnotowano w dziale „Ochrona zdrowia” o 10,2%. W dziale „Pomoc społeczna”

odnotowano spadek wydatków o 33,2%, ale należy zauważyć, że od roku 2017 część wydatków powiatów przypisana do działu „Pomoc społeczna” została przeniesiona do nowego działu „Rodzina”.

Wykres 45. Struktura wydatków powiatów według działów

Chart 45. Structure of powiats expenditure by sections

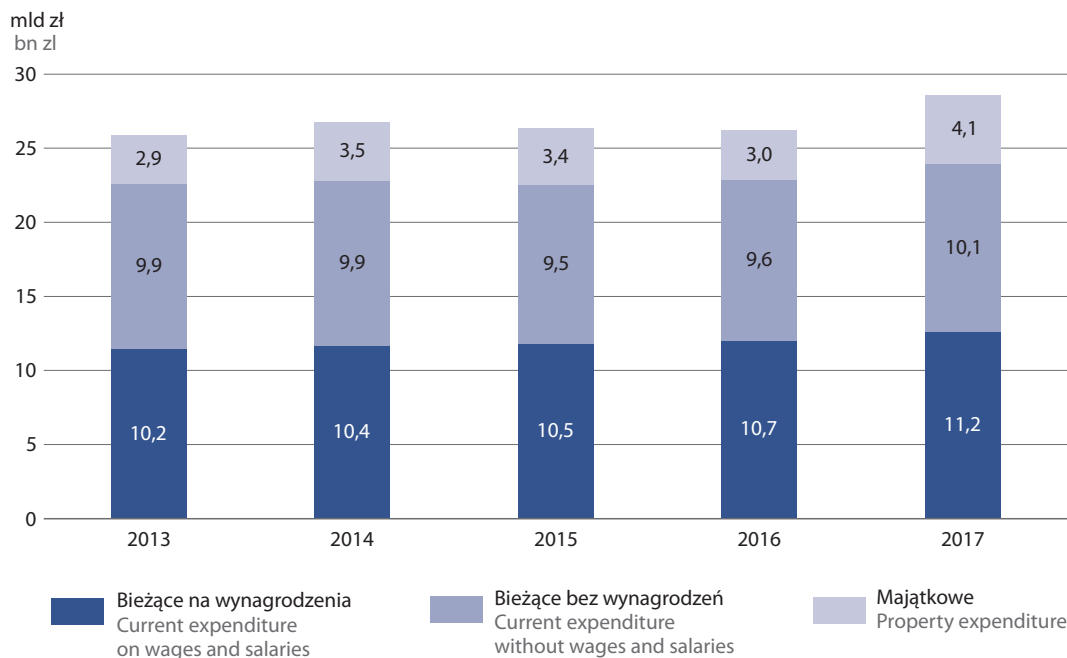

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W roku 2017 zarówno wydatki bieżące, jak i majątkowe powiatów były wyższe odpowiednio o 4,8% oraz 36,2% niż w roku 2016.

Wykres 46. Wydatki bieżące i majątkowe powiatów

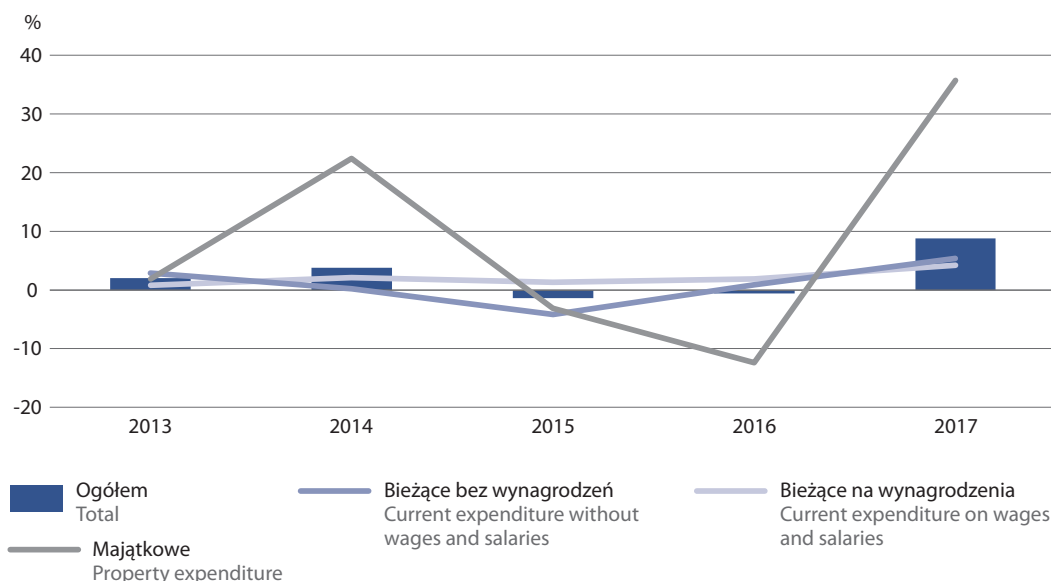
Chart 46. Current and capital expenditure of powiats

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 47. Zmiany wybranych kategorii wydatków powiatów (r/r)

Chart 47. Changes of selected categories of powiats expenditure (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W 2017 r. największą kategorią wydatków były wynagrodzenia, na które powiaty wydały 11 183,0 mln zł, tj. o 4,2% więcej niż w 2016 r. Plan wydatków tej kategorii został wykonany w 98,8%. Wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji zostały zrealizowane przez powiaty w kwocie 5,8 mln zł, co oznaczało spadek o 5,3% w relacji do roku ubiegłego, przy wykonaniu planu na poziomie 19,7%. Wydatki na obsługę długu wyniosły 150,5 mln zł, o 3,5% mniej niż przed rokiem, zaś wskaźnik wykonania planu wyniósł 87,7%.

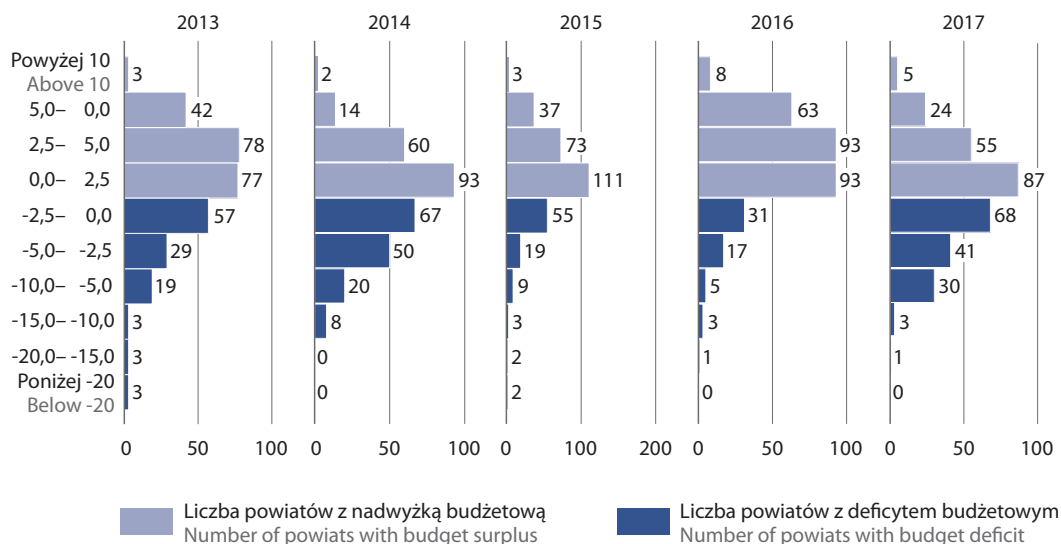
Wydatki majątkowe powiatów, które w 2017 r. wyniosły 4 838,4 mln zł, niemal w całości (98,5%) przeznaczone zostały na realizację zadań inwestycyjnych.

V.3. Wynik budżetów powiatów*V.3. Budgetary result of powiats*

Rok 2017 powiaty zamknęły nadwyżką w wysokości 28,1 mln zł (przy planowanym deficycie wynoszącym 1 264,7 mln zł). Nadwyżka budżetowa wystąpiła w 171 powiatach, tj. 54,5% wszystkich powiatów, co stanowiło spadek o 27,3 p. proc. w porównaniu do roku 2016. W 29 powiatach nadwyżka przekraczała poziom 5% w relacji wyniku do dochodów. Deficyt budżetowy odnotowały 143 powiaty, tj. 45,5% ogółu jednostek tego szereblu. W 4 powiatach deficyt przekraczał poziom 10% w relacji wyniku do dochodów, w 30 znajdował się w przedziale 5-10%, zaś w 109 kształtował się na poziomie poniżej 5%.

Dla porównania, w 2016 r. deficyt wystąpił w 57 powiatach (w 4 powiatach przekraczał 10% w relacji wyniku do dochodów). Nadwyżka wystąpiła w 257 powiatach (w 71 powiatach przekraczała poziom 5% w relacji wyniku do dochodów).

Wykres 48. Powiaty według relacji wyniku do dochodów
 Chart 48. Powiats by result/revenue relation

Uwaga. przedziały dla wartości wskaźnika lewostronnie domknięte.
 Note. The intervals for the index values are left-closed.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

V.4. Finansowanie

V.4. Financing

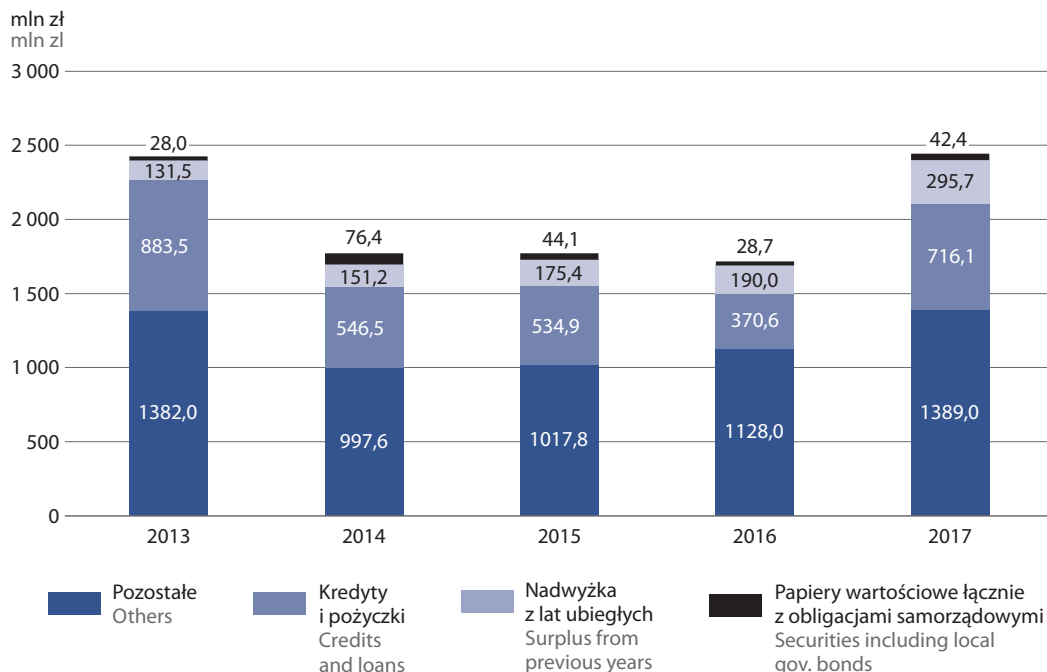
W 2017 r. **przychody** powiatów zostały zrealizowane w wysokości 2 443,2 mln zł, co stanowiło 120,6% planowanej kwoty przychodów. Przychody powiatów uzyskane w 2017 r. były wyższe o 42,2% w porównaniu z 2016 r. Największą kategorią były przychody w pozycji wolne środki²², o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. Wynosiły one 1 365,9 mln zł, co stanowiło 55,9% przychodów ogółem. Drugą istotną kategorią, w wysokości 716,1 mln zł, (29,3% ogółu przychodów), były przychody z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek.

W 2017 r. **rozchody** ogółem powiatów obniżyły się o 1,8% wobec roku poprzedniego i wyniosły 732,8 mln zł. Największy udział 86,3% w strukturze rozchodów powiatów stanowiły spłaty kredytów i pożyczek.

22 Tj. nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. Powstaje ona w wyniku rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Wykres 49. Przychody powiatów

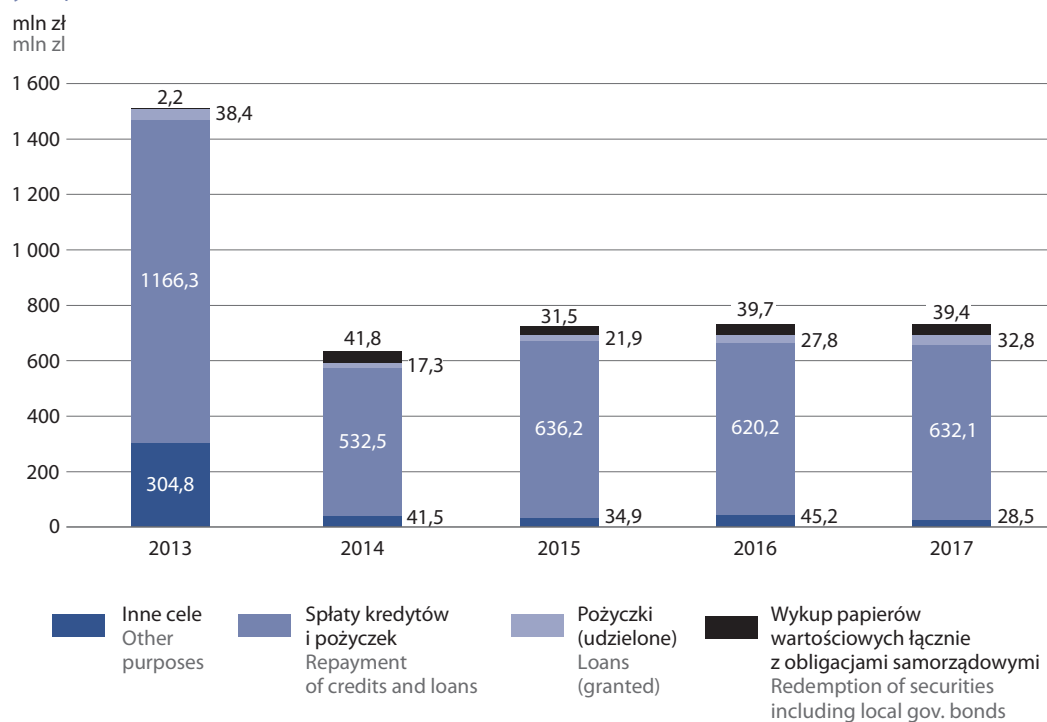
Chart 49. Proceeds of powiats

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Wykres 50. Rozchody powiatów

Chart 50. Outlays of powiats

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Rozdział VI.

Chapter VI.

Gospodarka finansowa województw

Voivodships' financial economy

W 2017 r. dochody województw wyniosły 14 771,4 mln zł, wydatki 14 317,4 mln zł, a wynik 454,0 mln zł. W porównaniu z rokiem poprzednim dochody wzrosły o 9,4%, zaś wydatki były wyższe o 13,5%. Wynik budżetów województw po raz kolejny, podobnie jak w 2016 r. osiągnął wartość dodatnią i zamknął się nadwyżką w wysokości 454,0 mln zł przy planowanym deficycie 528,5 mln zł.

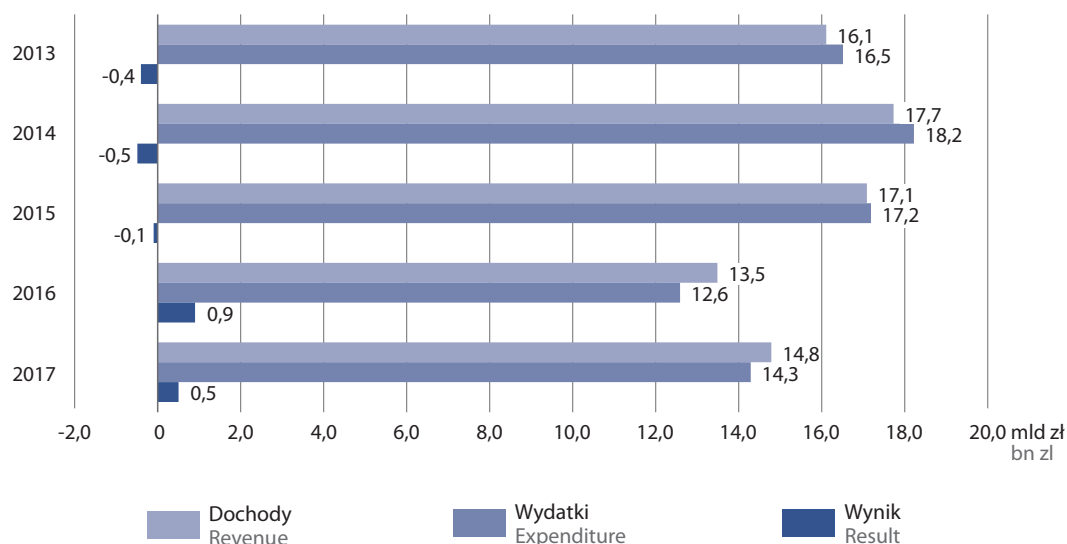
Tablica 40. Dochody, wydatki i wynik budżetów województw
Table 40. Voivodships revenue, expenditure and budgets result

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł Execution mln zł					
Dochody Revenue	16 120,7	17 745,6	17 110,1	13 505,6	14 771,4
Wydatki Expenditure	16 527,0	18 238,3	17 202,7	12 617,4	14 317,4
Wynik Result	-406,3	-492,7	-92,5	888,2	454,0
PLAN w mln zł Plan mln zł					
Dochody Revenue	16 866,3	18 693,0	17 559,3	13 826,6	15 444,6
Wydatki Expenditure	18 305,3	20 444,3	18 596,2	14 006,1	15 973,2
Wynik Result	-1 439,0	-1 751,2	-1 037,0	-179,5	-528,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w % Rate of execution %					
Dochody Revenue	95,6	94,9	97,4	97,7	95,6
Wydatki Expenditure	90,3	89,2	92,5	90,1	89,6
Wynik Result	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100 Previous year = 100					
Dochody Revenue	105,8	110,1	96,4	78,9	109,4
Wydatki Expenditure	104,9	110,4	94,3	73,4	113,5
Wynik Result	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2013-2014 dla dochodów miały miejsce wzrosty, średnio o 7,9%, natomiast ich spadek wystąpił w latach 2015 i 2016 średnio o 12,4%.

Wykres 51. Budżety województw
Chart 51. Voivodships' budgets

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

VI.1. Dochody województw

VI.1. Voivodships' revenue

W 2017 r. wykonanie dochodów ogółem województw wyniosło 14 771,4 mln zł (o 9,4% więcej niż w 2016 r.) i stanowiło 95,6% planu. W strukturze dochodów województw największą pozycją były dochody własne, stanowiące 52,7%, tj. 7 777,4 mln zł. Dotacje ogółem stanowiły 32,9% tj. 4 867,1 mln zł, zaś subwencja ogólna 14,4%, tj. 2 126,9 mln zł. W porównaniu do 2016 r. udział dotacji zwiększył się o 12,3 p. proc., natomiast udział dochodów własnych o 7,9 p. proc. i subwencji o 8,2 p. proc.

Tablica 41. Dochody województw
Table 41. Voivodships' revenue

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION mln zł					
Dochody ogółem Revenue total	16 120,7	17 745,6	17 110,1	13 505,6	14 771,4
dochody własne own revenue	6 303,1	6 546,1	7 155,0	7 205,4	7 777,4
dotacje ogółem grants total	7 178,4	8 329,6	7 962,0	4 335,3	4 867,1
subwencja ogólna general subvention	2 639,2	2 870,0	1 993,1	1 964,9	2 126,9
PLAN w mln zł PLAN mln zł					
Dochody ogółem Revenue total	16 866,3	18 693,0	17 559,3	13 826,6	15 444,6
dochody własne own revenue	6 205,4	6 443,4	7 120,5	7 032,4	7 664,1
dotacje ogółem grants total	8 023,6	9 379,8	8 445,7	4 829,4	5 653,7
subwencja ogólna general subvention	2 637,3	2 869,9	1 993,1	1 964,8	2 126,8

Tablica 41. Dochody województw (dok.)

Table 41. Voivodships' revenue (cont.)

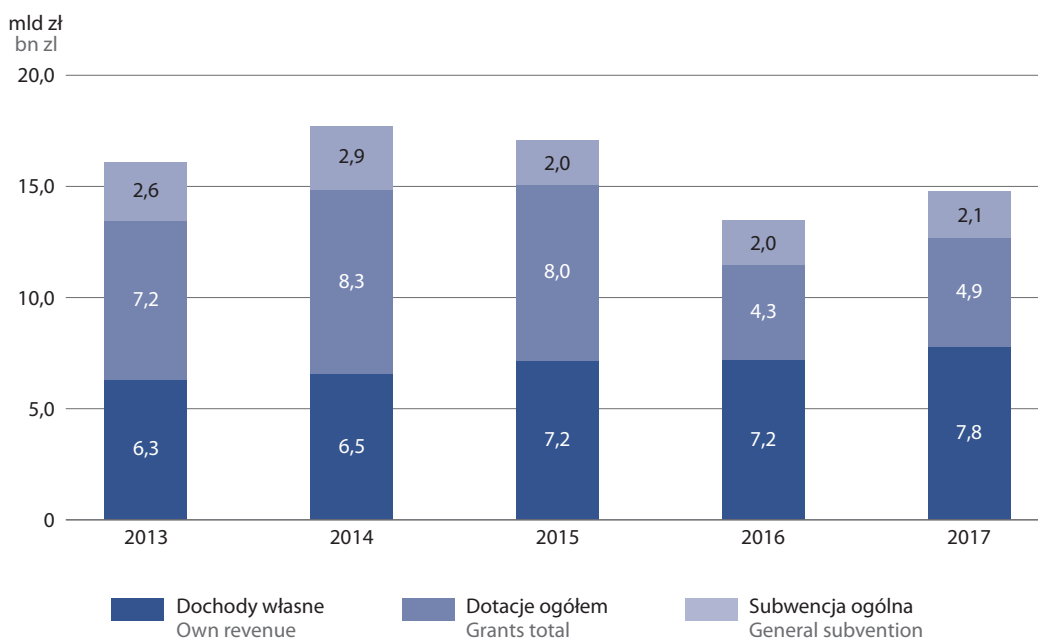
Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody ogółem Revenue total	95,6	94,9	97,4	97,7	95,6
dochody własne own revenue	101,6	101,6	100,5	102,5	101,5
dotacje ogółem grants total	89,5	88,8	94,3	89,8	86,1
subwencja ogólna general subvention	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody ogółem Revenue total	105,8	110,1	96,4	78,9	109,4
dochody własne own revenue	96,2	103,9	109,3	78,7	107,9
dotacje ogółem grants total	116,1	116,0	95,6	54,4	112,3
subwencja ogólna general subvention	105,3	108,7	69,4	98,6	108,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W latach 2013-2015 największą pozycją w kategorii dochodów województw były dotacje ogółem. W latach 2016-2017 r. największy udział stanowiły dochody własne.

Wykres 52. Dochody województw

Chart 52. Voivodships' revenue

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

VI.1.1. Dochody własne

VI.1.1. Own revenue

W 2017 r. **dochody własne** województw wyniosły 7 777,4 mln zł, co stanowiło wzrost o 7,9% w relacji do roku poprzedniego oraz wykonanie planu w 101,5%. W strukturze dochodów własnych województw największą pozycją (69,6%) były wpływy z **podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)** w wysokości 5 410,1 mln zł. W 2017 r. nastąpił ich wzrost względem roku poprzedniego o 12,7%, a realizacja planu wyniosła 101,7%.

Tablica 42. Dochody własne województw

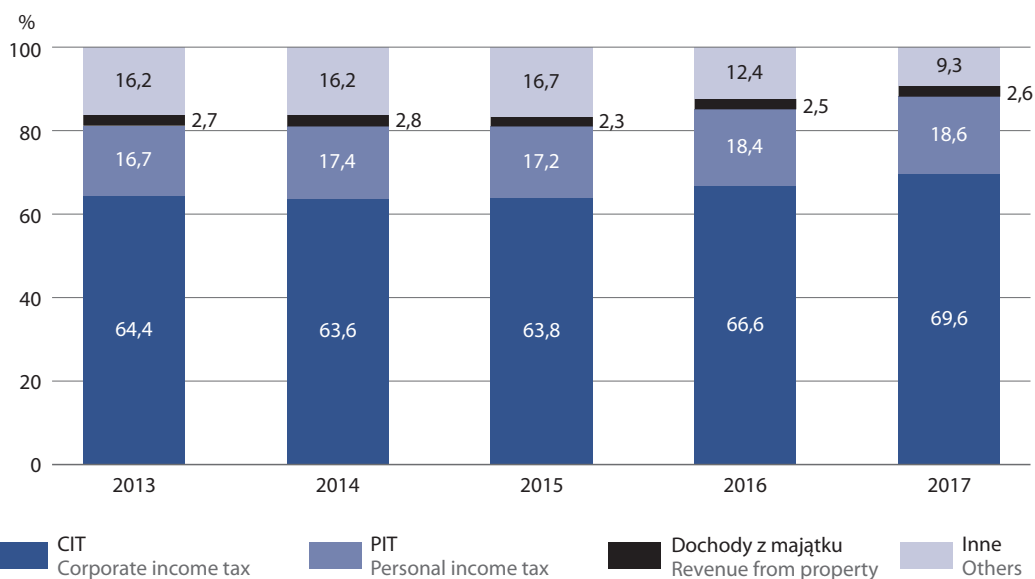
Table 42. Voivodships' own revenue

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION mln zł					
Dochody własne Own revenue	6 303,1	6 546,1	7 155,0	7 205,4	7 777,4
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	4 062,0	4 164,2	4 563,8	4 802,1	5 410,1
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	1 054,1	1 137,5	1 230,4	1 324,4	1 443,2
dochody z majątku revenue from property	168,8	186,1	163,3	182,2	202,2
pozostałe dochody other revenue	1 018,1	1 058,3	1 197,5	896,7	721,9
PLAN w mln zł PLAN mln zł					
Dochody własne Own revenue	6 205,4	6 443,4	7 120,5	7 032,4	7 664,1
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	4 008,5	4 058,5	4 502,2	4 674,0	5 320,9
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	1 030,7	1 086,8	1 200,8	1 291,4	1 392,3
dochody z majątku revenue from property	191,6	205,9	179,9	213,3	273,6
pozostałe dochody other revenue	974,5	1 092,2	1 237,7	853,8	677,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dochody własne Own revenue	101,6	101,6	100,5	102,5	101,5
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	101,3	102,6	101,4	102,7	101,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	102,3	104,7	102,5	102,6	103,7
dochody z majątku revenue from property	88,1	90,4	90,7	85,4	73,9
pozostałe dochody other revenue	104,5	96,9	96,8	105,0	106,6
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dochody własne Own revenue	96,2	103,9	109,3	100,7	107,9
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) corporate income tax	92,6	102,5	109,6	105,2	112,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) personal income tax	105,0	107,9	108,2	107,6	109,0
dochody z majątku revenue from property	84,0	110,3	87,7	111,6	111,0
pozostałe dochody other revenue	106,2	103,9	113,2	74,9	80,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

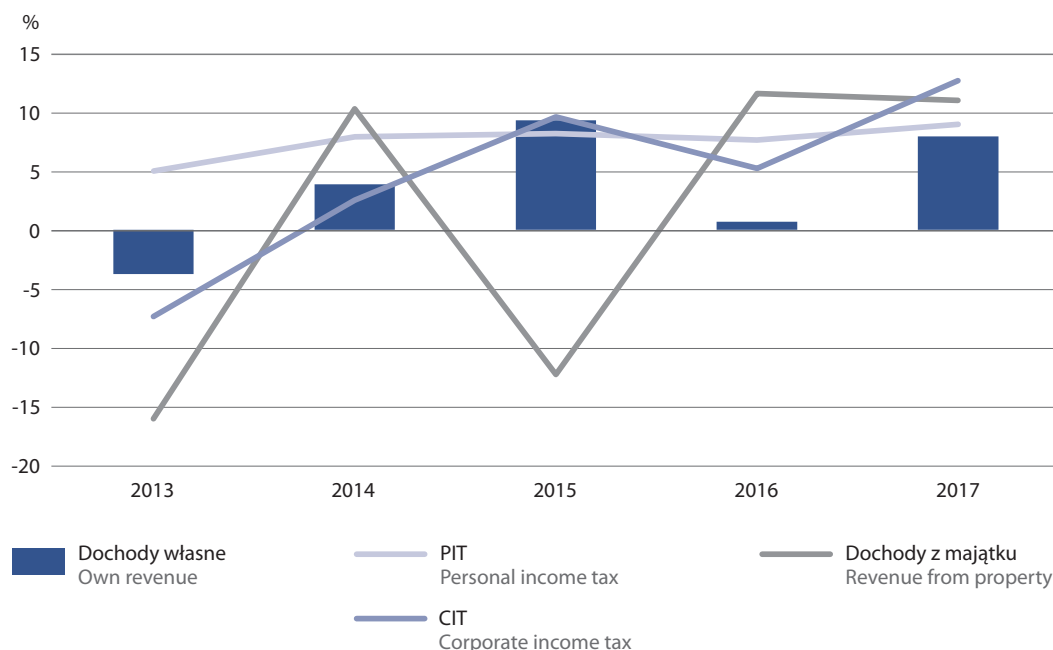
Udział wpływów z **podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)** w dochodach własnych województw zwiększył się w stosunku do poprzedniego roku o 3,0 p. proc., zaś udział wpływów z **podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT)** zwiększył się o 0,2 p. proc. W 2017 r. o 9,0% wzrosły dochody województw z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) z 1 324,4 mln zł do 1 443,2 mln zł. Dochody z majątku zwiększyły się o 11,0% i wyniosły 202,2 mln zł. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych zwiększyły się o 12,7%, a pozostałe dochody zmniejszyły się o 19,5%.

Wykres 53. Struktura dochodów własnych województw
Chart 53. Structure of own revenue of voivodships

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 54. Zmiany wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)
 Chart 54. Changes of selected categories of own revenue (y/y)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

VI.1.2. Dotacje ogółem

VI.1.2. Grants total

W 2017 r. **dotacje ogółem** wyniosły 4 867,1 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 12,3% w odniesieniu do 2016 r. i wykonanie planu w 86,1%. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez województwa dotacje stanowiły 32,9% dochodów, z tego: **dotacje celowe** wyniosły 12,2 p. proc., a **dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625²³** to 20,7 p. proc. Dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 stanowiły 62,8% dotacji ogółem, a 37,1% stanowiły dotacje celowe.

Tablica 43. Dotacje ogółem dla województw

Table 43. Grants total for voivodships

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION mln zł					
Dotacje ogółem Grants total	7 178,4	8 329,6	7 962,0	4 335,3	4 867,1
dotacje celowe targeted grants	2 463,6	2 852,9	2 783,9	1 855,9	1 808,1
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	1 634,9	1 931,9	1 558,9	1 317,9	1 270,9
inwestycyjne investment	498,2	714,7	419,3	226,3	217,6
na zadania własne for own tasks	338,4	255,1	514,1	288,3	279,2
inwestycyjne investment	175,4	200,5	254,4	76,8	51,0

23 Patrz: rozdział I. Zasady i uwarunkowania gospodarki finansowej JST – I.5.1. Dotacje ogółem.

Tablica 43. Dotacje ogółem dla województw (cd.)

Table 43. Grants total for voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with government administration units</i>	1,7	0,8	1,0	0,7	0,4
inwestycyjne <i>investment</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>on the tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>	311,8	409,3	511,7	63,2	56,3
inwestycyjne <i>investment</i>	279,6	368,9	466,2	10,7	8,1
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>from financial assistance granted between local government units for financing own tasks</i>	87,6	111,3	80,4	95,3	110,6
inwestycyjne <i>investment</i>	55,7	75,5	49,2	58,4	72,4
otrzymane z funduszy celowych <i>received from appropriated funds</i>	89,2	144,4	117,8	90,5	90,8
inwestycyjne <i>investment</i>	43,5	99,5	75,4	37,4	14,2
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 <i>grants §§ 200, 620 and 205, 625</i>	4 714,7	5 476,7	5 178,1	2 479,4	3 058,9
inwestycyjne § 620 i 625 <i>investment § 620, 625</i>	3 112,5	3 884,2	4 031,5	1 657,4	1 861,0
PLAN w mln zł PLAN mln zł					
Dotacje ogółem <i>Grants total</i>	8 023,6	9 379,8	8 445,7	4 829,4	5 653,7
dotacje celowe <i>targeted grants</i>	2 625,8	3 117,4	2 920,5	1 970,0	1 910,3
na zadania z zakresu adm. rządowej <i>for tasks of the government administration</i>	1 769,4	2 029,4	1 663,5	1 376,9	1 336,1
inwestycyjne <i>investment</i>	614,2	777,7	489,3	234,0	228,9
na zadania własne <i>for own tasks</i>	349,4	261,4	517,4	295,1	287,7
inwestycyjne <i>investment</i>	186,3	206,5	257,2	83,4	59,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej <i>for tasks realized on the basis of agreements with government administration units</i>	1,8	2,4	1,2	0,8	0,5
inwestycyjne <i>investment</i>	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST <i>on the tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>	315,9	563,8	540,7	102,0	72,0
inwestycyjne <i>investment</i>	282,7	521,6	491,1	47,6	20,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań <i>from financial assistance granted between local government units for financing own tasks</i>	96,2	118,6	89,0	106,0	120,2
inwestycyjne <i>investment</i>	63,6	82,3	57,4	68,6	82,1
otrzymane z funduszy celowych <i>received from appropriated funds</i>	93,1	141,9	108,6	89,2	93,3
inwestycyjne <i>investment</i>	47,7	96,0	68,3	37,4	15,3

Tablica 43. Dotacje ogółem dla województw (cd.)

Table 43. Grants total for voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	5 397,8	6 262,4	5 525,1	2 859,4	3 743,4
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625		3 572,5	4 410,2	4 201,1	2 257,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Dotacje ogółem Grants total	89,5	88,8	94,3	89,8	86,1
dotacje celowe targeted grants	93,8	91,5	95,3	94,2	94,7
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	92,4	95,2	93,7	95,7	95,1
inwestycyjne investment	81,1	91,9	85,7	96,7	95,1
na zadania własne for own tasks	96,8	97,6	99,4	97,7	97,0
inwestycyjne investment	94,1	97,1	98,9	92,1	86,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	94,1	35,0	85,6	87,5	88,9
inwestycyjne investment	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST on the tasks realized on the basis of agreements between local government units	98,7	72,6	94,6	62,0	77,7
inwestycyjne investment	98,9	70,7	94,9	22,5	39,9
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	91,1	93,9	90,3	90,0	92,0
inwestycyjne investment	87,5	91,6	85,7	85,1	88,3
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	95,9	101,8	108,4	101,5	97,3
inwestycyjne investment	91,2	103,7	110,3	100,0	92,5
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	87,3	87,5	93,7	86,7	81,7
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	87,1	88,1	96,0	90,0	82,4
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Dotacje ogółem Grants total	116,1	116,0	95,6	54,5	112,3
dotacje celowe targeted grants	103,2	115,8	97,6	66,7	97,4
na zadania z zakresu adm. rządowej for tasks of the government administration	99,4	118,2	80,7	84,5	96,4
inwestycyjne investment	98,9	143,5	58,7	54,0	96,2
na zadania własne for own tasks	146,1	75,4	201,5	56,1	96,9
inwestycyjne investment	100,4	114,3	126,9	30,2	66,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej for tasks realized on the basis of agreements with government administration units	212,5	47,1	125,0	70,0	57,1
inwestycyjne investment	x	x	x	x	x

Tablica 43. Dotacje ogółem dla województw (dok.)

Table 43. Grants total for voivodships (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST on the tasks realized on the basis of agreements between local government units	252,5	131,3	125,0	12,4	89,1
inwestycyjne investment	301,2	131,9	126,4	2,3	75,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań from financial assistance granted between local government units for financing own tasks	83,0	127,0	72,2	118,5	116,1
inwestycyjne investment	85,5	135,5	65,2	118,7	124,0
otrzymane z funduszy celowych received from appropriated funds	31,9	161,8	81,6	76,8	100,3
inwestycyjne investment	40,5	228,7	75,8	49,6	38,0
dotacje §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 grants §§ 200, 620 and 205, 625	124,3	116,2	94,5	47,9	123,4
inwestycyjne § 620 i 625 investment § 620, 625	132,0	124,8	104,0	41,1	112,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

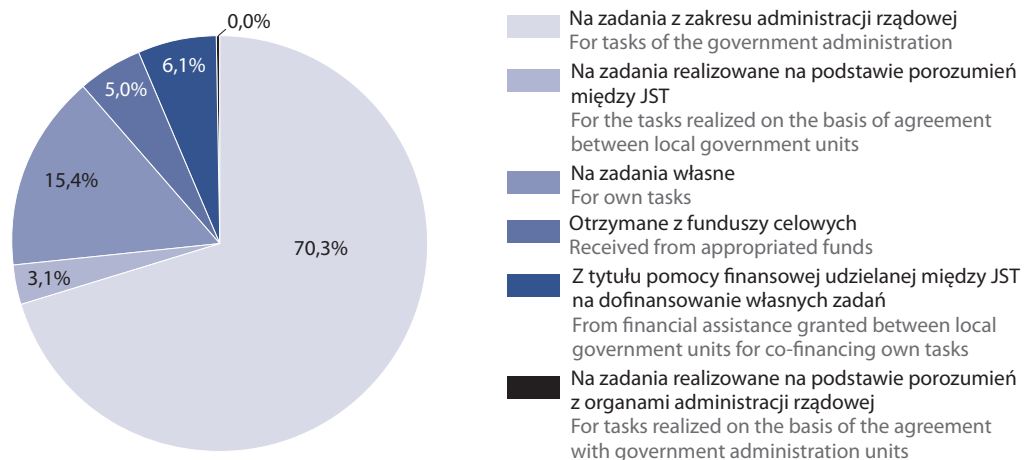
W ramach zrealizowanych dochodów z tytułu **dotacji ogółem** dotacje na zadania bieżące wyniosły 2 642,8 mln zł, czyli 54,3% otrzymanych środków, zaś na zadania inwestycyjne 2 224,3 mln zł, tj. 45,7%.

Dotacje celowe wyniosły 1 808,1 mln zł, tj. o 2,6% mniej niż w roku poprzednim. Część dotacji celowych przekazana na zadania bieżące wyniosła 1 444,8 mln zł (tj. 79,9%), zaś na zadania inwestycyjne 363,3 mln zł (20,1%).

Tytułem dotacji celowych z budżetu państwa **na zadania z zakresu administracji rządowej** województwa otrzymały 1 270,9 mln zł, tj. 70,3% wszystkich dotacji celowych. Dotacje celowe na zadania własne wyniosły 279,2 mln zł, tj. 15,4%, a pozostałe kategorie stanowiły 14,3% dotacji celowych.

Wykres 55. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez województwa

Chart 55. Structure of targeted grants received by voivodships

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W ramach dotacji celowych z budżetu państwa **na zadania z zakresu administracji rządowej** na zadania bieżące przeznaczono 1 053,3 mln zł, zaś na zadania inwestycyjne 217,6 mln zł. Na zadania bieżące, w ramach dotacji celowych z budżetu państwa **na zadania własne**, przeznaczono 228,2 mln zł, a na zadania inwestycyjne przekazano 51,0 mln zł.

W ramach **dotacji §§ 200 i 620 oraz 205 i 625** województwom przekazano 3 058,9 mln zł, czyli o 23,4% więcej niż w 2016 r. Na realizację zadań bieżących przekazano 1 197,9 mln zł, co stanowiło 39,2% tej dotacji, a na zadania inwestycyjne 1 861,0 mln zł, tj. 60,8%.

VI.1.3. Subwencja ogólna

VI.1.3. General subvention

W 2017 r. subwencja ogólna wyniosła 2 126,9 mln zł, co oznaczało wzrost o 8,2% w porównaniu do 2016 r. oraz wykonanie planu w 100,0%.

Tablica 44. Subwencja ogólna województw
Table 44. General subvention from the state budget for voivodships

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł EXECUTION mln zł					
Subwencja ogólna General subvention	2 639,2	2 870,0	1 993,1	1 964,9	2 126,9
część oświatowa educational part	779,7	718,4	674,0	646,7	604,3
część regionalna regional part	735,3	914,7	323,9	317,8	379,0
część wyrównawcza equalizing part	1 091,6	1 218,2	948,9	973,1	1 113,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	32,7	18,7	46,4	27,3	30,6
PLAN w mln zł PLAN mln zł					
Subwencja ogólna General subvention	2 637,3	2 869,9	1 993,1	1 964,8	2 126,8
część oświatowa educational part	779,3	718,3	674,0	646,6	604,2
część regionalna regional part	735,3	914,7	323,9	317,8	379,0
część wyrównawcza equalizing part	1 091,6	1 218,2	948,9	973,1	1 113,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	31,1	18,7	46,4	27,3	30,6
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Subwencja ogólna General subvention	100,0	100,0	100,1	100,0	100,0
część oświatowa educational part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część regionalna regional part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza equalizing part	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej supplementing of the general subvention	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Subwencja ogólna General subvention	105,3	108,7	69,4	98,6	108,2
część oświatowa educational part	101,0	92,1	93,8	95,9	93,4
część regionalna regional part	107,0	124,4	35,4	98,1	119,3

Tablica 44. Subwencja ogólna województw (dok.)
Table 44. General subvention from the state budget for voivodships (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
część wyrównawcza <i>equalizing part</i>	108,6	111,6	77,9	102,6	114,4
uzupełnienie subwencji ogólnej <i>supplementing of the general subvention</i>	77,4	57,1	248,1	58,8	112,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Największą częścią subwencji ogólnej pozostawała część wyrównawcza, która stanowiła 52,3% (wobec 49,5% rok wcześniej). Udział części oświatowej zmniejszył się do 28,4% (z 32,9% w 2016 r.), zaś części regionalnej wzrósł do 17,8% (wobec 16,2%).

VI.2. Wydatki województw

VI.2. Voivodships' expenditure

W 2017 r. wydatki ogółem województw wyniosły 14 317,4 mln zł i było to o 13,5% więcej niż w 2016 r., a ich plan został wykonany w 89,6%. W strukturze wydatków województw wydatki bieżące stanowiły 69,8%, zaś wydatki majątkowe 30,2%.

Tablica 45. Wydatki województw
Table 45. Voivodships' expenditure

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
WYKONANIE w mln zł <i>EXECUTION mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	16 527,0	18 238,3	17 202,7	12 617,4	14 317,4
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	9 964,7	10 391,5	9 439,7	9 307,0	9 990,4
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	2 139,0	2 186,1	2 201,7	2 230,3	2 359,1
osobowe <i>personal</i>	1 921,8	1 968,5	2 008,8	2 052,0	2 168,1
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	382,7	390,7	397,3	403,6	424,3
dotacje <i>grants</i>	3 978,7	4 076,5	3 787,7	3 702,4	4 141,4
na obsługę długu <i>on debt service</i>	243,2	210,1	188,7	184,6	170,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	13,1	19,0	17,3	6,9	7,4
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	112,3	128,8	91,4	60,1	75,2
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	3 095,7	3 380,3	2 755,5	2 719,0	2 812,9
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	6 562,3	7 846,8	7 763,0	3 310,4	4 327,0
inwestycyjne <i>investment</i>	6 354,5	7 707,4	7 415,4	3 083,0	3 973,1
PLAN w mln zł <i>PLAN mln zł</i>					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	18 305,3	20 444,3	18 596,2	14 006,1	15 973,2
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	10 770,4	11 265,0	10 044,3	9 978,7	10 711,6
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	2 210,2	2 261,9	2 306,7	2 313,6	2 446,7
osobowe <i>personal</i>	1 979,9	2 032,6	2 102,5	2 121,8	2 241,0

Tablica 45. Wydatki województw (cd.)
Table 45. Voivodships' expenditure (cont.)

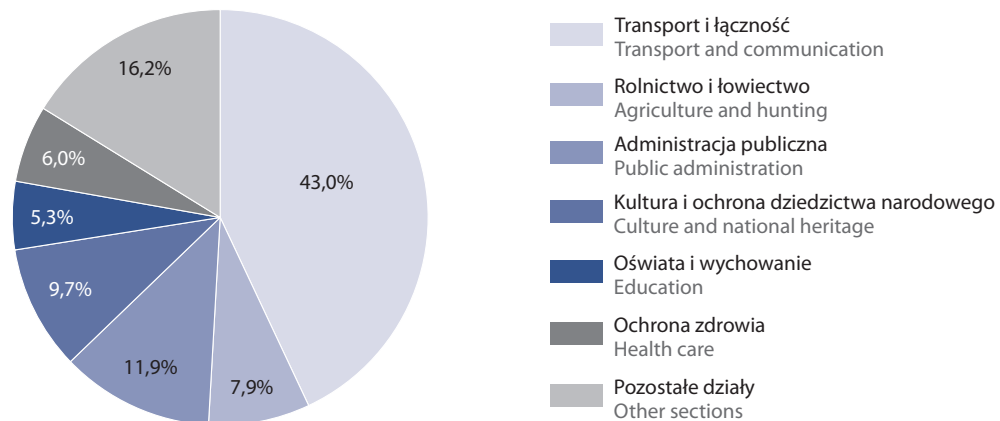
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2013	2014	2015	2016	2017
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	403,3	413,7	426,2	430,5	450,9
dotacje <i>grants</i>	4 140,2	4 229,9	3 859,0	3 867,6	4 369,0
na obsługę długu <i>on debt service</i>	288,3	236,6	226,8	211,6	184,4
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	55,3	58,1	54,2	30,7	27,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	120,6	142,8	96,6	65,0	86,7
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	3 552,5	3 922,0	3 074,7	3 060,0	3 146,0
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	7 534,9	9 179,2	8 552,0	4 027,4	5 261,5
inwestycyjne <i>investment</i>	7 326,7	9 033,2	8 196,2	3 794,0	4 903,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w % RATE OF EXECUTION %					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	90,3	89,2	92,5	90,1	89,6
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	92,5	92,2	94,0	93,3	93,3
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	96,8	96,6	95,4	96,4	96,4
osobowe <i>personal</i>	97,1	96,8	95,5	96,7	96,7
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	94,9	94,4	93,2	93,8	94,1
dotacje <i>grants</i>	96,1	96,4	98,2	95,7	94,8
na obsługę długu <i>on debt service</i>	84,3	88,8	83,2	87,2	92,2
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	23,7	32,7	31,9	22,5	26,4
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	93,1	90,2	94,6	92,5	86,7
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	87,1	86,2	89,6	88,9	89,4
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	87,1	85,5	90,8	82,2	82,2
inwestycyjne <i>investment</i>	86,7	85,3	90,5	81,3	81,0
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR = 100					
Wydatki ogółem <i>Total expenditure</i>	104,9	110,4	94,3	73,3	113,5
wydatki bieżące <i>current expenditure</i>	101,6	104,3	90,8	98,6	107,3
na wynagrodzenia <i>on wages and salaries</i>	100,6	102,2	100,7	101,3	105,8
osobowe <i>personal</i>	100,9	102,4	102,0	97,9	105,7
pochodne od wynagrodzeń <i>wages and salaries related expenditure</i>	102,8	102,1	101,7	101,6	105,1
dotacje <i>grants</i>	103,0	102,5	92,9	97,7	111,9
na obsługę długu <i>on debt service</i>	86,1	86,4	89,8	97,8	92,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji <i>due to issued guarantees</i>	66,2	145,0	91,1	39,9	107,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych <i>benefits for natural persons</i>	99,6	114,7	71,0	65,8	125,1

Tablica 45. Wydatki województw (dok.)
Table 45. Voivodships' expenditure (cont.)

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
pozostałe wydatki <i>other expenditure</i>	102,0	109,2	81,5	98,7	103,5
wydatki majątkowe <i>property expenditure</i>	110,2	119,6	98,9	42,6	130,7
inwestycyjne <i>investment</i>	112,2	121,3	96,2	41,6	128,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 56. Struktura wydatków województw według działów
Chart 56. Structure of voivodships' expenditure by sections

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W strukturze wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w 2017 r. największy udział w zrealizowanych wydatkach ogółem miały wydatki w dziale „Transport i łączność” – 43,0%. W dziale tym najważniejszą kategorię wydatkową stanowiły wydatki na wojewódzkie drogi publiczne – 53,0% oraz wydatki na krajowe przewozy kolejowe – 34,4%. Znaczący udział w wydatkach ogółem województw miały również wydatki wykonane w następujących działach: „Administracja publiczna” – 11,9%, „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” – 9,7%, „Rolnictwo i łowiectwo” – 7,9%.

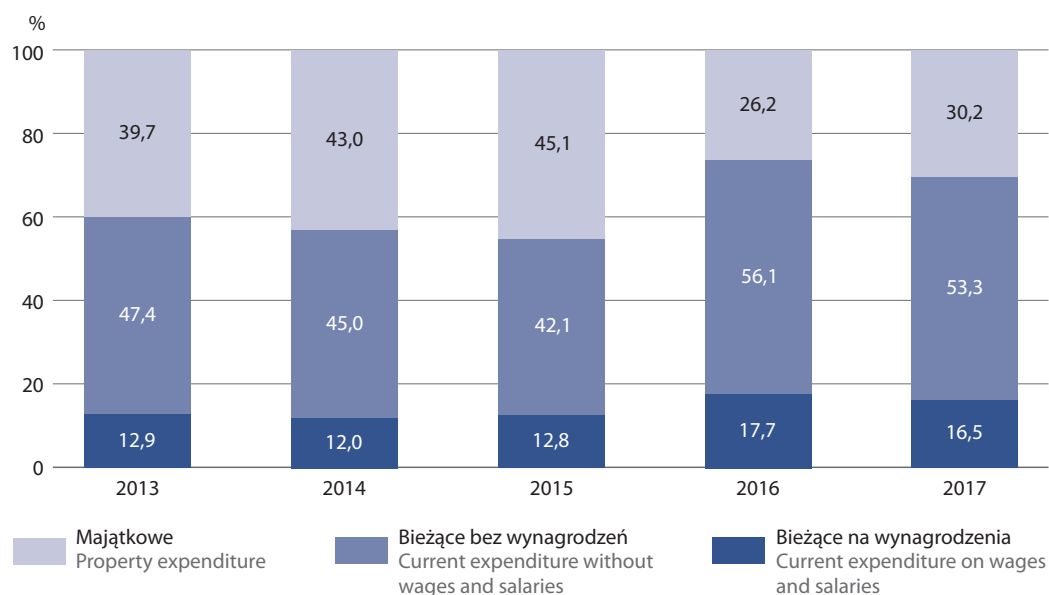
W największych działach wydatki zwiększyły się odpowiednio: w dziale „Transport i łączność” o 22,4%, „Rolnictwo i łowiectwo” o 0,4%, „Administracja publiczna” o 9,5% oraz w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” o 7,8%.

W 2017 r. wydatki ogółem wzrosły o 13,5% w porównaniu z 2016 r., wydatki bieżące były wyższe o 7,3%, a wydatki majątkowe o 30,7%. Natomiast wcześniej, w latach 2015-2016 następował spadek wydatków bieżących oraz wydatków majątkowych.

Istotny udział w wydatkach bieżących miały dotacje (41,5%, tj. 4 141,4 mln zł) oraz wydatki na wynagrodzenia (23,6%, tj. 2 359,1 mln zł). W strukturze wydatków na **wynagrodzenia** największą kategorię wydatkową stanowił dział „Administracja publiczna” (41,1%). W dalszej kolejności były to: „Oświata i wychowanie” (18,1%), „Rolnictwo i łowiectwo” (10,0%), „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” (9,0%), „Transport i łączność” (8,7%).

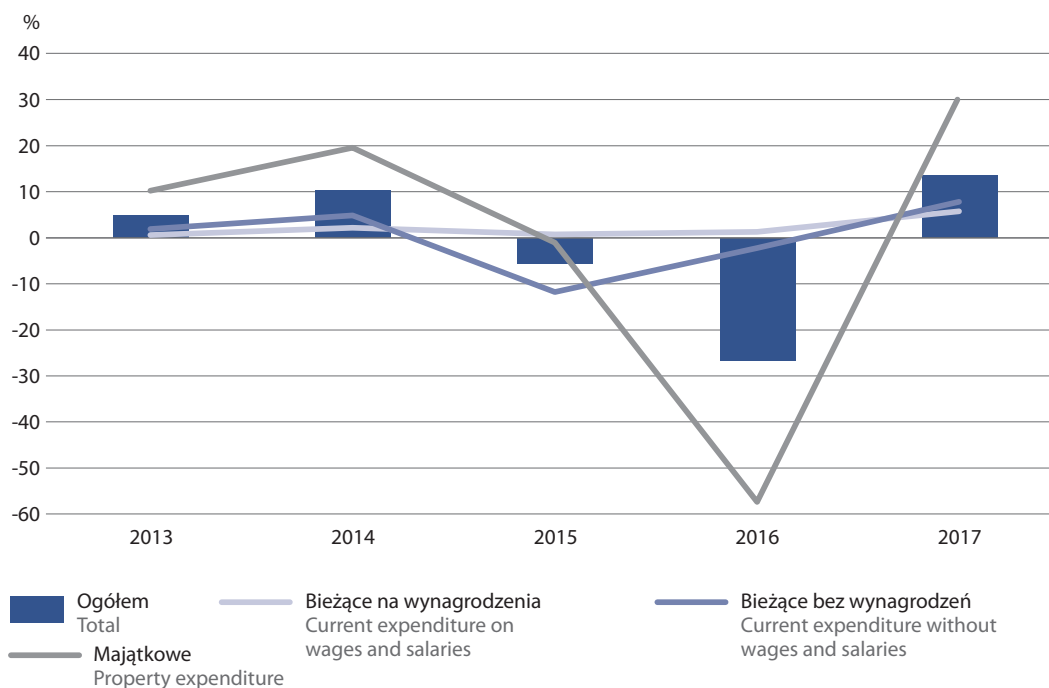
Wydatki na inwestycje, których wartość wyniosła 3 973,1 mln zł, były największą częścią **wydatków majątkowych** i stanowiły 91,8% ich wartości. Ponad połowę wydatków majątkowych województw, tj. 63,2%, zrealizowano w dziale „Transport i łączność”. W dziale tym dominującą kategorię stanowiły wydatki na drogi publiczne (80,7%). Znaczna część wydatków majątkowych została zrealizowana także w działach „Ochrona zdrowia” (13,3%) oraz „Rolnictwo i łowiectwo” (10,2%).

Wykres 57. Struktura wydatków województw
 Chart 57. Structure of expenditure of voivodships

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 58. Zmiany wybranych kategorii wydatków (r/r)
 Chart 58. Changes of selected categories of expenditure (y/y)

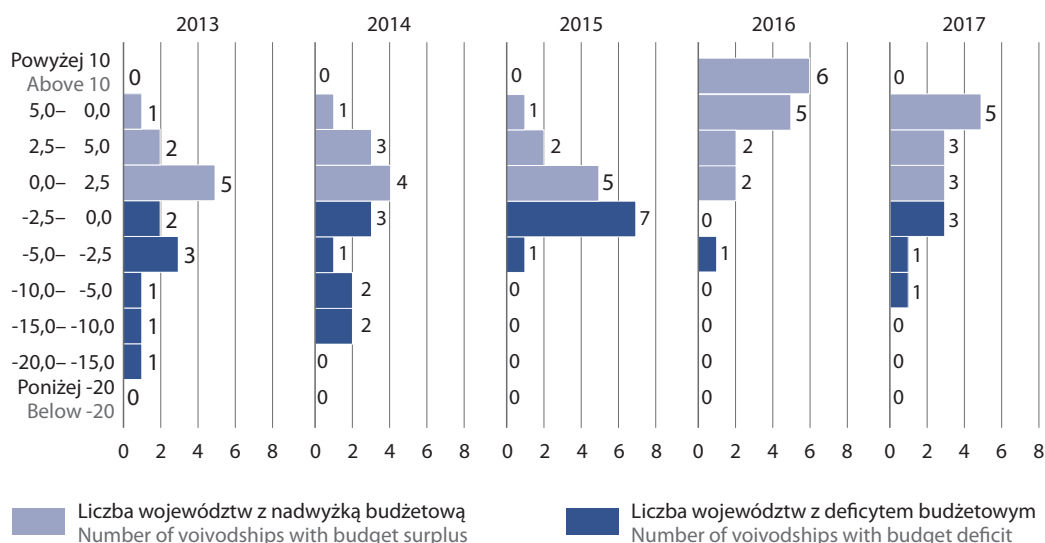
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

VI.3. Wynik budżetów województw

VI.3. Voivodships' result of budgets

W 2017 r. budżety województw zamknęły się nadwyżką w wysokości 454,0 mln zł (podczas gdy w 2016 r. odnotowano nadwyżkę w wysokości 888,2 mln zł). Jedenaście województw uzyskało nadwyżkę budżetową na łączną kwotę 554,7 mln zł, a budżet 5 samorządów wojewódzkich zamknął się deficytem, który wyniósł 100,7 mln zł. Dla porównania, w 2016 r. piętnaście województw uzyskało nadwyżkę budżetową na łączną kwotę 934,8 mln zł, w 2015 r. jedynie siedem województw wykazało nadwyżkę budżetową, a w 2014 r. i 2013 r. osiem województw zamknęło rok budżetowy nadwyżką. W 2017 r. deficyt budżetowy poniżej 5% wystąpił dla czterech województw, a dla jednego województwa w relacji do dochodów wyniósł między 5 a 10%.

Wykres 59. Województwa według relacji wyniku budżetowego do dochodów
Chart 59. Voivodships by result/revenue relation

Uwaga. Przedziały dla wartości wskaźnika lewostronnie domknięte.
Note. The intervals for the index values are left-closed.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

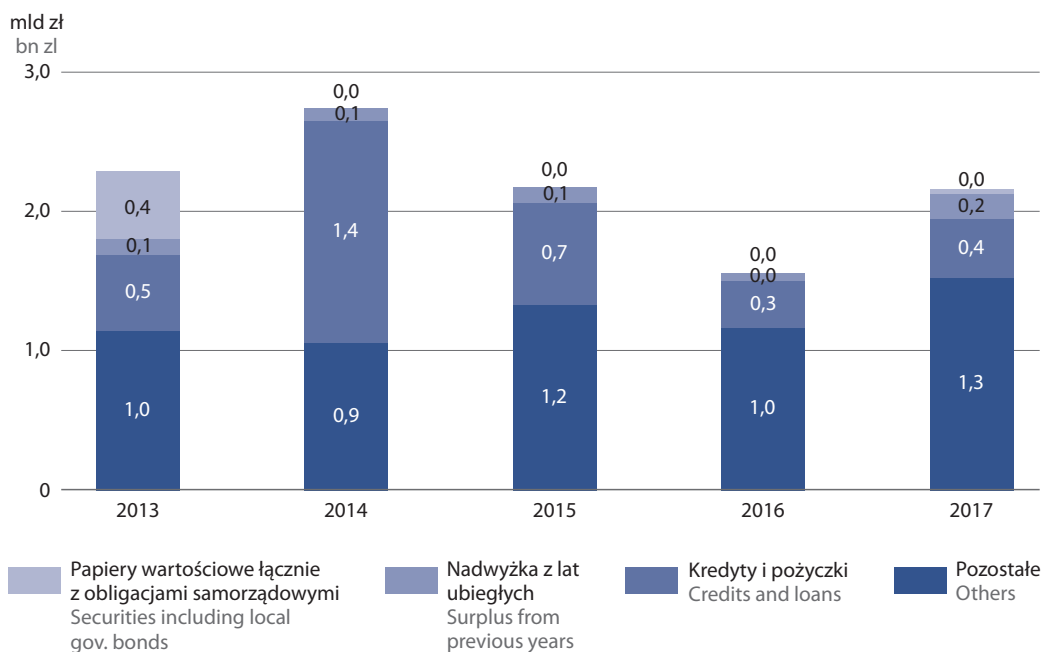
VI.4. Finansowanie

VI.4. Financing

W 2017 r. województwa zrealizowały **przychody** w łącznej wysokości 1 894,4 mln zł, a **rozchody** w wysokości 1 076,8 mln zł. Największy udział w przychodach (68,4%) miała kategoria tzw. wolnych środków²⁴ w wysokości 1 296,6 mln zł. Przychody z kredytów i pożyczek stanowiły 19,8%, zaś z nadwyżki z lat ubiegłych 8,3%. Rozchody z tytułu spłaty kredytów i pożyczek stanowiły 83,8%, a wykup papierów wartościowych 11,8%.

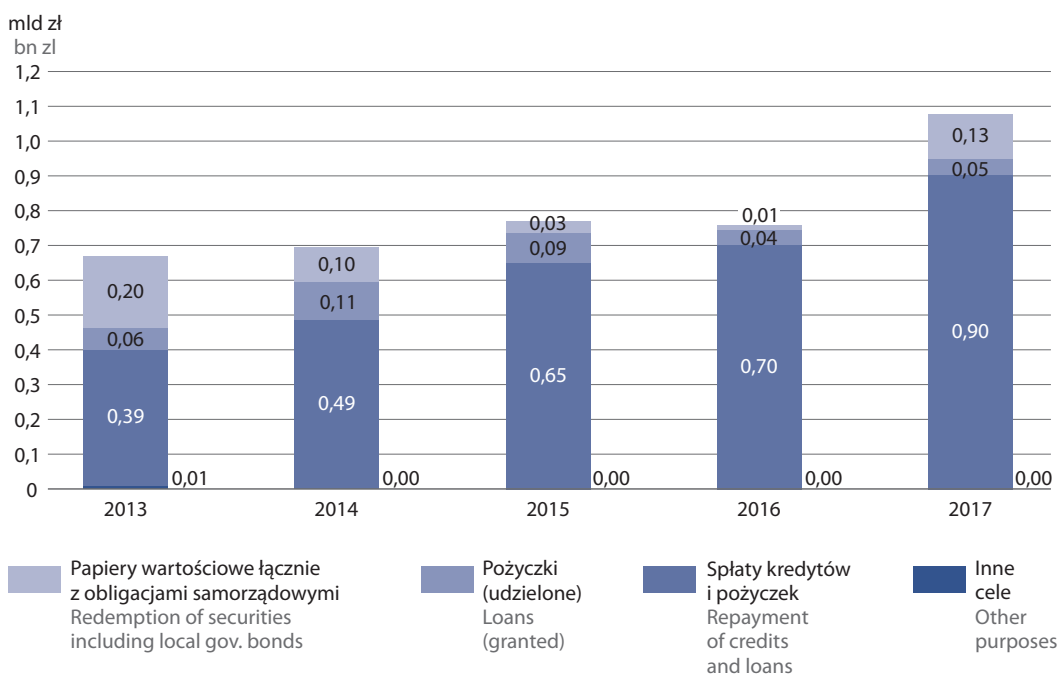
²⁴ Tj. nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. Powstaje ona w wyniku rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Wykres 60. Przychody województw
Chart 60. Proceeds of voivodships

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Wykres 61. Rozchody województw
Chart 61. Outlays of voivodships

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: Ministry of Finance data.

Rozdział VII.

Chapter VII.

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego

Debt of local government units

W 2017 r. zobowiązania ogółem jednostek samorządu terytorialnego wyniosły, przed konsolidacją, 68 926,1 mln zł. Udział tych jednostek w całości zadłużenia sektora finansów publicznych wyniósł 6,8%. W porównaniu do 2016 r. zobowiązania JST spadły o 0,1%, a proces obniżania się poziomu długu w ujęciu nominalnym notowany jest od 2014 r.

Spadek zadłużenia w stosunku do 2016 r. odnotowano w miastach na prawach powiatu oraz w województwach, a wzrost zadłużenia nastąpił w gminach oraz powiatach. Najwyższy spadek zadłużenia, o 10,0% nastąpił w województwach, natomiast najwyższy wzrost w gminach – o 4,1%. Najwyższa kwota zobowiązań wystąpiła w budżetach miast na prawach powiatu i wyniosła 32 367,3 mln zł, natomiast najniższe zobowiązania, w kwocie 5 628,4 mln zł odnotowano dla powiatów.

Tablica 46. Zobowiązania ogółem poszczególnych szczebli JST

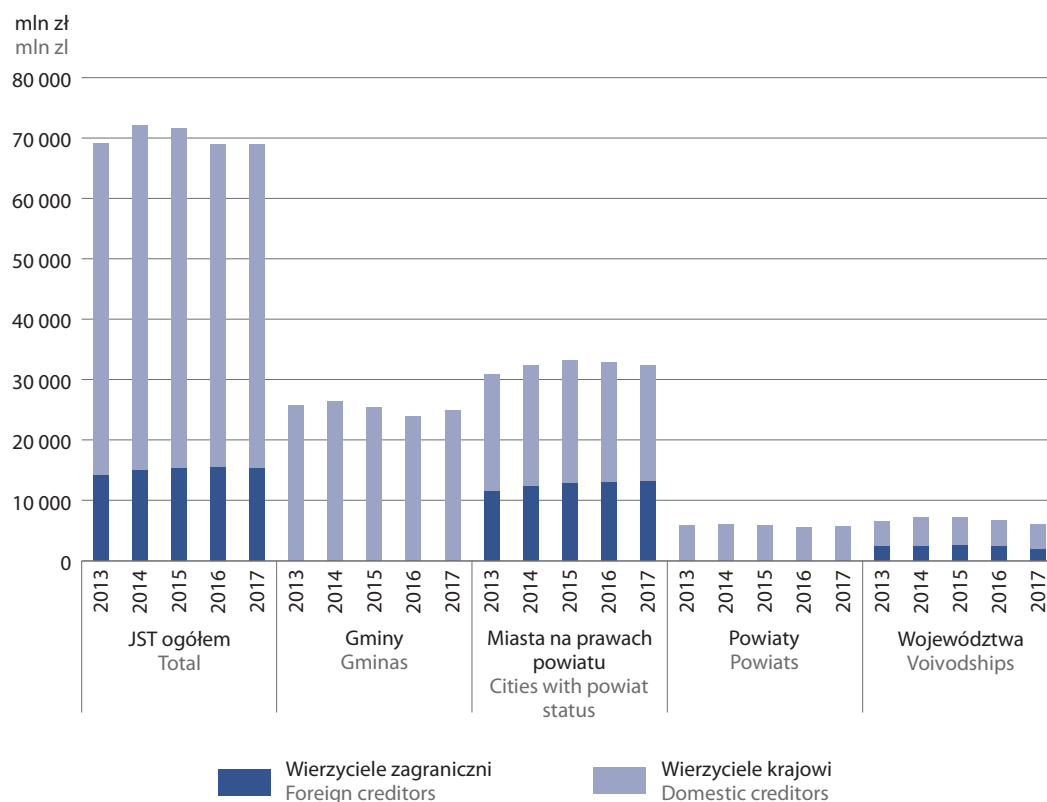
Table 46. Total liabilities of individual levels of local government units

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
w mln zł in mln zł					
JST ogółem <i>JST total</i>	69 159,1	72 109,9	71 634,7	69 019,9	68 926,1
gminy <i>gminas</i>	25 771,9	26 436,2	25 428,7	23 863,5	24 838,2
miasta na prawach powiatu <i>cities with powiat status</i>	30 884,6	32 446,4	33 210,3	32 821,7	32 367,3
powiaty <i>powiats</i>	5 877,6	5 943,2	5 841,2	5 565,8	5 628,4
województwa <i>voivodships</i>	6 625,1	7 284,1	7 154,5	6 768,9	6 092,2
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR=100					
JST ogółem <i>JST total</i>	102,0	104,3	99,3	96,3	99,9
gminy <i>gminas</i>	98,5	102,6	96,2	93,8	104,1
miasta na prawach powiatu <i>cities with powiat status</i>	104,4	105,1	102,4	98,8	98,6
powiaty <i>powiats</i>	98,4	101,1	98,3	95,3	101,1
województwa <i>voivodships</i>	108,4	109,9	98,2	94,6	90,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek wyniosło 64 907,4 mln zł, co stanowiło 94,2% zobowiązań ogółem JST – dług w tej kategorii wzrósł o 0,4% w porównaniu do roku poprzedzającego. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły 3 942,0 mln zł i stanowiły 5,7% ogółu zobowiązań JST, odnotowano spadek tego udziału o 0,5 p. proc. w porównaniu do 2016 r. Zobowiązania wymagalne wyniosły 76,7 mln zł i w zestawieniu z poprzednim rokiem zmniejszyły się o 18,5%. Ich udział w zobowiązaniach ogółem był marginalny i stanowił 0,1%.

Wykres 62. Zadłużenie JST według miejsca emisji długu
Chart 62. Debt of local government units according to the place of issue

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Zobowiązania JST wobec wierzycieli zagranicznych w 2017 r. wyniosły 15 332,8 mln zł i stanowiły 22,2% wszystkich wierzycieli – spadek udziału o 0,3 p. proc. w porównaniu do roku poprzedniego. Najwyższy udział tych zobowiązań wystąpił w miastach na prawach powiatu, w których zadłużenie wobec wierzycieli zagranicznych wyniosło 13 265,7 mln zł. Od 2013 r. udział zobowiązań wobec wierzycieli zagranicznych w miastach na prawach powiatu wzrósł z 37,7% w 2013 r. do 41,0% w 2017 r. W województwach udział zobowiązań wobec wierzycieli zagranicznych w 2017 r. wyniósł 33,9% o wartości 2 065,6 mln zł. Udział długu zagranicznego gmin był śladowy, natomiast powiaty od 2014 r. posiadają wyłącznie wierzycieli krajowych.

Pod względem podziału na grupy wierzycieli jednostki samorządu terytorialnego w 2017 r. zadłużyły się głównie w bankach krajowych. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek wobec tych banków wyniosły 45 509,5 mln zł i stanowiły 66,0% całości zadłużenia JST, natomiast z tytułu papierów wartościowych długoterminowych wyniosły 3 680,4 mln zł i stanowiły 5,3% całości zadłużenia JST. Jednostki samorządu terytorialnego zadłużyły się także u nierezydentów należących do strefy euro – w wysokości 15 104,7 mln zł,

co stanowiło 21,9% całości zadłużenia JST oraz u innych jednostek należących do samorządu terytorialnego²⁵ – w wysokości 2 120,7 mln zł, czyli 3,1% całości zadłużenia JST.

Tablica 47. Wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów

Table 47. Debt to revenue ratio

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
DOCHODY w mln zł REVENUE in mln zł					
JST ogółem <i>JST total</i>	183 458,3	194 337,2	199 018,9	213 668,9	229 878,7
gminy <i>gminas</i>	80 043,4	84 549,0	87 667,2	101 794,8	111 189,3
miasta na prawach powiatu <i>cities with powiat status</i>	64 216,6	68 259,8	70 560,1	74 420,1	78 529,5
powiaty <i>powiats</i>	23 077,6	23 782,8	23 681,5	23 948,3	25 388,5
województwa <i>voivodships</i>	16 120,7	17 745,6	17 110,1	13 505,6	14 771,4
ZOBOWIĄZANIA w mln zł LIABILITIES in mln zł					
JST ogółem <i>JST total</i>	69 159,1	72 109,9	71 634,7	69 019,9	68 926,1
gminy <i>gminas</i>	25 771,9	26 436,2	25 428,7	23 863,5	24 838,2
miasta na prawach powiatu <i>cities with powiat status</i>	30 884,6	32 446,4	33 210,3	32 821,7	32 367,3
powiaty <i>powiats</i>	5 877,6	5 943,2	5 841,2	5 565,8	5 628,4
województwa <i>voivodships</i>	6 625,1	7 284,1	7 154,5	6 768,9	6 092,2
WSKAŹNIK ZADŁUŻENIA w % DEBT RATIO in %					
JST ogółem <i>JST total</i>	37,7	37,1	36,0	32,3	30,0
gminy <i>gminas</i>	32,2	31,3	29,0	23,4	22,3
miasta na prawach powiatu <i>cities with powiat status</i>	48,1	47,5	47,1	44,1	41,2
powiaty <i>powiats</i>	25,5	25,0	24,7	23,2	22,2
województwa <i>voivodships</i>	41,1	41,0	41,8	50,1	41,2

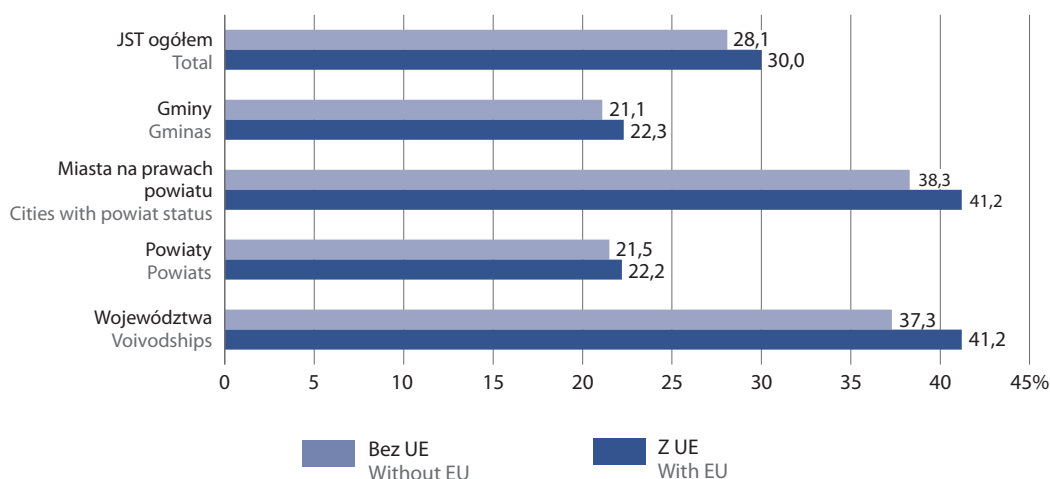
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wskaźnik zadłużenia liczony jako relacja zobowiązań do zrealizowanych dochodów ogółem w 2017 r. dla wszystkich JST wyniósł 30,0% – spadek o 2,3 p. proc. w porównaniu do roku poprzedniego. Najwyższy spadek wskaźnika zadłużenia w porównaniu do poprzedzającego roku odnotowano w województwach – o 8,9 p. proc., a najniższy w gminach – o 1,1 p. proc. i powiatach – o 1,1 p. proc.

²⁵ Obejmuje jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe instytucje kultury oraz samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw, w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem banków, spółek prawa handlowego.

Wykres 63. Wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów

Chart 63. Debt to revenue ratio

Uwaga. Bez UE – bez zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych; z UE – całość zobowiązań.

Note. Without EU – without liabilities on programs and projects financed with EU funds; with EU – all liabilities.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wskaźnik zadłużenia JST bez uwzględnienia zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych²⁶ w 2017 r. wyniósł 28,1%, i odnotowano jego spadek o 2,2 p. proc. Najwyższy spadek wskaźnika zadłużenia w porównaniu do 2016 r., bez uwzględnienia ww. zobowiązań, wystąpił w województwach – o 8,1 p. proc., a najniższy w gminach – o 1,0 p. proc.

Kwota zobowiązań JST z tytułu kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej wyniosła 4 443,0 mln zł i była o 5,1% wyższa niż w 2016 r. Udział tej kwoty w ogólnej kwocie zobowiązań JST w 2017 r. stanowił 6,4% i w porównaniu do 2016 r. zwiększył się o 0,3 p. proc. Najbardziej zadłużone z tego tytułu były miasta na prawach powiatu, w których kwota zadłużenia wyniosła 2 266,3 mln zł – wzrost o 7,9% w odniesieniu do poprzedniego roku. Zobowiązania gmin wyniosły 1 420,0 mln zł, co oznaczało wzrost o 7,1%, w odniesieniu do 2016 r. Zobowiązania województw wyniosły 586,3 mln zł i były o 8,7% niższe niż w 2016 r. Zobowiązania powiatów wyniosły 170,4 mln zł; wzrosły o 12,3% w porównaniu do 2016 r.

²⁶ Ważnym czynnikiem zabezpieczającym jednostki samorządu terytorialnego przed nadmiernym zadłużeniem jest indywidualny limit (wskaźnik) zadłużenia. Z mechanizmu wyliczania tego wskaźnika wykluczone są właśnie spłaty kredytów, pożyczek oraz wykup wyemitowanych papierów wartościowych na realizację projektów z udziałem środków unijnych.

Tablica 48. Zobowiązania poszczególnych szczebli JST z tytułu kredytów i pożyczek związanych z wykorzystaniem środków z UE Table 48. *Liabilities of individual levels of local government units due to loans and borrowings related to the use of EU funds*

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
w mln zł in mln zł					
JST ogółem JST total	10 213,8	9 222,9	6 842,9	4 227,2	4 443,0
gminy gminas	2 466,8	2 327,7	1 797,5	1 326,5	1 420,0
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	7 178,1	5 999,1	4 250,6	2 100,6	2 266,3
powiaty powiats	186,4	177,6	177,7	158,2	170,4
województwa voivodships	382,5	718,4	617,2	642,0	586,3
ROK POPRZEDNI = 100 PREVIOUS YEAR=100					
JST ogółem JST total	158,7	90,3	74,2	61,8	105,1
gminy gminas	91,1	94,4	77,2	73,8	107,1
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	222,8	83,6	70,9	49,4	107,9
powiaty powiats	76,5	95,3	100,1	89,0	107,8
województwa voivodships	147,3	187,8	85,9	104,0	91,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

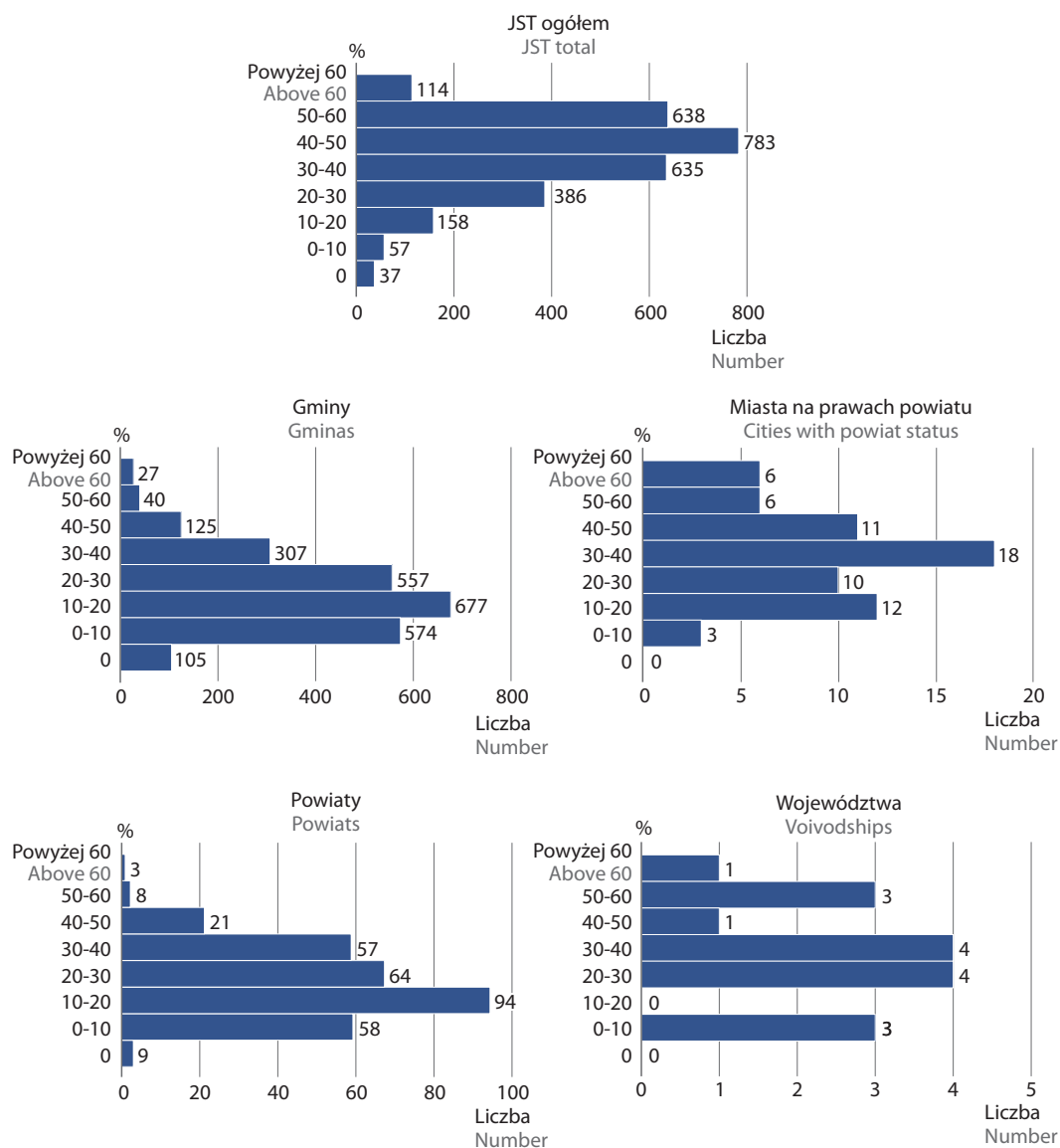
W 2017 r. zadłużonych było 2 694 jednostek samorządu terytorialnego, tj. 95,9% (bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych). Zadłużeniem do 40% wykonanych dochodów charakteryzowało się 2 442 jednostek tj., 90,6% wszystkich zadłużonych JST.

W 2017 r. Regionalne Izby Obrachunkowe wezwały 7 jednostek samorządu do opracowania programu postępowania naprawczego, a 5 jednostek opracowało taki program.

Na mocy obowiązującego art. 224 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. ustawy o finansach publicznych, umożliwiającego udzielenie pomocy z budżetu państwa, tym JST, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, w 2017 r. pomocy udzielono 3 jednostkom. Dotychczas z takiej formy pomocy skorzystało 37 JST, a 25 jednostek samorządu zobowiązane jest do spłaty pożyczek z budżetu państwa (według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.).

W 2017 r. 34 jednostki samorządu terytorialnego nie spełniały relacji określonej indywidualnym wskaźnikiem zadłużenia, zgodnie z art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (z tego: 26 gmin oraz 8 powiatów).

Wykres 64. Liczba JST według relacji zadłużenia do dochodów w 2017 r.
 Chart 64. Number of JST by debt to revenue ratio in 2017

Uwaga. Bez zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Note. Without liabilities on programs and projects financed with EU funds.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

VII.1. Zadłużenie podsektora samorządowego oraz jego struktura

VII.1. Debt of local government and its structure

Zadłużenie podsektora samorządowego²⁷ w 2017 r. wyniosło, przed konsolidacją, 74 157,6 mln zł i spadło o 0,3%. Najwyższy wzrost zobowiązań odnotowano w samorządowych instytucjach kultury – o 19,7%, a najwyższy spadek – o 12,8% w pozostałych samorządowych osobach prawnych. W samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej nadzorowanych przez JST (SPZOZ) nastąpił spadek zadłużenia o 0,8%, natomiast w JST i ich związkach spadek o 0,2%. Zadłużenie JST i ich związków w 2017 r. stanowiło 93,4% wierzytelności podsektora samorządowego, a udział SPZOZ wyniósł 5,7%.

Tablica 49. Zadłużenie podsektora samorządowego

Table 49. Debt of local government

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
	w mln zł in mln zł				
Podsektor samorządowy <i>Local government</i>	74 056,0	77 9147,1	77 124,8	74 408,4	74 157,6
JST i ich związki <i>JST and their associations</i>	69 492,7	72 451,2	72 029,7	69 423,6	69 281,3
Samorządowe instytucje kultury <i>Local institutions of culture</i>	81,1	86,6	80,0	51,6	61,8
Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez JST <i>Independent public healthcare units supervised by JST</i>	3 937,6	4 038,8	4 257,3	4 270,6	4 236,8
Pozostałe samorządowe osoby prawne <i>Other local government legal entities</i>	544,7	570,4	757,8	662,6	577,7

Uwaga. Dane uwzględniają korekty zgłoszone przez JST.

Note. The data includes corrections reported by JST.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Source: own contribution based on Statistics Poland data.

Na koniec 2017 r. stan przejętych²⁸ przez JST zobowiązań SPZOZ ukształtował się na poziomie 27,5 mln zł. Stan tych zobowiązań systematycznie spada. W związku z przejętymi zobowiązaniami SPZOZ jednostki samorządu terytorialnego w latach 2013-2017 wykupiły papiery wartościowe oraz spłaciły kredyty i pożyczki na łączną kwotę 27,0 mln zł.

Tablica 50. Zobowiązania SPZOZ przejęte przez JST

Table 50. Liabilities of independent public healthcare units taken over by JST

Wyszczególnienie Specification	2013	2014	2015	2016	2017
	w mln zł in mln zł				
Wykup papierów wartościowych, spłata kredytów i pożyczek zaciągniętych na spłatę przejętych zobowiązań SPZOZ w okresie sprawozdawczym <i>Redemption of securities, repayment of loans and credits contracted for the repayment of the assumed liabilities of SPZOZ in the reporting period</i>	2,2	5,4	5,8	6,9	6,7
Przejęte zadłużenie SPZOZ na koniec okresu sprawozdawczego <i>Taken over debt of SPZOZ at the end of the reporting period</i>	207,9	181,8	57,8	44,6	27,5

Uwaga. Dane uwzględniają korekty zgłoszone przez JST.

Note. The data includes corrections reported by JST.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Source: own contribution based on Statistics Poland data.

²⁷ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie definiuje podsektorów (rządowego, samorządowego i ubezpieczeń społecznych) w ramach sektora finansów publicznych. Ministerstwo Finansów utrzymuje podział na podsektory w oparciu o sektoryzację nawiązującą do systemu ESA. Dane z tego podrozdziału zostały opracowane wg tej sektoryzacji.

²⁸ Nie należy interpretować tego jako całości przejętych zobowiązań. Jest to stan będący saldem przejętego długu i jego spłat w danym roku.

VII.2. Zadłużenie gmin

VII.2. Debt of gminas

W 2017 r. zobowiązania gmin ogółem wyniosły 24 838,2 mln zł i wzrosły o 4,1% w porównaniu do 2016 r. Zobowiązania ogółem wystąpiły w 2 334 gminach, tj. 96,8% ogółu gmin. Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek stanowiło 99,1% zobowiązań ogółem wszystkich gmin, tj. 24 619,1 mln zł – wzrost o 4,0% w porównaniu do 2016 r. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły 162,8 mln zł i wzrosły o 25,3%. Zobowiązania wymagalne wyniosły 56,3 mln zł i zmniejszyły się o 5,8% w porównaniu do 2016 r.

Tablica 51. Gminy w województwach według wskaźnika zadłużenia w 2017 r.

Table 51. Gminas in voivodships according to the debt ratio in 2017 r.

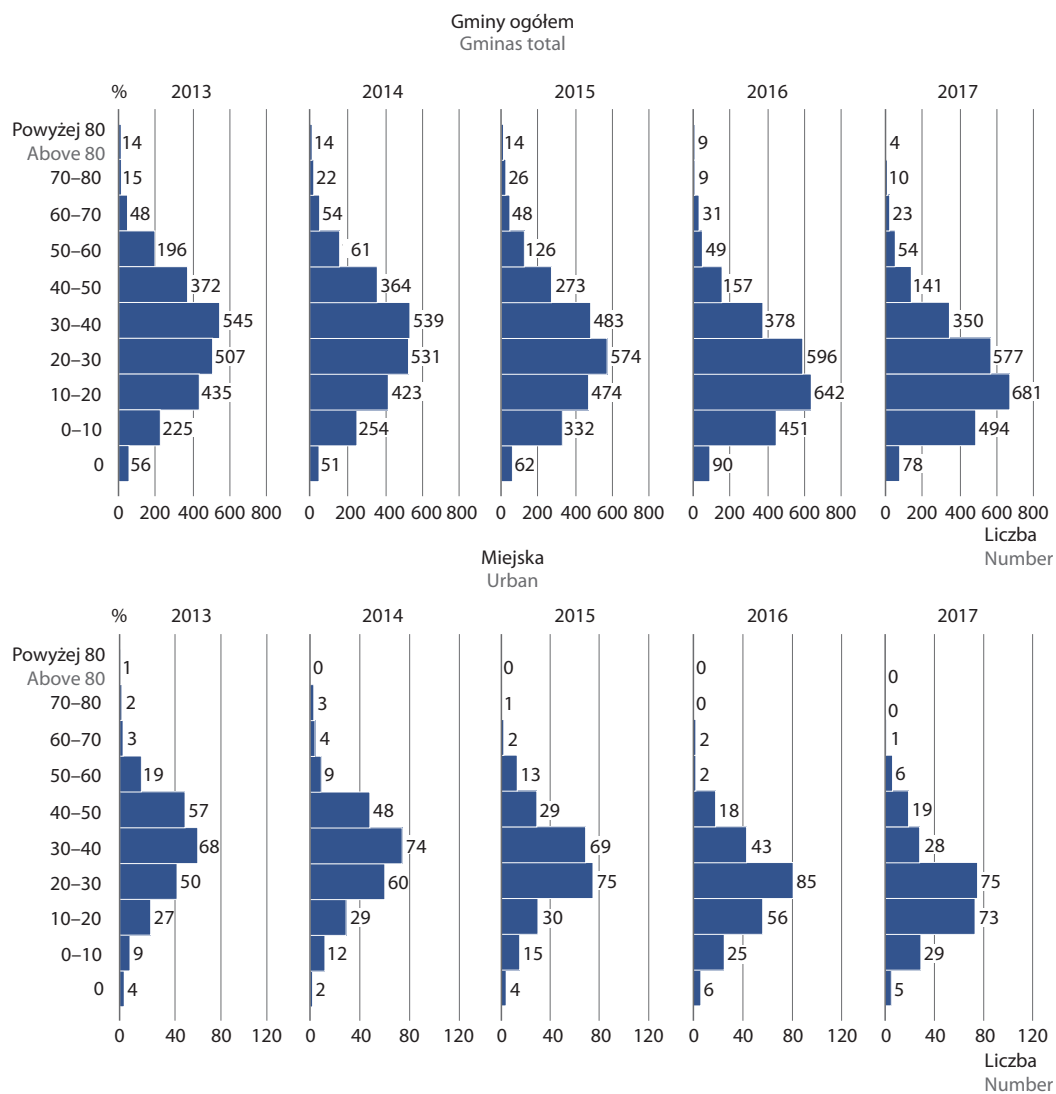
Województwo Voivodship	Liczba gmin ogółem Number of gminas	Liczba gmin w danym przedziale Number of gminas in intervals				Udział gmin w danym przedziale (%) Share of gminas in intervals (%)			
		0-20	21-40	41-60	Powyżej Above 60	0-20	21-40	41-60	Powyżej Above 60
Polska Poland	2 412	1253	927	195	37	51,9	38,4	8,1	1,5
Dolnośląskie	165	54	75	32	4	32,7	45,5	19,4	2,4
Kujawsko-pomorskie	140	82	50	8	-	58,6	35,7	5,7	-
Lubelskie	209	126	66	13	4	60,3	31,6	6,2	1,9
Lubuskie	80	38	31	8	3	47,5	38,8	10,0	3,8
Łódzkie	174	108	59	4	3	62,1	33,9	2,3	1,7
Małopolskie	179	85	73	14	7	47,5	40,8	7,8	3,9
Mazowieckie	309	183	104	21	1	59,2	33,7	6,8	0,3
Opolskie	70	41	25	3	1	58,6	35,7	4,3	1,4
Podkarpackie	156	87	61	8	-	55,8	39,1	5,1	-
Podlaskie	115	68	43	1	3	59,1	37,4	0,9	2,6
Pomorskie	119	58	48	13	-	48,7	40,3	10,9	-
Śląskie	148	80	52	14	2	54,1	35,1	9,5	1,4
Świętokrzyskie	101	35	51	13	2	34,7	50,5	12,9	2,0
Warmińsko-mazurskie	114	42	59	12	1	36,8	51,8	10,5	0,9
Wielkopolskie	222	129	80	13	-	58,1	36,0	5,9	-
Zachodniopomorskie	111	37	50	18	6	33,3	45,0	16,2	5,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

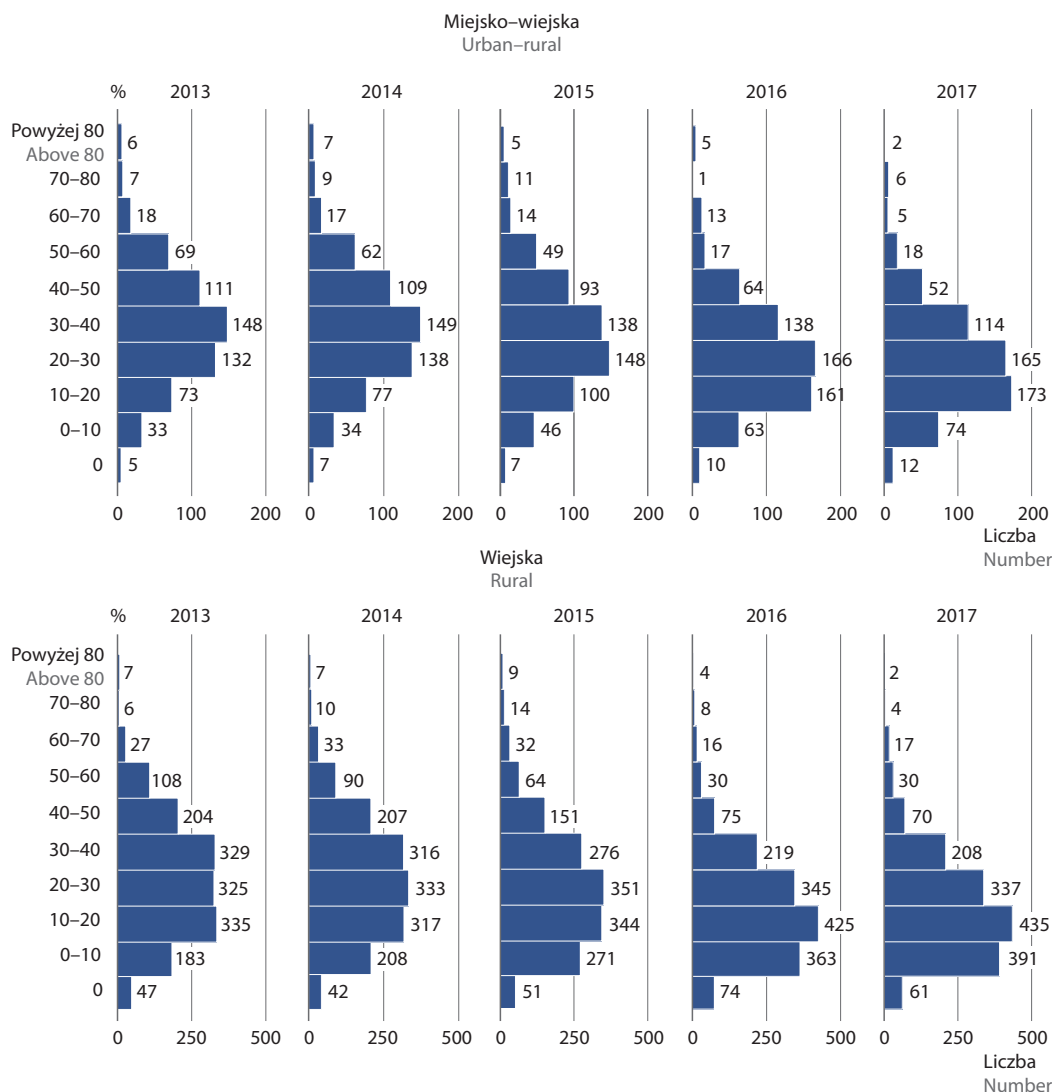
Wskaźnik zadłużenia liczony jako relacja zobowiązań ogółem do dochodów gmin w 2017 r. wyniósł 22,3%, co oznaczało jego spadek o 1,1 p. proc. w stosunku do 2016 r. Wśród typów gmin najwyższy wskaźnik zadłużenia 25,0% zaobserwowano w gminach miejsko-wiejskich – 25%, najniższy natomiast wśród gmin wiejskich – 19,8%. W przypadku gmin miejskich wskaźnik zadłużenia ukształtował się na poziomie 23,2%. Wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych wyniósł 21,1% – spadek o 1,0 p. proc. w porównaniu do 2016 r.

Wykres 65. Gminy według relacji zadłużenia do dochodów
 Chart 65. Gminas according to the debt to revenue relation

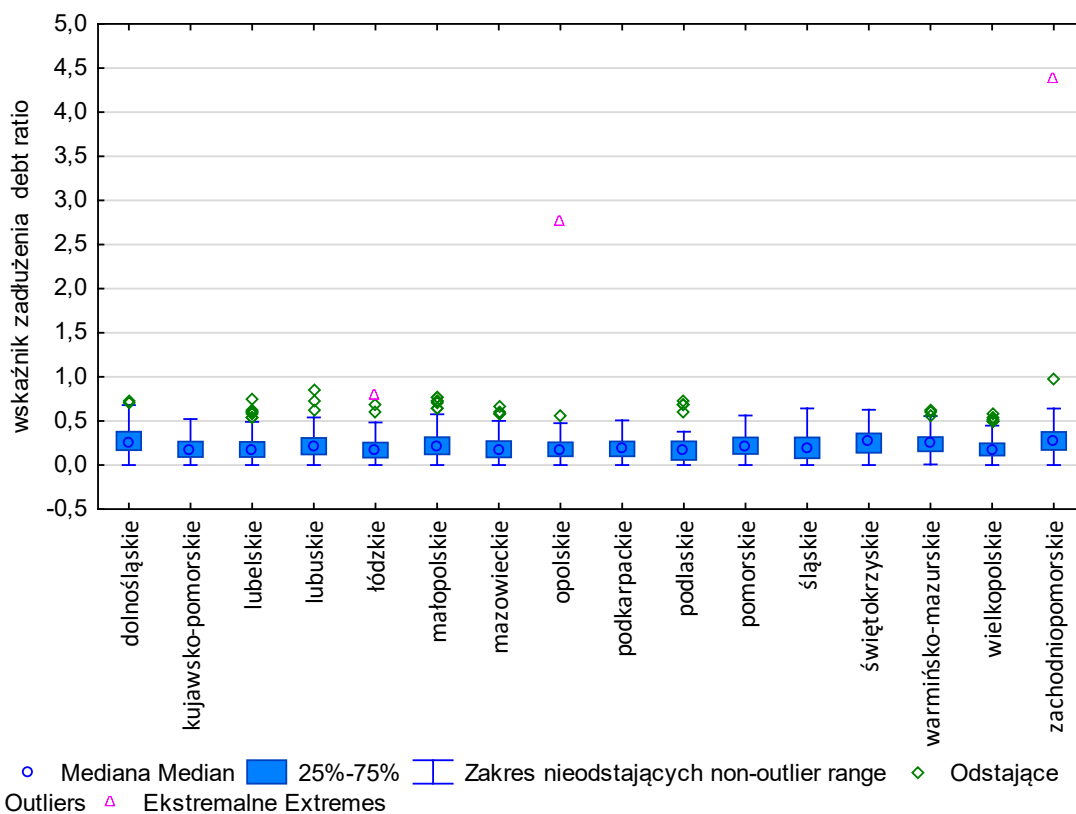
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 65. Gminy według relacji zadłużenia do dochodów (dok.) Chart 65. *Gminas according to the debt to revenue relation (cont.)*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

W związku z wysokim zadłużeniem gminy Ostrowice w województwie zachodniopomorskim, w lipcu 2018 r. uchwalona została ustawa na mocy której, z dniem 1 stycznia 2019 r. gmina ta zostanie zniesiona (Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach dotyczących gminy Ostrowice w województwie zachodniopomorskim, Dz.U. 2018 poz. 1432). Dług tej gminy w 2017 r. wynosił 46,91 mln zł, przy dochodach 10,72 mln zł (wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów 437,3%). Gminy, które nabyły mienie zniesionej gminy, nie będą ponosiły odpowiedzialności za jej zobowiązania – odpowiedzialność za ww. zobowiązania ponosi Skarb Państwa.

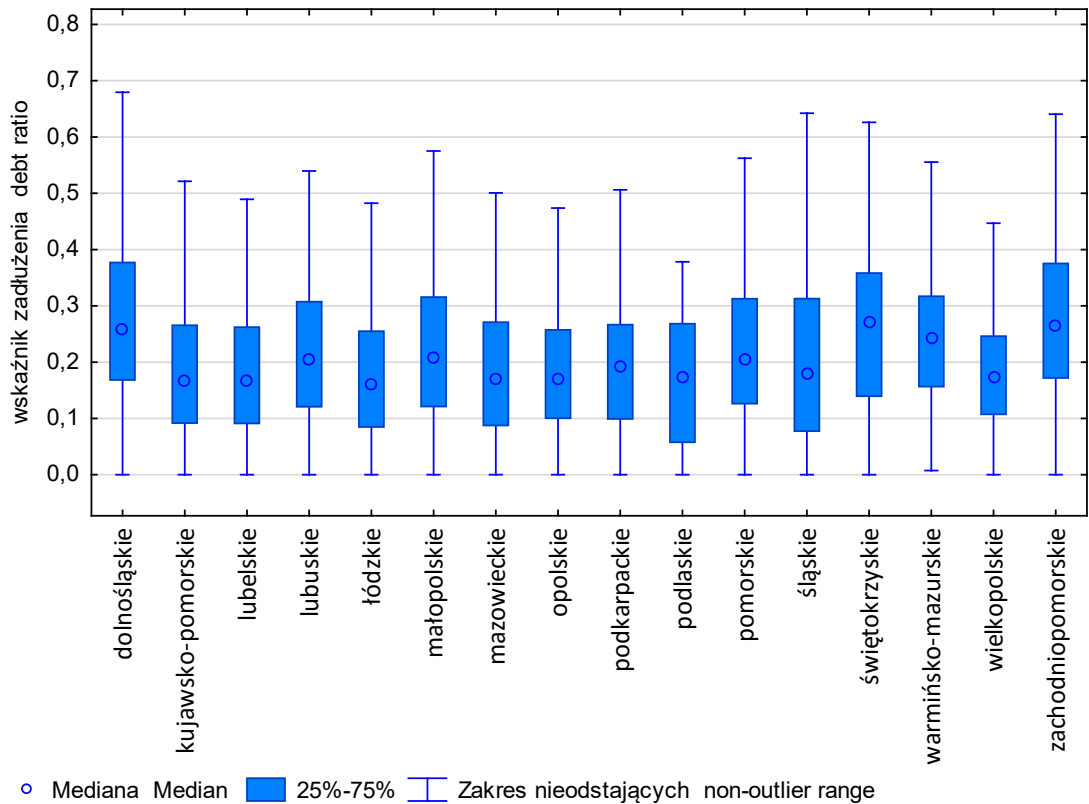
Wykres 66. Relacja zadłużenia do dochodów gmin według województw w 2017 r.
 Chart 66. Debt to revenue ratio of gminas by voivodships in 2017

Uwaga. „Niebieski prostokąt” na wykresie obejmuje wartości od 25 percentyla do 75 percentyla.
 Note. The “blue rectangle” on the chart includes values from the 25th percentile to the 75th percentile.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

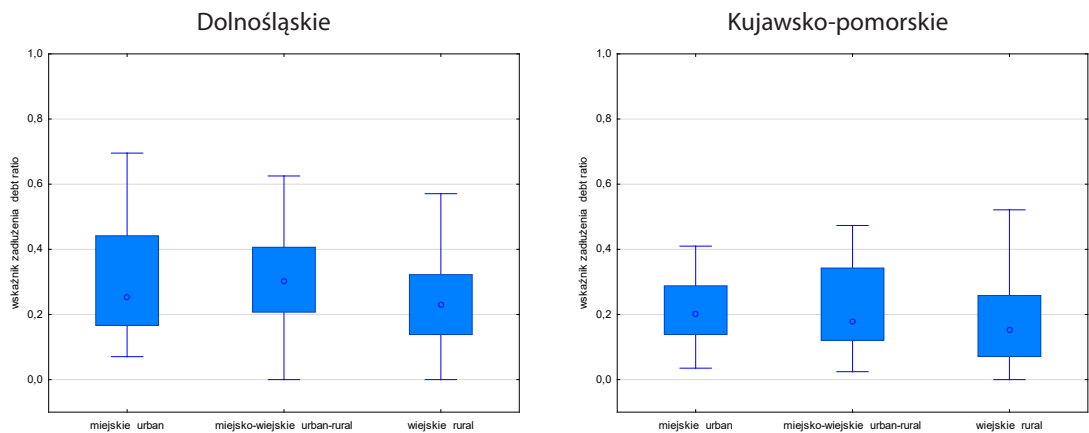
Wykres 66. Relacja zadłużenia do dochodów gmin według województw w 2017 r. (dok.)
 Chart 66. Debt to revenue ratio of gminas by voivodships in 2017 (cont.)

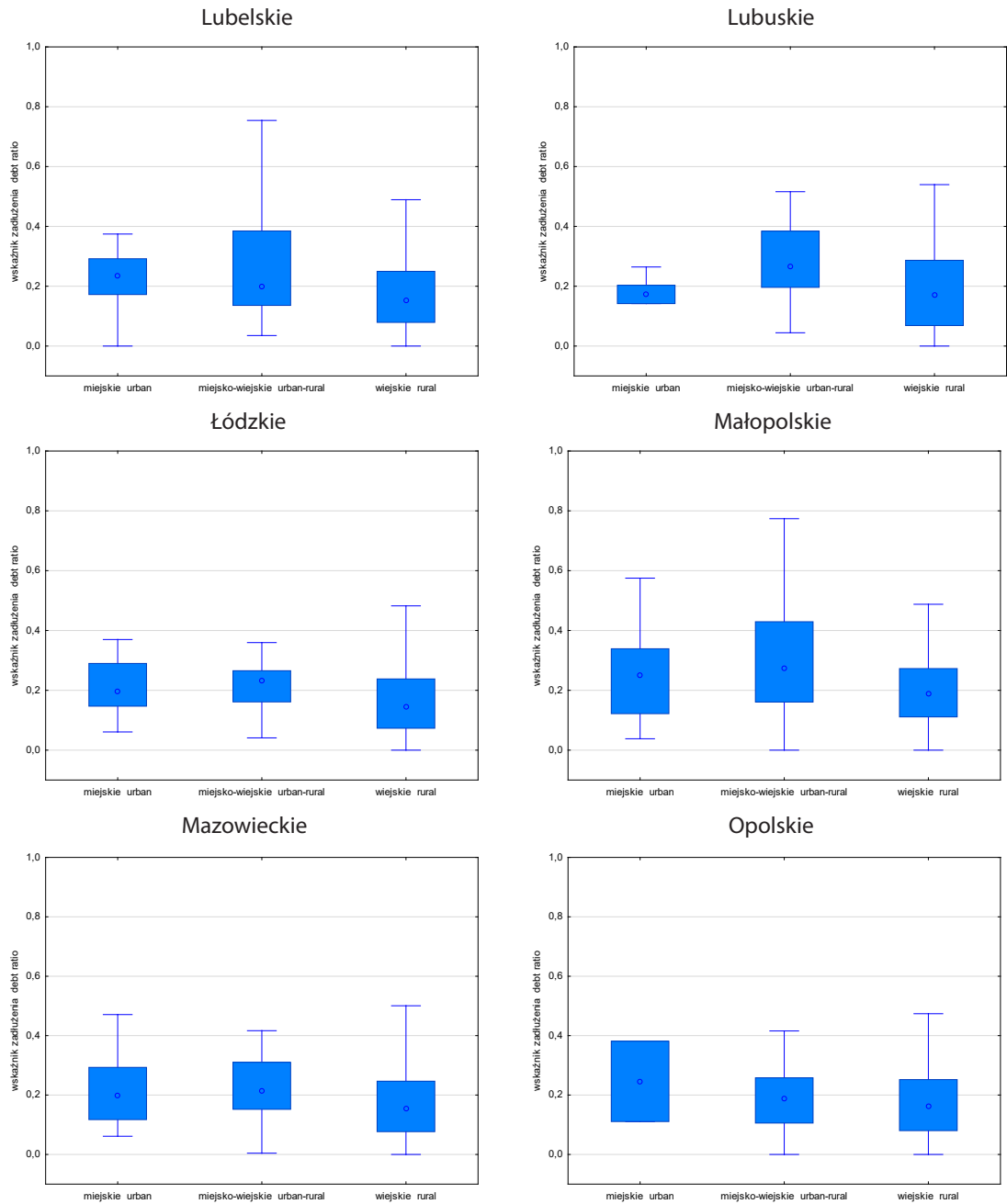
Uwaga. Wykres bez uwzględnienia obserwacji ekstremalnych i odstających.
 Note. Chart without taking into account extreme and outliers.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

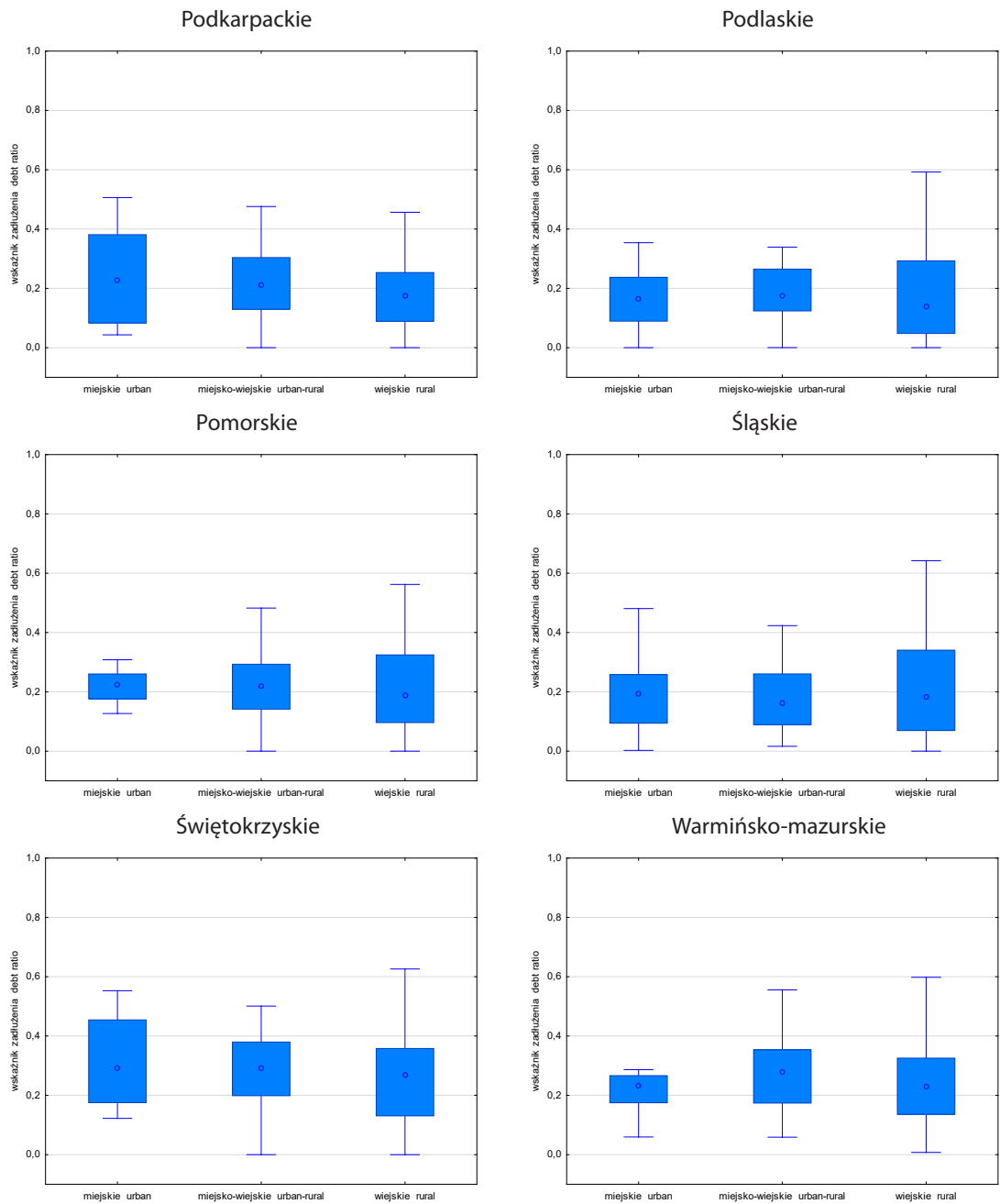
Wykres 67. Relacja zadłużenia do dochodów według typów gmin i województw w 2017 r.
 Chart 67. Debt to revenue ratio by gminas types and voivodships in 2017

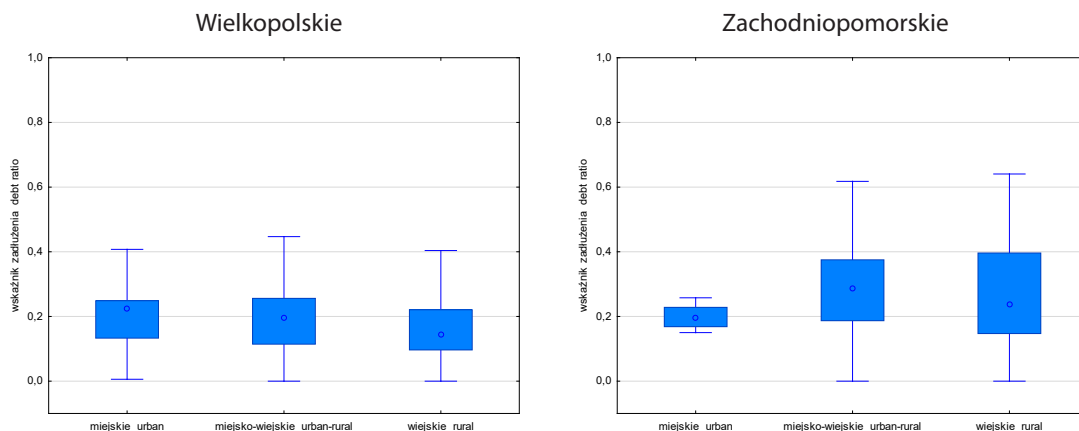
Wykres 67. Relacja zadłużenia do dochodów według typów gmin i województw w 2017 r. (cd.)
 Chart 67. Debt to revenue ratio by gminas types and voivodships in 2017 (cont.)

Wykres 67. Relacja zadłużenia do dochodów według typów gmin i województw w 2017 r. (cd.)
 Chart 67. Debt to revenue ratio by gminas types and voivodships in 2017 (cont.)

Wykres 67. Relacja zadłużenia do dochodów według typów gmin i województw w 2017 r. (dok.)
 Chart 67. Debt to revenue ratio by gminas types and voivodships in 2017 (cont.)

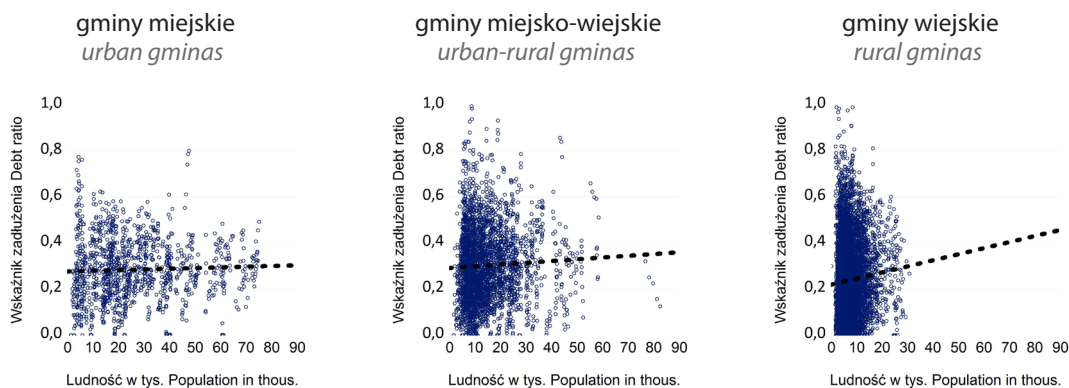
Uwaga. Bez uwzględnienia wartości odstających i ekstremalnych.
 Note. Excluding outliers and extreme values.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika zadłużenia dla gmin w Polsce jest znaczne. Statystyczną istotność zróżnicowania kształtowania się wskaźnika zadłużenia w gminach potwierdzono na podstawie analizy danych panelowych (przekrojowo-czasowych), które stwarzają możliwość wielowymiarowej analizy zjawisk ekonomicznych, jak również uwzględnienia w badaniach wpływu czynników specyficznych dla poszczególnych obiektów (często nieobserwowalnych czynników indywidualnych).

Estymacje modeli w oparciu o dane panelowe, w których obiektami analiz były gminy, a szereg czasowy obejmował dane roczne z okresu 2013-2017, pozwoliły potwierdzić, iż wskaźnik zadłużenia zależy statystycznie istotnie od liczby ludności, typu gminy, jak również województwa.

Wykres 68. Poziom wskaźnika zadłużenia i liczby ludności gmin w 2017 r.
 Chart 68. The level of the debt ratio and the population on gminas in 2017

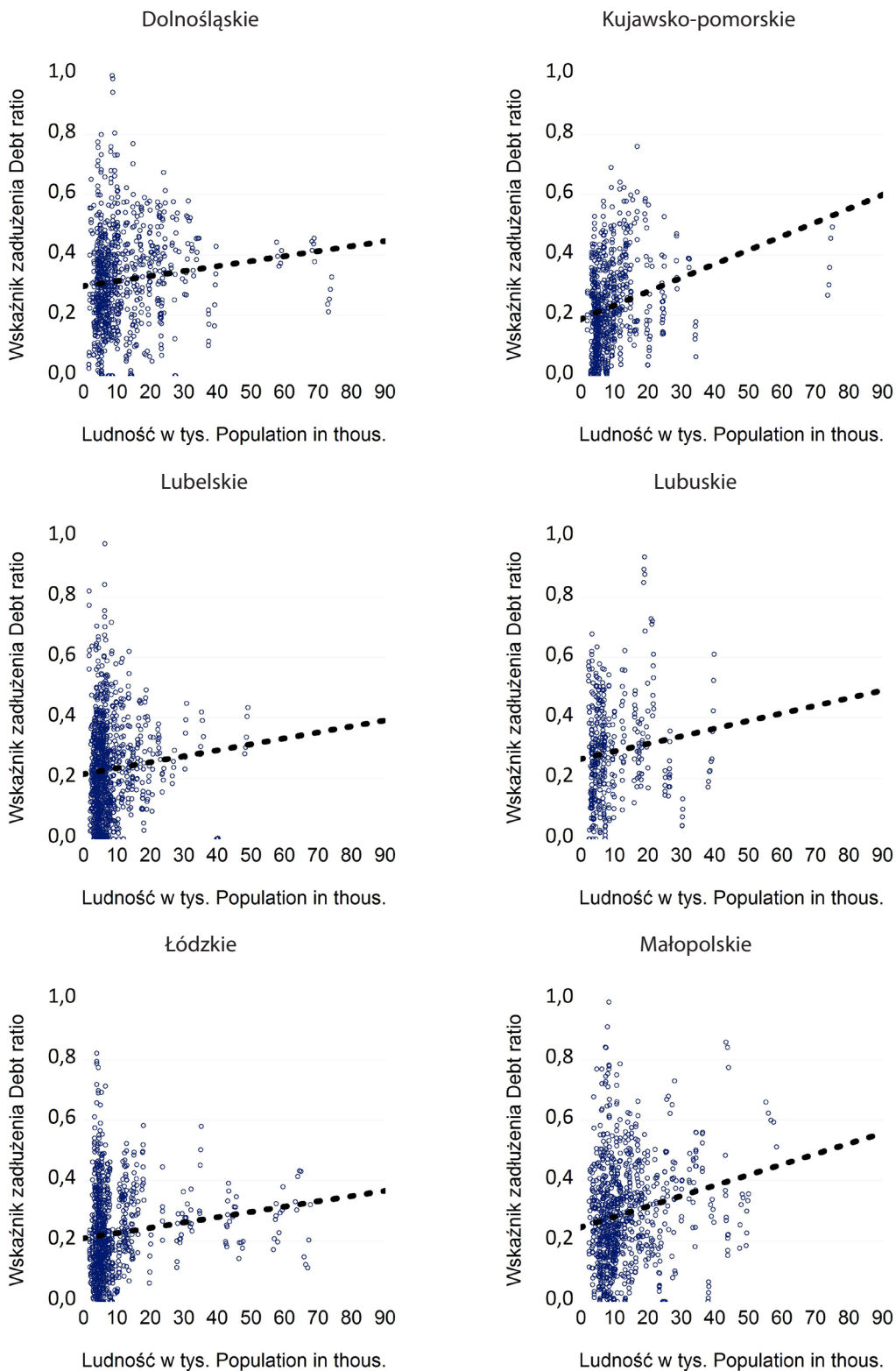

Uwaga. Bez uwzględnienia wartości odstających i ekstremalnych. Linia czarna jest regresją liniową pomiędzy liczbą ludności a poziomem wskaźnika zadłużenia.

Note. Excluding outliers and extreme values. The black line is a linear regression between the population and the debt ratio.

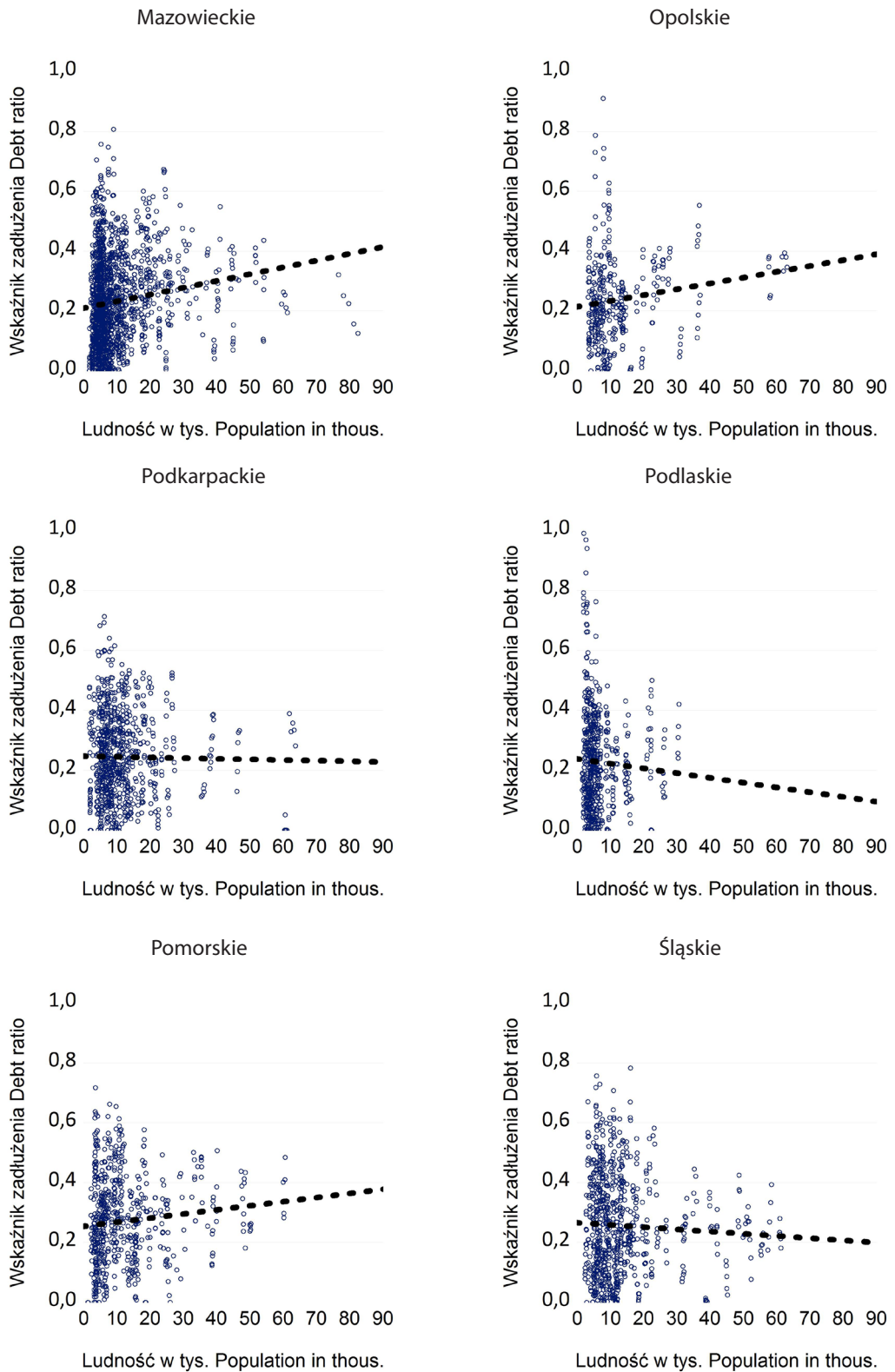
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 69. Poziom wskaźnika zadłużenia i liczby ludności gmin według województw w 2017 r.
 Chart 69. *Level of the debt ratio and the population on gminas by voivodships in 2017*

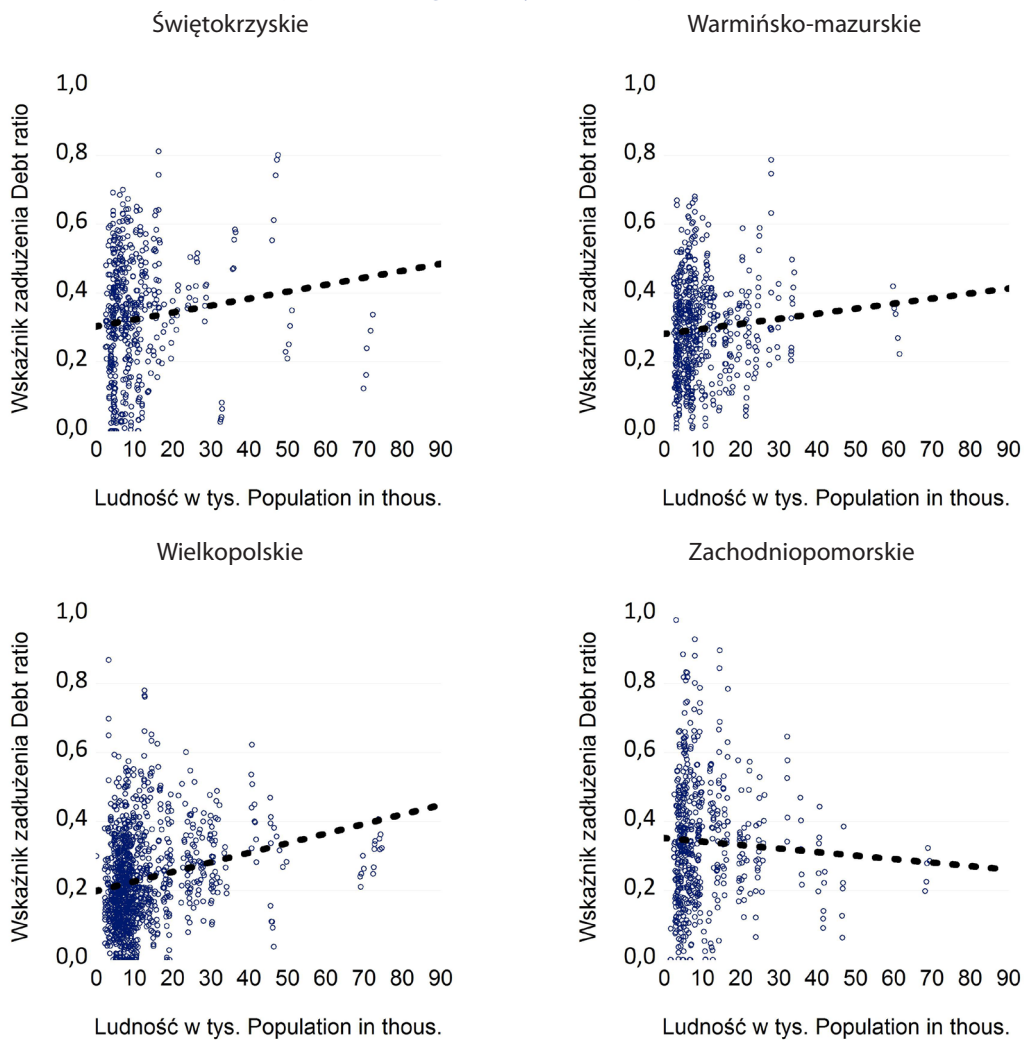

Wykres 69. Poziom wskaźnika zadłużenia i liczby ludności gmin według województw w 2017 r. (cd.)
 Chart 69. Level of the debt ratio and the population on gminas by voivodships in 2017 (cont.)

Wykres 69. Poziom wskaźnika zadłużenia i liczby ludności gmin według województw w 2017 r. (dok.)
 Chart 69. Level of the debt ratio and the population on gminas by voivodships in 2017 (cont.)

Uwaga. Bez uwzględnienia wartości odstających i ekstremalnych. Linia czarna jest regresją liniową pomiędzy liczbą ludności a poziomem wskaźnika zadłużenia.

Note. Excluding outliers and extreme values. The black line is a linear regression between the population and the debt ratio.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

VII.3. Zadłużenie miast na prawach powiatu

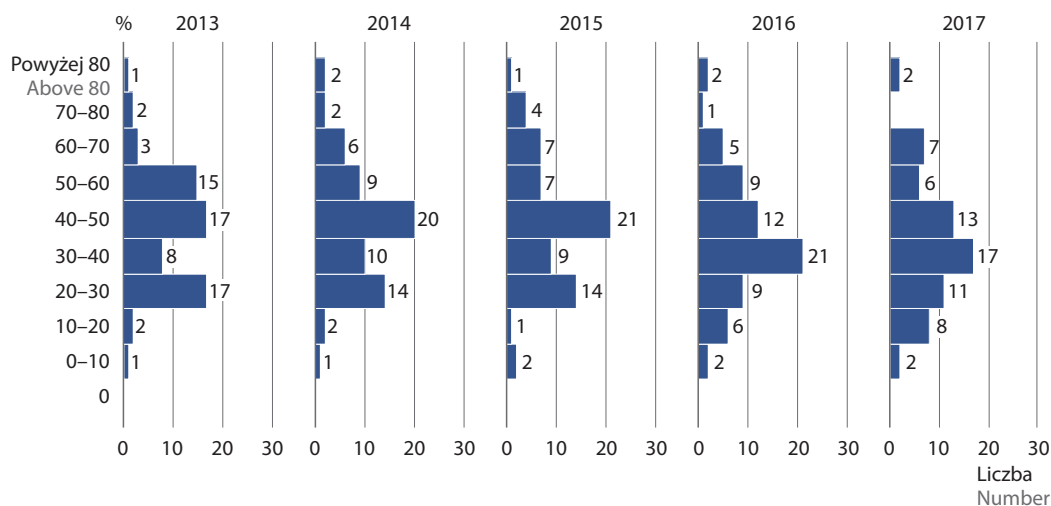
VII.3. Debt of cities with powiat status

W 2017 r. zobowiązania wystąpiły we wszystkich miastach na prawach powiatu i wyniosły 32 367,3 mln zł. W porównaniu do 2016 r. zmniejszyły się o 1,4%. Zadłużenie miast na prawach powiatu z tytułu kredytów i pożyczek osiągnęło poziom 28 934,4 mln zł – o 0,6% mniej niż rok wcześniej. W 2017 r. łączna wartość wymagalnych zobowiązań z tytułu dostaw towarów i usług zmniejszyła się w ciągu roku z 24,1 mln zł do poziomu 10,3 mln zł. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły w tym okresie 3 419,8 mln zł i stanowiły 10,6% ogółu zadłużenia miast na prawach powiatu. W porównaniu do poprzedniego roku wielkość zobowiązań z tego tytułu zmniejszyła się o 7,5%.

W 2017 r. wartość wskaźnika zadłużenia miast na prawach powiatu liczona jako relacja zobowiązań do dochodów ogółem, zmniejszyła się z 44,1% do poziomu 41,2%. Wartość wskaźnika zadłużenia bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych w dochodach ogółem w 2017 r. wyniosła 38,3%, wobec 41,3% w roku poprzednim.

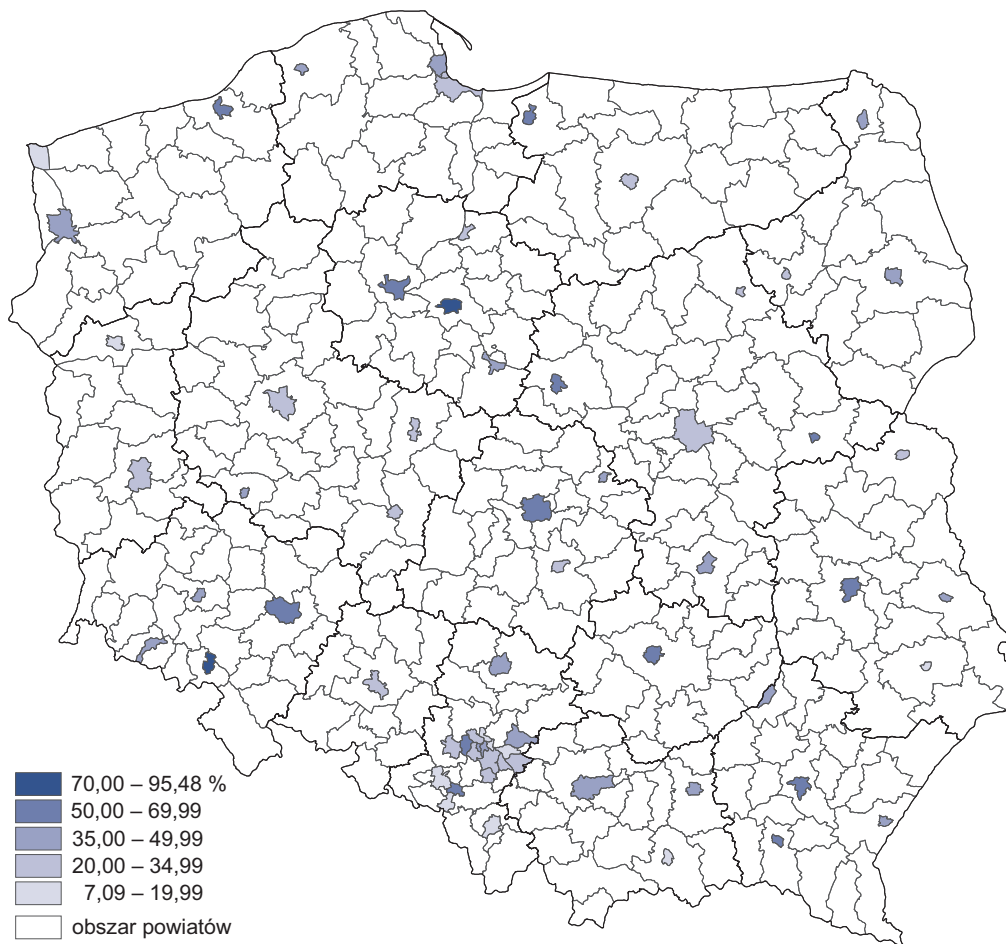
Wykres 70. Miasta na prawach powiatu według relacji zadłużenia do dochodów

Chart 70. Cities with powiat status according to the debt to revenue ratio

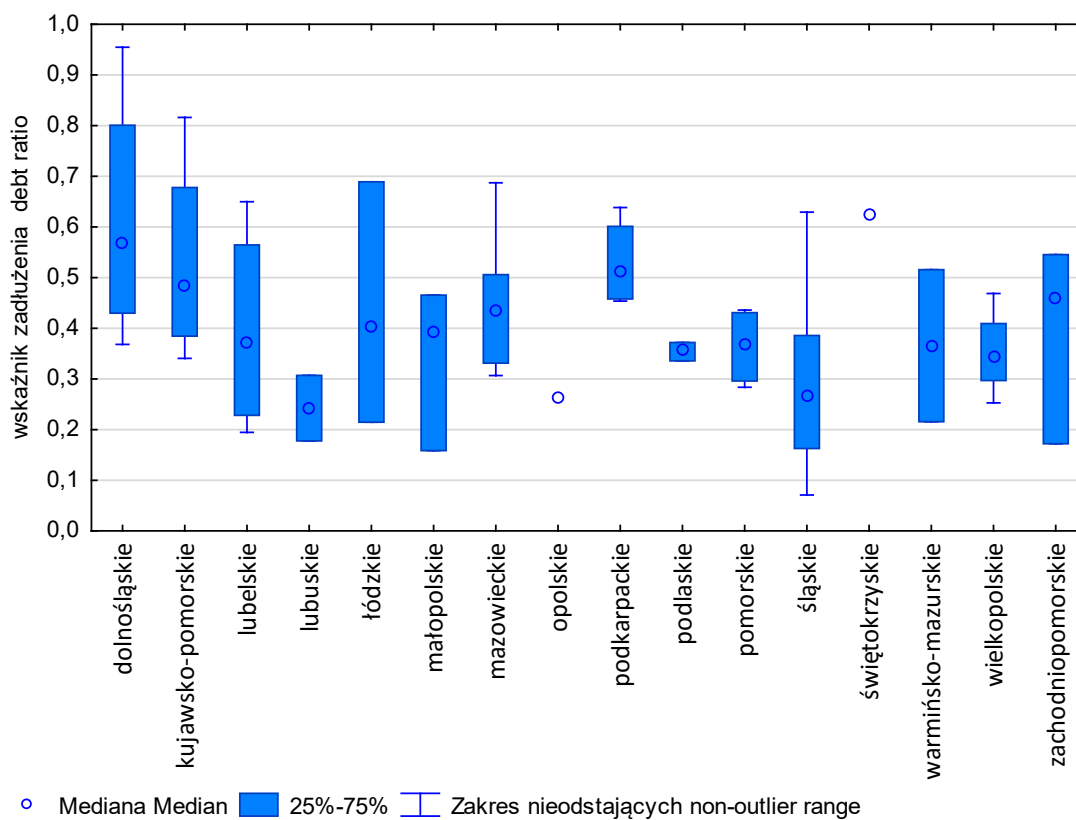
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 71. Miasta na prawach powiatu według wskaźnika zadłużenia w 2017 r.
 Chart 71. *Cities with powiat status according to the debt to revenue ratio in 2017*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 72. Relacja zadłużenia do dochodów miast na prawach powiatu według województw w 2017 r.
 Chart 72. Debt to revenue ratio of cities with powiat status by voivodships in 2017

Uwaga. „Niebieski prostokąt” na wykresie obejmuje wartości od 25 percentyla do 75 percentyla.
 Note. The “blue rectangle” on the chart includes values from the 25th percentile to the 75th percentile.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

VII.4. Zadłużenie powiatów

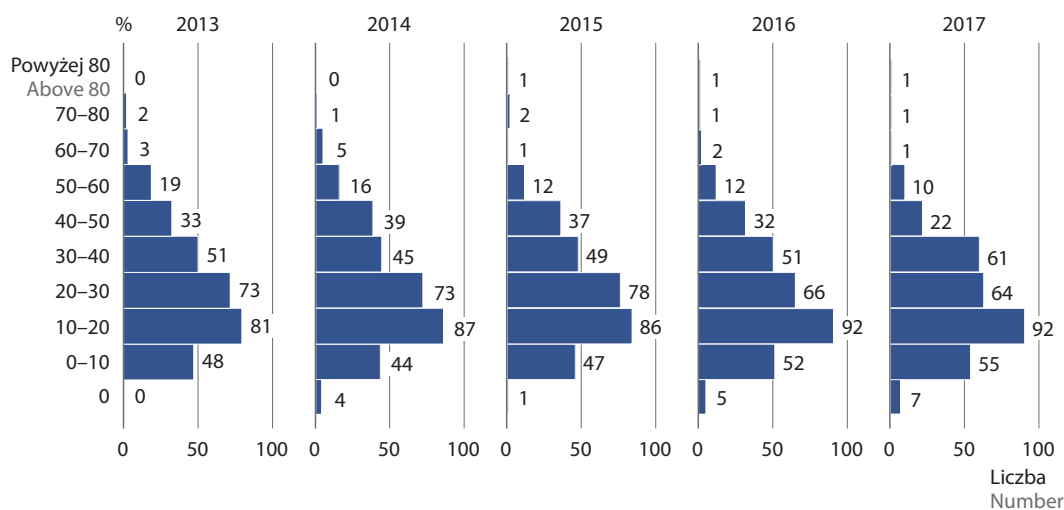
VII.4. Debt of powiats

W 2017 r. zobowiązania ogółem powiatów wyniosły 5 628,4 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 1,1% w relacji do poprzedniego roku. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek wyniosły 5 549,6 mln zł i stanowiły 98,6% kwoty całego zadłużenia. Zobowiązania wymagalne, w kwocie 5,5 mln zł, stanowiły 0,1% zobowiązań ogółem powiatów.

Wskaźnik zadłużenia powiatów, liczony jako relacja zobowiązań ogółem do dochodów powiatów w 2017 r., osiągnął poziom 22,2% – spadek o 1,0 p. proc. w stosunku do 2016 r. Przy nieuwzględnianiu zobowiązań z tytułu realizacji projektów i programów unijnych, wskaźnik ten wyniósł 21,5% – spadek o 1,1 p. proc. Zobowiązania wystąpiły w 307 powiatach, a w przypadku wyłączenia zobowiązań z tytułu realizacji projektów i programów z wykorzystaniem środków unijnych w 305 powiatach.

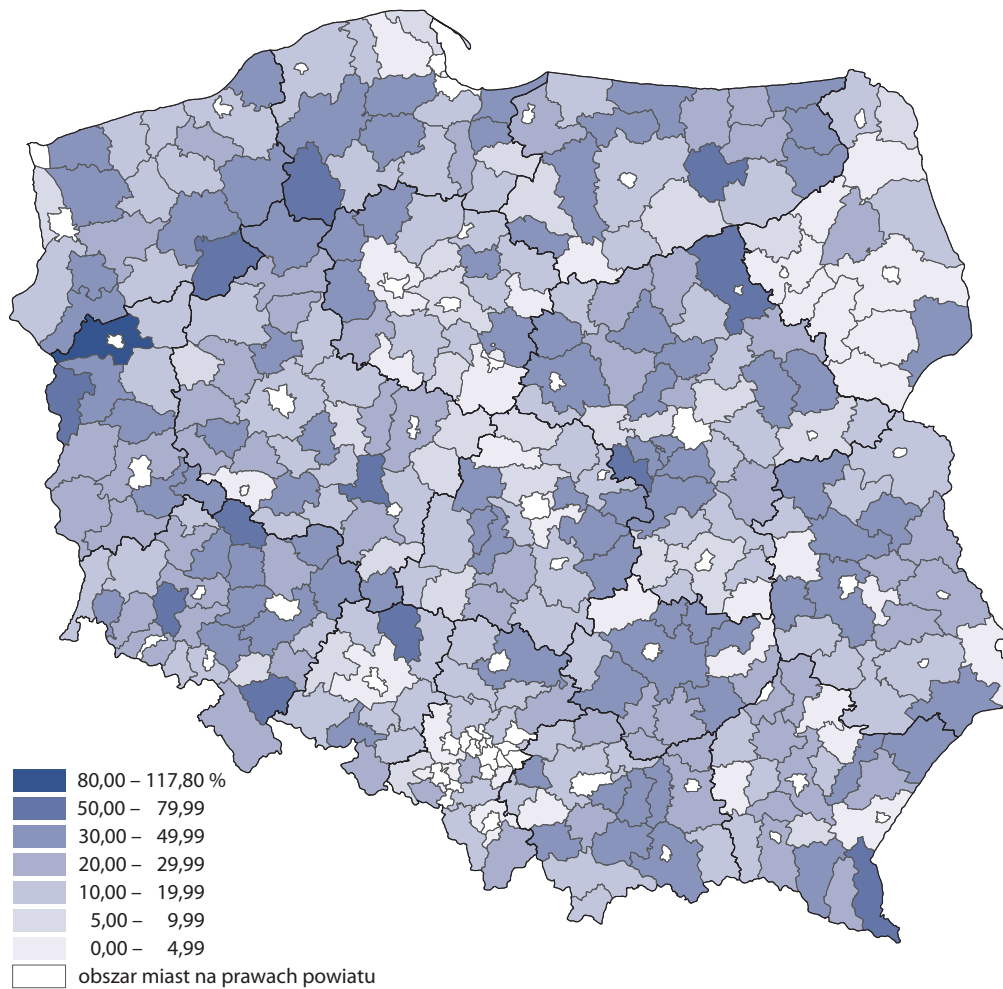
Wykres73. Powiaty według relacji zadłużenia do dochodów

Chart 73. Powiats according to the debt to revenue ratio

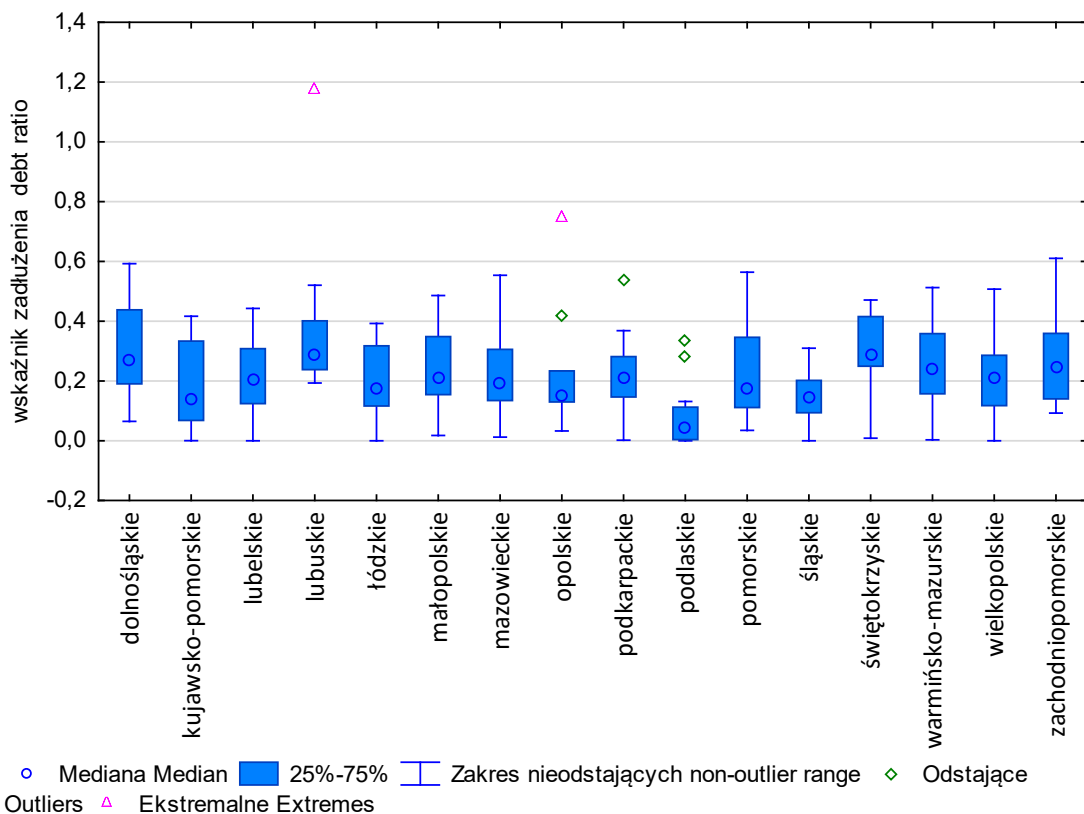
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 74. Powiaty według wskaźnika zadłużenia w 2017 r.
Chart 74. Powiaty according to the debt to revenue ratio in 2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 75. Relacja zadłużenia do dochodów powiatów według województw w 2017 r.
 Chart 75. Debt to revenue ratio of powiats by voivodships in 2017

Uwaga. „Niebieski prostokąt” na wykresie obejmuje wartości od 25 percentyla do 75 percentyla.
 Note. The “blue rectangle” on the chart includes values from the 25th percentile to the 75th percentile.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

VII.5. Zadłużenie województw

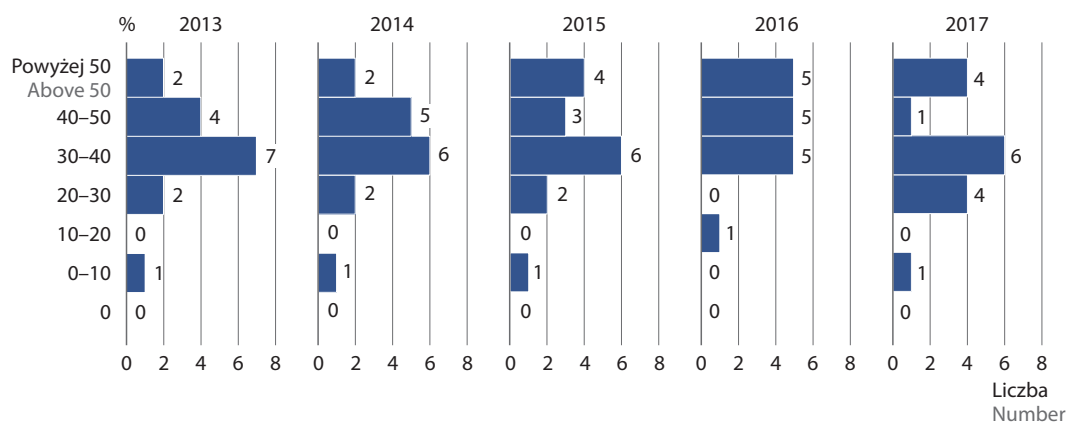
VII.5. Debt of voivodships

Zobowiązania wystąpiły we wszystkich województwach i na koniec 2017 r. wyniosły łącznie 6 092,2 mln zł – o 10,0% mniej niż w roku poprzednim. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek stanowiły 95,3%, tj. 5 804,3 mln zł. Najwyższy spadek odnotowano w zobowiązaniach z tytułu papierów wartościowych, które wyniosły 286,1 mln zł, czyli o 21,1% mniej niż w roku poprzednim. Znacznie zwiększyły się zobowiązania wymagalne z 620 tys. zł w 2016 r. do 1 818,8 tys. zł w 2017 r.

Wskaźnik zadłużenia, liczony jako udział zobowiązań województw ogółem w dochodach województw ogółem w 2017 r. wyniósł 41,2%, podczas gdy w 2016 r. było to 50,1%. Wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych wynosił 37,3% – spadek o 8,1 p. proc. w porównaniu do 2016 r.

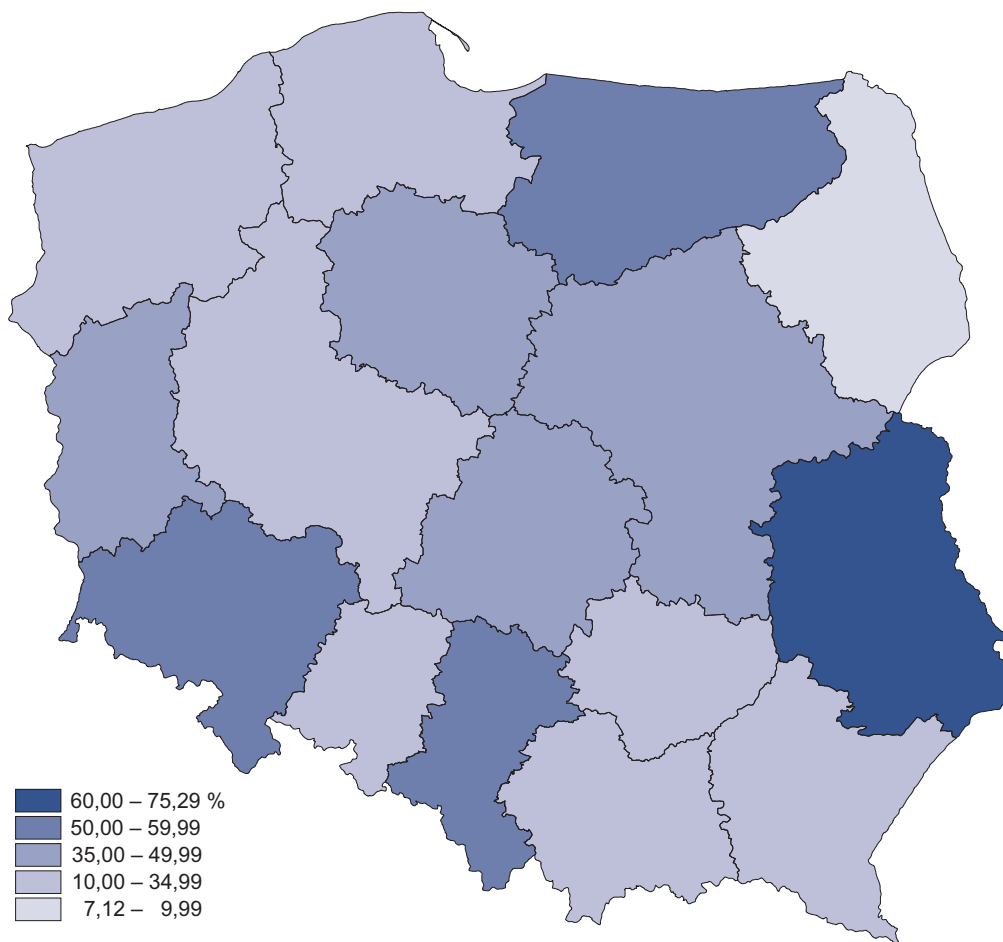
Wykres 76. Województwa według relacji zadłużenia do dochodów

Chart 76. Voivodships by debt to revenue ratio

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Wykres 77. Województwa według wskaźnika zadłużenia w 2017 r.
 Chart 77. *Voivodships by debt to revenue ratio in 2017*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.
 Source: own contribution based on Ministry of Finance data.

Podsumowanie

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r. była prowadzona w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, a dane dotyczące sposobu przekazywania środków europejskich JST były porównywalne z rokiem poprzednim.

W 2017 r. **dochody ogółem** budżetów JST wyniosły 229 878,7 mln zł i były wyższe o 7,6% w porównaniu z rokiem poprzednim. Przy **wydatkach ogółem** na poziomie 230 166,3 mln zł (wyższych o 11,7% niż w 2016 r.), JST zakończyły rok defycytem budżetowym w kwocie 287,6 mln zł.

Nadwyżka budżetowa wystąpiła w 1 376 jednostkach, tj. 49,0% wszystkich JST. Deficyt budżetowy odnotowały 1 432 jednostki tj. 51,0% wszystkich JST. Dla porównania, nadwyżkę budżetową w 2016 r. osiągnęło 2 245 jednostek samorządu terytorialnego (80,0% ogółu). Deficyt wystąpił w 563 jednostkach, tj. 20,8% wszystkich samorządów.

Łączna kwota **dotacji ogółem** przekazanych do JST w 2017 r. wynosiła 62 352,7 mln zł. Dotacje celowe wyniosły 54 147,0 mln zł, tj. o 14,5% więcej niż w 2016 r., zaś dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (§200, §620, §205, §625) wyniosły łącznie 8 205,7 mln zł i zwiększyły się o 23,2%. W 2017 r. **wydatki bieżące** wyniosły 194 951,7 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 8,2%. **Wydatki majątkowe** ukształtowały się na poziomie 35 214,6 mln zł, tj. wyższym o 36,3% w porównaniu z 2016 r.

Zobowiązania ogółem JST w końcu 2017 r. osiągnęły kwotę 68 926,1 mln zł, co oznacza spadek w ciągu roku o 0,1%. Wskaźnik zadłużenia, liczony jako relacja zobowiązań ogółem do wykonanych dochodów ogółem, wyniósł 30,0% (mniej o 2,3 p. proc). Przy wyłączeniu zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych, wskaźnik ten wyniósł 28,1% i był o 2,2 p. proc. niższy niż rok wcześniej.

Na mocy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195) od kwietnia 2016 r. wprowadzono świadczenie wychowawcze, skierowane do rodzin wychowujących dzieci do 18 roku życia, tzw. „Rodzina 500 plus”. Świadczenie to było finansowane z budżetu państwa, poprzez samorząd gminny, który otrzymał również środki finansowe na pokrycie kosztów obsługi tego świadczenia. Celem jednolitego ewidencjonowania środków przeznaczonych na wsparcie rodziny, na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 lipca 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1121), utworzono w klasyfikacji budżetowej, nowy dział „**855 – Rodzina**”, który miał zastosowanie po raz pierwszy do projektów uchwał budżetowych na 2017 r. Do tego działu przeniesiono niektóre rozdziały z działów „852 – Pomoc społeczna”, „853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” oraz „753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne”. W 2017 r. wydatki JST w dziale „855 – Rodzina” wyniosły 39 891,1 mln zł.

Zwiększenie dotacji celowych z budżetu państwa oraz zwiększenie wydatków na świadczenia społeczne, związanych z tym programem, miało istotny wpływ zarówno na dynamikę jak i na strukturę dochodów i wydatków JST.

Summary

The financial economy of local government units (JST) in 2017 was conducted under the provisions of the Act on public finances of 27 August 2009. Data on the transferring of European funds to JST in 2017 were comparable with the data from the previous year.

In 2017, the **total revenue** of budgets of JST amounted to 229 878,7 million zloty and increased by 7,6% to the previous year. With the **total expenditure** of 230 166,3 million zloty (higher by 11,7% than in 2016) JST ended the year with a budget deficit in the amount of 287,6 million zloty.

Budgetary surplus occurred in 1 376 units, i.e. 49,0% of all JST. Budget deficit was recorded in 1 432 units, i.e. 51,0% of all JST. For comparison, a budget surplus in 2016 reached 2 245 local government units (80,0% of the total). Deficit occurred in 563 local government units, i.e. 20,0% of the total.

The total amount of the **total grants** transferred in 2017 to JST reached 62 352,7 million zloty. The **targeted grants** amounted to 54 147,0 million zloty and increased by 14,5% in comparison to 2016. The grants provided under programs financed with the participation of European funds, other non-refundable foreign funds and payments from budget of European funds (grants from paragraphs: 200, 620, 205 and 625) amounted to 8 205,7 million zloty and they have increased by 23,2%. In 2017, **current expenditure** amounted to 194 951,7 million zloty, which meant an increase of 8,2%. **Property expenditure** reached level of 35 214,6 million zloty, higher by 36,3% compared to 2016.

Total liabilities of JST at the end of 2017 amounted to 68 926,1 million zloty, which means a decrease of 0,1% during this year. The debt ratio, reflecting to relation of total liabilities to achieved total revenue, reached the level of 30,0% (less by 2,3 p.p.). The JST debt ratio, which excluded liabilities connected with programs and projects co-financed by European Union, has attained the level of 28,1%, and was lower by 2,2 p.p. than in 2016.

By virtue of the Act of 11 February 2016 on state aid for the upbringing of children (Journal of Laws of 2016, item 195), from 1 April 2016 an educational benefit, called "**The Family 500 plus**" was introduced to families bringing up children under 18 years of age. This benefit was financed from the state budget, through the communal government, which also received financial resources to cover the operating costs of this service. For the purpose of uniform recording of funds allocated for family support, according to the Regulation of the Minister of Finance of 25 July 2016 amending the regulation on the detailed classification of: revenue, expenditure, proceeds and outlays and funds from foreign sources (Journal of Laws of 2016, item 1121), a new section "855 – Family" was created in the budget classification, which was applied for the first time to draft budget resolutions for 2017 onwards. To this chapter were transferred some chapters from sections: "852 – Social assistance", "853 – Other tasks in the field of social policy" and "753 – Compulsory social security". In 2017 the expenditure of local government units in the section "855 – Family" amounted to 39 891,1 million zloty.

The increase of targeted grants from the state budget and the increase of social benefits related to this program had a significant impact on both the dynamics and the structure of revenue and expenditure of local government units.

The increase of targeted grants from the state budget and increase of expenditures on social benefits affected both the dynamics and the structure of revenues, as well as expenditures of local government units.

Załącznik – akty prawne

Annex – legal acts

Ważniejsze akty prawne dotyczące gospodarki budżetowej jednostek samorządu terytorialnego:

Important legal acts concerning the budgetary management of local government units:

- Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 1984 r. Nr 52, poz. 268, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 1990 r., Nr 16, poz. 95, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz. U. z 1991 r., Nr 9, poz. 31, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz. U. z 1991 r., Nr 80, poz. 350, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 1991 r., Nr 95, poz. 425, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 1992 r., Nr 21, poz. 86, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej (Dz. U. z 1994 r., Nr 79, poz. 363, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 1994 r., Nr 121, poz. 591, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (tekst jednolity Dz. U. z 1994 r., Nr 123, poz. 600, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity Dz. U. z 1996 r., Nr 132, poz. 622, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (tekst jednolity Dz. U. z 1997 r., Nr 141, poz. 9543, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r., Nr 91, poz. 578, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r., Nr 91, poz. 576, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. z 1998 r., Nr 96, poz. 603, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. z 1998 r., Nr 133, poz. 872, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r., Nr 155, poz. 1014, z późn. zm.) – akt uchylony;
- Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r., Nr 86, poz. 959, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r., Nr 200, poz. 1682, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2003 r., Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r., Nr 203, poz. 1966, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r., Nr 228, poz. 2255, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r., Nr 116, poz. 1206, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r., Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2004 r., Nr 273, poz. 2703);
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 14, poz. 114, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 r., Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.) – akt uchylony;
- Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 167, poz. 1399, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r., Nr 225, poz. 1635, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r., Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2006 r., Nr 249, poz. 1828);
- Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2006 r., Nr 249, poz. 1832);
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r., Nr 89, poz. 590, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. z 2008 r., Nr 216, poz. 1370);
- Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 19, poz. 100, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z 2009 r., Nr 92, poz. 753);
- Ustawa z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2009 r., Nr 52, poz. 420 z późn. zm.) – akt uchylony;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1241 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r., Nr 215, poz. 1664);
- Ustawa z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 40, poz. 229);
- Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 217, poz. 1427, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 257, poz. 1726, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r., Nr 112, poz. 654, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r., Nr 138, poz. 808);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r., Nr 163, poz. 981, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r., Nr 152, poz. 897, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. z 2012 r., poz. 1456);
- Ustawa z dnia 22 lutego 2013 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 509);
- Ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2014 r., poz. 301);
- Ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 911);

- Ustawa z dnia 26 września 2014 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 1626);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 87);
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1045);
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 195, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 352, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 961, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r., poz. 1010, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 września 2016 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (akt objęty tekstem jednolitym Dz. U. z 2016 r., poz. 1609);
- Ustawa z dnia 5 września 2016 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1550);
- Ustawa z dnia 5 września 2016 r. o szczególnych zasadach rozliczeń podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków publicznych przeznaczonych na realizację projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu przez jednostki samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1454, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 1 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 1985);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 59);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 60);
- Ustawa z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2017 r., poz. 730);
- Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 1475);
- Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2203);
- Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach dotyczących gminy Ostrowice w województwie zachodniopomorskim (Dz. U. z 2018 r. poz. 1432).
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2000 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów (Dz. U. z 2000 r., Nr 59, poz. 688, z późn. zm.) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2001 r., Nr 24, poz. 279) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów (Dz. U. z 2003 r., Nr 68, poz. 634, z późn. zm.) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 września 2004 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 209, poz. 2132, z późn. zm.) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 sierpnia 2005 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2005 r., Nr 170, poz. 1426) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2006 r., Nr 107, poz. 726, z późn. zm.) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2006 r., Nr 115, poz. 781 z późn. zm.) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 września 2006 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin na rok 2007 (Dz. U. z 2006 r., Nr 169, poz. 1205) – akt wygasł;

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 września 2006 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla województw na 2007 (Dz. U. z 2006 r., Nr 169, poz. 1206) – akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 września 2006 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów na rok 2007 (Dz. U. z 2006 r., Nr 169, poz. 1208) – akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 maja 2007 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2006 (Dz. U. z 2007 r., Nr 102, poz. 697);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 grudnia 2008 r. w sprawie części podziału oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w 2009 r. (Dz. U. z 2008 r., Nr 235, poz. 1588) – akt wygasł;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1786);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 53, poz. 435);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 czerwca 2009 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2008 (Dz. U. z 2009 r., Nr 108, poz. 905);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2009 r. w sprawie utworzenia, ustalenia granic i nazw gmin oraz siedzib ich władz, ustalenia granic niektórych miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta (Dz. U. z 2009 r., Nr 120, poz. 1000);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 listopada 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. z 2009 r., Nr 202, poz. 1558) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie trybu zwrotu wydatków gmin wykonywanych w ramach funduszu sołeckiego (Dz. U. z 2010 r., Nr 21, poz. 106) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2010 r., Nr 20, poz. 103) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1053, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 43, poz. 247, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 289) – akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 lipca 2010 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2009 (Dz. U. z 2010 r., Nr 135, poz. 908);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 241, poz. 1616, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. z 2010 r., Nr 249, poz. 1658) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie przypadków, w których nie stosuje się ograniczeń dotyczących zaciągania niektórych zobowiązań finansowych przez jednostki sektora finansów publicznych, z wyjątkiem Skarbu Państwa (Dz. U. z 2010 r., Nr 250, poz. 1678);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2011 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2010 (Dz. U. z 2011 r., Nr 133, poz. 769);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r., Nr 298, poz. 1766);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego (Dz. U. z 2011 r., Nr 298, poz. 1767);

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2011 (Dz. U. z 2012 r., poz. 824);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie przywrócenia miastu Wałbrzych statusu miasta na prawach powiatu oraz ustalenia granic powiatu wałbrzyskiego (Dz. U. z 2012 r., poz. 853);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 316) – akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2013 (Dz. U. z 2012 r., poz. 1541) – akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz przekazywania informacji dotyczących tych płatności (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 1539);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 86);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 sierpnia 2013 r. w sprawie udzielania gminom dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 956 z późn. zm.) – akt uchylony;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 1585);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2014 (Dz. U. z 2013 r., poz. 1687) – akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 82);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1015 oraz z 2017 r., poz. 699);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 czerwca 2014 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2013 (Dz. U. z 2014 r., poz. 804);
- Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot (Dz. U. z 2014 r., poz. 916);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie ustalenia granic powiatu zielonogórskiego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1020);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie połączenia gmin, ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta oraz zmiany siedziby władz gminy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1023);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2015 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1977) – akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1952);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2014 (Dz. U. z 2015 r., poz. 997);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2015 r. w sprawie ustalenia granic niektórych miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, ustalenia granic oraz zmiany nazw i siedzib władz niektórych gmin (Dz. U. z 2015 r., poz. 1083);
- Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 20 sierpnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot (Dz. U. z 2015 r., poz. 1389);

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 września 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1451);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2016 (Dz. U. z 2015 r., poz. 2294) – akt wygasł.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 lipca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1121);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2017 (Dz. U. z 2016 r., poz. 2298) – akt wygasł.
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 marca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Współpraca” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2017 r., poz. 669);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2017 r. w sprawie utworzenia w województwie śląskim związku metropolitalnego pod nazwą „Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia (Dz. U. z 2017 r., poz. 1290);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2016 (Dz. U. z 2017 r., poz. 2156).

Aneks statystyczny dostępny w wersji elektronicznej w formacie XLS (Spis tablic)

Statistical appendix available in the electronic version in XLS format

A. DANE ILOŚCIOWE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

A. LOCAL GOVERNMENT UNITS' QUANTITATIVE DATA

- Tablica 1. LICZBA GMIN WEDŁUG PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO
NUMBER OF GMINAS BY ADMINISTRATIVE DIVISION
- Tablica 2. LICZBA POWIATÓW WEDŁUG PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO
NUMBER OF POWIATS BY ADMINISTRATIVE DIVISION
- Tablica 3. LICZBA LUDNOŚCI WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO
POPULATION BY VOIVODSHIPS AND ADMINISTRATIVE DIVISION

DANE FINANSOWE

FINANCIAL DATA

B.I. GOSPODARKA BUDŻETOWA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO – OGÓŁEM

B.I. LOCAL GOVERNMENT UNITS' BUDGETARY ECONOMY – TOTAL

- Tablica 1. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
LOCAL GOVERNMENT UNITS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT
- Tablica 2. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW GMIN RAZEM
TOTAL GMINAS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT
- Tablica 3. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW GMIN MIEJSKICH
URBAN GMINAS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT
- Tablica 4. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW GMIN MIEJSKO-WIEJSKICH
URBAN-RURAL GMINAS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT
- Tablica 5. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW GMIN WIEJSKICH
RURAL GMINAS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT
- Tablica 6. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW POWIATÓW
POWIATS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT
- Tablica 7. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT
- Tablica 8. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT

B.II. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JST – WEDŁUG WOJEWÓDZTW

B.II. LOCAL GOVERNMENT UNITS' REVENUE AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS

- Tablica 1. DOCHODY WŁASNE I POZOSTAŁE DOCHODY BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' OWN REVENUE AND OTHER REVENUE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 2. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW GMIN: MIEJSKICH, MIEJSKO-WIEJSKICH I WIEJSKICH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
URBAN, URBAN-RURAL AND RURAL GMINAS' BUDGETS' OWN REVENUE AND OTHER REVENUE BY VOIVODSHIPS

- Tablica 3. DOCHODY BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' REVENUE BY TYPE AND VOIVODSHIPS
- Tablica 4. DOTACJE CELOWE DLA GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' TARGETED GRANTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 5. DOTACJE §§ 200 I 620 ORAZ 205 I 625 DLA GMIN OGÓŁEM ORAZ GMIN: MIEJSKICH, MIEJSKO-WIEJSKICH I WIEJSKICH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
TOTAL GMINAS' AND URBAN, URBAN-RURAL, RURAL GMINAS' §§ 200 & 620 AND 205 & 625 GRANTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 6. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND VOIVODSHIPS
- Tablica 7. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W „DZIALE 700 – GOSPODARKA MIESZKANIOWA” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 700 – DWELLING ECONOMY" BY VOIVODSHIPS
- Tablica 8. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W „DZIALE 801 – OŚWIATA I WYCHOWANIE” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 801 – EDUCATION" BY VOIVODSHIPS
- Tablica 9. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W „DZIALE 854 – EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 854 – EDUCATIONAL CARE" BY VOIVODSHIPS
- Tablica 10. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W „DZIALE 900 – GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 900 – MUNICIPAL ECONOMY AND ENVIRONMENT PROTECTION" BY VOIVODSHIPS
- Tablica 11. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W „DZIALE 921 – KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 921 – CULTURE AND PROTECTION OF NATIONAL HERITAGE" BY VOIVODSHIPS
- Tablica 12. WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW GMIN ORAZ DOCHODY I WYDATKI W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' RESULT AND REVENUE AND EXPENDITURE PER CAPITA BY VOIVODSHIPS
- Tablica 13. DOCHODY WŁASNE I POZOSTAŁE DOCHODY BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' OWN REVENUE AND OTHER REVENUE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 14. DOCHODY BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' REVENUE BY TYPE AND VOIVODSHIPS
- Tablica 15. DOTACJE CELOWE DLA POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' TARGETED GRANTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 16. DOTACJE §§ 200 I 620 ORAZ 205 I 625 DLA POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' §§ 200 & 620 AND 205 & 625 GRANTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 17. WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND VOIVODSHIPS
- Tablica 18. WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW W „DZIALE 801 – OŚWIATA I WYCHOWANIE” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 801 – EDUCATION" BY VOIVODSHIPS
- Tablica 19. WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW POWIATÓW ORAZ DOCHODY I WYDATKI W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' RESULT AND REVENUE AND EXPENDITURE PER CAPITA BY VOIVODSHIPS

- Tablica 20. DOCHODY WŁASNE I POZOSTAŁE DOCHODY BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' OWN REVENUE AND OTHER REVENUE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 21. DOCHODY BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' REVENUE BY TYPE AND VOIVODSHIPS
- Tablica 22. DOTACJE CELOWE DLA MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' TARGETED GRANTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 23. DOTACJE §§ 200 I 620 ORAZ 205 I 625 DLA MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' §§ 200 & 620 AND 205 & 625 GRANTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 24. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND VOIVODSHIPS
- Tablica 25. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU W „DZIALE 801 – OŚWIATA I WYCHOWANIE” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE IN “SECTION 801 – EDUCATION” BY VOIVODSHIPS
- Tablica 26. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU W „DZIALE 851 – OCHRONA ZDROWIA” ORAZ W „DZIAŁACH 852 I 853 – POMOC SPOŁECZNA I POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE ON “SECTION 851 – HEALTH CARE” AND “SECTIONS 852 AND 853 – SOCIAL ASSISTANCE AND OTHER TASKS OF SOCIAL POLICY” BY VOIVODSHIPS
- Tablica 27. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU W „DZIALE 900 – GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE IN “SECTION 900 – MUNICIPAL ECONOMY AND ENVIRONMENT PROTECTION” BY VOIVODSHIPS
- Tablica 28. WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU ORAZ DOCHODY I WYDATKI W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' RESULT AND REVENUE AND EXPENDITURE PER CAPITA BY VOIVODSHIPS
- Tablica 29. DOCHODY BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG RODZAJÓW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' OWN REVENUE AND OTHER REVENUE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 30. DOTACJE CELOWE DLA SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW
TARGETED GRANTS FOR VOIVODSHIPS LOCAL GOVERNMENTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 31. DOTACJE §§ 200 I 620 ORAZ 205 I 625 DLA SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS' §§ 200 & 620 AND 205 & 625 GRANTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 32. WYDATKI BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG RODZAJÓW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND VOIVODSHIPS
- Tablica 33. WYDATKI BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW W „DZIALE 600 – TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ” ORAZ W „DZIALE 010 – ROLNICTWO I ŁOWIECTWO” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' EXPENDITURE IN “SECTION 600 – TRANSPORT AND COMMUNICATION” AND “SECTION 010 – AGRICULTURE AND HUNTING” BY VOIVODSHIPS
- Tablica 34. WYDATKI BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW W „DZIALE 851 – OCHRONA ZDROWIA” ORAZ W „DZIALE 801 – OŚWIATA I WYCHOWANIE” WEDŁUG WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' EXPENDITURES IN “SECTION 851 – HEALTH CARE” AND “SECTION 801 – EDUCATION” BY VOIVODSHIPS

- Tablica 35. WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW ORAZ DOCHODY I WYDATKI W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
BUDGETS RESULT OF VOIVODSHIPS LOCAL GOVERNMENTS AND REVENUE AND EXPENDITURE PER CAPITA BY VOIVODSHIPS

B.III. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JST WEDŁUG DZIAŁÓW

B.III. LOCAL GOVERNMENT UNITS' REVENUE AND EXPENDITURE BY SECTIONS

- Tablica 1. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN OGÓŁEM WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
TOTAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 2. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN MIEJSKICH WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
URBAN GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 3. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN MIEJSKO-WIEJSKICH WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
URBAN-RURAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 4. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WIEJSKICH WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
RURAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 5. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN OGÓŁEM NA INWESTYCJE WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
TOTAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE ON INVESTMENT BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 6. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN MIEJSKICH NA INWESTYCJE WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
URBAN GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE ON INVESTMENT BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 7. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN MIEJSKO-WIEJSKICH NA INWESTYCJE WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
URBAN-RURAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE ON INVESTMENT BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 8. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WIEJSKICH NA INWESTYCJE WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
RURAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE ON INVESTMENT BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 9. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN OGÓŁEM WEDŁUG RODZAJÓW I WYBRANYCH DZIAŁÓW
TOTAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND SELECTED SECTIONS
- Tablica 10. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW I WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTIONS AND VOIVODSHIPS
- Tablica 11. DOCHODY BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
POWIATS' BUDGETS' REVENUE BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 12. WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG RODZAJÓW I WYBRANYCH DZIAŁÓW
POWIATS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND SELECTED SECTIONS
- Tablica 13. WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW I WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTIONS AND VOIVODSHIPS
- Tablica 14. DOCHODY BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' REVENUE BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 15. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG RODZAJÓW I WYBRANYCH DZIAŁÓW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND SELECTED SECTIONS
- Tablica 16. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW I WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTIONS AND VOIVODSHIPS
- Tablica 17. DOCHODY BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' REVENUE BY SELECTED SECTIONS
- Tablica 18. WYDATKI BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTIONS

B.IV. GOSPODARKA BUDŻETOWA ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH, GOSPODARSTW POMOCNICZYCH, FUNDUSZY CELOWYCH I ŚRODKÓW SPECJALNYCH W LATACH 2003–2010

B.IV. FINANCIAL ECONOMY OF BUDGETARY ENTERPRISES, SUBSIDIARY UNITS, APPROPRIATED FUNDS AND SPECIAL FUNDS IN 2003–2010

- Tablica 1. PRZYCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
INCOME AND EXPENDITURE OF GMINAS' BUDGETARY ESTABLISHMENTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 2. PRZYCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
INCOME AND EXPENDITURE OF POWIATS' BUDGETARY ESTABLISHMENTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 3. PRZYCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
INCOME AND EXPENDITURE OF CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETARY ESTABLISHMENTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 4. PRZYCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW
INCOME AND EXPENDITURE OF VOIVODSHIPS' LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 5. PRZYCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW POMOCNICZYCH GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' SUBSIDIARY UNITS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 6. PRZYCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW POMOCNICZYCH POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' SUBSIDIARY UNITS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 7. PRZYCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW POMOCNICZYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' SUBSIDIARY UNITS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 8. PRZYCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW POMOCNICZYCH SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS' SUBSIDIARY UNITS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 9. FUNDUSZE CELOWE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO – RAZEM
LOCAL GOVERNMENTS' APPROPRIATED FUNDS – TOTAL
- Tablica 10. FUNDUSZE CELOWE GMIN
GMINAS' APPROPRIATED FUNDS
- Tablica 11. FUNDUSZE CELOWE POWIATÓW
POWIATS' APPROPRIATED FUNDS
- Tablica 12. FUNDUSZE CELOWE MIAST NA PRAWACH POWIATU
CITIES ON POWIAT STATUS' APPROPRIATED FUNDS
- Tablica 13. FUNDUSZE CELOWE WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS' APPROPRIATED FUNDS
- Tablica 14. PRZYCHODY I WYDATKI ŚRODKÓW SPECJALNYCH GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' SPECIAL FUNDS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 15. PRZYCHODY I WYDATKI ŚRODKÓW SPECJALNYCH POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' SPECIAL FUNDS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 16. PRZYCHODY I WYDATKI ŚRODKÓW SPECJALNYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' SPECIAL FUNDS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 17. PRZYCHODY I WYDATKI ŚRODKÓW SPECJALNYCH SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS LOCAL GOVERNMENTS' SPECIAL FUNDS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS

B.V. RACHUNEK DOCHODÓW WŁASNYCH – WEDŁUG SZCZEBLI JST W LATACH 2003–2010

B.V. OWN REVENUES ACCOUNT – BY LOCAL GOVERNMENT UNITS' LEVEL IN 2003–2010

- Tablica 1. PRZYCHODY I WYDATKI RACHUNKU DOCHODÓW WŁASNYCH GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' OWN REVENUE ACCOUNTS INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 2. PRZYCHODY I WYDATKI RACHUNKU DOCHODÓW WŁASNYCH POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' OWN REVENUE ACCOUNTS INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 3. PRZYCHODY I WYDATKI RACHUNKU DOCHODÓW WŁASNYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' OWN REVENUE ACCOUNT' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS
- Tablica 4. PRZYCHODY I WYDATKI RACHUNKU DOCHODÓW WŁASNYCH SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS' LOCAL GOVERNMENTS' OWN REVENUE ACCOUNT' INCOME AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIPS

B.VI. PRZYCHODY I ROZCHODY JST

B.VI. LOCAL GOVERNMENT UNITS' PROCEEDS AND OUTLAYS

- Tablica 1. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO – RAZEM
SOURCES OF LOCAL GOVERNMENTS' PROCEEDS AND OUTLAYS – TOTAL
- Tablica 2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW GMIN
SOURCES OF GMINAS' PROCEEDS AND OUTLAYS
- Tablica 3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW POWIATÓW
SOURCES OF POWIATS' PROCEEDS AND OUTLAYS
- Tablica 4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU
SOURCES OF CITIES ON POWIAT STATUS' PROCEEDS AND OUTLAYS
- Tablica 5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW WOJEWÓDZTW
SOURCES OF VOIVODSHIPS' PROCEEDS AND OUTLAYS

B.VII. ZOBOWIĄZANIA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

B.VII. LOCAL GOVERNMENT UNITS' LIABILITY

- Tablica 1. ZOBOWIĄZANIA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH
LOCAL GOVERNMENTS' LIABILITY BY TYPES OF DEBT
- Tablica 2. ZOBOWIĄZANIA GMIN WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH
GMINAS' LIABILITY BY TYPES OF DEBT
- Tablica 3. ZOBOWIĄZANIA POWIATÓW WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH
POWIATS' LIABILITY BY TYPES OF DEBT
- Tablica 4. ZOBOWIĄZANIA MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH
CITIES ON POWIAT STATUS' LIABILITY BY TYPES OF DEBT
- Tablica 5. ZOBOWIĄZANIA SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH
LIABILITY OF VOIVODSHIPS LOCAL GOVERNMENTS' BY TYPES OF DEBT

B.VIII. SAMORZĄDOWE ZAKŁADY BUDŻETOWE*B.VIII. LOCAL GOVERNMENTS' BUDGETARY ENTERPRISES*

- Tablica 1. PRZYCHODY I KOSZTY GMINNYCH SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
PROCEEDS AND COSTS OF GMINAS' BUDGETARY ESTABLISHMENTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 2. PRZYCHODY I KOSZTY POWIATOWYCH SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
PROCEEDS AND COSTS OF POWIATS' BUDGETARY ESTABLISHMENTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 3. PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
PROCEEDS AND COSTS OF CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETARY ESTABLISHMENTS BY VOIVODSHIPS
- Tablica 4. PRZYCHODY I KOSZTY WOJEWÓDZKICH SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
PROCEEDS AND COSTS OF VOIVODSHIPSS BUDGETARY ESTABLISHMENTS BY VOIVODSHIPS

